

- 1854 / 1 - 98 / 99

**Chambre des représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1998-1999 (*)

2 DÉCEMBRE 1998

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du 27 juin 1921
accordant la personnalité civile aux
associations sans but lucratif et aux
établissements d'utilité publique**

(*) Cinquième session de la 49^e législature.

- 1854 / 1 - 98 / 99

**Belgische Kamer
van volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1998-1999 (*)

2 DECEMBER 1998

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van
27 juni 1921 waarbij aan de
verenigingen zonder winstoogmerk en
de instellingen van openbaar nut
rechtspersoonlijkheid wordt verleend**

(*) Vijfde zitting van de 49^e zittingsperiode.

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998-1999 (*)

2 DÉCEMBRE 1998

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du 27 juin 1921
accordant la personnalité civile aux
associations sans but lucratif et aux
établissements d'utilité publique**

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Introduction

L'association sans but lucratif connaît, depuis la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique, qui a créé cette forme de personne morale, un succès important et croissant. Alors que l'on comptait en 1939 7 131 associations, il en existe actuellement environ 90 000 selon les chiffres fournis par le registre national des personnes morales.

Si quelques affaires judiciaires récentes ont montré l'usage impropre que d'aucuns ont pu en faire, les associations n'en constituent pas moins et avant tout un instrument irremplaçable d'organisation des activités culturelles, sportives, sociales, caritatives et autres. Elles couvrent tous les domaines d'activité, toutes les tendances philosophiques, confessionnelles et politiques et constituent l'émanation par excellence de la liberté d'association consacrée par la Constitution.

(*) Cinquième session de la 49^e législature.

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998-1999 (*)

2 DECEMBER 1998

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van
27 juni 1921 waarbij aan de
verenigingen zonder winstoogmerk en
de instellingen van openbaar nut
rechtspersoonlijkheid wordt verleend**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Inleiding

De verenigingen zonder winstoogmerk hebben sedert de inwerkingtreding van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, op grond waarvan deze vorm van rechtspersoon is gecreëerd, een groot en steeds groeiend succes gekend. In 1939 waren er 7 131 dergelijke verenigingen. Volgens de cijfers verstrekt door het nationaal register van rechtspersonen bestaan er thans 90 000.

Hoewel recente rechtszaken hebben aangetoond dat sommigen die verenigingen op oneigenlijke wijze gebruiken, blijven zij niettemin in de eerste plaats een onvervangbaar instrument voor de organisatie van culturele, sportieve, sociale, caritatieve en andere activiteiten. Zij omvatten alle gebieden van activiteiten, alle filosofische, levensbeschouwelijke en politieke strekkingen, en vormen de beste uiting van de vrijheid van vereniging die is gehuldigd in de Grondwet.

(*) Vijfde zitting van de 49^e zittingsperiode.

Ce succès s'explique en grande partie par la polyvalence et par la simplicité de la forme de l'association. Le présent projet entend préserver ces deux qualités; les réformes qu'il apporte ont pour objectif d'assurer plus de transparence et un meilleur contrôle pour éviter les abus ainsi que de moderniser et rationaliser une législation déjà ancienne.

Plusieurs des réformes contenues dans le projet s'inspirent d'une proposition de loi modifiant certaines dispositions de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique déposée par M. Cerexhe le 31 mars 1988 (Sénat, S.E. 1988, n° 227/1) ainsi que de la proposition de règlement du Conseil des Communautés européennes portant statut de l'association européenne (JO n° C 236 du 31 août 1993).

Les principales réformes que le texte en projet prévoit sont les suivantes :

- soumission des associations importantes au régime comptable, moyennant les adaptations requises, organisé par la loi du 17 juillet 1975;

- centralisation de toutes les informations dans un dossier ouvert au greffe du tribunal de première instance pour chaque association avec la possibilité pour les tiers de consulter le dossier et d'obtenir copie des documents;

- régime simple mais complet de publicité des actes de l'association et d'opposabilité de ces actes aux tiers;

- meilleur aménagement des modalités de représentation de l'association;

- régime rationnel de sanctions aux manquements aux formalités;

- suppression de certaines formalités inutiles;

- procédure en dissolution des associations inactives;

- régime de reconnaissance et de publicité des sièges d'opération ouverts en Belgique par une association étrangère;

- modernisation de la langue et de la terminologie du texte néerlandais, de l'ensemble de la loi relative aux associations sans but lucratif et aux établissements d'intérêt public conformément à l'avant-projet de loi établissant, notamment, le texte néerlandais de la loi du 27 juin 1921 rédigé par la commission chargée de l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des Codes, des lois et des arrêtés principaux, les passages pertinents du rapport de celle-ci figurant en annexe du présent exposé.

Dat succes kan grotendeels worden verklaard door de veelzijdigheid en de eenvoud van deze verenigingsvorm. Het ontwerp is erop gericht die twee kwaliteiten te handhaven. De hervormingen waarin het ontwerp voorziet, strekken ertoe een grotere doorzichtigheid en een betere controle te waarborgen zodat misbruik wordt voorkomen en de reeds oude wetgeving terzake kan worden gemoderniseerd en gerationaliseerd.

Het voorstel van wet tot wijziging van sommige bepalingen van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, dat de heer Cerexhe op 31 maart 1988 heeft ingediend (Senaat, B.Z. 1988, n° 227/1), alsook het voorstel voor een verordening van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende het statuut van de Europese vereniging (PB n° C 236 van 31 augustus 1993) hebben als model gediend voor verscheidene hervormingen vastgesteld in het ontwerp.

De tekst van het ontwerp voorziet voornamelijk in de volgende wijzigingen :

- onderwerping van de belangrijke verenigingen aan de boekhoudkundige rechtsregeling bepaald bij de wet van 17 juli 1975, waarbij de nodige aanpassingen worden aangebracht;

- centralisatie van alle gegevens in een dossier dat voor iedere vereniging wordt aangelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij derden het dossier kunnen raadplegen en een kopie van de stukken ervan kunnen verkrijgen;

- eenvoudige maar volledige regeling betreffende de bekendmaking van de akten van de vereniging, alsmede inzake de tegenstelbaarheid van die akten aan derden;

- betere regeling inzake de wijzen van vertegenwoordiging van de vereniging;

- rationele strafregeling bij niet-nakoming van de formaliteiten;

- opheffing van bepaalde overbodige formaliteiten;

- procedure betreffende de ontbinding van niet meer actieve verenigingen;

- regeling inzake de erkenning van en de bekendmakingsplicht voor centra van werkzaamheden die in België door een buitenlandse vereniging worden geopend;

- modernisering van de taal en van de terminologie van de Nederlandse tekst, van de volledige wet inzake de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut overeenkomstig het voorontwerp van wet waarin inzonderheid de Nederlandse tekst van de wet van 27 juni 1921 wordt opgenomen die is opgesteld door de commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, van de Wetboeken en van de voornaamste wetten en besluiten. De relevante tekstgedeelten uit het verslag van voornoemde commissie gaan overigens als bijlage bij deze memorie van toelichting.

Ces réformes ont pour objectif commun d'assurer plus de sécurité pour les tiers et d'éviter l'utilisation abusive de la figure de l'association ainsi que de rationaliser et moderniser le dispositif légal sans pour autant affecter la simplicité du régime. On relèvera à cet égard que les contraintes comptables qu'impose le projet ne s'appliqueront qu'aux associations dont les revenus excéderont un montant qu'il appartiendra au Roi de fixer. Conformément à l'esprit du projet, il s'agira des grandes associations. En raison de l'importance des sommes brassées par celles-ci, il est en effet légitime qu'une information comptable complète et normalisée soit fournie et rendue publique. En outre, les associations qui excèdent les seuils de définition des petites et moyennes entreprises prévus par la loi comptable, aménagés le cas échéant, devront faire contrôler leurs comptes par un réviseur d'entreprises.

S'agissant de la grande majorité des associations, les seules contraintes supplémentaires résultant du texte en projet consisteront dans l'obligation pour ces associations de déposer leurs actes au dossier ouvert au greffe. Par contre, certaines formalités, telles l'homologation prévue aux articles 8, 20 et 21 de la loi, sont supprimées; certaines sanctions, telles l'opposition de la personnalité morale en cas de défaut de diverses formalités imposées par la loi, sont remplacées par des mesures plus appropriées (irrecevabilité de l'action en justice avec possibilité pour le juge d'autoriser l'association à régulariser sa situation). La publication des statuts ne se fera plus que par extrait.

Le projet supprime les conditions de nationalité et de résidence figurant dans la loi du 27 juin 1921; l'actuel article 26 de la loi dispose que l'association ne pourra se prévaloir de la personnalité juridique si les trois cinquièmes des associés ne sont pas de nationalité belge ou ne sont pas des étrangers établis dans le Royaume, inscrits au registre de la population et résidant en Belgique.

Cette disposition est peu compatible avec l'article 6 (ancien article 7) du Traité de Rome qui sanctionne le principe général de l'interdiction de toute discrimination fondée sur la nationalité dans le domaine d'application du Traité.

Aussi, le projet prévoit-il la suppression de toute condition de nationalité et de résidence dans la composition de l'association, à l'instar des législations des autres États membres de l'Union européenne.

Dans le même ordre de considérations, le projet règle l'ouverture en Belgique par des associations étrangères de sièges d'opérations. En effet, si rien n'empêche actuellement les associations étrangères d'ouvrir de tels sièges, de nombreux problèmes admi-

Al deze hervormingen hebben tot doel aan derden een grotere veiligheid te waarborgen, misbruik van de rechtsvorm van de vereniging te voorkomen, alsook de bestaande wetgeving te rationaliseren en te moderniseren zonder afbreuk te doen aan de eenvoud van de regeling. In dit verband kan worden opgemerkt dat de boekhoudkundige verplichtingen die het ontwerp oplegt, alleen gelden voor verenigingen waarvan de inkomsten een door de Koning te bepalen bedrag te boven gaan. In de geest van het ontwerp gaat het hierbij om grote verenigingen. Aangezien deze verenigingen met grote geldbedragen omgaan, is het immers verantwoord dat in verband met de boekhouding volledige en genormaliseerde gegevens worden verstrekt en bekendgemaakt. Bovendien moeten verenigingen die, rekening houdend met eventuele aanpassingen, de omvang van een kleine of een middelgrote onderneming zoals die is gedefinieerd in de wet op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, te boven gaan, hun rekeningen door een bedrijfsrevisor laten controleren.

Aan het overgrote deel van de verenigingen legt het ontwerp als enige bijkomende verplichting op dat zij hun akten in een ter griffie gehouden dossier moeten neerleggen. Bepaalde formaliteiten, zoals de homologatie omschreven in de artikelen 8, 20 en 21 van de wet, worden daarentegen opgeheven. Een aantal sancties, zoals de niet-tegenstelbaarheid van de rechtspersoonlijkheid ingeval bepaalde door de wet opgelegde formaliteiten niet in acht zijn genomen, worden vervangen door meer gepaste maatregelen (niet-ontvankelijkheid van de rechtsvordering, waarbij de rechter de vereniging de mogelijkheid kan bieden haar toestand te regulariseren). De statuten worden voortaan uitsluitend bij uittreksel bekendgemaakt.

De voorwaarden inzake nationaliteit en verblijfplaats gesteld in de wet van 27 juni 1921 worden door het ontwerp afgeschaft. In het huidige artikel 26 van de wet is bepaald dat de vereniging zich niet op de rechtspersoonlijkheid kan beroepen indien drie vijfde van de leden niet de Belgische nationaliteit bezitten dan wel geen in het Rijk gevestigde vreemdelingen zijn, die in het bevolkingsregister zijn ingeschreven en in België verblijven.

Een dergelijke bepaling is niet verenigbaar met artikel 6 (het vroegere artikel 7) van het Verdrag van Rome, waarin het algemene beginsel wordt gehuldigd dat iedere vorm van discriminatie gegrond op de nationaliteit in het toepassingsgebied van het verdrag verboden is.

Net als de wetgeving van de andere lidstaten van de Europese Unie voorziet het ontwerp in de opheffing van alle voorwaarden inzake nationaliteit en verblijfplaats bij de samenstelling van de vereniging.

In dezelfde geest regelt het ontwerp de opening van centra van werkzaamheden in België door buitenlandse verenigingen. Hoewel thans niets de opening van dergelijke centra door buitenlandse verenigingen belet, bestaan er tal van administratieve

nistratifs subsistent en raison du fait que l'existence de ces sièges ne fait l'objet d'aucune publicité.

Le projet insère dans la loi un Titre III, intitulé « Des fondations privées ». La fondation privée constitue une figure juridique nouvelle, présentant de nombreuses similitudes avec l'établissement d'intérêt public, mais dont la constitution ne requiert pas l'agrément par arrêté royal.

L'introduction de cette nouvelle figure permettra à son fondateur d'affecter un patrimoine à une fin désintéressée, n'étant pas nécessairement d'utilité publique, et de doter, par acte authentique, cette affectation de la personnalité juridique.

Enfin, le Conseil d'État affirme dans son avis que, puisque l'on donne au tribunal de première instance la compétence de dissoudre les ASBL, ces dispositions tombent sous l'application de l'article 77 de la Constitution, ce qui implique que le projet doit être scindé.

On peut cependant alléguer à l'encontre de cette position que :

1° Il n'est pas satisfait au critère formel (modification de la 2^e Partie du Code judiciaire, ainsi que de la 1^{re} Partie, dans la mesure où les dispositions se rapportent à l'organisation judiciaire.

a) Il n'est pas apporté de modification au Code judiciaire. Cela n'est d'ailleurs pas nécessaire, puisque l'article 569, 9°, du Code judiciaire, prévoit déjà que le tribunal de première instance connaît des demandes relatives à la dissolution des associations sans but lucratif.

b) On ne peut en outre défendre la thèse selon laquelle l'article précité est implicitement modifié par la modification de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique. En effet, l'article 569, 9°, du Code judiciaire, énonce en des termes généraux la compétence du tribunal de première instance en matière de dissolution d'ASBL. Les critères de dissolution sont déjà définis de manière plus détaillée à l'actuel article 18 de la loi précitée accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique.

c) Enfin, l'article 569 appartient à la 3^e Partie « De la compétence » du Code judiciaire. Il a toujours été admis — y compris par la commission parlementaire de concertation — que toutes les dispositions de cette Partie ne pouvaient pas être considérées comme relevant de la notion « organisation judiciaire ». Afin de définir quelles sont les dispositions qui sont susceptibles de relever de cette notion, la commission parlementaire de concertation a admis, sur la proposition du gouvernement, que seules des modifications structurelles en matière de compétence sont concernées.

problèmes omdat voor die centra geen bekendmakingsverplichting geldt.

Ten slotte voegt het ontwerp in de wet een Titel III in, met als opschrift « Private stichtingen ». De private stichting is een nieuwe rechtsvorm die veel gelijkenissen vertoont met de instelling van openbaar nut, maar waarvan de oprichting niet bij koninklijk besluit moet worden goedgekeurd.

De invoering van deze nieuwe vorm biedt aan de stichter ervan de mogelijkheid een patrimonium voor een belangeloos oogmerk aan te wenden, waarbij dit oogmerk niet noodzakelijk van openbaar nut is, als ook die bestemming bij authentieke akte rechtspersoonlijkheid te verlenen.

Ten slotte stelt de Raad van State in zijn advies dat, « aangezien men aan de rechtbank van eerste aanleg de bevoegdheid geeft om vzw's te ontbinden » deze bepalingen onder de toepassing van artikel 77 van de Grondwet vallen, wat met zich brengt dat het ontwerp dient gesplitst te worden.

Men kan hiertegen evenwel aanvoeren dat :

1° Er niet wordt voldaan aan het formeel criterium (wijziging aan Deel II van het Gerechtelijk Wetboek alsook Deel I, voor zover de bepalingen betrekking hebben op de rechterlijke organisatie).

a) Het Gerechtelijk Wetboek wordt niet gewijzigd. Dit was ook niet nodig omdat artikel 569, 9° van het Gerechtelijk Wetboek reeds bepaalt dat de rechtbank van eerste aanleg kennis neemt van de verdringen tot ontbinding van vzw's.

b) Bovendien kan men niet de stelling verdedigen dat door de wijziging van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut de rechtspersoonlijkheid wordt verleend, voormeld artikel impliciet gewijzigd wordt. Artikel 569, 9° van het Gerechtelijk Wetboek geeft immers een algemene aanwijzing van de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg inzake de ontbinding van vzw's. Reeds in het huidige artikel 18 van voormelde wet op de vzw's worden de criteria voor de ontbinding meer gedetailleerd uitgewerkt.

c) Ten slotte behoort artikel 569 tot Deel III « Bevoegdheid » van het Gerechtelijk Wetboek, waarvan steeds is aanvaard — ook in de parlementaire overlegcommissie — dat niet alle bepalingen van dit Deel konden worden beschouwd als vallend onder het begrip « rechterlijke organisatie ». Om te bepalen welke bepalingen eventueel hieronder kunnen vallen, heeft de parlementaire overlegcommissie, op voorstel van de regering, aanvaard dat enkel structurele bevoegdheidswijzigingen onder voornoemd begrip vallen.

2° Il n'est pas satisfait au critère fonctionnel.

Dans ce contexte, il ne s'agit en aucun cas d'une modification structurelle en matière de compétence, comme visée au point 1°, c).

Le projet tend uniquement à articuler l'article 18 de la loi sur les ASBL d'une manière plus logique et à y ajouter que des associations non actives, ainsi que des associations ne comptant pas deux membres régulièrement affiliés, peuvent également être dissoutes par le juge, avec possibilité de régularisation.

Cet ajout ne concerne qu'une modification accessoire en matière de compétence, dont la commission parlementaire de concertation donne comme exemple une initiative législative qui a des répercussions indirectes sur les compétences du tribunal de première instance.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 3

Cet article modifie l'article 1^{er} de la loi du 27 juin 1921.

Alinéa 2

Le Conseil d'État a proposé dans son avis la définition suivante de l'association sans but lucratif : « L'association sans but lucratif est celle qui, poursuivant un but désintéressé, ne cherche pas son propre enrichissement ou l'enrichissement de ses membres.

Elle peut se livrer à des activités lucratives, à condition que celles-ci soient accessoires à une activité principale non lucrative et en rapport avec cette dernière et que les profits qui en résultent soient entièrement affectés à la réalisation du but désintéressé de l'association. ».

Il y a lieu de constater que la première phrase de cette définition se contente de définir négativement l'association sans but lucratif. Le présent projet y ajoute une caractéristique essentielle de l'association qui est d'exercer une ou plusieurs activités principales non lucratives.

Le projet prévoit que les activités lucratives sont toutefois permises à condition qu'elles soient accessoires à une activité principale non lucrative, ce qui implique qu'elles présentent un caractère de dépendance ou de nécessité avec l'activité principale (Note J. t'Kint sous comm. Mons (réf.), 22 mai 1987, *RPS*, 1988, p. 154; P. Van Omme-slaghe et X. Dieux, « Examen de jurisprudence (1979 à 1990) : les sociétés commerciales », *RCJB*, 1992, pp. 584 et 585). Le rapport qui existe entre les activités lucratives accessoires et l'activité principale non lucrative découle donc du caractère accessoire de celles-ci. Il ne semble

2° Er niet wordt voldaan aan het functioneel criterium.

Het betreft hier in geen geval een structurele bevoegdheidswijziging, zoals bedoeld onder voormeld punt 1°, c).

Het ontwerp strekt er enkel toe artikel 18 van de vzw-wet wat beter te ordenen en er aan toe te voegen dat niet-actieve verenigingen, alsmede verenigingen die niet twee geldig verbonden leden tellen, eveneens kunnen worden ontbonden door de rechter, met de mogelijkheid tot een regularisatie.

Deze toevoeging betreft slechts een incidentele bevoegdheidswijziging, waarvan in de parlementaire overlegcommissie als voorbeeld wordt gegeven « een wetgevend initiatief dat zijdelings een weerslag heeft op de bevoegdheden van de rechtbank van eerste aanleg ».

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 3

Dit artikel wijzigt artikel 1 van de wet van 27 juni 1921.

Tweede lid

De Raad van State heeft in haar advies de volgende definitie van de vereniging zonder winstoogmerk voorgesteld : « De vereniging zonder winstoogmerk is een vereniging die een belangeloos doel nastreeft en niet beoogt zichzelf of haar leden een vermogensvoordeel te verschaffen.

Zij kan winstgevende activiteiten uitoefenen op voorwaarde dat het gaat om nevenactiviteiten verricht naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit die met deze laatste activiteit verband houden en dat de winst die eruit voortvloeit, volledig bestemd is voor de verwezenlijking van het belangeloze doel van de vereniging. ».

Er moet worden vastgesteld dat in het laatste gedeelte van de eerste zin van deze definitie slechts een negatieve definitie van de vereniging zonder winstoogmerk wordt gegeven. Dit ontwerp voegt daaraan een essentieel kenmerk van de vereniging toe, te weten de uitoefening van een of meer niet-winstgevende activiteiten.

Het ontwerp voorziet evenwel erin dat winstgevende activiteiten zijn toegestaan op voorwaarde dat het gaat om nevenactiviteiten verricht naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit, hetgeen betekent dat zij afhankelijk zijn van of noodzakelijk voor de hoofdactiviteit (Nota J. t'Kint subcomm. Bergen (ref.), 22 mei 1987, *RPS*, 1988, blz. 154; P. Van Omme-slaghe en X. Dieux, « Examen de jurisprudence (1979 tot 1990) : les sociétés commerciales », *RCJB*, 1992, blz. 584 en 585). Het verband tussen de winstgevende nevenactiviteiten en de niet-winstgevende hoofdactiviteit vloeit dus voort uit het toekomstige

dès lors pas nécessaire de le rappeler dans le libellé même de la définition.

La définition en projet précise qu'il faut en outre que les bénéfices qui résultent de ces activités accessoires soient entièrement affectés à la réalisation du but désintéressé de l'association.

Par souci de cohérence avec l'article 1832 du Code civil, modifié en dernier lieu par la loi du 13 avril 1995 modifiant les lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, il semble opportun de préférer les termes « bénéfice patrimonial » et « bénéfices » aux termes « enrichissement » et « profits » utilisés dans la définition proposée par le Conseil d'État.

Art. 4

L'article 2 de la loi du 27 juin 1921, qui précise les mentions requises dans les statuts, est modifié dans le but d'une meilleure information des tiers; certaines mentions ont été ajoutées, d'autres supprimées.

Le 1° impose l'indication des noms, prénoms (ou dénominations sociales), nationalités et domiciles (ou adresses des sièges sociaux) des fondateurs. S'il est utile de connaître les initiateurs d'une association sans but lucratif, il ne paraît pas indispensable de mentionner leur profession, cette mention n'étant d'ailleurs pas requise pour les sociétés commerciales.

Le 2° reproduit le 1° de la loi actuelle; l'indication de l'adresse du siège de l'association ne doit plus figurer obligatoirement dans les statuts et ce afin d'éviter que soit requise une modification des statuts en cas de changement d'adresse; la mention de l'adresse du siège, et de ses modifications le cas échéant, devra toutefois être déposée et publiée en vertu des articles 3 et 9 en projet. Les statuts doivent cependant comporter l'indication de l'arrondissement judiciaire dans lequel le siège de l'association est situé. En effet, il paraît indiqué que le déplacement du siège hors des limites d'un arrondissement judiciaire doive faire l'objet d'un vote de l'assemblée générale à la majorité qualifiée.

Le Conseil d'État propose de maintenir le 3° de l'article 2 qui prévoit que le nombre minimal des associés ne peut être inférieur à trois. Il semble toutefois préférable de prévoir que ce nombre minimal ne peut être inférieur à deux. En effet, il n'y a pas de raison de ne pas permettre à deux personnes de se constituer en association sans but lucratif alors que cela est possible notamment pour les sociétés privées à responsabilité limitée. D'ailleurs, en matière de sociétés commerciales, la loi du 5 décembre 1984 a

caractère ervan. Het is derhalve niet noodzakelijk in de definitie zelf daaraan te herinneren.

In de ontwerp-definitie wordt onderstreept dat de winsten voortvloeiend uit de nevenactiviteiten bovendien volledig zijn bestemd voor de verwezenlijking van het belangeloze doel van de vereniging.

Teneinde de wettekst in overeenstemming te brengen met artikel 1832 van het Burgerlijk Wetboek, dat voor het laatst is gewijzigd bij de wet van 13 april 1995 tot wijziging van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, lijkt het wenselijk de termen « vermogensvoordeel » en « voordeel » te verkiezen boven de termen « verrijking » en « winst » aangewend in de definitie voorgesteld door de Raad van State.

Art. 4

Artikel 2 van de wet van 27 juni 1921, waarin de verplichte vermeldingen van de statuten zijn vastgesteld, wordt gewijzigd teneinde derden beter voor te lichten. Bepaalde vermeldingen worden toegevoegd, andere worden afgeschaft.

Op grond van 1° wordt de vermelding van de naam en voornamen (of van de firma), van de nationaliteit en van de woonplaats (of adres van de zetel) van de oprichters opgelegd. Terwijl het nuttig is de naam van de initiatiefnemers van een vereniging zonder winstoogmerk te kennen, lijkt het daarentegen niet onontbeerlijk ook hun beroep te kennen. Deze vermelding is overigens ook niet verplicht voor handelsvennootschappen.

In 2° wordt 1° van de huidige wet overgenomen. Teneinde te voorkomen dat de statuten bij iedere adreswijziging moeten worden gewijzigd, moet het adres van de zetel van de vereniging daarin niet meer worden vermeld. Het adres van de zetel en, in voorkomend geval, de wijziging ervan moeten overeenkomstig de artikelen 3 en 9 van het ontwerp evenwel worden neergelegd en bekendgemaakt. In de statuten moet daarentegen wel melding worden gemaakt van het gerechtelijk arrondissement waar de zetel van de vereniging gevestigd is. Het is immers wenselijk dat de verplaatsing van de zetel buiten de grenzen van een bepaald gerechtelijk arrondissement met een gekwalificeerde meerderheid wordt goedgekeurd tijdens een algemene vergadering.

De Raad van State stelt voor 3° van artikel 2 te handhaven waarin is bepaald dat het minimale aantal vennoten, niet lager dan drie mag zijn. Het blijkt evenwel wenselijker erin te voorzien dat het minimale aantal vennoten niet lager dan twee mag zijn. Er bestaat immers geen reden om aan twee personen niet de mogelijkheid te bieden een vennootschap zonder winstoogmerk te vormen terwijl zulks onder meer wel mogelijk is voor de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Inzake han-

diminué le nombre minimum de fondateurs pour éviter les associés « de complaisance ».

Le 4° remplace le 2° de la loi de 1921 en substituant le mot « but » au mot « objet » et en prescrivant que soient précisées les activités de l'association sans but lucratif. Le « but » est un concept plus général que « l'objet » et correspond aux orientations générales de l'association au moment où les fondateurs décident de la créer. Les activités sont les moyens à mettre en œuvre pour atteindre ce ou ces buts.

La doctrine a souligné l'intérêt de la distinction entre « buts » et « activités ». En effet, la notion d'objet social est ambivalente : dans le droit des sociétés elle désigne l'activité sociale, dans le cadre des associations sans but lucratif elle désigne le but social; selon la loi actuelle, l'association sans but lucratif n'est donc tenue que de mentionner son but, c'est-à-dire l'objet « en vue » duquel elle est formée. Or, il est important de connaître également ses activités. D'une part, celles-ci circonscrivent mieux que le but la capacité statutaire de la personne morale. D'autre part, leur mention permet d'identifier plus aisément les « fausses » associations sans but lucratif (Coipel M., « Le rôle économique des associations sans but lucratif au regard du droit des sociétés et de la commercialité », in *Les ASBL, Évaluation critique d'un succès*, Story-Scientia, 1985, pp. 93 à 248 et spéc. pp. 109, 110 et 168 à 176).

Le 5° est reformulé sans modification de fond. Le 6° est reproduit du texte actuel.

Le 7° est complété de manière à viser le mode de nomination, non seulement des administrateurs, mais également des délégués à la gestion journalière et des personnes habilitées à représenter l'association; il prévoit également que doivent figurer dans les statuts la durée du mandat des administrateurs, l'étendue des pouvoirs des administrateurs, des délégués à la gestion journalière et des représentants ainsi que la manière de les exercer.

Le 8° est reproduit du texte actuel. Le 9° reformule l'actuel 11° sans modification de fond.

Le 10° (*nouveau*) prévoit la mention de la durée de l'association lorsqu'elle n'est pas illimitée. Actuellement, la loi ne prévoit aucune durée pour les associations sans but lucratif. Il paraît intéressant que les tiers soient informés de la durée exacte de l'associa-

tion. Le 11° reformule l'actuel 10° sans modification de fond. Le 12° reformule l'actuel 13° sans modification de fond. Le 13° reformule l'actuel 14° sans modification de fond. Le 14° reformule l'actuel 15° sans modification de fond. Le 15° reformule l'actuel 16° sans modification de fond. Le 16° reformule l'actuel 17° sans modification de fond. Le 17° reformule l'actuel 18° sans modification de fond. Le 18° reformule l'actuel 19° sans modification de fond. Le 19° reformule l'actuel 20° sans modification de fond. Le 20° reformule l'actuel 21° sans modification de fond. Le 21° reformule l'actuel 22° sans modification de fond. Le 22° reformule l'actuel 23° sans modification de fond. Le 23° reformule l'actuel 24° sans modification de fond. Le 24° reformule l'actuel 25° sans modification de fond. Le 25° reformule l'actuel 26° sans modification de fond. Le 26° reformule l'actuel 27° sans modification de fond. Le 27° reformule l'actuel 28° sans modification de fond. Le 28° reformule l'actuel 29° sans modification de fond. Le 29° reformule l'actuel 30° sans modification de fond. Le 30° reformule l'actuel 31° sans modification de fond. Le 31° reformule l'actuel 32° sans modification de fond. Le 32° reformule l'actuel 33° sans modification de fond. Le 33° reformule l'actuel 34° sans modification de fond. Le 34° reformule l'actuel 35° sans modification de fond. Le 35° reformule l'actuel 36° sans modification de fond. Le 36° reformule l'actuel 37° sans modification de fond. Le 37° reformule l'actuel 38° sans modification de fond. Le 38° reformule l'actuel 39° sans modification de fond. Le 39° reformule l'actuel 40° sans modification de fond. Le 40° reformule l'actuel 41° sans modification de fond. Le 41° reformule l'actuel 42° sans modification de fond. Le 42° reformule l'actuel 43° sans modification de fond. Le 43° reformule l'actuel 44° sans modification de fond. Le 44° reformule l'actuel 45° sans modification de fond. Le 45° reformule l'actuel 46° sans modification de fond. Le 46° reformule l'actuel 47° sans modification de fond. Le 47° reformule l'actuel 48° sans modification de fond. Le 48° reformule l'actuel 49° sans modification de fond. Le 49° reformule l'actuel 50° sans modification de fond. Le 50° reformule l'actuel 51° sans modification de fond. Le 51° reformule l'actuel 52° sans modification de fond. Le 52° reformule l'actuel 53° sans modification de fond. Le 53° reformule l'actuel 54° sans modification de fond. Le 54° reformule l'actuel 55° sans modification de fond. Le 55° reformule l'actuel 56° sans modification de fond. Le 56° reformule l'actuel 57° sans modification de fond. Le 57° reformule l'actuel 58° sans modification de fond. Le 58° reformule l'actuel 59° sans modification de fond. Le 59° reformule l'actuel 60° sans modification de fond. Le 60° reformule l'actuel 61° sans modification de fond. Le 61° reformule l'actuel 62° sans modification de fond. Le 62° reformule l'actuel 63° sans modification de fond. Le 63° reformule l'actuel 64° sans modification de fond. Le 64° reformule l'actuel 65° sans modification de fond. Le 65° reformule l'actuel 66° sans modification de fond. Le 66° reformule l'actuel 67° sans modification de fond. Le 67° reformule l'actuel 68° sans modification de fond. Le 68° reformule l'actuel 69° sans modification de fond. Le 69° reformule l'actuel 70° sans modification de fond. Le 70° reformule l'actuel 71° sans modification de fond. Le 71° reformule l'actuel 72° sans modification de fond. Le 72° reformule l'actuel 73° sans modification de fond. Le 73° reformule l'actuel 74° sans modification de fond. Le 74° reformule l'actuel 75° sans modification de fond. Le 75° reformule l'actuel 76° sans modification de fond. Le 76° reformule l'actuel 77° sans modification de fond. Le 77° reformule l'actuel 78° sans modification de fond. Le 78° reformule l'actuel 79° sans modification de fond. Le 79° reformule l'actuel 80° sans modification de fond. Le 80° reformule l'actuel 81° sans modification de fond. Le 81° reformule l'actuel 82° sans modification de fond. Le 82° reformule l'actuel 83° sans modification de fond. Le 83° reformule l'actuel 84° sans modification de fond. Le 84° reformule l'actuel 85° sans modification de fond. Le 85° reformule l'actuel 86° sans modification de fond. Le 86° reformule l'actuel 87° sans modification de fond. Le 87° reformule l'actuel 88° sans modification de fond. Le 88° reformule l'actuel 89° sans modification de fond. Le 89° reformule l'actuel 90° sans modification de fond. Le 90° reformule l'actuel 91° sans modification de fond. Le 91° reformule l'actuel 92° sans modification de fond. Le 92° reformule l'actuel 93° sans modification de fond. Le 93° reformule l'actuel 94° sans modification de fond. Le 94° reformule l'actuel 95° sans modification de fond. Le 95° reformule l'actuel 96° sans modification de fond. Le 96° reformule l'actuel 97° sans modification de fond. Le 97° reformule l'actuel 98° sans modification de fond. Le 98° reformule l'actuel 99° sans modification de fond. Le 99° reformule l'actuel 100° sans modification de fond.

delsvennootschappen heeft de wet van 5 december 1984 overigens het minimale aantal oprichters verminderd om vennoten « *par complaisance* » te voorkomen.

Punt 4° vervangt punt 2° van de wet van 1921, waarbij in de Franse tekst het woord « *objet* » wordt vervangen door het woord « *but* » en tevens wordt voorgeschreven dat de activiteiten van de vereniging zonder winstoogmerk nader moeten worden bepaald. Het Franse « *but* » is een algemener begrip dan « *objet* » en geeft beter de algemene oriëntatie van de vereniging weer op het tijdstip dat de initiatiefnemers beslissen haar op te richten. Onder activiteiten moeten de middelen worden verstaan die de vereniging zal aanwenden om het doel of de doeleinden te bereiken.

In de rechtsleer wordt onderstreept dat het belangrijk is een onderscheid te maken tussen « doelstellingen » en « activiteiten ». Het begrip « doel » is immers ambivalent : in het vennootschapsrecht wijst het op de activiteit van de vennootschap, in het kader van de verenigingen zonder winstoogmerk heeft het betrekking op het doel van de vereniging. Naar luid van de huidige wet, moeten de verenigingen zonder winstoogmerk alleen het doel waarvoor zij zijn opgericht, vermelden. Het is evenwel ook belangrijk hun activiteiten te kennen. Vooreerst geven zij een betere omschrijving van de statutaire bekwaamheid van de rechtspersoon dan het begrip « doel ». Tevens kunnen aan de hand van deze vermelding de « valse » verenigingen zonder winstoogmerk gemakkelijker worden geïdentificeerd (Coipel M., « *Le rôle économique des associations sans but lucratif au regard du droit des sociétés et de la commercialité* », in « *Les ASBL, Évaluation critique d'un succès* », Story-Scientia, 1985, blz. 93 tot 248, inzonderheid de blz. 109, 110 en 168 tot 176).

In 5° wordt een andere formulering van het huidige 5° gegeven zonder de grond ervan te wijzigen. 6° neemt de huidige tekst over.

Punt 7° wordt op zodanige wijze aangevuld dat het voortaan niet alleen betrekking heeft op de wijze van benoeming van de bestuurders maar ook van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen. Krachtens dit punt moeten in de statuten ook de duur van het mandaat van de bestuurders, de omvang van de bevoegdheid van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de vertegenwoordigers, alsook de wijze waarop zij deze uitoefenen, worden vermeld.

8° neemt de huidige tekst over. In 9° wordt een andere formulering van het huidige 11° gegeven zonder de grond ervan te wijzigen.

In het nieuwe 10° wordt bepaald dat de duur van de vereniging moet worden vermeld ingeval zij niet voor onbepaalde duur is aangegaan. Thans voorziet de wet niet in een bepaalde duur voor de verenigingen zonder winstoogmerk. Het is wenselijk dat der-

tion lorsqu'elle n'a pas été constituée pour une durée illimitée.

Les 4°, 9° et 10° actuels sont supprimés :

— le 4° est superflu en raison de l'exigence dans le 1° (*nouveau*) des indications sur les fondateurs. Les indications sur les membres autres que les fondateurs figurent dans le registre et dans la liste prévus à l'article 10; la liste est déposée au dossier tenu au greffe du tribunal civil;

— le 9° n'a pas de portée étant donné que l'article 13 de la loi actuelle (article 17, § 1^{er}, en projet) en traite;

— le 10° peut également être supprimé puisque les dispositions à suivre en cas de modification des statuts figurent ailleurs dans la loi.

Le dernier alinéa de l'article en projet reproduit le dernier alinéa de l'article 2 actuel.

Art. 5

Cet article insère un article *2bis* dans la même loi.

La doctrine admet unanimement que l'engagement des membres est limité au paiement de leurs cotisations ('t Kint, « Les associations sans but lucratif » Rep. not., 1987, n° 95). S'agissant d'associations où la plupart des membres agissent à titre bénévole, il paraît effectivement anormal que ceux-ci puissent être tenus des dettes de l'association sur leur patrimoine personnel en dehors des cas limitativement énumérés.

Art. 6

Cet article insère un article *2ter* dans la même loi.

La distinction entre membres effectifs et membres adhérents a été construite par la doctrine pour rencontrer le problème posé par le dépôt de la liste des membres; les premiers sont « les associés à part entière qui jouissent des droits organisés par les statuts et participent aux assemblées et donc aux destinées de l'association (...). Les membres adhérents ne sont pas associés; parmi tous les tiers, ce sont ceux qui entretiennent des liens plus ou moins privilégiés avec l'association sans pour autant participer à ses destinées » ('t Kint, « Associations sans but lucratif », Rep. not., 1987, n°s 88 et 89). La cour de cassation a précisé que « sauf dispositions contraires des statuts, les membres adhérents d'une association sans but lucratif ne doivent pas être convoqués aux assemblées générales » (Cass., 8 septembre 1971, Pas. 1972, pp. 24-26).

den in kennis worden gesteld van de precieze duur van de vereniging indien zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan.

De huidige punten 4°, 9° en 10° worden opgeheven :

— gelet op de gegevens betreffende de oprichters die in punt 1° moeten worden vermeld, is punt 4° overbodig geworden. De gegevens inzake de andere leden zijn vermeld in het register en in de lijst bedoeld in artikel 10. De lijst wordt gevoegd bij het dossier dat op de griffie van de burgerlijke rechtbank wordt gehouden;

— punt 9° is overbodig aangezien artikel 13 van de huidige wet (artikel 17, § 1, van het ontwerp) over dezelfde materie handelt;

— ook punt 10° kan worden opgeheven aangezien de bepalingen die bij een wijziging van de statuten moeten worden nageleefd, elders in de wet zijn opgenomen.

Het laatste lid van het ontwerp-artikel neemt het laatste lid van het huidige artikel 2 over.

Art. 5

Dit artikel voegt een artikel *2bis* in dezelfde wet in.

In de rechtsleer wordt algemeen aanvaard dat de verplichtingen van de leden beperkt blijven tot de betaling van hun bijdragen ('t Kint, « *Les associations sans but lucratif* », Rép. not., 1987, n° 95). Aangezien het gaat om verenigingen waarvan het merendeel van de leden gratis werk doet, zou het inderdaad abnormaal zijn dat deze laatsten, behalve in een aantal op beperkende wijze omschreven gevallen, met hun persoonlijk vermogen aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de schulden van de vereniging.

Art. 6

Dit artikel voegt een artikel *2ter* in dezelfde wet in.

In de rechtsleer is een onderscheid gemaakt tussen gewone leden en toetredende leden om het probleem inzake de neerlegging van de ledenlijst op te lossen. De eerstgenoemden zijn « les associés à part entière qui jouissent des droits organisés par les statuts et participent aux assemblées et donc aux destinées de l'association (...). Les membres adhérents ne sont pas associés; parmi tous les tiers, ce sont ceux qui entretiennent des liens plus ou moins privilégiés avec l'association sans pour autant participer à ses destinées » ('t Kint, « *Associations sans but lucratif* », Rép. not., 1987, n°s 88 et 89). Het Hof van Cassatie heeft in een arrest gesteld dat de toetredende leden van een vereniging zonder winstoogmerk, behoudens andersluidend beding, niet moeten worden opgeroepen voor de algemene vergadering (Cass., 8 september 1971, Pas. 1972, blz. 24-26).

Il apparaît donc utile de préciser dans la loi que les membres adhérents, bien qu'ils entretiennent un lien avec l'association, sont des tiers et de prévoir que les droits et devoirs que la loi attache aux membres (effectifs) ne s'appliquent pas aux membres adhérents, sans préjudice des droits et obligations que les statuts peuvent prévoir à leur égard. La question liée à cette distinction avait d'ailleurs été soulevée lors des travaux préparatoires de la loi de 1921.

Art. 7

Sous l'empire de la loi actuelle, la personnalité civile de l'association sans but lucratif est acquise à dater de la publication des statuts aux annexes du *Moniteur belge*. Il s'indique de prévoir, à l'instar du régime organisé en ce qui concerne les sociétés commerciales par la loi du 13 avril 1995, que l'association acquiert la personnalité juridique au jour du dépôt de ses statuts au dossier ouvert au greffe. Telle est également la règle figurant dans le projet de règlement du Conseil portant statut de l'association européenne. L'article prévoit que doivent être déposés concomitamment les actes relatifs à la nomination des administrateurs et à l'adresse du siège social.

L'article règle, en son § 2, le sort des engagements pris par une association en formation, avant l'acquisition de la personnalité juridique, s'inspirant en cela de l'article 13*bis* des lois sur les sociétés.

Art. 8 et 9

Ces articles ont pour but d'organiser le régime permettant de prononcer la nullité de l'association de manière similaire au régime prévu par les articles 13*ter* et suivants des lois sur les sociétés.

Suite à la remarque du Conseil d'État relevant qu'il était impossible pour le tribunal de contrôler le but ou l'activité « projetés », le 2° de l'article 3*bis* introduit par l'article 8 de la loi en projet, a été modifié en précisant qu'il appartient au tribunal d'apprécier si le but ou l'activité exprimé dans les statuts correspond à la volonté réelle des fondateurs, conformément à l'article 1156 du Code civil.

Art. 10

Dans la mesure où le projet prévoit l'obligation pour certaines associations de désigner un ou plu-

Het is derhalve wenselijk in de wet te stellen dat de toetredende leden, niettegenstaande zij een band hebben met de vereniging, als derden worden beschouwd, alsook te bepalen dat de rechten en de plichten die de wet ten aanzien van de (gewone) leden vaststelt, niet gelden voor toetredende leden, zulks onverminderd de rechten en de verplichtingen waarin de statuten in dit verband kunnen voorzien. Het probleem voortvloeiend uit dit onderscheid is overigens reeds ter sprake gebracht tijdens de voorbereidende werkzaamheden betreffende de wet van 1921.

Art. 7

Naar luid van de huidige wet bezit de vereniging zonder winstoogmerk rechtspersoonlijkheid vanaf de dag dat haar statuten worden bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*. Net als de regeling die bij de wet van 13 april 1995 is ingesteld voor de handelsvennootschappen, is het wenselijk erin te voorzien dat de vereniging rechtspersoonlijkheid bezit vanaf de dag dat haar statuten zijn neergelegd in het ter griffie aangelegde dossier. Dezelfde regel is overigens geformuleerd in het voorstel voor een verordening van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende het statuut van de Europese vereniging. In het artikel is tevens bepaald dat tegelijkertijd de akten betreffende de benoeming van de bestuurders en die inzake het adres van de zetel moeten worden neergelegd.

§ 2 van het artikel regelt het probleem van de verbintenissen die een vereniging in oprichting is aangegaan vooraleer zij rechtspersoonlijkheid verkrijgt, waarbij artikel 13*bis* van de wetten op de handelsvennootschappen als model heeft gediend.

Art. 8 en 9

Deze artikelen strekken ertoe het stelsel te regelen waardoor de nietigheid van de vereniging kan worden uitgesproken op de wijze vergelijkbaar met het stelsel bepaald in de artikelen 13*ter* en volgende van de wetten op de handelsvennootschappen.

Ingevolge de opmerking van de Raad van State dat de rechtbank onmogelijk de « voorgenomen » doelstelling of activiteit kan nagaan, is 2° van artikel 3*bis*, ingevoegd bij artikel 8 van de ontwerp-wet, in die zin gewijzigd dat nader wordt bepaald dat de rechtbank erover moet oordelen of het doel of de activiteit omschreven in de statuten overeenstemt met de werkelijke wil van de oprichters, zulks overeenkomstig artikel 1156 van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 10

Aangezien bepaalde verenigingen krachtens het ontwerp een of meer commissarissen moeten aanwij-

sieurs commissaires, l'assemblée générale de ces associations doit pouvoir se prononcer sur l'exécution de leur mandat et leur en donner décharge. Le texte complète par ailleurs l'article 4 de la loi en prévoyant la compétence de l'assemblée générale pour la décharge à accorder aux administrateurs.

Art. 11

La modification de l'article 5 de la loi est purement terminologique. Il s'agit de remplacer le mot « associés » par le mot « membres ». Pareille modification est apportée à tous les articles de la loi où le terme « associé » est employé. La loi actuelle utilise en effet indifféremment les deux vocables. Une uniformisation a paru souhaitable d'autant que le texte en projet (article 1^{er}, alinéa 4) a introduit la distinction entre membres et membres adhérents.

Art. 14

Cet article modifie l'article 8, alinéa 2, de la loi en remplaçant le mot « objets » par les mots « buts ou activités » conformément à la modification introduite à l'article 2, § 1^{er}, 3^o en projet.

Il prévoit également que les modifications que l'association entend apporter à ses buts sont décidées à la majorité de quatre cinquièmes des voix émises. La règle de l'unanimité permet en effet à un seul membre de s'opposer à une modification. Ce pouvoir exorbitant est supprimé. La formalité de l'homologation, inutilement fastidieuse, est supprimée.

Art. 15 et 16

Dans la logique de la modification apportée à l'article 3 de la loi, il s'indique de prévoir que les actes modificatifs des statuts soient également déposés au dossier ouvert au greffe, de même que les actes relatifs à la nomination, la révocation et la démission des administrateurs, des commissaires et, le cas échéant, des personnes habilitées à représenter l'association ainsi que les actes relatifs à la désignation du siège social (changement d'adresse du siège social).

Conformément à l'article 26*nonies*, § 3, tel qu'introduit par le projet, ces actes ne sont opposables aux tiers qu'après leur publication.

zen, moet de algemene vergadering van die verenigingen zich kunnen uitspreken over de tenuitvoerlegging van hun mandaat en hen ook kwijting kunnen verlenen. De tekst vormt overigens een aanvulling van artikel 4 van de wet door erin te voorzien dat de algemene vergadering bevoegd is om aan de bestuurders kwijting te verlenen.

Art. 11

De wijziging van artikel 5 van de wet is van louter terminologische aard. In de Franse tekst wordt het woord « associés » vervangen door het woord « membres ». Deze wijziging wordt aangebracht in alle artikelen van de wet waarin het woord « associé » is aangewend. In de huidige wet worden beide termen door elkaar gebruikt. Een uniformering is wenselijk gebleken, te meer daar in de ontwerp-tekst (artikel 1, vierde lid) een onderscheid wordt gemaakt tussen leden en toetredende leden.

Art. 14

Dit artikel wijzigt artikel 8, tweede lid, van de wet, waarbij naar analogie met de wijziging in artikel 2, § 1, 3^o van het ontwerp, het woord « doel » wordt vervangen door de woorden « doeleinden of activiteiten ».

In het artikel wordt tevens bepaald dat de wijzigingen die de vereniging voornemens is aan te brengen in haar doeleinden, moeten worden goedgekeurd met een viervijfde meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Terzake eenparigheid van stemmen eisen komt immers erop neer dat een enkel lid een wijziging kan verhinderen. Aan deze buitensporige machtspositie wordt een einde gemaakt. De formaliteit van de homologatie, die onnodig veel tijd in beslag neemt, wordt opgeheven.

Art. 15 en 16

In overeenstemming met de wijziging aangebracht in artikel 3 van de wet is het aangewezen te bepalen dat ook de akten houdende wijziging van de statuten, de akten betreffende de benoeming, de afzetting en het ontslag van de bestuurders, van de commissarissen en, in voorkomend geval, van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, alsook de akten betreffende de vestiging van de zetel (adreswijziging van de zetel) in het ter griffie gehouden dossier worden neergelegd.

Overeenkomstig artikel 26*nonies*, § 3, zoals ingevoerd door het ontwerp, zijn die akten slechts tegenstelbaar aan derden na de bekendmaking ervan.

Art. 17

Deux modifications sont apportées au texte de l'article 10 de la loi.

1° Il est utile de créer un registre des membres afin de permettre à ceux-ci de connaître de manière précise et à tout moment l'identité des membres. Dans l'état actuel de la loi, cette information ne peut leur être accessible que par la consultation de la liste déposée au greffe civil du tribunal de première instance du siège de l'association, laquelle est complétée chaque année. Le texte en projet prévoit que ce registre est tenu au siège de l'association et doit être mis à jour à bref délai. Il peut être consulté par tous les membres de l'association.

2° Il est prévu que la liste, déposée au dossier tenu au greffe, devra être complétée chaque fois qu'un changement est opéré dans la composition de l'association dans un délai d'un mois à compter de la date anniversaire du dépôt, ceci afin que le dossier reflète le plus correctement possible la réalité de sa composition.

Art. 18

L'article 11 de la loi est complété en vue d'y prévoir l'obligation de mentionner dans tous les actes l'adresse de l'association, ceci dans le souci d'une plus grande information des tiers qui pourront ainsi savoir à quel greffe ils doivent s'adresser pour consulter le dossier de l'association.

L'article permet également aux associations de mentionner leur forme juridique en initiales (ASBL).

Le non-respect des obligations contenues à l'article 11 est sanctionné par la responsabilité personnelle des personnes qui agissent au nom de l'association, à l'instar de ce qui est prévu pour les sociétés commerciales (articles 81, 82, 114, 138, 138*bis*, 139 et 160 des lois coordonnées sur les sociétés). Il s'agit cependant d'une faculté dont le juge fera usage en tenant compte des circonstances.

Art. 20

Cet article remplace l'article 13 de la loi.

Alinéa 1^{er}

Cet alinéa prévoit que le conseil d'administration, organe collégial, doit être composé de trois membres au moins et accorde une compétence de principe à cet organe pour tout ce qui n'est pas expressément réservé par la loi à l'assemblée générale.

Art. 17

In de tekst van artikel 10 van de wet worden twee wijzigingen aangebracht.

1° Het is nuttig een register van de leden aan te leggen teneinde hen de mogelijkheid te bieden op ieder tijdstip de precieze identiteit van de andere leden te kennen. Volgens de huidige lezing van de wet kunnen zij deze informatie slechts verkrijgen door raadpleging van de lijst die is neergelegd op de burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de zetel van de vereniging is gevestigd. Deze lijst moet ieder jaar worden bijgewerkt. De tekst van het ontwerp voorziet erin dat dit register op de zetel van de vereniging wordt gehouden en met korte tussenpozen moet worden bijgewerkt. Alle leden van de vereniging kunnen het register raadplegen.

2° Er wordt bepaald dat de lijst neergelegd in het ter griffie gehouden dossier bij iedere wijziging in de samenstelling van de vereniging moet worden bijgewerkt binnen een maand te rekenen van de verjaardag van de neerlegging zodat het dossier zo juist mogelijk de werkelijke samenstelling van de vereniging weergeeft.

Art. 18

Artikel 11 van de wet wordt in die zin aangevuld dat voortaan ook het adres van de vereniging in alle akten moet worden vermeld. Derden zijn hierdoor beter voorgelicht omdat zij weten tot welke griffie zij zich moeten richten om het dossier van de vereniging te raadplegen.

Naar luid van het artikel kunnen verenigingen hun rechtsvorm eveneens in initialen vermelden (VZW).

Net zoals is bepaald in verband met de handelsvennootschappen (artikelen 81, 82, 114, 138, 138*bis*, 139 en 160 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen), kunnen personen die in naam van de vereniging handelen en de verplichtingen opgelegd bij artikel 11 niet in acht nemen, persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Het gaat hier evenwel slechts om een mogelijkheid en de rechter moet de omstandigheden in overweging nemen vooraleer hij gebruik ervan maakt.

Art. 20

Dit artikel vervangt artikel 13 van de wet.

Eerste lid

Krachtens dit lid moet de raad van bestuur, een collegiaal orgaan, uit ten minste drie leden bestaan. Tevens worden aan die raad in principe alle bevoegdheden verleend die bij wet niet uitdrukkelijk aan de algemene vergadering worden toegekend.

Alinéa 2

L'association ne peut opposer aux tiers l'incompétence du conseil d'administration résultant des statuts.

Alinéa 3

Le texte actuel de la loi permet au conseil d'administration de déléguer sous sa responsabilité ses pouvoirs à une personne sans toutefois que soient distinguées les fonctions de gestion et de représentation pas plus que les règles d'opposabilité aux tiers d'une telle délégation.

L'article en projet permet à l'association de prévoir statutairement la désignation de « représentants généraux », comme c'est le cas pour les sociétés anonymes et les sociétés privées à responsabilité limitée (articles 54, alinéa 4, et 130, alinéa 4, des lois sur les sociétés) dont le régime sur ce point a été adapté aux prescriptions de la 1^{re} directive 68/151 CEE.

À la différence des sociétés commerciales, il a paru utile de préserver la faculté pour les associations de désigner des personnes étrangères au conseil d'administration. Conformément au régime mis en place par l'article en projet, les « clauses de signature » ne seront opposables aux tiers qu'après leur publication.

De même qu'en droit des sociétés, et afin d'éviter toute source de confusion ou d'insécurité juridique, le pouvoir de représentation qui peut faire l'objet d'une telle délégation doit être général et recouvrir l'entiereté du pouvoir de représentation.

Art. 21

En reconnaissant la qualité d'organe au délégué à la gestion journalière de manière similaire au droit des sociétés, cet article vise à consacrer une pratique à laquelle recourent usuellement les statuts types des associations.

Art. 23

Cette modification terminologique résulte de la modification introduite par l'article 2, alinéa 1^{er}, 4^o en projet.

Tweede lid

De vereniging kan de onbevoegdheid van de raad van bestuur die voortvloeit uit de statuten, niet aan derden tegenwerpen.

Derde lid

De huidige tekst van de wet biedt aan de raad van bestuur de mogelijkheid op eigen verantwoordelijkheid zijn bevoegdheden aan een bepaalde persoon over te dragen. Hierbij wordt evenwel geen onderscheid gemaakt tussen de taken van beheer en die van vertegenwoordiging en worden ook geen regels geformuleerd in verband met de tegenstelbaarheid van een dergelijke overdracht aan derden.

Naar luid van het ontwerpartikel kan de vereniging in haar statuten bepalen dat « algemene vertegenwoordigers » worden aangewezen, zoals dat reeds het geval is voor de naamloze vennootschappen en voor de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (artikelen 54, vierde lid, en 130, vierde lid, van de wetten op de handelsvennootschappen). De regeling terzake is overigens aangepast aan de voorschriften van de eerste EEG-richtlijn 68/151.

In tegenstelling tot de handelsvennootschappen is het nuttig gebleken aan verenigingen ook in de toekomst de mogelijkheid te bieden personen aan te wijzen die geen deel uitmaken van de raad van bestuur. Overeenkomstig de regeling ingesteld bij artikel 1 *bis* van het ontwerp zijn de « meer-handtekeningclausules » slechts tegenstelbaar aan derden na de bekendmaking ervan.

Teneinde enige verwarring of rechtsonzekerheid te voorkomen moet, net als in het vennootschapsrecht, de vertegenwoordigingsbevoegdheid die op grond van een dergelijke overdracht kan worden verleend, algemeen en onbeperkt zijn.

Art. 21

Door de hoedanigheid van orgaan aan de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen op gelijkaardige wijze als in het vennootschapsrecht toe te kennen, strekt dit artikel ertoe de praktijk te bevestigen waarop de standaardstatuten van de verenigingen gewoonlijk een beroep doen.

Art. 23

Deze terminologische wijziging vloeit voort uit de wijziging ingevoegd bij artikel 2, eerste lid, 4^o van het ontwerp.

Art. 24

Cette modification est la conséquence de la réforme du mode de dépôt des comptes des associations (cf. article 25 du projet).

Art. 25

L'article 17 *nouveau* en projet comporte l'important volet comptable de la réforme.

Obligations comptables et contrôle des comptes

Un des reproches principaux adressés à l'association sans but lucratif est le caractère sommaire des exigences légales figurant dans la loi de 1921, quant aux modes de tenue de la comptabilité et de présentation des comptes annuels. Certaines associations disposent en effet de rentrées considérables qui nécessitent le respect par celles-ci de normes de tenue de la comptabilité, de présentation et de contrôle des comptes annuels plus strictes.

Actuellement, seules quelques catégories d'associations font, en fonction de leurs activités, l'objet d'une réglementation en la matière sur base de l'article 1^{er}, alinéa 1^{er}, 4^o de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises. Il s'agit des hôpitaux (loi du 7 août 1987), des caisses d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (arrêté royal du 19 décembre 1987) et des services médicaux interentreprises (arrêté royal du 23 janvier 1992).

Certaines administrations publiques ont d'autre part réglé par arrêtés ou décrets l'agrément et l'octroi de subventions dans des secteurs d'activité précis. Dans le cadre de ces mesures, elles imposent la tenue d'une comptabilité permettant le contrôle financier de l'affectation de leurs subventions. On peut citer dans ce cas : l'arrêté royal réglant l'octroi de subventions, accordées par le ministère de l'Éducation nationale et de la Culture néerlandaise, aux organisations nationales de jeunesse (arrêté royal du 18 septembre 1975), l'arrêté réglant l'agrément et l'octroi de subventions aux personnes et services assurant l'encadrement de mesures pour la protection de la jeunesse (A. Ex. Communauté française du 12 mars 1987), le décret réglant l'octroi de subventions aux institutions d'éducation populaire (décret du 19 avril 1995 du Gouvernement flamand).

Le présent projet ne vise pas à imposer des règles de tenue ou de contrôle des comptes aux associations qui y sont déjà soumises par ces dispositions particulières pour autant que celles-ci imposent des obligations au moins équivalentes à celles prévues dans la

Art. 24

Deze wijziging is het gevolg van de hervorming van de wijze van neerlegging van de jaarrekening van verenigingen (cf. artikel 25 van het ontwerp).

Art. 25

Het nieuwe artikel 17 van het ontwerp heeft betrekking op het belangrijke boekhoudkundige gedeelte van de hervorming.

Boekhoudkundige verplichtingen en controle van de jaarrekening

Een van de belangrijkste verwijten die aan de verenigingen zonder winstoogmerk wordt gemaakt, is dat in de wet van 1921 slechts oppervlakkige vereisten worden gesteld in verband met de wijze waarop de boekhouding wordt gevoerd en de jaarrekening wordt voorgesteld. Bepaalde verenigingen beschikken immers over aanzienlijke inkomsten en moeten dan ook worden onderworpen aan een strengere regeling inzake het houden van een boekhouding, de voorstelling en controle van de jaarrekening.

In verband met bepaalde categorieën van verenigingen is afhankelijk van hun activiteiten op grond van artikel 1, eerste lid, 4^o, van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen reeds een regelgeving uitgewerkt : het gaat hierbij om ziekenhuizen (wet van 7 augustus 1987), sociale verzekeringskassen voor zelfstandigen (koninklijk besluit van 19 december 1987) en interbedrijfsgeneeskundige diensten (koninklijk besluit van 23 januari 1992).

Anderzijds hebben bepaalde overheden via reglementaire besluiten of decreten de erkenning of de toekenning van subsidies in welbepaalde sectoren geregeld. In dit kader leggen zij de verplichting op een boekhouding te voeren op grond waarvan financieel toezicht kan worden uitgeoefend op de bestemming van deze subsidies. Er kan in dit verband gewag worden gemaakt van het koninklijk besluit tot regeling van de subsidies die toegekend worden door het ministerie van het Rijksonderwijs en van de Nederlandse Cultuur aan nationale jeugdorganisaties (koninklijk besluit 18 augustus 1975), van het besluit tot regeling van de erkenning en de toekenning van subsidies aan personen en diensten die de omkadering van maatregelen inzake jeugdbescherming moeten verzekeren (Besl. Ex. Franse Gemeenschap 12 maart 1987), alsook van het decreet tot regeling van de toekenning van subsidies aan instellingen voor volksonderwijs (decreet Vlaamse Gemeenschap 19 april 1995).

Dit ontwerp strekt niet ertoe bijkomende regels inzake het houden van of het toezicht op de boekhouding op te leggen aan verenigingen die reeds aan bijzondere regels zijn onderworpen voorzover die laatste regels verplichtingen opleggen welke min-

loi en projet. A cet effet, le Roi peut déterminer l'équivalence des règles en matière de comptabilité et de contrôle.

Il vise à imposer aux associations dont le nombre de membres du personnel occupé ou le montant total des recettes autres qu'exceptionnelles excède le(s) seuil(s) qu'il appartiendra au Roi de déterminer dans les limites fixées par la loi en projet, de tenir leur comptabilité et d'établir leurs comptes annuels conformément au régime comptable organisé par la loi du 17 juillet 1975 et les arrêtés d'exécution de celle-ci. Il vise également à assujettir les fondations à ce régime indépendamment, quant à elles, du nombre de personnes occupées.

Le Conseil d'État, dans son avis, suggère de supprimer les mots « recettes autres qu'exceptionnelles » et de maintenir les mots « produits autres qu'exceptionnels », au motif qu'au regard du droit comptable, la notion de recette n'existe pas en tant que telle. Or, non seulement la notion de recettes apparaît dans de nombreuses dispositions de droit comptable (arrêté royal du 2 mars 1989 fixant le règlement d'ordre intérieur de l'Institut des experts comptables; arrêté ministériel du 22 décembre 1995 portant réglementation générale de la comptabilité de gestion des organismes de paiement agréés), mais en plus, cette notion de recettes, entendues comme étant des rentrées de fonds, est plus adaptée aux associations sans but lucratif, du fait du caractère non lucratif de leurs activités principales.

La référence à l'exercice annuel pour déterminer le montant des recettes autres qu'exceptionnelles, a été supprimée. Cette référence faisait problème du fait que c'est au début de l'exercice que l'association doit savoir si elle doit tenir une comptabilité complète, selon le plan comptable normalisé d'où découleront ses comptes annuels, et non pas au terme de l'exercice lorsqu'elle aura pu vérifier *a posteriori* le montant de ses recettes. Cette difficulté avait également été perçue lors de l'élaboration des articles 5 et 12 de la loi comptable du 17 juillet 1975. Ces articles ne font pas référence à un exercice déterminé. Ce problème est réglé par les articles 2, 3, 11 et 12 de l'arrêté royal du 12 septembre 1983, portant exécution de la loi du 17 juillet 1975.

Il est également prévu que le Roi peut adapter à ce que requièrent la nature particulière de leurs activités et leur statut légal les obligations résultant, pour les associations, des dispositions des arrêtés d'exécution comptables et qu'il peut adapter les limites exprimées en argent à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.

stens evenwaardig zijn aan die bepaald in de ontwerpwet. Hiertoe kan de Koning de gelijkwaardigheid van de regels inzake boekhouding en controle vaststellen.

Het ontwerp strekt alleen ertoe aan verenigingen waarvan het aantal tewerkgestelde personeelsleden of het totaal van de ontvangsten, andere dan uitzonderlijke, de drempels overschrijdt die de Koning binnen de grenzen bepaald door de ontwerpwet moet vaststellen, te verplichten een boekhouding te voeren en een jaarrekening op te stellen overeenkomstig het boekhoudstelsel ingericht door de wet van 17 juli 1975 en door de besluiten tot uitvoering ervan. Het ontwerp strekt eveneens ertoe die verplichting op te leggen aan de stichtingen, zulks ongeacht het aantal tewerkgestelde personen.

In zijn advies stelt de Raad van State voor de woorden « andere dan uitzonderlijke ontvangsten » te schrappen en de woorden « andere dan uitzonderlijke opbrengsten » te handhaven omdat in het boekhoudrecht het begrip ontvangsten als dusdanig niet bestaat. Het blijkt evenwel dat niet alleen de term « ontvangsten » voorkomt in talrijke boekhoudkundige bepalingen (koninklijk besluit van 2 maart 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der accountants, ministerieel besluit van 22 december 1995 houdende het algemeen reglement op de beheersboekhouding der erkende uitbetalingsinstellingen), maar bovendien is het begrip « ontvangsten », waaronder wordt verstaan het ontvangen van gelden, beter aangepast aan de verenigingen zonder winstoogmerk, omwille van de niet-winstgevende aard van hun hoofdwerkzaamheden.

De verwijzing naar het boekjaar om het bedrag van de ontvangsten, andere dan uitzonderlijke, te bepalen, is geschrapt. Die verwijzing vormde een probleem omdat de vereniging aan het begin van het boekjaar moet weten of zij een volledige boekhouding moet voeren, volgens het genormaliseerde boekhoudplan op grond waarvan de jaarrekening wordt opgesteld, en niet aan het einde van het boekjaar wanneer zij het bedrag van haar ontvangsten heeft kunnen nagaan. Van die moeilijkheid is ook gewag gemaakt bij de uitwerking van de artikelen 5 en 12 van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding. Die artikelen verwijzen niet naar een bepaald boekjaar. Het probleem is geregeld in de artikelen 2, 3, 11 en 12 van het koninklijk besluit van 12 september 1983 houdende tenuitvoerlegging van de wet van 17 juli 1975.

Er is tevens bepaald dat de Koning de verplichtingen die voor de verenigingen voortvloeien uit de boekhoudkundige uitvoeringsbesluiten kan aanpassen aan wat de bijzondere aard van hun activiteiten en van hun wettelijk statuut vereist en dat Hij de in geld uitgedrukte drempels kan aanpassen aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

D'autre part, le droit des sociétés prévoit que les sociétés qui dépassent plus d'un des critères prévus à l'article 12, § 2, de la loi comptable, c'est-à-dire :

— nombre de travailleurs occupés en moyenne annuelle : 50,

— chiffre d'affaires annuel, hors taxe sur la valeur ajoutée : 200 millions de francs,

— total du bilan : 100 millions de francs, sauf si le nombre de travailleurs occupés, en moyenne annuelle, dépasse 100,

sont tenues de nommer un ou plusieurs commissaires, membres de l'Institut des réviseurs d'entreprise, chargés du contrôle des comptes. Ces sociétés sont par ailleurs tenues d'établir leurs comptes selon le schéma complet arrêté par le droit comptable.

Le présent projet adopte une solution analogue pour les grandes associations. Le projet précise toutefois que le Roi peut adapter ces critères.

Les seuils pour la tenue des comptes et les critères pour leur contrôle, visés ci-dessus, s'apprécient sur une base consolidée. Pour rencontrer la remarque du Conseil d'État sur ce point, le projet précise que, pour que les critères de consolidation leur soient applicables, il faut que les associations poursuivent un but similaire ou aient des rapports contractuels suivis entre elles. Cette règle a pour but d'éviter que la seule présence de mêmes administrateurs choisis pour leur renom, dans plusieurs associations, entraîne la consolidation des comptes de ces associations n'ayant aucun lien entre elles.

Il importe de relever que les sièges d'opérations établis en Belgique par des associations étrangères, et qui répondent aux seuils légaux, seront soumis au même régime comptable. À la différence du droit des sociétés, le projet impose aux associations étrangères dont le siège d'opérations établi en Belgique dépasse les critères de l'article 12, § 2, précité, de nommer un commissaire chargé du contrôle des comptes du siège.

Dépôt et publicité des comptes

Il a paru également nécessaire, afin de centraliser les informations et d'assurer un régime efficace de publicité, de soumettre les associations tenues au régime nouveau visé ci-dessus à l'obligation de déposer leurs comptes à la Banque nationale de Belgique (centrale des bilans). Le dépôt fera l'objet d'une mention dans le recueil établi par la Banque nationale de Belgique.

Suite à la remarque du Conseil d'État, il est précisé que les frais visés à l'alinéa 3 du § 5, sont les frais

Voorts voorziet het vennootschapsrecht erin dat ondernemingen die twee van de criteria omschreven in artikel 12, § 2, van de wet op de boekhouding, te weten :

— jaargemiddelde van het personeelsbestand 50,

— jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, 200 miljoen frank,

— balanstotaal 100 miljoen frank, tenzij het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt,

te boven gaan, onder de leden van het Instituut der bedrijfsrevisoren een of meer commissarissen moeten aanwijzen om de jaarrekening te controleren. Bovendien moeten deze ondernemingen hun jaarrekening opmaken volgens het volledige schema vastgesteld in het boekhoudkundig recht.

Het ontwerp voorziet in een analoge regeling voor de grote verenigingen. In het ontwerp wordt evenwel onderstreept dat de Koning die criteria kan aanpassen.

Voorname drempels met betrekking tot de rekeningen en de criteria voor de controle ervan moeten op geconsolideerde basis worden beschouwd. Teneinde aan de opmerking van de Raad van State terzake tegemoet te komen, wordt in het ontwerp nader bepaald dat de verenigingen een gelijkaardig doel moeten nastreven of met elkaar regelmatig contractuele betrekkingen moeten onderhouden opdat de consolidatiecriteria op hen van toepassing kunnen zijn. Deze regel strekt ertoe te voorkomen dat de aanwezigheid in verscheidene verenigingen van dezelfde bestuurders gekozen omwille van hun faam tot gevolg heeft dat de rekeningen van die verenigingen, die geen enkele band met elkaar hebben, worden geconsolideerd.

Er moet worden opgemerkt dat de centra van werkzaamheden die buitenlandse verenigingen in België openen en die beantwoorden aan de wettelijke criteria, aan dezelfde regeling worden onderworpen. In tegenstelling tot het vennootschapsrecht legt het ontwerp aan buitenlandse verenigingen waarvan het centrum van werkzaamheden dat zij in België hebben geopend, niet voldoet aan de criteria gesteld in voornoemd artikel 12, § 2, de verplichting op een commissaris te benoemen om de jaarrekening van dat centrum te controleren.

Neerlegging en bekendmaking van de jaarrekening

Teneinde de gegevens te kunnen centraliseren en een doeltreffende regeling inzake bekendmaking te kunnen uitwerken, is het noodzakelijk gebleken de verenigingen die aan de hierboven bedoelde nieuwe regeling zijn onderworpen, te verplichten hun jaarrekening bij de Nationale Bank van België (de balanscentrale) neer te leggen. De neerlegging moet worden vermeld in de verzameling die de Nationale Bank van België opmaakt.

Op grond van het advies van de Raad van State is nader bepaald dat de kosten bedoeld in § 5, derde lid,

de dépôt à la Banque nationale de Belgique, à l'instar des frais visés, pour les sociétés, à l'article 11, § 3, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 relatif à la publicité des actes et documents des sociétés et des entreprises.

Dans son avis, le Conseil d'État suggère également d'omettre au troisième alinéa du § 6, le mot « substantielles », en raison des difficultés d'interprétation que la présence de ce terme risque d'entraîner. Il y a toutefois lieu de préciser que les termes « erreurs substantielles » et « erreurs » sont repris de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 relatif à la publicité des actes et documents des sociétés et entreprises. Le rapport au Roi qui précède cet arrêté (*Moniteur belge*, 24 décembre 1991, p. 29 347), précise que sont substantielles, les erreurs qui « ne peuvent être redressées au départ des autres informations figurant dans les comptes annuels ». Ainsi précisée, la notion d'« erreurs substantielles » se distingue assez clairement de la notion d'« erreurs ».

Il est toutefois prévu que les organisations représentatives des travailleurs, des cadres et des employeurs sont exemptées de cette obligation de dépôt. Le Conseil d'État a émis un avis négatif sur cette disposition au motif qu'elle viole les principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination. Il y a toutefois lieu de préciser que certaines de ces organisations semblent pouvoir fonctionner sans recours à la personnalité juridique et sans régime comptable. Toutes ces organisations sont appelées à négocier presque quotidiennement, à élaborer des conventions collectives de travail et à émettre des avis en matière de législation sociale (au sein du Conseil National du Travail). Pour assurer l'égalité entre ces différentes organisations représentatives dans le cadre de ces activités, qu'elles aient ou non adopté la forme d'associations sans but lucratif, il y a lieu de les exempter du dépôt des comptes que prévoit le présent projet.

Associations non soumises à ces obligations

Toutes les autres associations seront régies par les exigences comptables figurant dans l'actuelle loi de 1921 à deux différences près :

1° les associations qui sollicitent des libéralités auprès du public devront déposer leurs comptes annuels dans le dossier ouvert au greffe du tribunal de première instance où les tiers pourront les consulter. Les cotisations et les libéralités sollicitées auprès des membres ne sont pas prises en compte pour l'application de cette disposition.

2° des exigences relatives à la tenue d'une comptabilité simplifiée seront précisées par le Roi en ce

de kosten voor neerlegging bij de Nationale Bank van België zijn, zulks naar het voorbeeld van de kosten die met betrekking tot de verenigingen zijn bedoeld in artikel 11, § 3, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 op de openbaarmaking van akten en documenten van vennootschappen en ondernemingen.

De Raad van State stelt in haar advies eveneens voor in het derde lid van § 6 het woord « ernstige » weg te laten wegens de interpretatiemoeilijkheden die deze term kan meebrengen. Er moet evenwel worden onderstreept dat de termen « ernstige fouten » en « fouten » zijn overgenomen uit het koninklijk besluit van 25 november 1991 op de openbaarmaking van akten en documenten van vennootschappen en ondernemingen. In het verslag aan de Koning dat aan dat besluit voorafgaat (*Belgisch Staatsblad*, 24 december 1991, blz. 29 347), wordt nader bepaald dat fouten die niet kunnen worden hersteld aan de hand van andere gegevens die in de jaarrekeningen voorkomen, als ernstige fouten worden beschouwd. Aldus gedefinieerd, bestaat er een voldoende duidelijk onderscheid tussen het begrip « ernstige fouten » en het begrip « fouten ».

Er is evenwel bepaald dat de representatieve organisaties van werknemers, van kaderleden en van werkgevers van die verplichting tot neerlegging zijn vrijgesteld. De Raad van State heeft met betrekking tot die bepaling een negatief advies uitgebracht omdat zij de grondwettelijke beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie schendt. Er moet evenwel worden onderstreept dat een aantal van die organisaties lijken te functioneren zonder rechtspersoonlijkheid en zonder boekhoudkundig stelsel. Al deze organisaties moeten bijna dagelijks onderhandelingen voeren, collectieve arbeidsovereenkomsten uitwerken en adviezen inzake de sociale wetgeving uitbrengen (in de Nationale Arbeidsraad). Teneinde in het kader van deze activiteiten de gelijkheid tussen de verschillende representatieve organisaties te waarborgen, ongeacht of zij de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk hebben aangenomen, moeten zij worden vrijgesteld van de neerlegging van de rekeningen, zoals die in dit ontwerp is voorzien.

Verenigingen die niet aan voornoemde verplichtingen zijn onderworpen

Voor alle andere verenigingen gelden de boekhoudkundige vereisten gesteld in de wet van 1921, zulks evenwel met twee uitzonderingen :

1° de verenigingen die bij het publiek om giften verzoeken, moeten hun jaarrekening neerleggen in het dossier aangelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, waar derden haar kunnen raadplegen. De bijdragen en de giften waarom bij de leden is verzocht, worden niet in acht genomen voor de toepassing van deze bepaling.

2° wat de verenigingen betreft die niet onder het hierboven bedoelde nieuwe stelsel vallen, worden de

qui concerne les associations qui ne relèvent pas du régime nouveau visé ci-dessus.

Les cotisations et les libéralités sollicitées auprès des membres adhérents sont prises en compte pour l'application de la règle visée au 1° ci-dessus, puisque l'article 2^{ter} de la loi en projet dispose que les droits et obligations des membres, prévus par la présente loi, ne s'appliquent pas aux membres adhérents. Entrent également en ligne de compte, les sommes provenant de collectes visées ou non par l'arrêté royal du 22 septembre 1823 contenant des dispositions à l'égard des collectes dans les églises ou à domicile, les loteries visées par la loi du 31 décembre 1851, les tombolas, les dons manuels, les donations indirectes, les transferts opérés d'une association vers une autre, etc. Les associations visées au 1° ci-dessus peuvent ou non être agréées en vertu de l'article 104, 3° ou 4° du Code des impôts sur les revenus 1992.

Dans les associations n'ayant pas nommé de commissaires, il est prévu que les statuts peuvent conférer aux membres, individuellement, les pouvoirs d'investigation et de contrôle des commissaires.

Le défaut de dépôt des comptes annuels sera sanctionné par l'irrecevabilité de l'action en justice de l'association en manquement (article 26 en projet); par ailleurs, la dissolution judiciaire de l'association restée en défaut d'avoir déposé ses comptes annuels pendant trois exercices consécutifs pourra être poursuivie (article 18 en projet).

Le Conseil d'État estime dans son avis qu'il n'y a pas de raison de déroger à l'article 1382 du Code civil et qu'il faut dès lors supprimer le § 9 du présent article. Il y a toutefois lieu de souligner que cette disposition, reprise de l'article 80, dernier alinéa, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, se justifie par le fait qu'il est souvent difficile pour le demandeur de démontrer le lien de causalité entre la faute commise par les administrateurs et le préjudice qu'il prétend avoir subi. La règle du § 9 renverse la charge de la preuve du lien de causalité : lorsque leur responsabilité sera mise en cause pour avoir omis de soumettre les comptes à l'assemblée générale ou de les déposer, c'est aux administrateurs qu'il incombera d'apporter la preuve que cette omission est étrangère au préjudice dont le demandeur poursuit la réparation.

Art. 26

L'association sans but lucratif peut être dissoute pour les causes énumérées à l'article 18 de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique.

Le texte en projet prévoit une cause supplémentaire pouvant justifier la dissolution, étant le défaut pour l'association de satisfaire à l'obligation de dépo-

vereisten inzake het voeren van een vereenvoudigde boekhouding door de Koning nader bepaald.

De bijdragen en de giften die aan toegetroeden leden worden gevraagd, worden in aanmerking genomen voor de toepassing van de regel bedoeld in 1°, aangezien in artikel 2^{ter} van de ontwerp-wet wordt bepaald dat de rechten en plichten van de leden omschreven in deze wet niet van toepassing zijn op de toegetroeden leden. Tevens wordt rekening gehouden met bijdragen uit collecten die al dan niet zijn bedoeld in het koninklijk besluit van 22 september 1823 houdende bepalingen nopens het doen van collecten in de kerken of aan de huizen, loterijen bedoeld in de wet van 31 december 1851, tombola's, manuele giften, onrechtstreekse schenkingen, overdrachten van een vereniging naar een andere, ... De verenigingen bedoeld in voornoemd 1° kunnen al dan niet worden erkend overeenkomstig artikel 104, 3° of 4° van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

In verband met verenigingen waar geen commissaris is benoemd, wordt erin voorzien dat de statuten aan ieder lid persoonlijk de onderzoeks- en controlebevoegdheid van een commissaris kunnen verlenen.

Indien geen jaarrekening is neergelegd, zijn de rechtsvorderingen van de betrokken vereniging niet ontvankelijk (ontwerpartikel 26). Bovendien kan de ontbinding worden gevorderd van een vereniging die gedurende drie opeenvolgende boekjaren geen jaarrekening heeft neergelegd (ontwerpartikel 18).

De Raad van State heeft in haar advies geoordeeld dat er geen grond bestaat om van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek af te wijken en dat § 9 van dit artikel derhalve moet worden opgeheven. Er moet evenwel worden onderstreept dat deze bepaling die is overgenomen uit artikel 80, laatste lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, is verantwoord omdat de verzoeker vaak moeilijk het oorzakelijk verband tussen de door de bestuurders begane fout en het nadeel dat hij beweert te hebben geleden, kan aantonen. De bepaling van § 9 keert de bewijslast betreffende het oorzakelijk verband om : wanneer de bestuurders aansprakelijk worden gesteld omdat zij hebben nagelaten de jaarrekening aan de algemene vergadering voor te leggen of ze in te dienen, moeten zij bewijzen dat dit verzuim niet de oorzaak is van het nadeel waarvan de verzoeker het herstel vraagt.

Art. 26

Verenigingen zonder winstoogmerk kunnen worden ontbonden om de redenen bepaald in artikel 18 van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend.

De ontwerp-tekst voorziet erin dat de vereniging ook kan worden ontbonden indien zij gedurende drie opeenvolgende boekjaren niet heeft voldaan aan de

ser les comptes annuels pour trois exercices consécutifs (associations « inactives »); le texte prévoit cependant qu'une régularisation de la situation intervenue avant qu'il soit statué sur le fond rendra la procédure sans objet; cette réforme s'inspire du régime relatif à la dissolution judiciaire des sociétés inactives introduit par la loi du 13 avril 1995.

Art. 27

L'article 19 de la loi est complété; le § 2 *nouveau* règle la procédure en liquidation des associations inactives de manière analogue à celle prévue pour la liquidation des sociétés commerciales inactives par l'article 177 *sexies* des lois sur les sociétés. Le Roi est habilité à déterminer la procédure de consignation des actifs qui appartiendraient à l'association et leur sort en cas d'apparition de nouveaux passifs.

Art. 28 et 29

Il s'agit de permettre aux membres représentés à l'assemblée d'être pris en compte pour le calcul de la majorité et du quorum. En outre, les articles 20 et 21 de la loi sont modifiés en raison de la suppression des formalités d'homologation.

Art. 31

L'article 23 de la loi du 27 juin 1921 a dû être réécrit pour tenir compte du souci de centraliser les informations relatives à la liquidation de l'association. Les documents relatifs à la liquidation doivent être déposés, dans le délai d'un mois à dater de la décision de l'assemblée générale ou du tribunal, au dossier de l'association en vue de leur publication par extrait.

L'identité du ou des liquidateurs a été complétée par l'indication du prénom, ce qui peut être utile lorsque plusieurs membres d'une même famille se retrouvent dans une même association.

Art. 32 et 33

Les adaptations apportées par cet article sont purement techniques.

verplichting om een jaarrekening neer te leggen (« niet meer actieve » verenigingen). Er wordt evenwel gesteld dat een regularisatie van de toestand vooraleer uitspraak is gedaan over de grond van de zaak, de procedure doet vervallen. Deze wijziging is gegrond op de regeling die in verband met de gerechtelijke ontbinding van niet meer actieve vennootschappen is ingevoerd bij de wet van 13 april 1995.

Art. 27

Artikel 19 van de wet wordt aangevuld. De nieuwe paragraaf 2 regelt de ontbinding van niet meer actieve verenigingen op dezelfde wijze als die waarin artikel 177 *sexies* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen voorziet voor niet meer actieve handelsvennootschappen. Aan de Koning wordt machtiging verleend om te bepalen welke procedure moet worden gevolgd voor de consignatie van de activa die de vereniging zouden toebehoren en wat er met die activa moet gebeuren ingeval nieuwe passiva aan het licht komen.

Art. 28 en 29

In dit verband gaat het erom aan de leden die op de algemene vergadering zijn vertegenwoordigd, de mogelijkheid te bieden in aanmerking te worden genomen voor de berekening van de meerderheid en van het quorum. Gelet op de opheffing van de formaliteiten inzake homologatie worden ook de artikelen 20 en 21 van de wet gewijzigd.

Art. 31

Het is noodzakelijk gebleken artikel 23 van de wet van 27 juni 1921 op een andere wijze te formuleren om de gegevens betreffende de vereffening van de vereniging te kunnen centraliseren. De stukken inzake de vereffening moeten binnen een maand te rekenen van de beslissing van de algemene vergadering of van de rechtbank bij het dossier van de vereniging worden gevoegd teneinde bij uittreksel te worden bekendgemaakt.

Voortaan moet ook de voornaam van de vereffenaar of vereffenaars worden vermeld, wat nuttig kan blijken ingeval verscheidene leden van een zelfde familie lid zijn van dezelfde vereniging.

Art. 32 en 33

De in dit artikel aangebrachte wijzigingen zijn van louter technische aard.

Art. 34

L'article 26, alinéa 1^{er}, actuel de la loi prévoit que l'association ne peut se prévaloir de la personnalité juridique à l'égard des tiers dans les cas suivants :

— défaut de publication au *Moniteur belge* des statuts ou de la liste des administrateurs ainsi que des modifications qui y sont apportées (articles 3 et 9 de la loi);

— défaut de dépôt au greffe civil de la liste des membres ainsi que des modifications qui y sont apportées (article 10 de la loi);

— défaut de mention dans les pièces des indications requises par la loi (article 11 de la loi);

— non-respect de la condition de nationalité (article 26, alinéa 2 de la loi).

La sanction du non-respect de la publicité prévue à l'article 3 en projet (non acquisition de la personnalité morale) résulte de cette disposition elle-même; il n'est donc pas nécessaire de s'y référer à l'article 26. En ce qui concerne l'absence de publication des modifications statutaires ou des nominations, démissions ou révocations d'administrateurs, l'article 9 en projet prévoit comme sanction l'inopposabilité aux tiers. Enfin, dans le texte en projet, le non-respect des obligations résultant de l'article 11 en projet est sanctionné par un éventuel engagement personnel de la personne qui y a contrevenu.

Des cas visés par l'article 26 actuel, il ne subsiste donc plus que la violation du prescrit de l'article 10 (défaut de dépôt au greffe civil de la liste des membres ainsi que des modifications qui y sont apportées). Par contre, restent sans sanction le défaut de publication des décisions relatives à la dissolution et à la liquidation (article 23 de la loi) ainsi que, sauf ce qui est prévu à l'article 18, 4^o en projet, le défaut de dépôt des comptes annuels (article 17 *nouveau*, §§ 3 et 5).

Il est peu approprié dans ces deux cas de retenir comme sanction celle qui figure à l'article 26, c'est-à-dire l'interdiction pour l'association sans but lucratif de se prévaloir de sa personnalité juridique. Il paraît plus judicieux de sanctionner le défaut de dépôt des documents comptables ou relatifs à la liquidation ou à la composition de l'association par l'irrecevabilité de l'action en justice intentée par l'association sans but lucratif. Pareille sanction existe déjà en matière de sociétés commerciales (article 11 des lois sur les sociétés commerciales). Cette solution a d'ailleurs été retenue par la Cour de cassation s'agissant d'associations en défaut d'avoir procédé au dépôt de la liste des membres (Cass., 6 novembre 1992, Pas., 1992, I, p. 1 283; cf. la note de D. Van Gerven, « *Regularisatie van een onregelmatige vzw na de betekening van de dagvaarding* », TRV, 1993, pp. 170-173).

Art. 34

Krachtens het huidige artikel 26, eerste lid, van de wet kan een vereniging zich in de volgende gevallen ten aanzien van derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen :

— de statuten of de lijst van de bestuurders en de wijzigingen erin zijn niet bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* (artikelen 3 en 9 van de wet);

— de ledenlijst en de wijzigingen ervan zijn niet ter griffie van de burgerlijke rechtbank neergelegd (artikel 10 van de wet);

— de vermeldingen die krachtens de wet in de stukken moeten worden aangebracht, ontbreken (artikel 11 van de wet);

— de voorwaarde inzake nationaliteit is niet nageleefd (artikel 26, tweede lid, van de wet).

De straf voor niet-naleving van het vereiste inzake bekendmaking waarin ontwerpartikel 3 voorziet (niet-verkrijging van de rechtspersoonlijkheid) vloeit uit die bepaling zelf voort. In artikel 26 moet dan ook niet naar artikel 3 worden verwezen. Ingeval statutenwijzigingen, benoemingen, alsook vrijwillige of gedwongen ontslagen van bestuurders niet worden bekendgemaakt, is naar luid van ontwerpartikel 9 de rechtspersoonlijkheid van de vereniging niet tegenstelbaar aan derden. Ten slotte wordt in de ontwerp-tekst bepaald dat bij niet-nakoming van de verplichtingen vastgesteld in artikel 11, de betrokken personen daarvoor persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Van de gevallen bedoeld in het huidige artikel 26 blijft derhalve alleen de overtreding van het bepaalde in artikel 10 over (de ledenlijst en de wijziging erin zijn niet ter griffie van de burgerlijke rechtbank neergelegd). Het verzuim van bekendmaking van de beslissingen betreffende de ontbinding en de vereffening (artikel 23 van de wet), alsook het verzuim van neerlegging van een jaarrekening (nieuw artikel 17, §§ 3 en 5) blijven, met uitzondering van het bepaalde in ontwerpartikel 18, 4^o, evenwel onbestraft.

Het is in beide gevallen weinig passend de straf op te leggen waarin het huidige artikel 26 voorziet, te weten dat de vereniging zonder winstoogmerk zich ten aanzien van derden niet kan beroepen op de rechtspersoonlijkheid. Het lijkt logischer het verzuim van neerlegging van de jaarrekening of van stukken betreffende de vereffening of de samenstelling van de vereniging te bestraffen door de rechtsoverdrachten van de vereniging zonder winstoogmerk niet-ontvankelijk te verklaren. Een dergelijke sanctie bestaat reeds met betrekking tot de handelsvennootschappen (artikel 11 van de wetten op de handelsvennootschappen). Ook het Hof van Cassatie heeft voor deze oplossing gekozen ingeval verenigingen geen ledenlijst hebben neergelegd (Cass., 6 november 1992, Pas., 1992, I, blz. 1 283; cf. nota van D. Van Gerven, « *Regularisatie van een onregelmatige vzw na de betekening van de dagvaarding* », TRV, 1993, blz. 170-173).

Le même article étend le régime de l'irrecevabilité de l'action en justice aux associations étrangères qui fondent en Belgique un siège d'opération sans respecter les formalités prévues à l'article 26*octies* en projet.

Enfin, l'article 26, alinéa 2, comportant la condition de nationalité et la sanction qui s'y rapporte est supprimé.

Art. 36

Des associations constituées selon des droits étrangers éprouvent des difficultés à exercer des activités en commun avec une association belge sur le territoire belge ou à déployer leurs activités directement sur le territoire belge et notamment pour bénéficier de donations et libéralités qui peuvent leur être faites.

Le projet organise à cet égard un régime de publicité de l'ouverture par une telle association d'un siège d'opérations en Belgique, inspiré de l'article 198 des lois sur les sociétés.

Aux termes du projet, les personnes préposées à la gestion du siège d'opérations sont soumises à la même responsabilité envers les tiers que si elles géraient une association belge, sans préjudice de la responsabilité que l'association étrangère assume à l'égard des tiers.

D'autre part, les sièges d'opérations sont soumis aux mêmes règles en matière d'établissement, de dépôt, de publicité et de contrôle des comptes annuels que les associations. En cas de pluralité de sièges d'opérations, le calcul des seuils s'effectue en considérant l'ensemble des sièges d'opérations belges comme une association sans but lucratif distincte.

La sanction de la dissolution judiciaire de l'association (article 18 de la loi) étant inopérante à l'égard des sièges d'opérations des associations constituées selon des législations étrangères, l'article 26*octies* en projet permet au Ministère public ainsi qu'à tout intéressé de poursuivre en justice la fermeture du siège d'opérations dont les activités contreviennent à l'ordre public.

Art. 37

Cet article insère un article 26*nonies* dans la même loi.

Paragraphe 1^{er}

Cette réforme s'inspire du régime des sociétés commerciales (article 10, § 2, des lois sur les sociétés). Le texte en projet prévoit la création d'un dos-

Het artikel maakt de regeling inzake niet-ontvankelijkheid van de rechtsvorderingen mede van toepassing op buitenlandse verenigingen die in België een centrum van werkzaamheden openen zonder de formaliteiten bepaald in ontwerpartikel 26*octies* te vervullen.

Het tweede lid van artikel 26, dat betrekking heeft op de voorwaarde inzake nationaliteit en de daaraan verbonden sanctie, wordt opgeheven.

Art. 36

Verenigingen die naar een buitenlands recht zijn opgericht, hebben moeilijkheden om op het Belgische grondgebied samen met een Belgische vereniging of rechtstreeks activiteiten uit te oefenen, alsook om eventuele giften en schenkingen te ontvangen.

In dit verband voorziet het ontwerp erin dat wanneer dergelijke verenigingen in België een centrum van werkzaamheden openen, zij dit moeten bekendmaken, een regeling die is gegrond op artikel 198 van de wetten op de handelsvennootschappen.

Naar luid van het ontwerp dragen de personen die een centrum van werkzaamheden besturen, jegens derden dezelfde aansprakelijkheid als degenen die een Belgische vereniging besturen, en wel zonder afbreuk te doen aan de aansprakelijkheid die de buitenlandse vereniging draagt jegens derden.

Voorts gelden inzake uitwerking, neerlegging, bekendmaking en controle van de jaarrekening voor de centra van werkzaamheden dezelfde regels als voor de verenigingen. Ingeval er verscheidene centra van werkzaamheden bestaan, worden bij de berekening van de drempels alle centra van werkzaamheden in België beschouwd als een afzonderlijke vereniging zonder winstoogmerk.

Aangezien de straf van gerechtelijke ontbinding van de vereniging (artikel 18 van de wet) zonder werking blijft ten opzichte van centra van werkzaamheden van verenigingen die naar een buitenlands recht zijn opgericht, biedt ontwerp-artikel 26*octies* aan het openbaar ministerie, alsook aan enige belanghebbende de mogelijkheid in rechte de sluiting te vorderen van een centrum van werkzaamheden, waarvan de activiteiten strijdig zijn met de openbare orde.

Art. 37

Dit artikel voegt in dezelfde wet een artikel 26*nonies* in.

Paragraaf 1

Deze wijziging is gegrond op de regeling voor de handelsvennootschappen (artikel 10, § 2, van de wetten op de handelsvennootschappen). De ontwerp-

sier pour chaque association ainsi que pour chaque association étrangère qui fonde un siège d'opérations en Belgique.

Ce dossier sera ouvert au greffe du tribunal civil de l'arrondissement dans lequel l'association a établi son siège social (ou dans lequel l'association étrangère a établi son siège d'opérations). Le greffe constituera le lieu où seront centralisées toutes les informations relatives aux associations, et susceptibles d'intéresser les tiers.

Dans le souci d'une information complète des tiers, le texte en projet permet à ceux-ci de consulter gratuitement les documents au greffe ainsi que d'en obtenir copie, même par correspondance, et ce, moyennant paiement préalable d'un droit limité au droit de greffe. Le Roi déterminera les modalités et les frais de constitution du dossier.

Le projet autorise le Roi à prévoir le traitement automatisé des données figurant dans les dossiers ainsi que la centralisation de ces données. L'objet de cette disposition est de permettre la constitution d'une banque de données relative aux associations. Dans le même ordre de préoccupations, le Roi est habilité à organiser le dépôt et la reproduction par voie informatique des documents composant le dossier.

Paragraphe 2

Par analogie avec l'article 10, § 3, des lois sur les sociétés, le § 2 de l'article en projet prévoit la publication aux annexes du *Moniteur belge*, par extrait, de certains actes, documents ou décisions déposés au dossier et dont il paraît nécessaire que les tiers soient informés.

En vue d'éviter des frais inutiles aux associations, le projet n'impose pas la publicité de tous les actes dont le dépôt est prescrit; ainsi, la liste des membres et les comptes annuels des petites associations ne sont pas soumis à publicité bien qu'ils doivent être déposés au dossier. Par ailleurs, la publication par extrait contribuera à amenuiser les frais de publicité. Il appartiendra au Roi de déterminer les modalités du dépôt et de la publication.

Les actes dont la publication par extrait est ordonnée sont les suivants :

- les statuts et les modifications aux statuts;
- la nomination des administrateurs, des délégués à la gestion journalière et des personnes habilitées à représenter l'association ainsi que l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, la cessation des fonctions de ces personnes;

tekst voorziet in de aanleg van een dossier voor iedere vereniging, alsook voor iedere buitenlandse vereniging die in België een centrum van werkzaamheden opent.

Dat dossier wordt aangelegd op de griffie van de burgerlijke rechtbank van het arrondissement waar de vereniging haar zetel heeft gevestigd (of waar een buitenlandse vereniging een centrum van werkzaamheden heeft geopend). De griffie is de plaats waar alle gegevens betreffende de vereniging die van belang kunnen zijn voor derden, worden gecentraliseerd.

Met het oog op een volledige informatieverstrekking aan derden biedt de tekst van het ontwerp aan deze laatsten de mogelijkheid de documenten op de griffie kosteloos te raadplegen. Tegen voorafgaande betaling van de griffierechten kunnen zij tevens, zelfs op schriftelijke aanvraag, een kopie ervan verkrijgen. De Koning bepaalt de wijze waarop het dossier moet worden aangelegd en de kosten die daarmee gepaard gaan.

De Koning kan naar luid van het ontwerp toestaan dat bepaalde gegevens van het dossier op geautomatiseerde wijze worden verwerkt, alsook dat die gegevens worden gecentraliseerd. Het doel van deze bepaling bestaat erin een gegevensbank betreffende de verenigingen tot stand te brengen. In dezelfde geest wordt aan de Koning machtiging verleend om de neerlegging en de reproductie van de stukken van het dossier aan de hand van mechanische informatieverwerking te doen plaatsvinden.

Paragraaf 2

Naar analogie met artikel 10, § 3, van de wetten op de handelsvennootschappen voorziet § 2 van het ontwerp in de bekendmaking bij uittreksel in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* van bepaalde akten, stukken of beslissingen neergelegd bij het dossier, waarvan het nodig blijkt dat derden hiervan worden ingelicht.

Teneinde de verenigingen onnodige kosten te besparen, legt het ontwerp niet de verplichting op dat alle akten waarvan de neerlegging is voorgeschreven, moeten worden bekendgemaakt. Hoewel de ledenlijst en de jaarrekening van kleine verenigingen in het dossier moeten worden neergelegd, moeten zij niet worden bekendgemaakt. Bovendien zal de bekendmaking bij uittreksel bijdragen tot een vermindering van de kosten terzake. De Koning bepaalt de vorm waarin en de voorwaarden waaronder de neerlegging en de bekendmaking moeten plaatsvinden.

Volgende akten moeten bij uittreksel worden bekendgemaakt :

- de statuten en de wijzigingen erin;
- de benoeming van de bestuurders, de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij deze uitoefenen, alsook hun ambtsbeëindiging;

- la nomination et la cessation des fonctions des commissaires;
- les décisions relatives à la liquidation de l'association ou à la fermeture d'un siège d'opérations.

Les indications que doivent contenir les extraits publiés sont les suivantes :

- a) statuts :
 - les noms, prénoms ou les dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux et la nationalité des fondateurs;
 - la dénomination de l'association et l'arrondissement judiciaire dans lequel l'association a son siège;
 - la désignation précise du ou des buts en vue desquels elle est formée ainsi que l'activité sociale qu'elle se propose de mettre en œuvre pour atteindre ce ou ces buts;
 - le mode de nomination des administrateurs, des délégués à la gestion journalière et des personnes habilitées à représenter l'association, l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, la durée du mandat des administrateurs;
- l'emploi du patrimoine de l'association dans le cas où celle-ci serait dissoute;
- la durée de l'association lorsqu'elle n'est pas illimitée;
- b) les noms, prénoms, ou dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux des administrateurs, des personnes autorisées à représenter, avec l'étendue de leurs pouvoirs, des commissaires et des liquidateurs;
- c) la date et l'objet des décisions de l'assemblée générale et des décisions judiciaires relatives à la liquidation de l'association et à la fermeture du siège d'opérations d'une association étrangère (article 23, alinéa 1^{er}).

Le texte en projet prévoit cependant la publication *in extenso* des statuts des associations constituées à l'étranger qui ouvrent en Belgique un siège d'opération. En effet, il est possible que la publication par extrait des actes et documents des associations étrangères soulève des difficultés. La publication *in extenso* permettra aux tiers d'être complètement informés.

Paragraphe 3

Le § 3 règle la question de l'opposabilité aux tiers des actes et documents dont le dépôt ou la publication sont ordonnés, par analogie avec l'article 10, § 4, des lois sur les sociétés : les actes sont opposables aux tiers à partir de leur dépôt au dossier ou, lorsqu'ils sont soumis à publicité, à partir de leur publication.

- de benoeming en de ambtsbeëindiging van de commissarissen;
- beslissingen in verband met de vereffening van de vereniging of met de sluiting van een centrum van werkzaamheden.

De bekendgemaakte uittreksels moeten volgende gegevens bevatten :

- a) statuten :
 - de naam en voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel, alsook de nationaliteit van de oprichters;
 - de naam van de vereniging en het gerechtelijk arrondissement waar de zetel ervan gevestigd is;
 - de precieze omschrijving van het doel of de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht, alsook de activiteiten die zij voornemens is te verrichten om dat doel of die doeleinden te bereiken;
 - de wijze van benoeming van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij deze uitoefenen, de duur van het mandaat van de bestuurders;
 - de bestemming van het vermogen van de vereniging in geval zij wordt ontbonden;
 - de duur van de vereniging ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan.
- b) de naam en voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel van de bestuurders, van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen met opgave van de omvang van hun bevoegdheid, van de commissarissen en van de vereffenaars;
- c) de datum en de inhoud van de beslissingen van de algemene vergadering en van de rechterlijke beslissingen betreffende de vereffening van de vereniging of de sluiting van een centrum van werkzaamheden van een buitenlandse vereniging (artikel 23, eerste lid).

De tekst van het ontwerp voorziet evenwel in de bekendmaking *in extenso* van de statuten van verenigingen die in het buitenland zijn opgericht en in België een centrum van werkzaamheden openen. Het is immers mogelijk dat de bekendmaking bij uittreksel van de akten en stukken van buitenlandse verenigingen moeilijkheden meebrengt. De bekendmaking *in extenso* biedt aan derden de mogelijkheid terzake volledig te worden voorgelicht.

Paragraaf 3

Paragraaf 3 regelt het probleem van de tegenstelbaarheid aan derden van akten en stukken die moeten worden neergelegd of bekendgemaakt. Naar analogie met artikel 10, § 4, van de wetten op de handelsvennootschappen zijn de akten tegenstelbaar aan derden vanaf de neerlegging ervan in het dossier of, ingeval zij moeten worden bekendgemaakt, vanaf de datum van bekendmaking.

Le Conseil d'État propose dans son avis de prévoir qu'en cas de différence entre le texte déposé et le texte publié au *Moniteur belge*, c'est ce dernier qui est opposable aux tiers, à moins que l'association ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé. Le présent projet privilégie la solution inverse et prévoit que c'est le texte déposé qui est opposable aux tiers. La disposition en projet part en effet de l'idée que la différence entre les deux textes peut être due à une erreur d'impression dans le *Moniteur belge* et que c'est le texte déposé qui est correct. Si les tiers ignoraient le texte déposé et se sont fiés au texte publié, ils peuvent invoquer le texte publié.

Art. 38

Les établissements d'utilité publique régis par le Titre II de la loi du 27 juin 1921 constituent incontestablement des « fondations » (cf. Rapport de la Commission consultative, *Pasinomie*, 1921, pp.359 à 363 et les termes de « fondation », « *stichting* », « fondateur » « *stichter* » usités par les articles 28, 29, 37 et 40 de la loi). Le terme de « fondation » désigne par ailleurs communément dans les législations des autres Etats des figures juridiques comparables, étant soit privées, soit reconnues d'utilité — ou d'intérêt — public. Cette disposition vise à aligner la terminologie employée en droit belge sur la terminologie usitée à l'étranger ainsi qu'à (cf. les termes « d'utilité publique ») souligner la différence entre les fondations d'utilité publique et la forme juridique de la fondation privée, instituée par l'article suivant du projet.

L'article vise également, dans le texte néerlandais, à résoudre la confusion terminologique existant actuellement, sous le même vocable « *instellingen van openbaar nut*, » entre les « organismes d'intérêt public » régis par la loi du 16 mars 1954 et les « établissements d'utilité publique » régis sous le Titre II de la loi du 27 juin 1921.

Art. 39

Le projet crée la forme juridique de la fondation privée et insère à cet effet un Titre III, intitulé « Des fondations privées » dans la loi de 1921. Aux termes de l'article 44 en projet, toute personne peut affecter tout ou partie de ses biens à la constitution d'une fondation.

Cette fondation jouit de la personnalité civile dans les conditions déterminées par le présent titre. Elle ne peut se livrer à des opérations commerciales ou lucratives ni poursuivre un but de lucre. La fondation doit, à peine de nullité, être constituée par acte authentique.

De Raad van State stelt in haar advies voor erin te voor zien dat bij verschil tussen de neergelegde tekst en de tekst bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* deze laatste tegenwerpbaar is aan derden, tenzij de vereniging aantoon dat zij kennis hadden van de neergelegde tekst. In het ontwerp wordt voor de omgekeerde oplossing gekozen door erin te voorzien dat de neergelegde tekst tegenwerpbaar is aan derden. De ontwerp bepaling is immers gegrond op de idee dat het onderscheid tussen de twee teksten te wijten kan zijn aan een drukfout in het *Belgisch Staatsblad* en de neergelegde tekst derhalve correct is. Indien derden geen kennis hadden van de neergelegde tekst en hebben vertrouwd op de bekendgemaakte, kunnen zij zich op deze laatste tekst beroepen.

Art. 38

De instellingen van openbaar nut die worden geregeld door Titel II van de wet van 27 juni 1921 vormen ontegensprekelijk « stichtingen » (cf. Verslag van de Raadgevende Commissie, *Pasinomie*, 1921, blz. 359 tot 363 en de termen « *fondation* », « *stichting* », « *fondateur* » « *stichter* » gebruikt in de artikelen 28, 29, 37 en 40 van de wet). De term « *stichting* » wijst overigens meestal in de wetgevingen van de andere Staten op vergelijkbare rechtsfiguren, die ofwel privaats zijn, ofwel erkend zijn als instellingen van openbaar nut of belang. Deze bepaling strekt ertoe de in het Belgische recht gebruikte terminologie af te stemmen op de terminologie aangewend in het buitenland, alsook het verschil tussen de stichtingen van openbaar nut en de rechtsvorm private stichting te onderstrepen, (cf. de termen « openbaar nut »), ingesteld door het volgende artikel van het ontwerp.

Het artikel is eveneens erop gericht een einde te maken aan de thans heersende terminologische verwarring in de Nederlandse tekst, te weten het gebruik van dezelfde term « *instelling van openbaar nut* » voor « *organisme d'intérêt public* » geregeld in de wet van 16 maart 1954, alsook voor « *établissement d'utilité publique* » geregeld onder Titel II van de wet van 27 juni 1921.

Art. 39

Het ontwerp creëert de rechtsvorm van de private stichting en voegt te dien einde in de wet van 1921 een Titel III in met als opschrift « Private stichtingen ». Naar luid van ontwerp artikel 44 kan eenieder het geheel of een gedeelte van zijn goederen aanwenden voor de oprichting van een stichting.

Deze stichting bezit rechtspersoonlijkheid onder de voorwaarden omschreven in deze titel. Zij mag geen handelsactiviteiten of winstgevende activiteiten uitoefenen, noch een winst oogmerk hebben. De stichting moet op straffe van nietigheid bij authentieke akte worden opgericht.

L'introduction de cette nouvelle figure permettra à son fondateur d'affecter un patrimoine à une fin désintéressée, n'étant pas nécessairement d'utilité publique, et de doter, par acte authentique, cette affectation de la personnalité juridique. Parmi les objectifs pouvant être rencontrés figureront notamment la sauvegarde d'une collection d'œuvres d'art, le soutien au développement d'une région, la création d'un prix ou d'une œuvre, le maintien du caractère familial d'une entreprise, le maintien de l'intégrité d'éléments de patrimoine, ... À ces égards, la forme juridique de l'établissement d'utilité publique, soumise à l'agrément par arrêté royal, se révèle inappropriée.

Le Conseil d'État estime dans son avis que « la certification de titres de sociétés, à l'instar de la *stichting* de droit néerlandais, n'entre certainement pas dans le but d'une fondation privée, car, en cas de dissolution de la fondation, son actif net doit être dévolu en fonction du principe de destination désintéressée. » Or, selon le Conseil d'État, « les propriétaires d'actions qui les ont échangées contre des certificats de la fondation seraient assurément déçus d'apprendre qu'en cas de dissolution de la fondation, leurs actions iront à une œuvre désintéressée. ». Il ajoute que le fait que la fondation privée soit soumise à la taxe compensatoire des droits de succession, poussera les intéressés à préférer la fondation d'utilité publique à cette institution.

Toutefois, il y a lieu de souligner qu'en réalité, le but d'une fondation privée, dans le cadre de la technique de certification de titres (loi du 15 juillet 1998 relative à la certification de titres émis par des sociétés commerciales), ne sera pas de certifier les titres mais bien, par exemple, de maintenir le caractère familial d'une société ou de soutenir le développement d'une région. Cette technique de certification permet le transfert de la propriété des titres contre l'émission par l'acquéreur d'un certificat grâce auquel le titulaire conserve le droit d'exiger de l'émetteur propriétaire des titres tout produit ou revenu qui y est attaché. Ainsi, même en cas de cession des certificats, le maintien du caractère familial de l'entreprise est garanti, puisque les titres certifiés ne peuvent, sauf disposition contraire, être cédés par la fondation émettrice des certificats.

Le présent projet soumet la fondation privée à la taxe compensatoire des droits de succession, à l'instar de ce qui existe pour l'association sans but lucratif.

Le projet rend applicable aux fondations, par analogie, plusieurs dispositions relatives aux associations :

De invoering van deze nieuwe vorm biedt aan de stichter ervan de mogelijkheid een patrimonium voor een belangeloos oogmerk in te zetten, waarbij dit oogmerk niet noodzakelijk van openbaar nut hoeft te zijn, alsook die bestemming bij authentieke akte rechtspersoonlijkheid te verlenen. Mogelijke doelstellingen zijn onder andere de handhaving van een collectie kunstwerken, steun aan de ontwikkeling van een regio, het creëren van een prijs of van een werk, het bewaren van het familiale karakter van een onderneming, het behoud van de integriteit van elementen van het patrimonium ... In dit verband is de rechtsvorm van de instelling van openbaar nut die bij koninklijk besluit moeten worden erkend, niet geschikt.

De Raad van State heeft in haar advies als volgt geoordeeld : « De certificatie van effecten van een vennootschap, naar het voorbeeld van de stichting naar Nederlands recht, behoort daarentegen vast niet tot het doel van een private stichting, want als de stichting wordt ontbonden, moeten de netto-activa ervan worden overgedragen op basis van het beginsel van onbaatzuchtige bestemming. De aandeelhouders die hun aandelen tegen certificaten van de stichting hebben geruild, zouden immers stellig teleurgesteld zijn, mochten ze vernemen dat hun aandelen in geval van ontbinding van de stichting naar een instelling met een onbaatzuchtig doel gaan. ». De Raad van State voegt eraan toe dat het feit dat de private stichting onderworpen is aan een taks tot vergoeding van de successierechten ertoe zal leiden dat de belanghebbenden altijd een stichting van openbaar nut boven een private stichting zullen verkiezen.

Er moet evenwel worden onderstreept dat het doel van een private stichting in het kader van de techniek betreffende de certificatie van effecten (wet van 15 juli 1998 betreffende de certificatie van effecten uitgegeven door handelsvennootschappen) in werkelijkheid niet zal bestaan in de handhaving van de familiale karakter van een vennootschap of in de steun aan de ontwikkeling van een regio. Deze certificatietechniek biedt de mogelijkheid het bezit van de effecten over te dragen tegen de uitgifte door de verkrijger van een certificaat op grond waarvan de houder het recht bewaart om van de emittant die de effecten in zijn bezit heeft, alle eraan verbonden opbrengsten of inkomsten te eisen. Zo is de handhaving van het familiale karakter van de onderneming zelfs bij overdracht van de certificaten gewaarborgd aangezien de stichting die de certificaten uitgeeft de gecertificeerde effecten, behoudens andersluidende bepaling, niet kan overdragen.

Naar het voorbeeld van hetgeen reeds bestaat voor de vereniging zonder winstgevend oogmerk onderwerpt het ontwerp de private stichting aan een taks tot vergoeding van de successierechten.

Het ontwerp maakt verscheidene bepalingen betreffende de verenigingen van overeenkomstige toepassing op de stichtingen :

- constitution au greffe du tribunal de première instance du siège de la fondation d'un dossier;
- publicité et opposabilité des actes;
- acquisition de la personnalité juridique;
- pouvoirs de gestion et de représentation des organes;
- obligations comptables;
- reconnaissance des sièges d'opération ouverts en Belgique par une fondation constituée à l'étranger;
- nullité et dissolution.

La fondation privée se distingue toutefois de l'association. La fondation n'a pas de membres et, par tant, pas d'assemblée générale. Elle peut être constituée par une personne.

Le régime en projet de l'administration de la fondation *privée* diffère par conséquent de celui prévu pour les associations, et s'inspire du droit de la société privée à responsabilité limitée.

Enfin, le titre nouveau organise la transformation de la fondation privée en fondation d'utilité publique.

Art. 40-44

Ces modifications en matière fiscale résultent de l'introduction de la figure juridique de la « fondation privée ». Concernant l'article 43, il faut remarquer que les fondations privées sont soumises à la taxe compensatoire des droits de succession.

Art. 45-47

Il s'agit de modifications terminologiques qu'implique l'article 37 du projet.

Art. 48

Les associations existantes, belges ou étrangères disposant d'un siège d'opération en Belgique, devront, le cas échéant, adapter leurs statuts à la loi nouvelle. Toutes les associations devront en outre déposer les actes et documents visés dans la loi en projet dans le dossier prévu à l'article 26*nonies* en projet. Il appartiendra au Roi de fixer le(s) délai(s) dans lequel ces formalités devront être effectuées. Ce(s) délai(s) ne peut(peuvent) être inférieur(s) à un an ni supérieur(s) à cinq ans.

- aanleg van een dossier ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de zetel van de stichting is gevestigd;
- bekendmaking en tegenstelbaarheid van de akten;
- verkrijging van de rechtspersoonlijkheid;
- bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegdheid van de organen;
- boekhoudkundige verplichtingen;
- erkenning van de centra van werkzaamheden die een in het buitenland opgerichte stichting in België opent;
- nietigheid en ontbinding.

Private stichtingen verschillen evenwel van verenigingen. Een stichting heeft geen leden en bijgevolg ook geen algemene vergadering. Zij kan door een persoon worden opgericht.

De regeling waarin het ontwerp met betrekking tot het bestuur van de *private* stichting voorziet, verschilt dan ook van die vastgesteld voor de verenigingen en is eerder gegrond op de regelgeving betreffende de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Ten slotte regelt de nieuwe titel de omzetting van de private stichting in stichting van openbaar nut.

Art. 40-44

De wijzigingen op fiscaal vlak vloeien voort uit de invoering van de juridische vorm « private stichting ». Met betrekking tot artikel 43 kan worden opgemerkt dat de private stichtingen onderworpen zijn aan de taks tot vergoeding van de successierechten.

Art. 45-47

Het betreft terminologische wijzigingen die artikel 37 van het ontwerp meebrengt.

Art. 48

De bestaande Belgische of buitenlandse verenigingen met een centrum van werkzaamheden in België, moeten indien nodig hun statuten aanpassen aan de nieuwe wet. Alle verenigingen moeten bovendien de akten en stukken omschreven in het ontwerp van wet neerleggen in het dossier bedoeld in ontwerp-artikel 26*nonies*. De Koning bepaalt de termijn(en) waarbinnen die formaliteiten moeten worden vervuld. Deze termijn(en) mag (mogen) niet korter zijn dan een jaar en niet langer dan vijf jaar.

Art. 49

Suite à la remarque du Conseil d'État, le présent article habilite le Roi à modifier la numérotation des articles, afin de renforcer la cohérence et la clarté du texte.

Le vice-premier ministre et ministre de l'Économie,

E. DI RUPO

*Le ministre des Petites et
Moyennes Entreprises,*

K. PINXTEN

Le ministre de la Justice,

T. VAN PARYS

Le ministre des Finances,

J.-J. VISEUR

Art. 49

Teneinde tegemoet te komen aan de Raad van State wordt de Koning op grond van dit artikel gemachtigd de nummering van dit artikel te wijzigen teneinde de samenhang en de duidelijkheid van de tekst te vergroten.

De vice-eerste minister en minister van Economie,

E. DI RUPO

*De minister van Kleine en
Middelgrote Ondernemingen,*

K. PINXTEN

De minister van Justitie,

T. VAN PARYS

De minister van Financiën,

J.-J. VISEUR

ANNEXE

**Rapport de la commission chargée
de l'élaboration du texte néerlandais,
de la Constitution, des codes, des lois
et des arrêtés principaux**

I. Généralités

À ce jour, seul le texte français des lois du 23 juin 1894 sur les sociétés mutualistes et du 31 mars 1898 sur les Unions professionnelles est authentique. Une traduction néerlandaise de ces textes est parue dans le Recueil des lois et arrêtés; toutefois, la terminologie utilisée n'est pas sans imperfections.

La langue et la terminologie du texte néerlandais des lois du 25 octobre 1919, du 27 juin 1921 et du 12 juillet 1931 relatives aux associations et aux établissements d'utilité publique ne sont pas conformes à la langue et à la terminologie employées dans le texte néerlandais du Code civil, du Code judiciaire et du Code de commerce (Livre I^{er}, titre IX — Des sociétés commerciales). Le but qui a été poursuivi est d'uniformiser la terminologie néerlandaise relative aux associations, aux établissements d'utilité publique, aux sociétés mutualistes et aux sociétés commerciales. A cet effet, il a été constamment tenu compte de la langue et de la terminologie employées dans le Nouveau Code civil des Pays-Bas (Livre II, De la personne morale, titre I^{er} — Dispositions générales, titre II — Des associations, titre III — Des sociétés anonymes).

Le projet de loi est basé sur la traduction néerlandaise des lois du 23 juin 1894 et du 31 mars 1898 et sur le texte néerlandais des lois du 25 octobre 1919, du 27 juin 1921 et du 12 juillet 1931. Ces textes ont été soumis à la commission qui en a fait deux lectures. Enfin, une sous-commission a été chargée de vérifier l'uniformité de la terminologie employée dans le projet de loi et de comparer une dernière fois le texte néerlandais avec le texte français paru au *Moniteur belge*.

Le Président de la Commission,

G. VAN DIEVOET

II. Points particuliers

La traduction néerlandaise des quelque 120 articles des lois sur les associations, les établissements d'utilité publique et les sociétés mutualistes a présenté certaines difficultés. Il est impossible de publier une liste explicative de tous les problèmes rencontrés et de toutes les décisions prises à cet égard par la commission; toutefois, les débats de la commission ont fait l'objet de rapports succincts dont un exemplaire est conservé dans les archives de la commission, au ministère de la Justice.

Ci-après suivent quelques notes particulières concernant quatre points importants qui ont donné lieu à un travail de recherche préalable.

Il s'agit de :

1. Administrateur, administration, conseil d'administration;
2. Association sans but lucratif;
3. Établissement d'utilité publique, fondation.

BIJLAGE

**Verslag van de commissie belast met
de voorbereiding van een Nederlandse tekst
van de Grondwet, de wetboeken en de
voornaamste wetten en besluiten**

I. Algemene beschouwingen

Van de wet van 23 juni 1894 op de onderlinge fondsen en van de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen bestaat tot op heden alleen een Franse rechtsgeldige tekst. Een Nederlandse vertaling ervan verscheen in de Verzameling der wetten en koninklijke besluiten. De gebruikte terminologie is niet zonder gebreken.

De taal en de terminologie van de Nederlandse tekst van de wetten van 25 oktober 1919, 27 juni 1921 en 12 juli 1931 betreffende de verenigingen en de stichtingen van openbaar nut zijn niet in overeenstemming met de taal en de terminologie van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek, van het Gerechtelijk Wetboek en van het Wetboek van Koophandel (Boek I, titel IX — Handelsvennootschappen). Er is gestreefd naar eenmaking van de Nederlandse terminologie in verband met de verenigingen, de stichtingen, de onderlinge fondsen en de handelsvennootschappen. Hierbij is voortdurend rekening gehouden met de taal en de terminologie van het Nieuw Nederlands Burgerlijk Wetboek (Boek II Rechtspersoon, titel I — Algemene bepalingen, titel II — Verenigingen, titel III — Naamloze Vennootschappen).

Het ontwerp gaat uit van de Nederlandse vertaling van de wetten van 23 juni 1894 en 31 maart 1898 en van de Nederlandse tekst van de wetten van 25 oktober 1919, 27 juni 1921 en 12 juli 1931. De commissie heeft aan deze wetten twee lezingen besteed. Ten slotte kreeg een subcommissie de opdracht om de eenvormigheid van de terminologie van het ontwerp te controleren en de Nederlandse tekst nog eens te vergelijken met de Franse tekst in het *Belgisch Staatsblad*.

De Voorzitter van de Commissie,

G. VAN DIEVOET

II. Bijzondere punten

De weergave in het Nederlands van de 120 artikelen van de wetten op de verenigingen, de stichtingen en de onderlinge fondsen heeft een aantal moeilijkheden opgeleverd. Het is niet mogelijk een verklarende lijst te publiceren van alle gerezen vragen en van alle beslissingen, door de commissie te dien aanzien genomen. De gehouden besprekingen zijn samengevat in beknopte verslagen waarvan een exemplaar zich in het archief van de commissie in het ministerie van Justitie bevindt.

Hierna volgen enkele bijzondere nota's die verband houden met vier belangrijke vraagpunten, die tot een voorafgaand onderzoek aanleiding hebben gegeven.

Die vraagpunten zijn :

1. *Administrateur, administration, conseil d'administration;*
2. *Association sans but lucratif;*
3. *Établissement d'utilité publique, fondation.*

1. *Administrateur, administration, conseil d'administration*

Les sociétés mutualistes, les associations sans but lucratif et les établissements d'utilité publique sont dirigées par des personnes dénommées « administrateurs » dans le texte français de la loi (loi du 23 juin 1894, articles 4, 5, 6, 12 et 31; loi du 31 mars 1898, art. 4; loi du 27 juin 1921, articles 2, 3, 4, 5, 9, 12, 14, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 39 et 40). « L'administration » (het bestuur) des sociétés mutualistes et des associations sans but lucratif est assurée par un « conseil d'administration » (loi du 23 juin 1894, article 6; loi du 27 juin 1921, article 13).

Dans de nombreuses lois belges plus anciennes ainsi que dans la pratique, ces termes sont le plus souvent rendus en néerlandais par « *beheerders* » (administrateurs), « *beheer* » (administration) et « *raad van beheer* » ou « *beheerraad* » (conseil d'administration). À cet égard, il convient d'attirer l'attention sur le fait qu'en 1894, le traducteur employait déjà le terme « *bestuurders* » (Recueil des lois et arrêtés). Dans la loi du 31 mars 1898 sur les Unions professionnelles et la loi du 25 octobre 1919 relatives aux associations internationales, on fait la distinction entre « la direction de l'union, la direction de l'association » (*het bestuur van de vereniging*) et « la gestion des biens » (*het beheer van de goederen*) (loi du 31 mars 1898, articles 4, 5, 6, 7, 8, 14 et 17; loi du 25 octobre 1919, articles 2 et 3).

La terminologie employée traditionnellement (*beheerder, beheer, raad van beheer*) prête à la critique. Les « administrateurs » ne gèrent pas seulement les biens de l'association ou de la société mutualiste, ils gèrent également cette association ou cette société mutualiste. Les termes néerlandais « *beheerder* », « *beheer* » et « *raad van beheer* » ne désignent qu'imparfaitement la mission confiée aux intéressés.

Le législateur néerlandais emploie, quant à lui, les termes « *bestuurders* » (Nouveau Code civil des Pays-Bas, Livre II, articles 27, 29, 30, et suivants) et « *bestuur* » (Nouveau Code civil des Pays-Bas, Livre II, articles 29, 33, 35, 37 et suivants).

La même terminologie est généralement utilisée par les auteurs néerlandais. Ainsi, dans leur ouvrage « *Handboekje voor verenigingen, naamloze vennootschappen en stichtingen* » (Alphen aan den Rijn, 1965, pp. 8, 9 et *passim.*), G.H.A. Grosheide et C. Weststrate écrivent : « *Elke vereniging heeft een orgaan, dat haar bestuurt : het bestuur ... De bevoegdheid van het bestuur bestaat in : het besturen van de vereniging en het beheren van haar vermogen ... bestuurders ...* ».

Le législateur belge a déjà remplacé les termes « *beheerder* », « *beheer* » et « *raad van beheer* » par les termes « *bestuurder* », « *bestuur* » et « *raad van bestuur* » dans la loi du 26 mai 1983 établissant le texte néerlandais et adaptant le texte français du Titre IX du Livre 1^{er} du Code de commerce.

Conclusion

Administrateur = *bestuurder*; administration = *bestuur*; conseil d'administration = *raad van bestuur* (pour les associations sans but lucratif, les établissements d'utilité publique et les sociétés mutualistes).

1. *Administrateur, administration, conseil d'administration*

De onderlinge fondsen, de verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen worden bestuurd door personen die in de Franse tekst van de wet (wet van 23 juni 1894, artikelen 4, 5, 6, 12 en 31; wet van 31 maart 1898, artikel 4; wet van 27 juni 1921, artikelen 2, 3, 4, 5, 9, 12, 14, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 39 en 40) « *administrateurs* » worden genoemd. Het bestuur « *l'administration* », van de onderlinge fondsen en van de verenigingen zonder winstoogmerk wordt waargenomen door een « *conseil d'administration* » (wet van 23 juni 1894, artikel 6; wet van 27 juni 1921, artikel 13).

In vele oudere Belgische wetten en in de praktijk worden deze termen in het Nederlands meestal weergegeven door : beheerders (*administrateurs*), beheer (*administration*) en raad van beheer of beheerraad (*conseil d'administration*). Hierbij dient toch te worden aangestipt dat de vertaler van 1894 (Verzameling der wetten en koninklijke besluiten) reeds « *bestuurders* » schreef. In de wet van 31 maart 1896 op de beroepsverenigingen en de wet van 25 oktober 1919 betreffende de internationale verenigingen wordt het onderscheid gemaakt tussen het bestuur van de vereniging, « *direction de l'union, direction de l'association* » en het beheer van de goederen, « *gestion des biens* » (wet van 31 maart 1898, artikelen 4, 5, 6, 7, 8, 14 en 17); wet van 25 oktober 1919, artikelen 2 en 3).

De traditionele terminologie (*beheerder, beheer, raad van beheer*) is vatbaar voor kritiek. De « *administrateurs* » beheren niet alleen de goederen van de vereniging of van het onderling fonds, zij besturen ook de vereniging of het onderling fonds. De Nederlandse woorden « *beheerder, beheer* » en « *raad van beheer* » geven niet voldoende de taak van de betrokkenen weer.

De Nederlandse wetgever spreekt in dit verband van « *bestuurders* » (Nieuw Ned. Burg. Wetboek, boek II, artikelen 27, 29, 30 enz.) en van « *bestuur* » (Nieuw Ned. Burg. Wetboek, boek II, artikelen 29, 33, 35, 37 enz.).

Door de Nederlandse auteurs wordt deze terminologie ook algemeen gebruikt. Zo leest men bijvoorbeeld bij G.H.A. Grosheide en C. Weststrate : « *Elke vereniging heeft een orgaan, dat haar bestuurt : het bestuur ... De bevoegdheid van het bestuur bestaat in : het besturen van de vereniging en het beheren van haar vermogen ... bestuurders ...* » (Handboekje voor verenigingen, naamloze vennootschappen en stichtingen, Alphen aan den Rijn, 1965, blz. 8, 9 en *passim.*).

De Belgische wetgever heeft reeds (wet van 26 mei 1983 tot vaststelling van de Nederlandse tekst van het Wetboek van Koophandel, boek I, titel IX), in verband met de handelsvennootschappen, de woorden « *beheerder, beheer, raad van beheer* » vervangen door de woorden « *bestuurder, bestuur, raad van bestuur* ».

Besluit

Administrateur = *bestuurder*; administration = *bestuur*; conseil d'administration = *raad van bestuur* (in verband met verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en onderlinge fondsen).

2. Association sans but lucratif

La loi du 27 juin 1921 octroie, sous certaines conditions, la personnalité civile aux « associations sans but lucratif », expression à laquelle correspond dans le texte néerlandais de la loi les termes « *verenigingen zonder winstgevend doel* » (articles 1^{er}, 2, 11, 12, 16 et suivants).

Depuis un certain temps déjà, l'usage de l'expression « *zonder winstgevend doel* » est critiqué par les linguistes (entre autres par P.C. Paardekooper, *ABN-gids*, 3^e édition, Anvers-Amsterdam, *in voce doel*, p. 26; par E. van Crombrugge, L. Dooms et M.J.L. van Nierop, *Keurig Nederlands*, 4^e édition, Gand, 1965, p. 208-209). Actuellement, l'emploi de l'expression correcte « *zonder winstoogmerk* » est quasiment général. Dans la pratique, l'abréviation « *VZWD* » a logiquement été remplacée par l'abréviation « *VZW* ».

Le Van Dale (*Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, 10^e édition, La Haye, 1976) définit le terme « *winstoogmerk* » comme suit : « *doel om winst te behalen : arbeid met winstoogmerk* ». Ce terme est également employé dans la même acception par le professeur W.J. Slagter dans son ouvrage intitulé *Compendium van het Ondernemingsrecht*, 2^e édition, Deventer, 1973, blz. 6. L'expression « *Vereniging zonder winstoogmerk* » figure aussi dans A. Mast, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, 8^e édition, Gand, 1981, blz. 56.

Conclusion

Association sans but lucratif = *vereniging zonder winstoogmerk*.

3. Etablissement d'utilité publique, Fondation

La loi du 27 juin 1921 octroie également, sous certaines conditions, la personnalité civile aux établissements d'utilité publique ou fondations. Dans la version française de la loi, ces personnes morales sont le plus souvent dénommées « établissement d'utilité publique » et dans la version néerlandaise, « *instellingen van openbaar nut* » (articles 27, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 et 43). Le terme français « fondation » est employé dans l'article 40 et est rendu en néerlandais par « *stichting* ». Dans les articles 28, 29 et 37, figurent les termes « fondateur » et « *stichter* ».

La loi de 1921 a été préparée par une commission du ministère de la Justice. Dans le rapport de cette Commission (*Rapport de la Commission consultative*, in *Pasinomie*, 1921, pp. 359-363), les termes « fondation » et « établissement d'utilité publique » sont employés indistinctement. À plusieurs endroits, on parle d'« établissement d'utilité publique ou fondation ». La *Commission consultative* a finalement opté pour « établissement d'utilité publique », parce qu'elle a considéré qu'en France, ce terme était couramment utilisé dans la langue administrative. Dans le texte néerlandais de la loi du 27 juin 1921, ce terme est rendu par « *instelling van openbaar nut* ». Voir également à ce sujet A. Mast, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, 8^e édition, Gand, 1981, pp. 55 et 56 et A. Buttgenbach, *Manuel de Droit Administratif*, 3^e édition, Bruxelles, 1966, pp. 300-301.

Depuis la loi du 16 mars 1954, l'expression « organisme d'intérêt public » est employée en droit public belge pour désigner toute une série de régies, d'institutions sociales, de sociétés nationales et d'institutions financières. Dans la version néerlandaise de cette loi, on utilise l'expression

2. Association sans but lucratif

De wet van 27 juni 1921 heeft onder bepaalde voorwaarden rechtspersoonlijkheid verleend aan de « *associations sans but lucratif* ». In de Nederlandse tekst van de wet is sprake van « *verenigingen zonder winstgevend doel* » (artikelen 1, 2, 11, 12, 16 enz.).

Sedert geruime tijd wordt de uitdrukking « *zonder winstgevend doel* » door de taalkundigen afgekeurd (onder meer P.C. Paardekooper, *ABN-gids*, 3^e druk, Antwerpen-Amsterdam, *in voce doel*, blz. 26; E. Van Crombrugge, L. Dooms en M.G.L. van Nierop, *Keurig Nederlands*, 4^e druk, Gent, 1965, blz. 200-209). De correcte uitdrukking « *zonder winstoogmerk* » wordt thans bijna algemeen gebruikt. De afkorting VZWD is in de praktijk dan ook vervangen door de afkorting VZW.

« *Winstoogmerk* » wordt in Van Dale, *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, 10^e druk, 's Gravenhage 1976, verklaard als « *doel om winst te behalen : arbeid met winstoogmerk* ». In die betekenis wordt het ook gebruikt door Prof. W.J. Slagter in zijn *Compendium van het Ondernemingsrecht*, tweede druk, Deventer, 1973, blz. 6. De uitdrukking « *Vereniging zonder winstoogmerk* » komt ook voor in A. Mast, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, 8^e uitgave, Gent, 1981, blz. 56.

Besluit

Association sans but lucratif = *vereniging zonder winstoogmerk*.

3. Etablissement d'utilité publique, Fondation

De wet van 27 juni 1921 verleent eveneens, onder bepaalde voorwaarden, rechtspersoonlijkheid aan stichtingen. In de Franse versie van de wet worden die rechtspersonen meestal « *établissements d'utilité publique* » genoemd, in de Nederlandse versie « *instellingen van openbaar nut* » (artikelen 27, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 en 43). In artikel 40 komt bovendien de Franse term « *fondation* » voor, die in het Nederlands is weergegeven door « *stichting* ». In de artikelen 28, 29 en 37 is sprake van « *fondateur* » en « *stichter* ».

De wet van 1921 werd voorbereid door een commissie bij het ministerie van Justitie. In het verslag van de commissie (*Rapport de la Commission consultative*, in *Pasinomie*, 1921, blz. 359-368) worden de termen « *fondation* » en « *établissement d'utilité publique* » door elkaar gebruikt. Op verscheidene plaatsen is sprake van een « *établissement d'utilité publique ou fondation* ». De keuze van de *Commission consultative* is ten slotte uitgegaan naar « *établissement d'utilité publique* », omdat men meende dat deze term in de administratieve praktijk in Frankrijk gebruikelijk was. In de Nederlandse tekst van de wet van 27 juni 1921 werd deze term weergegeven door « *instelling van openbaar nut* ». Zie in dit verband ook A. Mast, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, 8^e uitgave, Gent, 1981, blz. 55 en 56, en A. Buttgenbach, *Manuel de Droit Administratif*, 8^e uitgave, Brussel, 1966, blz. 300-301.

Sedert de wet van 16 maart 1954 heeft de uitdrukking « *organisme d'intérêt public* » in het Belgische publiekrecht ingang gevonden om allerlei regies, sociaalrechtelijke instellingen, nationale maatschappijen en openbare financiële instellingen te benoemen. In de Nederlandse versie

« *instelling van openbaar nut* », ce qui peut porter à confusion. Il paraît donc opportun de mettre fin à cet usage.

Le terme néerlandais correct pour désigner les personnes morales mentionnées dans la loi de 1921 (articles 27-43) est « *stichting* ». Ce terme, courant en Belgique, est le seul employé par le législateur néerlandais (Nouveau Code civil des Pays-Bas, Livre II, Titre II, articles 285-304; loi néerlandaise du 31 mai 1956 sur les établissements d'utilité publique).

Conclusion

Établissement d'utilité publique = *stichting*; Fondation = *stichting*; Organisme d'intérêt public = *instelling van openbaar nut*.

van die wet gebruikte men de uitdrukking « *instelling van openbaar nut* », wat verwarring kan stichten. Het lijkt wenselijk aan dit verwarrende taalgebruik een einde te maken.

De correcte Nederlandse term voor de rechtspersonen die bedoeld zijn in de wet van 1921 (artikelen 27-43) is « *stichting* ». Deze term is in België algemeen bekend en is de enige die in Nederland wordt gebruikt door de wetgever (Nieuw Nederlands Burgerlijk Wetboek, boek II, titel II, artikelen 285-304; Ned. wet van 31 mei 1956 op de stichtingen).

Besluit

Établissement d'utilité publique = *stichting*; Fondation = *stichting*; Organisme d'intérêt public = *instelling van openbaar nut*.

AVANT-PROJET DE LOI**soumis à l'avis du Conseil d'État**

**Avant-projet de loi modifiant la loi du 27 juin 1921
accordant la personnalité civile aux associations
sans but lucratif et aux établissements
d'utilité publique**

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE I^{er}

**Modifications de la loi accordant la personnalité
civile aux associations sans but lucratif et aux
établissements d'utilité publique**

Art. 2

L'intitulé de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique est remplacé par l'intitulé suivant : « Loi accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif, aux fondations d'utilité publique et aux fondations privées ».

Art. 3

L'article 1^{er} de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique est remplacé par le texte suivant :

« Article 1^{er}. — L'association sans but lucratif jouit de la personnalité civile dans les conditions déterminées par le présent titre.

L'association sans but lucratif est celle qui ne cherche pas à procurer un gain matériel à ses membres et qui ne se livre pas à des activités commerciales ou lucratives, sauf si celles-ci sont accessoires à une activité principale non lucrative et nécessaires à la réalisation de son but.

Les membres ne contractent en cette qualité aucune responsabilité personnelle relativement aux engagements de l'association.

Les statuts de l'association peuvent prévoir que des tiers qui ont un lien avec l'association dans les conditions prévues par les statuts sont membres adhérents de l'association. Les droits et obligations des membres, prévus par la présente loi, ne s'appliquent pas aux membres adhérents. ».

VOORONTWERP VAN WET**voorgelegd aan het advies van de Raad van State**

**Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet
van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen
zonder winstoogmerk en de instellingen
van openbaar nut rechtspersoonlijkheid
wordt verleend**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I

**Wijzigingen van de wet waarbij aan de
verenigingen zonder winstoogmerk en
aan de instellingen van openbaar
nut rechtspersoonlijkheid
wordt verleend**

Art. 2

Het opschrift van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, wordt vervangen door het volgende opschrift : « Wet waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk, aan de stichtingen van openbaar nut en aan de private stichtingen rechtspersoonlijkheid wordt verleend ».

Art. 3

Artikel 1 van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 1. — De vereniging zonder winstoogmerk bezit rechtspersoonlijkheid onder de in deze titel bepaalde voorwaarden.

De vereniging zonder winstoogmerk is een vereniging die niet beoogt haar leden een stoffelijk voordeel te verschaffen en die geen handels- of winstgevende activiteiten uitoefent, behalve indien het gaat om nevenactiviteiten verricht naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het doel ervan.

De leden zijn in deze hoedanigheid op generlei wijze persoonlijk aansprakelijk voor de verbintenissen die de vereniging aangaat.

De statuten van de vereniging kunnen erin voorzien dat derden die onder de voorwaarden bepaald in de statuten, een band hebben met de vereniging, worden beschouwd als toegetreden lid van de vereniging. De rechten en plichten van de leden omschreven in deze wet, zijn niet van toepassing op de toegetreden leden. ».

Art. 4

Un article 1^{er} *bis*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Article 1^{er} *bis*. — § 1^{er}. Il est tenu au greffe du tribunal de première instance un dossier pour chaque association ayant son siège dans l'arrondissement et pour chaque association visée à l'article 26*octies*, § 1^{er} ouvrant un siège d'opération dans l'arrondissement. En cas de pluralité de sièges d'opération ouverts en Belgique par une telle association, le dépôt peut être fait au greffe du tribunal de première instance dans le ressort duquel un siège d'opération est établi, selon le choix de l'association.

Ce dossier est composé de tous les documents qui doivent être déposés en application des dispositions de la présente loi, à l'exception des documents dont le dépôt est ordonné par l'article 17, § 5.

Le Roi détermine les modalités et les frais de constitution du dossier. Il peut prévoir que les documents visés à l'alinéa 2 peuvent être déposés et reproduits sous la forme qu'Il détermine. Les copies font foi comme les documents déposés et peuvent leur être substituées aux conditions déterminées par le Roi. Le Roi peut également permettre le traitement automatisé des données du dossier qu'Il détermine. Le Roi peut également autoriser la mise en relation des fichiers de données. Le cas échéant, Il en fixe les modalités.

Toute personne peut, concernant une association déterminée, prendre connaissance gratuitement des documents déposés et en obtenir, même par correspondance, copie intégrale ou partielle, sans autre paiement que celui des droits de greffe. Ces copies sont certifiées conformes à l'original, à moins que le demandeur ne renonce à cette formalité.

§ 2. Sont publiés par extrait, aux frais des intéressés, dans les annexes du *Moniteur belge* les actes, documents et décisions visés aux articles 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3^{ter}, 9, alinéas 1^{er} et 2, et 23, alinéa 1^{er}.

L'extrait contient :

1° en ce qui concerne les actes visés à l'article 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, les indications visées aux articles 2, 1° à 3°, 6°, 8° et 9°, 3, § 1^{er}, alinéas 2 et 3;

2° en ce qui concerne les actes visés à l'article 9, alinéas 1^{er} et 2, les indications visées à l'article 9, alinéa 3, ainsi que les modifications aux indications contenues dans l'extrait en vertu du présent alinéa, 1°;

3° en ce qui concerne les actes visés à l'article 23, alinéa premier, les indications visées à l'article 23, alinéa 2, ainsi que les modifications à ces indications;

4° l'indication de la date et de l'objet des décisions de l'assemblée générale visées à l'article 23, alinéa 1^{er}; l'indication de la date et de l'objet des décisions judiciaires, visées à la même disposition, passées en force de chose jugée ou exécutoires par provision, des décisions judiciaires réformant les décisions exécutoires par provision précitées, ainsi que l'indication des juridictions qui les ont prononcées.

Sont publiés dans les annexes du *Moniteur belge*, aux frais des intéressés, les actes, documents et décisions visés à l'article 26*octies*, § 1^{er}, alinéa 1^{er}.

Art. 4

Een artikel 1*bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Artikel 1*bis*. — § 1. Op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg wordt een dossier gehouden voor iedere vereniging die haar zetel heeft in het arrondissement, alsook voor iedere vereniging bedoeld in artikel 26*octies*, § 1, die in het arrondissement een centrum van werkzaamheden opent. Ingeval een dergelijke vereniging in België verscheidene centra van werkzaamheden opent, kunnen de stukken terzake worden neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin een van die centra gevestigd is, zulks naar keuze van de vereniging.

Voornoemd dossier bestaat uit alle stukken die overeenkomstig de bepalingen van deze wet moeten worden neergelegd, met uitzondering van de stukken die krachtens artikel 17, § 5, moeten worden neergelegd.

De Koning bepaalt de wijze waarop het dossier moet worden aangelegd alsook de kosten die daarmee gepaard gaan. Hij kan erin voorzien dat de stukken bedoeld in het tweede lid kunnen worden neergelegd en gereproduceerd in de door Hem bepaalde vorm. Kopieën hebben dezelfde bewijskracht als neergelegde stukken en kunnen in de plaats ervan worden gesteld onder de voorwaarden bepaald door de Koning. De Koning kan eveneens toestaan dat sommige gegevens van het dossier die Hij bepaalt, op geautomatiseerde wijze worden verwerkt. Voorts kan de Koning toestaan dat de gegevensbestanden met elkaar in verbinding worden gebracht. In voorkomend geval stelt Hij de wijze vast waarop zulks moet geschieden.

Eenieder kan met betrekking tot een bepaalde vennootschap kosteloos kennis nemen van de neergelegde stukken. Tegen betaling van de griffierechten kan, ook op schriftelijke aanvraag, een volledig of gedeeltelijk afschrift ervan worden verkregen. Deze afschriften worden eensluidend verklaard met het origineel, tenzij de aanvrager van deze formaliteit afziet.

§ 2. De akten, de stukken en de beslissingen bedoeld in de artikelen 3, § 1, eerste lid, 3^{ter}, 9, eerste en tweede lid, en 23, eerste lid, worden, op kosten van de betrokkenen, bij uittreksel bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*.

Het uittreksel vermeldt :

1° in verband met de akten bedoeld in artikel 3, § 1, eerste lid, de gegevens bedoeld in de artikelen 2, 1° tot 3°, 6°, 8° en 9°, 3, § 1, tweede en derde lid;

2° in verband met de akten bedoeld in artikel 9, eerste en tweede lid, de gegevens bedoeld in artikel 9, derde lid, evenals de wijzigingen in de gegevens die overeenkomstig 1° van dit lid, in het uittreksel zijn vermeld;

3° in verband met de akten bedoeld in artikel 23, eerste lid, de gegevens bedoeld in artikel 23, tweede lid, evenals de wijzigingen van die gegevens;

4° de datum en het onderwerp van de beslissingen van de algemene vergadering bedoeld in artikel 23, eerste lid; de datum en het onderwerp van de rechterlijke beslissingen bedoeld in dezelfde bepaling die in kracht van gewijsde zijn gegaan of uitvoerbaar zijn bij voorraad, alsook van de rechterlijke beslissingen op grond waarvan voornoemde bij voorraad uitvoerbare beslissingen worden tenietgedaan; de rechtbanken welke die beslissingen hebben uitgesproken.

De akten, de stukken en de beslissingen bedoeld in artikel 26*octies*, § 1, eerste lid, worden op kosten van de betrokkenen, bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*.

Le Roi indique les fonctionnaires qui recevront les actes, documents ou décisions et détermine la forme et les conditions du dépôt et de la publication. La publication doit être faite dans les trente jours du dépôt à peine de dommages-intérêts contre les fonctionnaires auxquels l'omission ou le retard serait imputable.

§ 3. Les actes, documents et décisions dont le dépôt est prescrit par la présente loi ne sont opposables aux tiers qu'à partir du jour de leur dépôt ou, lorsque la publication en est également prescrite par la présente loi, à partir du jour de leur publication aux annexes du *Moniteur belge*, sauf si l'association prouve que ces tiers en avaient antérieurement connaissance. Les tiers peuvent néanmoins se prévaloir des actes, documents et décisions dont le dépôt ou la publicité n'a pas été effectuée. Pour les opérations intervenues avant le trente et unième jour qui suit celui de la publication, ces actes, documents et décisions ne sont pas opposables aux tiers qui prouvent qu'ils ont été dans l'impossibilité d'en avoir connaissance.

En cas de discordance entre le texte déposé et celui qui est publié aux annexes du *Moniteur belge*, ce dernier n'est pas opposable aux tiers. Ceux-ci peuvent néanmoins s'en prévaloir, à moins que l'association ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé. ».

Art. 5

L'article 2 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 2. — Les statuts d'une association sans but lucratif doivent mentionner :

1° les noms, prénoms ou les dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux et la nationalité des fondateurs;

2° la dénomination de l'association et l'arrondissement judiciaire dans lequel le siège de l'association est situé;

3° la désignation précise du ou des buts en vue desquels elle est formée ainsi que l'activité qu'elle se propose de mettre en œuvre pour atteindre ce ou ces buts;

4° les conditions et formalités d'admission et de sortie des membres;

5° les attributions et le mode de convocation de l'assemblée générale ainsi que la manière dont ses résolutions seront portées à la connaissance des membres et des tiers;

6° le mode de nomination des administrateurs et, le cas échéant, des personnes habilitées à représenter l'association conformément à l'article 13, alinéa 3, l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement, soit en collège, la durée du mandat des administrateurs ainsi que le mode de nomination des commissaires;

7° le montant maximum des cotisations ou des versements à effectuer par les membres;

8° l'emploi du patrimoine de l'association dans le cas où celle-ci serait dissoute;

9° la durée de l'association lorsqu'elle n'est pas illimitée.

Ces mentions sont constatées dans un acte authentique ou sous seing privé. ».

De Koning wijst de ambtenaren aan voor wie de akten, de stukken of beslissingen bestemd zijn en bepaalt de vorm waarin en de voorwaarden waaronder zij moeten worden neergelegd en bekendgemaakt. De bekendmaking moet binnen 30 dagen na de neerlegging plaatsvinden op straffe van schadevergoeding ten laste van de ambtenaren aan wie het verzuim of de vertraging te wijten is.

§ 3. De akten, de stukken en de beslissingen die krachtens deze wet moeten worden neergelegd, kunnen aan derden slechts worden tegengeworpen vanaf de dag van neerlegging ervan of, indien zij naar luid van deze wet ook moeten worden bekendgemaakt, vanaf de dag van bekendmaking ervan in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*, behalve indien de vereniging aantoonst dat die derden reeds kennis ervan hadden. Derden kunnen zich niettemin beroepen op akten, stukken en beslissingen die nog niet zijn neergelegd of bekendgemaakt. Die akten, stukken en beslissingen kunnen met betrekking tot handelingen verricht voor de éénendertigste dag volgend op de bekendmaking, niet worden tegengeworpen aan derden die aantonen dat zij onmogelijk kennis ervan hadden kunnen hebben.

In geval van tegenstrijdigheid tussen de neergelegde tekst en die bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*, kan deze laatste niet aan derden worden tegengeworpen. Zij kunnen zich evenwel erop beroepen tenzij de vereniging aantoonst dat zij van de neergelegde tekst kennis hadden. ».

Art. 5

Artikel 2 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 2. — De statuten van een vereniging zonder winstoogmerk moeten de volgende gegevens vermelden :

1° de naam en voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel, alsook de nationaliteit van de oprichters;

2° de naam van de vereniging en het gerechtelijk arrondissement waar de zetel van de vereniging gevestigd is;

3° de precieze omschrijving van het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht, alsook de activiteiten die zij voornemens is te verrichten om dat doel of die doeleinden te bereiken;

4° de voorwaarden en de formaliteiten betreffende de toetreding en de uittreding van de leden;

5° de bevoegdheden van de algemene vergadering en de wijze van bijeenroeping ervan, alsook de wijze waarop haar beslissingen aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht;

6° de wijze van benoeming van de bestuurders en, in voorkomend geval, van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig artikel 13, derde lid, te vertegenwoordigen, de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij deze uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college, de duur van het mandaat van de bestuurders, alsook de wijze van benoeming van de commissarissen;

7° het maximumbedrag van de bijdragen en van de stortingen ten laste van de leden;

8° de bestemming van het vermogen van de vereniging ingeval zij wordt ontbonden;

9° de duur van de vereniging ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan.

Deze vermeldingen worden bij authentieke of bij onderhandse akte vastgesteld. ».

Art. 6

L'article 3 de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Art. 3. — § 1^{er}. La personnalité civile est acquise à l'association à compter du jour où ses statuts et les actes relatifs à la nomination des administrateurs et des personnes habilitées à représenter l'association conformément à l'article 13, alinéa 3, ainsi qu'à la désignation du siège de l'association sont versés au dossier visé à l'article 1^{er} *bis*, § 1^{er}.

Les actes relatifs à la nomination comportent les noms, prénoms, ou dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux des administrateurs et des personnes autorisées à représenter l'association et comportent en outre l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement, soit en collège.

Les actes relatifs à la désignation du siège de l'association doivent comporter l'adresse précise de celui-ci. Le siège doit être fixé en Belgique.

§ 2. Il pourra cependant être pris des engagements au nom de l'association avant l'acquisition par celle-ci de la personnalité juridique. Ceux qui prennent de tels engagements, à quelque titre que ce soit, en sont personnellement et solidairement responsables, sauf convention contraire, si ces engagements ne sont pas repris dans les deux mois de l'acquisition de la personnalité juridique ou si l'association n'acquiert pas la personnalité juridique dans les deux ans de la naissance de l'engagement. Les engagements repris par l'association sont réputés avoir été contractés par elle dès leur origine. ».

Art. 7

Un article 3*bis*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 3*bis*. — La nullité d'une association sans but lucratif ne peut être prononcée que dans les cas suivants :

1° si l'acte constitutif ne contient aucune indication relative aux mentions prescrites par l'article 2, 2° et 3°;

2° si le but ou l'activité, statutaires ou projetés, contreviennent à la loi ou à l'ordre public;

3° si l'association ne comprend pas au moins deux membres fondateurs valablement engagés. ».

Art. 8

Un article 3*ter*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 3*ter*. — La nullité d'une association doit être prononcée par une décision judiciaire.

La nullité produit ses effets à dater de la décision qui la prononce. Toutefois, elle n'est opposable aux tiers qu'à partir de la publication de la décision prescrite par l'article 1^{er} *bis*, § 2 et aux conditions prévues par l'article 1^{er}, § 3.

La décision prononçant la nullité de l'association entraîne la liquidation de celle-ci comme en cas de dissolution. Elle ne porte pas atteinte par elle-même à la validité des

Art. 6

Artikel 3 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 3. — § 1. De vereniging bezit rechtspersoonlijkheid vanaf de dag dat haar statuten, de akten betreffende de benoeming van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig artikel 13, derde lid, te vertegenwoordigen, alsook die inzake de vestiging van de zetel van de vereniging bij het dossier bedoeld in artikel 1*bis*, § 1, worden gevoegd.

De akten betreffende de benoeming vermelden de naam en de voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, waarbij tevens de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij die uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college, worden aangegeven.

De akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging moeten het juiste adres ervan vermelden. De zetel moet in België zijn gevestigd.

§ 2. Niettemin kunnen in naam van de vereniging reeds verbintenissen worden aangegaan vooraleer zij rechtspersoonlijkheid bezit. Tenzij anders is overeengekomen, zijn de personen die, in welke hoedanigheid dan ook, dergelijke verbintenissen aangaan, persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk ingeval de verbintenissen niet worden overgenomen binnen twee maanden na verkrijging van de rechtspersoonlijkheid of indien de vereniging binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis geen rechtspersoonlijkheid heeft verkregen. Verbintenissen overgenomen door de vereniging worden geacht door haar te zijn aangegaan vanaf het ontstaan van die verbintenissen. ».

Art. 7

Een artikel 3*bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 3*bis*. — De nietigheid van een vereniging zonder winstoogmerk kan alleen in de hiernavolgende gevallen worden uitgesproken :

1° wanneer in de oprichtingsakte geen gegevens voorkomen betreffende de vermeldingen bedoeld in artikel 2, 2° en 3°;

2° wanneer het statutaire of voorgenomen doel of de activiteit strijdig is met de wet of met de openbare orde;

3° wanneer het aantal op geldige wijze verbonden oprichters van de vereniging minder dan twee bedraagt. ».

Art. 8

Een artikel 3*ter*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 3*ter*. — De nietigheid van een vereniging moet bij rechterlijke beslissing worden uitgesproken.

De nietigheid heeft gevolgen te rekenen van de dag waarop zij is uitgesproken. Aan derden kan zij echter eerst worden tegengeworpen vanaf de bij artikel 1*bis*, § 2 voorgescreven bekendmaking van de beslissing en volgens de bepalingen van artikel 1, § 3.

De uitgesproken nietigheid van een vereniging brengt de vereffening van de vereniging mee, zoals bij de ontbinding het geval is. De nietigheid doet op zichzelf geen af-

engagements de l'association ou de ceux pris envers elle, sans préjudice des effets de l'état de liquidation. ».

Art. 9

À l'article 4 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article sont opérées les modifications suivantes :

1° le 3° devient le 5°;

2° dans le 4°, qui devient le 6°, les mots, « de la société » sont remplacés par les mots « de l'association »;

3° un 3° *nouveau* est inséré, libellé comme suit :

« 3° La nomination et la révocation des commissaires; »;

4° un 4° *nouveau* est inséré, libellé comme suit :

« 4° La décharge à octroyer aux administrateurs et aux commissaires »;

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Voor de volgende punten is een besluit van de algemene vergadering vereist :*

1° *de wijziging van de statuten;*

2° *de benoeming en het gedwongen ontslag van de bestuurders;*

3° *benoeming en afzetting van de commissarissen;*

4° *kwijting van de bestuurders en de commissarissen;*

5° *de goedkeuring van de begroting en van de rekening;*

6° *de ontbinding van de vereniging. ».*

Art. 10

À l'article 5 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *De algemene vergadering moet door de bestuurders worden bijeengeroepen in de gevallen bepaald bij de statuten of wanneer een vijfde van de leden het vraagt. ».*

Art. 11

À l'article 6 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article sont opérées les modifications suivantes :

1° dans le premier alinéa, la première phrase est remplacée par la phrase suivante : « Tous les membres de l'association doivent être convoqués à l'assemblée générale au moins huit jours avant celle-ci. »;

2° dans l'alinéa 2, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres » et le mot « associé » est remplacé par le mot « membre ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Alle leden van de vereniging moeten ten minste acht dagen vóór de algemene vergadering worden opgeroepen.*

breuk aan de rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vereniging of van die welke jegens haar zijn aangegaan, onverminderd de gevolgen van het feit dat de vereniging zich in vereffening bevindt. ».

Art. 9

In artikel 4 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° punt 3° wordt punt 5°;

2° in punt 4°, dat punt 6° wordt, worden de woorden « *de la société* » vervangen door de woorden « *de l'association* »;

3° in het artikel wordt een nieuw punt 3° ingevoegd, luidend als volgt :

« 3° *La nomination et la révocation des commissaires;* »;

4° in het artikel wordt een nieuw punt 4° ingevoegd, luidend als volgt :

« 4° *La décharge à octroyer aux administrateurs et aux commissaires. ».*

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Voor de volgende punten is een besluit van de algemene vergadering vereist :*

1° *de wijziging van de statuten;*

2° *de benoeming en het gedwongen ontslag van de bestuurders;*

3° *benoeming en afzetting van de commissarissen;*

4° *kwijting van de bestuurders en de commissarissen;*

5° *de goedkeuring van de begroting en van de rekening;*

6° *de ontbinding van de vereniging. ».*

Art. 10

In artikel 5 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel wordt het woord « *associés* » vervangen door het woord « *membres* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *De algemene vergadering moet door de bestuurders worden bijeengeroepen in de gevallen bepaald bij de statuten of wanneer een vijfde van de leden het vraagt. »*

Art. 11

In artikel 6 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de eerste zin van het eerste lid, wordt vervangen door de volgende zin : « *Tous les membres de l'association doivent être convoqués à l'assemblée générale au moins huit jours avant celle-ci. »;*

2° in het tweede lid, worden het woord « *associés* » vervangen door het woord « *membres* » en het woord « *associé* » door het woord « *membre* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Alle leden van de vereniging moeten ten minste acht dagen vóór de algemene vergadering worden opgeroepen.*

De agenda moet bij de oproepingsbrief gevoegd worden. Elk voorstel, ondertekend door een twintigste van de leden die voorkomen op de laatste jaarlijst, moet op de agenda worden gebracht.

De leden kunnen zich op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen door een ander lid of, zo de statuten het toelaten, door een niet-lid. ».

Art. 12

À l'article 7 de la même loi, est apportée la modification suivante :

1° Au texte français de l'article, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« Op de algemene vergadering hebben alle leden ieder een stem en de besluiten worden genomen bij meerderheid van de stemmen van de aanwezige leden, behalve in de gevallen waarin de statuten of de wet anders bepalen.

Over de punten die niet op de agenda voorkomen, mag geen besluit worden genomen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 13

À l'article 8 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, les alinéas 2 et 3 sont remplacés par les alinéas suivants :

« Toutefois, si la modification porte sur l'un des buts en vue desquels elle s'est formée ou sur l'activité elle ne sera valable que si elle est votée à une majorité des quatre cinquièmes des membres présents ou représentés à l'assemblée.

Si les deux tiers des membres ne sont pas présents ou représentés à la première réunion, il peut être convoqué une seconde réunion qui pourra délibérer quel que soit le nombre des membres présents ou représentés, à la majorité prévue aux alinéas précédents. La seconde réunion ne peut être tenue moins de quinze jours après la première réunion. ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« Over een statutenwijziging kan de algemene vergadering alleen dan op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer de voorgestelde wijzigingen bepaaldelijk zijn aangegeven in de oproeping en wanneer twee derde van de leden op de vergadering aanwezig is. Een wijziging kan alleen worden aangenomen met ten minste twee derde van de stemmen.

Wanneer de wijziging evenwel betrekking heeft op een van de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht of op de activiteiten, is zij slechts geldig indien zij wordt goedgekeurd met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Ingeval op de vergadering minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, kan een tweede vergadering worden belegd, waarop ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, kan worden beraadslaagd en besloten met de meerderheid vastgesteld in de vorige leden. De tweede vergadering mag niet binnen vijftien dagen volgend na de eerste vergadering worden gehouden. ».

De agenda moet bij de oproepingsbrief gevoegd worden. Elk voorstel, ondertekend door een twintigste van de leden die voorkomen op de laatste jaarlijst, moet op de agenda worden gebracht.

De leden kunnen zich op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen door een ander lid of, zo de statuten het toelaten, door een niet-lid. ».

Art. 12

In artikel 7 van dezelfde wet wordt de volgende wijziging aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel wordt het woord « associés » vervangen door het woord « membres ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Op de algemene vergadering hebben alle leden ieder een stem en de besluiten worden genomen bij meerderheid van de stemmen van de aanwezige leden, behalve in de gevallen waarin de statuten of de wet anders bepalen.

Over de punten die niet op de agenda voorkomen, mag geen besluit worden genomen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 13

In artikel 8 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden het tweede en derde lid vervangen door de volgende leden :

« Toutefois, si la modification porte sur l'un des buts en vue desquels elle s'est formée ou sur l'activité elle ne sera valable que si elle est votée à une majorité des quatre cinquièmes des membres présents ou représentés à l'assemblée.

Si les deux tiers des membres ne sont pas présents ou représentés à la première réunion, il peut être convoqué une seconde réunion qui pourra délibérer quel que soit le nombre des membres présents ou représentés, à la majorité prévue aux alinéas précédents. La seconde réunion ne peut être tenue moins de quinze jours après la première réunion. ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Over een statutenwijziging kan de algemene vergadering alleen dan op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer de voorgestelde wijzigingen bepaaldelijk zijn aangegeven in de oproeping en wanneer twee derde van de leden op de vergadering aanwezig is. Een wijziging kan alleen worden aangenomen met ten minste twee derde van de stemmen.

Wanneer de wijziging evenwel betrekking heeft op een van de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht of op de activiteiten, is zij slechts geldig indien zij wordt goedgekeurd met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

Ingeval op de vergadering minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, kan een tweede vergadering worden belegd, waarop ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, kan worden beraadslaagd en besloten met de meerderheid vastgesteld in de vorige leden. De tweede vergadering mag niet binnen vijftien dagen volgend na de eerste vergadering worden gehouden. ».

Art. 14

L'article 9 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 9. — Toute modification des statuts doit être déposée au dossier tenu en vertu de l'article 1^{er} *bis*, § 1^{er}.

Il en est de même de tout acte relatif à la nomination ou cessation des fonctions des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, des commissaires et des personnes habilitées à représenter l'association conformément aux articles 13, alinéa 2, et 13*bis*, et de tout acte relatif à la désignation du siège de l'association.

Les actes relatifs à la nomination ou à la cessation des fonctions des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, des commissaires et des personnes habilitées à représenter l'association comportent les noms, prénoms, ou dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux de ces administrateurs, délégués à la gestion journalière, commissaires ou personnes habilitées à représenter l'association. Les actes de nomination des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, et des personnes habilitées à représenter l'association comportent en outre l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement soit en collège. Les actes relatifs à la désignation du siège de l'association doivent comporter l'adresse précise de celui-ci. ».

Art. 15

L'article 10 de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Art. 10. — § 1^{er}. Il est tenu au siège de l'association un registre des membres. Toutes les décisions d'admission, de démission ou d'exclusion des membres doivent être inscrites par les soins du conseil d'administration dans les huit jours de la connaissance que le conseil a eue de la décision. Ce registre est conservé au siège. Tous les membres peuvent le consulter à cet endroit.

§ 2. Une liste indiquant, par ordre alphabétique, les noms, prénoms, domiciles et nationalités ou les dénominations sociales, sièges sociaux et nationalités des membres doit être déposée au dossier visé à l'article 1^{er} *bis*, § 1^{er}. En cas de modification dans la composition de l'association, la liste mise à jour est déposée dans le mois de la date anniversaire du dépôt des statuts ».

Art. 16

L'article 11 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 11. — Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant des associations sans but lucratif doivent mentionner la dénomination, précédée ou suivie immédiatement des mots « association sans but lucratif » ou des initiales « ASBL » ainsi que l'adresse du siège de l'association.

Toute personne qui interviendra pour une association sans but lucratif dans un acte où cette mention ne figure pas, pourra, suivant les circonstances, être déclarée per-

Art. 14

Artikel 9 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 9. — Elke wijziging in de statuten moet bij het dossier gehouden op grond van artikel 1*bis*, § 1, worden gevoegd.

Zulks geldt ook voor akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de commissarissen en van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig de artikelen 13, tweede lid, en 13*bis*, te vertegenwoordigen, alsook voor akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging.

De akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de commissarissen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen vermelden de naam, de voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel van die bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, commissarissen of personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen. De akten betreffende de benoeming van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen vermelden bovendien de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij die uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college. De akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging moeten het juiste adres ervan vermelden. ».

Art. 15

Artikel 10 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 10. — § 1. Op de zetel van de vereniging wordt een register van de leden gehouden. Alle beslissingen betreffende toetreding, uittreding of uitsluiting van leden moeten door de raad van bestuur in dat register worden ingeschreven binnen 8 dagen nadat hij van de beslissing in kennis is gesteld. Het register wordt bewaard op de zetel. Alle leden kunnen het aldaar raadplegen.

§ 2. Een alfabetische lijst van de naam, voornamen, woonplaats en nationaliteit of van de firma, zetel en nationaliteit van de leden moet bij het dossier bedoeld in artikel 1*bis*, § 1, worden gevoegd. Ingeval de samenstelling van de vereniging wijzigt, moet de bijgewerkte lijst binnen een maand te rekenen van de verjaardag van de neerlegging van de statuten bij het dossier worden gevoegd. »

Art. 16

Artikel 11 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 11. — Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van verenigingen zonder winstoogmerk moeten de naam van de vereniging vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « vereniging zonder winstoogmerk » of door de initialen « vzw » en door het adres van de zetel van de vereniging.

Eenieder die in naam van een vereniging zonder winstoogmerk meewerkt aan een akte waarop deze vermelding niet is aangebracht, kan naar gelang van de omstandighe-

sonnellement responsable de tout ou partie des engagements qui y sont pris par l'association. ».

Art. 17

À l'article 12 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, sont opérées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1^{er}, le mot « associé » est remplacé par le mot « membre »;

2° à l'alinéa 2, le mot « associé » est remplacé par le mot « membre ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« Elk lid van een vereniging zonder winstoogmerk is vrij uit te treden door het indienen van zijn ontslag bij het bestuur. Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen.

De uitsluiting van een lid kan slechts door de algemene vergadering worden uitgesproken met een meerderheid van twee derde van de stemmen. Een lid dat ontslag neemt of dat wordt uitgesloten, heeft geen aanspraak op het bezit van de vereniging en kan betaalde bijdragen niet terugvorderen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 18

L'article 13 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 13. — Le conseil d'administration est composé de trois membres au moins. Il gère les affaires de l'association et la représente dans tous actes judiciaires et extrajudiciaires. Tous les pouvoirs qui ne sont pas expressément réservés par la loi à l'assemblée générale sont de la compétence du conseil d'administration.

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pouvoirs attribués au conseil d'administration par l'alinéa précédent. Ces restrictions, de même que la répartition éventuelle des tâches dont les administrateurs seraient convenus, ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées.

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à une ou plusieurs personnes, membres ou non du conseil d'administration, pour représenter l'association dans les actes, en ce compris les actions en justice, soit individuellement, soit conjointement.

Cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues à l'article 1^{er} bis, § 3. ».

Art. 19

Il est inséré dans la même loi un article 13bis rédigé comme suit :

« Art. 13bis. — La gestion journalière des affaires de l'association, ainsi que la représentation de celle-ci en ce qui concerne cette gestion, peuvent être déléguées à une ou plusieurs personnes, administrateurs ou non, membres ou non, agissant seules ou conjointement.

Leur nomination, leur révocation et leurs attributions sont réglées par les statuts, sans cependant que les restrictions apportées à leurs pouvoirs de représentation pour les besoins de la gestion journalière soient opposables aux

den, personnellement aansprakelijk worden gesteld voor alle of voor een gedeelte van de verbintenissen die de vereniging krachtens die akte is aangegaan. ».

Art. 17

In artikel 12 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid wordt het woord « associé » vervangen door het woord « membre »;

2° in het tweede lid wordt het woord « associé » vervangen door het woord « membre ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Elk lid van een vereniging zonder winstoogmerk is vrij uit te treden door het indienen van zijn ontslag bij het bestuur. Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen.

De uitsluiting van een lid kan slechts door de algemene vergadering worden uitgesproken met een meerderheid van twee derde van de stemmen. Een lid dat ontslag neemt of dat wordt uitgesloten, heeft geen aanspraak op het bezit van de vereniging en kan betaalde bijdragen niet terugvorderen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 18

Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 13. — De raad van bestuur bestaat uit ten minste drie leden. De raad bestuurt de vereniging en vertegenwoordigt haar in en buiten rechte. Alle bevoegdheden die de wet niet uitdrukkelijk verleent aan de algemene vergadering, worden toegekend aan de raad van bestuur.

De statuten kunnen de bevoegdheden die op grond van het vorige lid aan de raad van bestuur worden toegekend, beperken. Deze beperkingen, alsook de eventuele taakverdeling die de bestuurders zijn overeengekomen, kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet indien zij zijn bekendgemaakt.

De statuten kunnen aan één of meer personen, al dan niet lid van de raad van bestuur, bevoegdheid verlenen om de vereniging in en buiten rechte te vertegenwoordigen, hetzij alleen, hetzij gezamenlijk.

Dit beding is tegenstelbaar aan derden onder de voorwaarden bepaald in artikel 1bis, § 3. ».

Art. 19

In dezelfde wet wordt een artikel 13bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 13bis. — Het dagelijks bestuur van de vereniging, alsook de vertegenwoordiging van de vereniging wat dat bestuur aangaat, mogen worden opgedragen aan één of meer personen, al dan niet bestuurder of lid, die alleen of gezamenlijk optreden.

Hun benoeming, ontslag en bevoegdheid worden geregeld bij de statuten, echter zonder dat beperkingen van hun vertegenwoordigingsbevoegdheid ten aanzien van het dagelijks bestuur aan derden kunnen worden tegengege-

tiers, même si elles sont publiées. La clause en vertu de laquelle la gestion journalière est déléguée à une ou plusieurs personnes agissant soit seules, soit conjointement est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 1^{er} bis, § 3.

La responsabilité des délégués à la gestion journalière à raison de cette gestion, se détermine conformément aux règles générales du mandat. »

Art. 20

À l'article 14 de la même loi, le texte néerlandais est remplacé par le texte suivant :

« *De vereniging is aansprakelijk voor de onrechtmatige daden die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden, dan wel aan de organen waardoor zij handelt. De bestuurders zijn niet persoonlijk verbonden door de verbin-tenissen van de vereniging. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur.* »

Art. 21

À l'article 15, alinéa 1^{er}, de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° dans le texte français de l'article, les mots « l'objet ou les objets » sont remplacés par les mots « le but ou les buts »;

2° le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *De vereniging kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft voor het bereiken van het oogmerk of de oogmerken waarvoor zij is opgericht.*

Evenwel mogen de universitaire faculteiten « Notre-Dame de la Paix » te Namen en de universitaire faculteit Sint-Aloysius te Brussel beleggingen in onroerende goederen doen tot bewaring van hun vermogen. Dergelijke beleggingen mogen echter niet geschieden dan met machtiging van de Koning.

Overeenkomstig artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek hebben beschikkingen onder de levenden of bij testament te hunnen voordele slechts gevolg voor zover daartoe machtiging wordt verleend bij koninklijk besluit. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften die niets anders dan roerende goederen omvatten, waarvan de waarde niet hoger is dan 100 000 frank en die niet met lasten bezwaard zijn. »

Art. 22

À l'article 16 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, dans l'alinéa 2, les mots « articles 3 et 9 » sont remplacés par les mots « articles 3, 9 et 26 octies, § 1^{er} » et les mots « au greffe du tribunal civil » sont remplacés par les mots « , conformément à l'article 17, §§ 1^{er} et 5, ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Elke gift onder de levenden of bij testament aan een vereniging zonder winstoogmerk behoeft machtiging bij een met redenen omkleed koninklijk besluit. Machtiging is*

worpen, zelfs indien zij openbaar zijn gemaakt. De bepaling dat het dagelijks bestuur wordt opgedragen aan een of meer personen die alleen of gezamenlijk optreden, kan aan derden worden tegengeworpen onder de voorwaarden bepaald in artikel 1 bis, §3.

De aansprakelijkheid uit hoofde van het dagelijks bestuur wordt, ten aanzien van hen aan wie het is opgedragen, bepaald overeenkomstig de algemene regels van de lastgeving. »

Art. 20

In artikel 14 van dezelfde wet wordt de Nederlands tekst vervangen door de volgende bepaling :

« *De vereniging is aansprakelijk voor de onrechtmatige daden die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden, dan wel aan de organen waardoor zij handelt. De bestuurders zijn niet persoonlijk verbonden door de verbin-tenissen van de vereniging. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur.* »

Art. 21

In artikel 15, eerste lid, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in de Franse tekst van het artikel worden de woorden « *l'objet ou les objets* » vervangen door de woorden « *le but ou les buts* »;

2° de Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *De vereniging kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft voor het bereiken van het oogmerk of de oogmerken waarvoor zij is opgericht.*

Evenwel mogen de universitaire faculteiten « Notre-Dame de la Paix » te Namen en de universitaire faculteit Sint-Aloysius te Brussel beleggingen in onroerende goederen doen tot bewaring van hun vermogen. Dergelijke beleggingen mogen echter niet geschieden dan met machtiging van de Koning.

Overeenkomstig artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek hebben beschikkingen onder de levenden of bij testament te hunnen voordele slechts gevolg voor zover daartoe machtiging wordt verleend bij koninklijk besluit. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften die niets anders dan roerende goederen omvatten, waarvan de waarde niet hoger is dan 100 000 frank en die niet met lasten bezwaard zijn. »

Art. 22

In artikel 16 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het tweede lid van het artikel worden de woorden « *articles 3 et 9* » vervangen door de woorden « *articles 3, 9 et 26 octies, § 1^{er}* » en de woorden « *au greffe du tribunal civil* » vervangen door de woorden « *, conformément à l'article 17, §§ 1^{er} et 5,* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Elke gift onder de levenden of bij testament aan een vereniging zonder winstoogmerk behoeft machtiging bij een met redenen omkleed koninklijk besluit. Machtiging is*

evenwel niet vereist voor de aanneming van giften van roerend goed waarvan de waarde niet hoger is dan 400 000 frank. De Koning kan dat bedrag aanpassen aan de muntontwikkeling.

Machtiging wordt alleen dan verleend, indien de vereniging heeft voldaan aan de bepalingen van de artikelen 3, 9 en 26octies, § 1, en al haar jaarrekeningen vanaf haar oprichting, of althans die van de laatste tien boekjaren, overeenkomstig artikel 17, §§ 1 en 5 heeft neergelegd. »

Art. 23

Il est inséré dans la même loi, à la place de l'article 17 qui devient l'alinéa 3 de l'article 16, un article 17 *nouveau*, rédigé comme suit :

« Art. 17. — § 1^{er}. Chaque année, le conseil d'administration soumet à l'assemblée générale, pour approbation, les comptes annuels de l'exercice social écoulé établis conformément à la présente loi.

Dans les trente jours de leur approbation, les comptes annuels des associations, autres que celles qui sont visées au § 2, ayant sollicité des libéralités auprès du public, au cours d'un ou plusieurs des trois exercices précédant celui de l'approbation sont déposés au dossier visé à l'article 1^{er} bis, § 1^{er}. Les cotisations et les libéralités sollicitées auprès des membres ne sont pas prises en compte pour l'application de cette disposition.

Le Roi peut limiter la durée de conservation des comptes annuels au dossier.

§ 2. Les associations dont le total, pour l'exercice annuel, des recettes autres qu'exceptionnelles ou produits autres qu'exceptionnels, hors taxe sur la valeur ajoutée, ou le nombre de travailleurs occupés, en moyenne annuelle, excède les limites fixées par le Roi, ont l'obligation de tenir leur comptabilité et d'établir leurs comptes annuels conformément aux dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et de ses arrêtés d'exécution. Le Roi peut adapter les obligations résultant, pour ces associations, des dispositions des arrêtés pris en exécution de la même loi, à ce que requièrent la nature particulière de leurs activités et leur statut légal.

L'alinéa 1^{er} n'est toutefois pas applicable aux associations soumises, en raison de la nature des activités qu'elles exercent à titre principal, à des règles particulières relatives à la tenue de leur comptabilité et à leurs comptes annuels.

À l'exception des associations qui, pour le dernier exercice clôturé, répondent aux critères énoncés à l'article 12, § 2, de la loi du 17 juillet 1975, les associations visées à l'alinéa 1^{er} du présent paragraphe sont tenues de confier à un ou plusieurs commissaires le contrôle de la situation financière, des comptes annuels et de la régularité au regard de la loi et des statuts, des opérations à constater dans les comptes annuels. Le Roi peut, en ce qui concerne ces associations, adapter les critères énoncés à cet article. Par chiffre d'affaires annuel, au sens de cette disposition, il y a lieu d'entendre le total des recettes ou produits, autres qu'exceptionnels.

L'alinéa 3 n'est toutefois pas applicable aux associations soumises, en raison de la nature des activités qu'elles exercent à titre principal, à des règles particulières relatives au contrôle visé par cette disposition.

evenwel niet vereist voor de aanneming van giften van roerend goed waarvan de waarde niet hoger is dan 400 000 frank. De Koning kan dat bedrag aanpassen aan de muntontwikkeling.

Machtiging wordt alleen dan verleend, indien de vereniging heeft voldaan aan de bepalingen van de artikelen 3, 9 en 26octies, § 1, en al haar jaarrekeningen vanaf haar oprichting, of althans die van de laatste tien boekjaren, overeenkomstig artikel 17, §§ 1 en 5 heeft neergelegd. »

Art. 23

In dezelfde wet wordt in de plaats van artikel 17, dat het derde lid van artikel 16 wordt, een nieuw artikel 17 ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 17. — § 1. Ieder jaar legt de raad van bestuur de jaarrekening van het voorbije boekjaar, opgemaakt overeenkomstig deze wet, ter goedkeuring voor aan de algemene vergadering.

De jaarrekeningen van verenigingen, die gedurende één of meer van de drie boekjaren voorafgaand aan dat tijdens welke de goedkeuring plaatsvindt, om vrijgevheden van het publiek hebben verzocht, en die niet bedoeld zijn in § 2, moeten binnen dertig dagen na goedkeuring ervan bij het dossier bedoeld in artikel 1bis, § 1, worden gevoegd. De bijdragen en de vrijgevheden waarom bij de leden is verzocht, worden niet in acht genomen voor de toepassing van deze bepaling.

De Koning kan de duur voor bewaring van de jaarrekeningen bij het dossier beperken.

§ 2. De verenigingen waarvan het totaal van de andere dan uitzonderlijke ontvangsten of opbrengsten voor het boekhoudkundig jaar, zonder belasting op de toegevoegde waarde, of het aantal tewerkgestelde personen, gemiddeld over het jaar, samen de door de Koning vastgestelde drempels overschrijdt, zijn verplicht een boekhouding te houden en hun jaarrekeningen op te maken overeenkomstig de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, en de besluiten tot uitvoering ervan. De Koning kan, ten aanzien van deze verenigingen, de verplichtingen die voortvloeien uit de in uitvoering van dezelfde wet genomen besluiten aanpassen, rekening houdend met de bijzondere aard van hun werkzaamheden en hun wettelijk statuut.

Het eerste lid is evenwel niet van toepassing op verenigingen die omwille van de aard van hun hoofdwerkzaamheid onderworpen zijn aan bijzondere regelen betreffende het houden van een boekhouding en betreffende hun jaarrekeningen.

Met uitzondering van de verenigingen die voor het laatste afgesloten boekjaar voldoen aan de criteria omschreven in artikel 12, § 2, van de wet van 17 juli 1975 moeten de verenigingen bedoeld in het eerste lid van deze paragraaf de controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid ten opzichte van de wet en van de statuten, van de verrichtingen die in de jaarrekening moeten worden vermeld, opdragen aan een of meer commissarissen. De Koning kan ten aanzien van deze verenigingen de criteria vermeld in dit artikel aanpassen. In de zin van deze bepaling moet onder jaarlijks zakencijfer het totaal van de ontvangsten of opbrengsten, andere dan uitzonderlijke, worden verstaan.

Het derde lid is evenwel niet van toepassing op verenigingen die omwille van de aard van hun hoofdwerkzaamheid onderworpen zijn aan bijzondere regelen inzake controle bepaald bij deze bepaling.

Les critères visés aux alinéas 1^{er} et 3 s'apprécient sur base consolidée, c'est-à-dire que lorsqu'une ou plusieurs associations sont contrôlées par la même personne, ou conjointement par les mêmes personnes, l'appréciation des critères s'effectue sur le total des associations ainsi contrôlées, et, le cas échéant, de celles qui exercent le contrôle. Par contrôle, il faut entendre le pouvoir de droit ou de fait d'exercer une influence décisive sur la désignation de la majorité des administrateurs de celle-ci ou sur l'orientation de sa gestion. Par contrôle conjoint, il faut entendre le contrôle exercé ensemble par un nombre limité de personnes, lorsque celles-ci ont convenu que les décisions relatives à l'orientation de la gestion ne pourraient être prises que de leur commun accord.

§ 3. Les commissaires sont nommés par l'assemblée générale parmi les membres, personnes physiques ou morales, de l'Institut des Réviseurs d'Entreprises ou parmi les experts-comptables inscrits au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des Experts-Comptables, pour un terme de trois ans renouvelable. Ils ne peuvent être révoqués en cours de mandat que pour justes motifs.

Les commissaires ne peuvent, sauf motifs personnels graves, démissionner de leurs fonctions en cours de mandat que lors d'une assemblée générale et après lui avoir fait rapport par écrit sur la raison de leur démission.

Les commissaires assistent aux assemblées générales lorsqu'elles sont appelées à délibérer sur base d'un rapport établi par eux. Ils ont le droit de prendre la parole à l'assemblée en relation avec l'accomplissement de leurs fonctions.

Les commissaires sont responsables envers l'association des fautes commises par eux dans l'accomplissement de leurs fonctions. Ils répondent solidairement tant envers l'association qu'envers les tiers de tout dommage résultant d'infractions aux dispositions du présent titre ou des statuts. Ils ne sont déchargés de leur responsabilité quant aux infractions auxquelles ils n'ont pas pris part, que s'ils prouvent qu'ils ont accompli les diligences normales de leur fonction et qu'ils ont dénoncé ces infractions au conseil d'administration et, s'il n'y a pas été remédié de façon adéquate, à l'assemblée générale la plus prochaine après qu'ils en auront eu connaissance.

§ 4. Les commissaires présentent à l'assemblée générale chargée d'approuver les comptes annuels, et avant toute approbation, un rapport écrit et circonstancié qui indique spécialement :

1° comment ils ont effectué leurs contrôles et s'ils ont obtenu des administrateurs les explications et informations demandées;

2° si la comptabilité est tenue et si les comptes annuels sont établis conformément aux dispositions légales et réglementaires applicables;

3° si, à leur avis, les comptes annuels donnent une image fidèle du patrimoine, de la situation financière et des résultats de l'association, compte tenu des prescriptions légales et réglementaires qui les régissent et si les justifications données dans l'annexe sont adéquates;

4° si l'affectation donnée aux revenus de l'association pour l'exercice concerné est conforme à la loi et aux statuts;

5° s'ils n'ont point eu connaissance d'opérations conclues ou de décisions prises en violation des statuts ou de la

De criteria bedoeld in het eerste en derde lid moeten op geconsolideerde basis worden beschouwd. Zulks houdt in dat wanneer één of meer verenigingen worden gecontroleerd door dezelfde persoon of gezamenlijk door dezelfde personen, de criteria worden vastgesteld op grond van alle op deze wijze gecontroleerde verenigingen en, in voorkomend geval, van diegenen welke de controle uitoefenen. Onder controle moet worden verstaan, de bevoegdheid in rechte of in feite om een beslissende invloed uit te oefenen op de aanstelling van de meerderheid van bestuurders of op de oriëntatie van het beleid. Onder gezamenlijke controle moet worden verstaan, de controle die een beperkt aantal personen samen uitoefenen, wanneer zij zijn overeengekomen dat beslissingen omtrent de oriëntatie van het beleid niet zonder hun gemeenschappelijke instemming kunnen worden genomen.

§ 3. De Algemene Vergadering benoemt de commissarissen onder de leden, zowel natuurlijke personen als rechtspersonen, van het Instituut der Bedrijfsrevisoren of onder de accountants ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut van Accountants voor een hernieuwbare termijn van drie jaar. Tijdens hun opdracht kunnen zij alleen om wettige redenen worden ontslagen.

Behoudens ernstige persoonlijke redenen kunnen commissarissen tijdens hun opdracht alleen ontslag nemen op een algemene vergadering, en wel na deze schriftelijk over de beweegredenen van hun ontslag te hebben ingelicht.

De commissarissen wonen de algemene vergadering bij wanneer deze laatste moet beraadslagen op grond van een door hen opgemaakt verslag. Zij hebben het recht tijdens de algemene vergadering het woord te nemen in verband met de uitvoering van hun taak.

De commissarissen zijn jegens de vereniging aansprakelijk voor de tekortkomingen bij de uitvoering van hun taak. Zij zijn zowel jegens de vereniging als ten aanzien van derden hoofdelijk aansprakelijk voor alle schade die het gevolg is van een overtreding van de bepalingen van deze titel of van de statuten. Met betrekking tot overtredingen waaraan zij geen deel hebben gehad, worden zij van die aansprakelijkheid slechts ontheven indien zij aantonen dat zij hun taak naar behoren hebben uitgevoerd en zij die overtredingen bij de raad van bestuur hebben aangeklaagd, en ingeval daaraan geen passend gevolg is gegeven, op de eerste algemene vergadering nadat zij kennis ervan hebben gekregen.

§ 4. De commissarissen leggen aan de algemene vergadering die de jaarrekening moet goedkeuren, en wel voor enige goedkeuring plaatsvindt, een omstandig schriftelijk verslag voor, dat in het bijzonder vermeldt :

1° hoe zij hun controletaak hebben verricht en of zij van de bestuurders de ophelderingen en inlichtingen hebben gekregen die zij hebben gevraagd;

2° of de boekhouding is gevoerd en de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wets- en verordeningbepalingen die daarop van toepassing zijn;

3° of naar hun oordeel de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vereniging, rekening houdend met de wets- en verordeningbepalingen die daarop van toepassing zijn, en of in de toelichting een passende verantwoording is gegeven;

4° of de bestemming van de inkomsten van de vereniging tijdens het betrokken boekjaar in overeenstemming is met de wet en de statuten;

5° of zij kennis hebben gekregen van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de sta-

présente loi. Toutefois, cette mention peut être omise lorsque la révélation de l'infraction est susceptible de causer à l'association un préjudice injustifié, notamment parce que le conseil d'administration a pris des mesures appropriées pour corriger la situation d'illégalité ainsi créée.

Dans leur rapport, les commissaires indiquent et justifient avec précision et clarté les réserves ou les objections qu'ils estiment devoir formuler. Sinon, ils mentionnent expressément qu'il n'y en a aucune à formuler.

Les commissaires peuvent, à tout moment, prendre connaissance, sans déplacement, des livres, de la correspondance, des procès-verbaux et généralement de tous les documents et de toutes les écritures de l'association. Ils peuvent requérir des administrateurs toutes les explications ou informations et procéder à toutes les vérifications qui leur paraissent nécessaires.

§ 5. Dans les trente jours de leur approbation, les comptes annuels des associations visées au § 2, alinéa 1^{er} du présent article, à l'exception des organisations représentatives des travailleurs et des organisations représentatives d'employeurs, au sens de l'article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, sont déposés par les soins des administrateurs à la Banque nationale de Belgique.

Sont déposés en même temps et conformément à l'alinéa précédent :

1° un document contenant les noms, prénoms ou dénominations sociales et domiciles ou sièges sociaux des administrateurs et des commissaires en fonction;

2° le rapport des commissaires prévu au § 4.

Le Roi détermine les conditions et les modalités du dépôt des documents visés au § 5 ainsi que le montant et les modes de paiement des frais de publicité. Il détermine à quelles conditions cette formalité peut s'effectuer autrement que par le dépôt de documents de papier.

Le dépôt n'est accepté que si les dispositions arrêtées en exécution du présent paragraphe sont respectées. Sauf avis contraire adressé à l'association par la Banque nationale de Belgique dans les huit jours ouvrables qui suivent la date de réception des documents, le dépôt est considéré comme accepté à la date du dépôt.

§ 6. Dans les quinze jours ouvrables qui suivent l'acceptation du dépôt, celui-ci fait l'objet d'une mention dans un recueil établi par la Banque nationale de Belgique sur un support et selon les modalités que le Roi détermine.

Le texte de cette mention est adressé par la Banque nationale de Belgique au greffe du tribunal de première instance où est tenu le dossier de l'association visé à l'article 1^{er} bis, § 1^{er}, pour y être versé.

Si les contrôles effectués par la Banque nationale de Belgique, dont la liste est préalablement publiée par elle, révèlent des erreurs dans les comptes annuels déposés, elle en informe l'association et, le cas échéant, son commissaire. S'il ressort de cette information que, de l'avis de la Banque nationale de Belgique, les comptes annuels déposés contiennent des erreurs substantielles, l'association est invitée à procéder à un dépôt rectificatif dans un délai de deux mois à dater de l'envoi de la liste d'erreurs.

tuten en van deze wet. Deze vermelding kan evenwel worden weggelaten wanneer de openbaarmaking van de overtreding aan de vereniging onverantwoorde schade kan berokkenen, inzonderheid wanneer de raad van bestuur de nodige maatregelen heeft genomen om de aldus ontstane onwettige toestand te herstellen.

De commissarissen vermelden en rechtvaardigen in hun verslag nauwkeurig en duidelijk het voorbehoud en de bezwaren die zij menen te moeten maken. Zoniet vermelden zij uitdrukkelijk dat zij noch voorbehoud, noch bezwaar te maken hebben.

De commissarissen kunnen te allen tijde ter plaatse inzage nemen van de boeken, brieven, notulen en in het algemeen van alle documenten en geschriften van de vereniging. Zij kunnen van de bestuurders alle ophelderingen en inlichtingen vorderen en alle verificaties verrichten die zij nodig achten.

§ 5. De jaarrekening van de verenigingen bedoeld in § 2, eerste lid, van dit artikel, met uitzondering van de representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties in de zin van artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, moeten binnen dertig dagen na goedkeuring ervan door de bestuurders worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Tegelijkertijd worden overeenkomstig het vorige lid de volgende documenten neergelegd :

1° een stuk waarin de familienaam, voornamen of firma en de woonplaats of zetel van de bestuurders en van de fungerende commissarissen zijn vermeld;

2° het verslag van de commissarissen bedoeld in § 4.

De Koning bepaalt onder welke voorwaarden en op welke wijze de stukken bedoeld in § 5 moeten worden neergelegd en stelt het bedrag van de bekendmakingskosten, alsook de wijze van betaling vast. Hij bepaalt onder welke voorwaarden die formaliteit anders kan worden vervuld dan door de neerlegging van papieren stukken.

De neerlegging wordt slechts aanvaard indien de bepalingen uitgevaardigd ter uitvoering van deze paragraaf in acht zijn genomen. Indien de Nationale Bank van België binnen acht werkdagen te rekenen van de dag van ontvangst van de stukken geen andersluidend bericht aan de vereniging toezendt, wordt de neerlegging geacht te zijn aanvaard op de datum van neerlegging.

§ 6. Binnen vijftien werkdagen te rekenen van de aanvaarding van de neerlegging wordt hiervan melding gemaakt in een verzameling die de Nationale Bank van België op de wijze bepaald door de Koning uitwerkt op een informatiedrager.

De Nationale Bank van België zendt de tekst van deze vermelding toe aan de griffie van de rechtbank van eerste aanleg waar het dossier van de vereniging bedoeld in artikel 1 bis, § 1, wordt gehouden, om daarbij te worden gevoegd.

Wanneer uit de controles van de Nationale Bank van België, waarvan zij de lijst vooraf bekendmaakt, blijkt dat in de neergelegde jaarrekening fouten zijn gemaakt, stelt zij de vereniging en, in voorkomend geval, haar commissaris daarvan in kennis. Wanneer uit die kennisgeving blijkt dat de neergelegde jaarrekening volgens de Nationale Bank van België ernstige fouten bevat, wordt de vereniging verzocht binnen twee maanden te rekenen van de verzending van de lijst met fouten een verbeterde versie van de jaarrekening neer te leggen.

§ 7. Dans les associations où il n'est pas nommé de commissaire, les statuts peuvent prévoir que chaque membre a, ou certains membres nommés par l'assemblée générale ont, individuellement les pouvoirs d'investigation et de contrôle des commissaires.

§ 8. La Banque nationale de Belgique est chargée de délivrer copie, sous la forme déterminée par le Roi, à ceux qui lui en font la demande, même par correspondance, soit de l'ensemble des documents visés à l'article 17, § 5, qui lui ont été transmis en application du même article, soit des documents visés à l'article 17, § 5, relatifs à des associations nommément désignées et à des années déterminées, qui lui ont été transmis en application du même article.

Le Roi détermine le montant des frais à acquitter à la Banque nationale de Belgique pour l'obtention des copies visées à l'alinéa précédent.

Les copies délivrées par la Banque nationale de Belgique valent comme preuve des documents déposés. Toute personne peut, selon les modalités à déterminer par le Roi, obtenir au greffe du tribunal de première instance, des copies des documents visés à l'alinéa 1^{er}, relatifs aux associations pour lesquelles le greffe tient le dossier visé à l'article 1^{er bis}.

Les greffes des tribunaux de première instance obtiennent sans frais et sans retard, de la Banque nationale de Belgique, copie de l'ensemble des documents visés à l'article 17, § 5, sous la forme déterminée par le Roi.

La Banque nationale de Belgique est habilitée à établir et à publier, selon les modalités déterminées par le Roi, des statistiques globales et anonymes relatives à tout ou partie des éléments contenus dans les documents qui lui sont transmis en application de l'article 17, § 5.

§ 9. Les associations qui ne relèvent pas du paragraphe 2 tiennent une comptabilité simplifiée portant au minimum sur les mouvements des disponibilités en espèces et en comptes. Le Roi peut préciser les règles de ventilation des recettes et dépenses, ainsi que la forme et la présentation de ces comptes annuels.

§ 10. Si les comptes annuels n'ont pas été soumis à l'assemblée générale ou déposés conformément au présent article, le dommage subi par les tiers est, sauf preuve contraire, présumé résulter de cette omission.

Art. 24

À l'article 18 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, l'alinéa premier est remplacé par l'alinéa suivant :

« Le tribunal civil du siège de l'association pourra prononcer, à la requête soit d'un membre, soit d'un tiers intéressé, soit du ministère public, la dissolution de l'association qui :

1° est hors d'état de remplir les engagements qu'elle a assumés;

2° affecte son patrimoine ou les revenus de celui-ci à des buts autres que ceux en vue desquels elle a été constituée;

3° se livre à titre principal à une activité commerciale ou lucrative, contrevient gravement à ses statuts, à la loi ou à l'ordre public;

4° est restée en défaut de satisfaire à l'obligation de déposer les comptes annuels conformément à l'article 17, §§ 1^{er} et 5, pour trois exercices consécutifs, à moins qu'une

§ 7. In verenigingen waar geen commissaris is benoemd, kunnen de statuten bepalen dat alle leden of bepaalde door de algemene vergadering aangewezen leden, persoonlijk de onderzoeks- en controlebevoegdheid van een commissaris bezitten.

§ 8. De Nationale Bank van België verstrekt op verzoek, zelfs per brief gedaan, een afschrift, in de vorm vastgesteld door de Koning, van de stukken bedoeld in artikel 17, § 5, die haar overeenkomstig hetzelfde artikel zijn toegezonden, alsook van de stukken bedoeld in artikel 17, § 5, betreffende een met name te noemen vereniging en nader bepaalde jaren, die haar overeenkomstig hetzelfde artikel zijn toegezonden.

De Koning stelt het bedrag vast van de kosten die aan de Nationale Bank van België moeten worden betaald voor het verkrijgen van de afschriften bedoeld in het vorige lid.

De afschriften die door de Nationale Bank van België worden verstrekt, gelden als bewijs van de neergelegde stukken. Eenieder kan bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, op de wijze die de Koning bepaalt, afschriften van de in het eerste lid bedoelde stukken verkrijgen die betrekking hebben op de verenigingen waarvan de griffie het dossier bedoeld in artikel 1^{bis} bewaart.

De griffies van de rechtbanken van eerste aanleg verkrijgen van de Nationale Bank van België, onverwijld en kosteloos, een afschrift van alle stukken bedoeld in artikel 17, § 5, op de wijze bepaald door de Koning.

De Nationale Bank van België is bevoegd om op de wijze die de Koning bepaalt, naamloze globale statistieken op te maken en te publiceren betreffende alle gegevens of een gedeelte van de gegevens uit de stukken die haar overeenkomstig artikel 17, § 5, zijn toegezonden.

§ 9. De verenigingen die niet onder paragraaf 2 vallen, voeren een vereenvoudigde boekhouding die ten minste betrekking heeft op de mutaties in de liquide middelen in contanten of op rekening. De Koning kan de regels inzake uitsplitsing van de ontvangsten en uitgaven, alsook de vorm en de voorstelling van de jaarrekeningen, nader bepalen.

§ 10. Ingeval de jaarrekeningen niet aan de algemene vergadering zijn voorgelegd of niet overeenkomstig dit artikel zijn ingediend, wordt het door derden geleden verlies, behoudens bewijs van het tegendeel, geacht het gevolg te zijn van die vergetelheid.

Art. 24

In artikel 18 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel wordt het eerste lid vervangen door het volgende lid :

« *Le tribunal civil du siège de l'association pourra prononcer, à la requête soit d'un membre, soit d'un tiers intéressé, soit du ministère public, la dissolution de l'association qui :*

1° est hors d'état de remplir les engagements qu'elle a assumés;

2° affecte son patrimoine ou les revenus de celui-ci à des buts autres que ceux en vue desquels elle a été constituée;

3° se livre à titre principal à une activité commerciale ou lucrative, contrevient gravement à ses statuts, à la loi ou à l'ordre public ;

4° est restée en défaut de satisfaire à l'obligation de déposer les comptes annuels conformément à l'article 17, §§ 1^{er} et 5, pour trois exercices consécutifs, à moins qu'une

régularisation de la situation ne soit possible et n'intervienne avant qu'il soit statué sur le fond. ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de vereniging haar zetel heeft, kan op verzoek van een lid, van een belanghebbende derde of van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken van een vereniging die :*

1° *niet in staat is haar verbintenissen na te komen;*

2° *haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor andere doeleinden aanwendt dan waarvoor zij is opgericht;*

3° *hoofdzakelijk een handels- of winstgevende activiteit uitoefent, in ernstige mate in strijd handelt met de statuten, de wet of de openbare orde;*

4° *gedurende drie opeenvolgende boekjaren niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening neer te leggen overeenkomstig artikel 17, §§ 1 en 5, tenzij een regularisatie van de toestand mogelijk is en plaatsvindt vooraleer uitspraak wordt gedaan over de grond van de zaak.*

De rechtbank kan bij het afwijzen van de eis tot ontbinding niettemin de vernietiging van de betwiste handeling uitspreken. ».

Art. 25

À l'article 19 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article sont opérées les modifications suivantes :

1° l'article devient le § 1^{er}; dans ce paragraphe, les mots « , sans préjudice du § 2, » sont insérés entre le mot « désignera » et les mots « un ou des » et le mot « associés » est remplacé par le mot « membres »;

2° il est ajouté un § 2, libellé comme suit :

« § 2. L'action en dissolution visée à l'article 18, alinéa 1^{er}, 4°, ne peut être introduite qu'à l'expiration d'un délai de sept mois suivant la date de clôture du troisième exercice comptable.

Le tribunal prononçant cette dissolution peut soit décider clôture immédiate de la liquidation, soit déterminer le mode de liquidation et désigner un ou plusieurs liquidateurs. Lorsque la liquidation est terminée, le liquidateur fait rapport au tribunal et, le cas échéant, lui soumet une situation des valeurs sociales et de leur emploi.

Le tribunal prononce la clôture de la liquidation.

Le Roi détermine la procédure de consignation des actifs qui appartiendraient à l'association et le sort de ces actifs en cas d'apparition de nouveaux passifs. ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« § 1. *In geval van ontbinding van een vereniging zonder winst oogmerk door de rechtbank benoemt deze onverminderd het bepaalde in § 2 een of meer vereffenaars die, na aanzuivering van het passief, de bestemming van de goederen vaststellen.*

Deze bestemming kan geen andere zijn dan die bepaald in de statuten of aangewezen door de algemene vergadering, die door de vereffenaar of de vereffenaars wordt bijeengeroepen. Bij gebreke van een bepaling in de statuten of van een besluit van de algemene vergadering geven de vereffenaars aan de goederen een bestemming die zoveel mogelijk

régularisation de la situation ne soit possible et n'intervienne avant qu'il soit statué sur le fond. ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de vereniging haar zetel heeft, kan op verzoek van een lid, van een belanghebbende derde of van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken van een vereniging die :

1° niet in staat is haar verbintenissen na te komen;

2° haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor andere doeleinden aanwendt dan waarvoor zij is opgericht;

3° hoofdzakelijk een handels- of winstgevende activiteit uitoefent, in ernstige mate in strijd handelt met de statuten, de wet of de openbare orde;

4° gedurende drie opeenvolgende boekjaren niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening neer te leggen overeenkomstig artikel 17, §§ 1 en 5, tenzij een regularisatie van de toestand mogelijk is en plaatsvindt vooraleer uitspraak wordt gedaan over de grond van de zaak.

De rechtbank kan bij het afwijzen van de eis tot ontbinding niettemin de vernietiging van de betwiste handeling uitspreken. ».

Art. 25

In artikel 19 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het artikel wordt paragraaf 1. In deze paragraaf worden tussen de woorden « *désignera* » en de woorden « *un ou des* » de woorden « *sans préjudice du § 2* » ingevoegd en wordt het woord « *associés* » vervangen door het woord « *membres* »;

2° het artikel wordt aangevuld met de volgende paragraaf :

« § 2. *L'action en dissolution visée à l'article 18, alinéa 1^{er}, 4°, ne peut être introduite qu'à l'expiration d'un délai de sept mois suivant la date de clôture du troisième exercice comptable.*

Le tribunal prononçant cette dissolution peut soit décider clôture immédiate de la liquidation, soit déterminer le mode de liquidation et désigner un ou plusieurs liquidateurs. Lorsque la liquidation est terminée, le liquidateur fait rapport au tribunal et, le cas échéant, lui soumet une situation des valeurs sociales et de leur emploi.

Le tribunal prononce la clôture de la liquidation.

Le Roi détermine la procédure de consignation des actifs qui appartiendraient à l'association et le sort de ces actifs en cas d'apparition de nouveaux passifs. ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 1. In geval van ontbinding van een vereniging zonder winst oogmerk door de rechtbank benoemt deze onverminderd het bepaalde in § 2 een of meer vereffenaars die, na aanzuivering van het passief, de bestemming van de goederen vaststellen.

Deze bestemming kan geen andere zijn dan die bepaald in de statuten of aangewezen door de algemene vergadering, die door de vereffenaar of de vereffenaars wordt bijeengeroepen. Bij gebreke van een bepaling in de statuten of van een besluit van de algemene vergadering geven de vereffenaars aan de goederen een bestemming die zo-

overeenkomt met het doel waarvoor de vereniging is opgericht.

De leden, de schuldeisers en het openbaar ministerie kunnen bij de rechter opkomen tegen het besluit van de vereffenaars.

§ 2. De vordering tot ontbinding bedoeld in artikel 18, eerste lid, 4°, kan slechts worden ingesteld na het verstrijken van een termijn van zeven maanden te rekenen van de afsluiting van het derde boekjaar.

De rechtbank die de ontbinding uitspreekt, kan hetzij tot de onmiddellijke afsluiting van de vereffening beslissen, hetzij de vereffeningwijze bepalen en een of meer vereffenaars aanwijzen. Wanneer de vereffening is beëindigd, brengt de vereffenaar verslag uit aan de rechtbank, waarbij hij, in voorkomend geval, aan de rechtbank een overzicht voorlegt van de waarden van de vereniging en van het gebruik ervan.

De rechtbank spreekt de afsluiting van de vereffening uit.

De Koning bepaalt welke procedure moet worden gevolgd voor de consignatie van de activa die de vereniging zouden toebehoren en wat er met die activa moet gebeuren ingeval nieuwe passiva aan het licht komen. ».

Art. 26

À l'article 20 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article sont opérées les modifications suivantes :

1° L'alinéa 1^{er} est remplacé par l'alinéa suivant :

« L'assemblée générale ne peut prononcer la dissolution de l'association que si les deux tiers de ses membres sont présents ou représentés. Si cette condition n'est pas remplie, il pourra être convoqué une seconde réunion qui délibérera valablement quel que soit le nombre des membres présents ou représentés. La seconde réunion ne peut être tenue moins de quinze jours après la première réunion. Aucune décision ne sera adoptée que si elle est votée à la majorité des deux tiers des membres présents ou représentés. »

2° Le dernier alinéa est supprimé.

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« De algemene vergadering kan de ontbinding van de vereniging slechts uitspreken wanneer twee derde van de leden op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Ingeval aan dat vereiste niet is voldaan, kan een tweede vergadering worden bijeengeroepen die, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, op geldige wijze kan beraadslagen en beslissen. De tweede vergadering kan slechts binnen vijftien dagen na de eerste vergadering worden gehouden. Besluiten kunnen slechts worden genomen met een meerderheid van twee derden van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. ».

Art. 27

À l'article 21 de la même loi, est apportée la modification suivante :

1° Au texte français de l'article, dans l'alinéa 2, les mots « ou sur l'homologation d'une décision de l'assemblée générale » sont supprimés.

veel mogelijk overeenkomt met het doel waarvoor de vereniging is opgericht.

De leden, de schuldeisers en het openbaar ministerie kunnen bij de rechter opkomen tegen het besluit van de vereffenaars.

§ 2. De vordering tot ontbinding bedoeld in artikel 18, eerste lid, 4°, kan slechts worden ingesteld na het verstrijken van een termijn van zeven maanden te rekenen van de afsluiting van het derde boekjaar.

De rechtbank die de ontbinding uitspreekt, kan hetzij tot de onmiddellijke afsluiting van de vereffening beslissen, hetzij de vereffeningwijze bepalen en een of meer vereffenaars aanwijzen. Wanneer de vereffening is beëindigd, brengt de vereffenaar verslag uit aan de rechtbank, waarbij hij, in voorkomend geval, aan de rechtbank een overzicht voorlegt van de waarden van de vereniging en van het gebruik ervan.

De rechtbank spreekt de afsluiting van de vereffening uit.

De Koning bepaalt welke procedure moet worden gevolgd voor de consignatie van de activa die de vereniging zouden toebehoren en wat er met die activa moet gebeuren ingeval nieuwe passiva aan het licht komen. ».

Art. 26

In artikel 20 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste lid wordt vervangen door het volgende lid :

« L'assemblée générale ne peut prononcer la dissolution de l'association que si les deux tiers de ses membres sont présents ou représentés. Si cette condition n'est pas remplie, il pourra être convoqué une seconde réunion qui délibérera valablement quel que soit le nombre des membres présents ou représentés. La seconde réunion ne peut être tenue moins de quinze jours après la première réunion. Aucune décision ne sera adoptée que si elle est votée à la majorité des deux tiers des membres présents ou représentés. ».

2° Het laatste lid wordt opgeheven.

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De algemene vergadering kan de ontbinding van de vereniging slechts uitspreken wanneer twee derde van de leden op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Ingeval aan dat vereiste niet is voldaan, kan een tweede vergadering worden bijeengeroepen die, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, op geldige wijze kan beraadslagen en beslissen. De tweede vergadering kan slechts binnen vijftien dagen na de eerste vergadering worden gehouden. Besluiten kunnen slechts worden genomen met een meerderheid van twee derden van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. ».

Art. 27

In artikel 21 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden in het tweede lid de woorden « ou sur l'homologation d'une décision de l'assemblée générale » geschrapt.

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Tegen een vonnis waarbij de ontbinding van een vereniging of de nietigverklaring van een van haar handelingen wordt uitgesproken, kan hoger beroep worden ingesteld.*

Hetzelfde geldt voor een vonnis dat uitspraak doet over het besluit van de vereffenaars. ».

Art. 28

À l'article 22 de la même loi, le texte néerlandais est remplacé par le texte suivant :

« *Bij gebreke van een bepaling in de statuten wordt de bestemming van de goederen vastgesteld in het besluit.*

In dat geval geschiedt de vereffening door een of meer vereffenaars die hun opdracht vervullen hetzij overeenkomstig de statuten, hetzij krachtens een besluit van de algemene vergadering, hetzij, bij gebreke daarvan, krachtens een rechterlijke beslissing die door enig belanghebbende of door het openbaar ministerie kan worden gevorderd. ».

Art. 29

L'article 23 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 23. — Les décisions de l'assemblée générale et les décisions judiciaires relatives à la dissolution ou à la nullité de l'association, aux conditions de la liquidation, à la nomination et à la cessation de fonction des liquidateurs, à la clôture de la liquidation ainsi qu'à l'affectation des biens, et les décisions judiciaires visées à l'article 26octies, § 4, sont, dans le mois de leur date, déposées au dossier visé à l'article 1^{er} bis, § 1^{er}.

Les actes relatifs à la nomination et à la cessation de fonction des liquidateurs comportent les noms, prénoms ou dénominations sociales et domiciles ou sièges sociaux des liquidateurs.

Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant d'une association ayant fait l'objet d'une décision de dissolution doivent mentionner la dénomination sociale précédée ou suivie immédiatement des mots « association sans but lucratif en liquidation » ou les initiales et mots « ASBL en liquidation ».

Art. 30

L'article 24 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 24. — Il ne pourra être procédé à l'affectation de l'actif qu'après l'acquittement du passif, y compris, le cas échéant, la répartition aux membres de ce qui leur est dû. L'actif net est dévolu conformément au but social en fonction du principe de dévolution désintéressée. ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Tegen een vonnis waarbij de ontbinding van een vereniging of de nietigverklaring van een van haar handelingen wordt uitgesproken, kan hoger beroep worden ingesteld.

Hetzelfde geldt voor een vonnis dat uitspraak doet over het besluit van de vereffenaars. ».

Art. 28

In artikel 22 van dezelfde wet wordt de Nederlandse tekst vervangen door de volgende bepaling :

« Bij gebreke van een bepaling in de statuten wordt de bestemming van de goederen vastgesteld in het besluit.

In dat geval geschiedt de vereffening door een of meer vereffenaars die hun opdracht vervullen hetzij overeenkomstig de statuten, hetzij krachtens een besluit van de algemene vergadering, hetzij, bij gebreke daarvan, krachtens een rechterlijke beslissing die door enig belanghebbende of door het openbaar ministerie kan worden gevorderd. »

Art. 29

Artikel 23 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 23. — De beslissingen van de algemene vergadering, de rechterlijke beslissingen betreffende de ontbinding of de nietigheid van de vereniging, de vereffeningsovereenkomsten, de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars, de afsluiting van de vereffening en de bestemming van de goederen, alsook de rechterlijke beslissingen bedoeld in artikel 26octies, § 4, worden binnen een maand na de dagtekening ervan bij het dossier bedoeld in artikel 1bis, § 1, gevoegd.

De akten betreffende de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars moeten de familienaam, de voornamen of de firma en de woonplaats of de zetel van de vereffenaars vermelden.

Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van een vereniging in verband waarmee een beslissing tot ontbinding is genomen, moeten de naam van de vereniging vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « vereniging zonder winstoogmerk in vereffening » of door de initialen en de woorden « vzw in vereffening ».

Art. 30

Artikel 24 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 24. — Van het actief kan slechts gebruik worden gemaakt na vereffening van het passief, daaronder begrepen in voorkomend geval, de verdeling aan de leden van wat hen verschuldigd is. Het netto-actief wordt toegewezen overeenkomstig het maatschappelijk doel en afhankelijk van het beginsel inzake de belangeloze bestemming. ».

Art. 31

À l'article 25 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

- 1° l'alinéa 1^{er} est supprimé;
- 2° à l'alinéa 2, le mot « Elle » est remplacé par les mots « L'affectation des biens ».
- 3° à l'alinéa 3, les mots « cette publication » sont remplacés par les mots « la publication de la décision relative à l'affectation des biens ».

Art. 32

L'article 26 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Toute action intentée par une association n'ayant pas respecté les formalités prévues aux articles 10, 17, §§ 1^{er} et 5, 23 et 26*octies*, sera non recevable. Le juge peut accorder à l'association un délai pour régulariser sa situation. ».

Art. 33

À l'article 26*sexies* de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

- 1° Au texte français de l'article, dans le § 2, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres ».
- 2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« In geval van verzuim van de bekendmakingen en formaliteiten voorgeschreven door de artikelen 3, 9, 10 en 11 kan de vereniging zich tegen derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen; derden kunnen zich daarop wel beroepen tegen de vereniging. »

Hetzelfde geldt wanneer drievijfde van de leden niet de Belgische nationaliteit bezitten. ».

Art. 34

Un article 26*octies*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 26*octies*. — § 1^{er}. Les associations valablement constituées à l'étranger conformément à la loi de l'État dont elles relèvent qui fondent en Belgique un siège d'opération, sont tenues de déposer au dossier visé à l'article 1^{er} *bis*, § 1^{er} :

- 1° les statuts de l'association;
- 2° l'adresse précise du siège de l'association, l'indication des buts et de l'activité, l'adresse précise du siège d'opération ainsi que sa dénomination si elle ne correspond pas à celle de l'association;
- 3° les actes relatifs à la nomination des personnes qui ont le pouvoir d'engager l'association à l'égard des tiers et de la représenter en justice en tant que représentants de l'association pour l'activité du siège d'opération ainsi que les actes relatifs à la nomination des personnes déléguées à la gestion journalière; ces actes comportent les indications visées à l'article 3, § 1^{er}, alinéa 2;

- 4° toute modification aux documents et indications visés au présent alinéa;

Art. 31

In artikel 25 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° het eerste lid wordt opgeheven;
- 2° in het tweede lid wordt het woord « Zij » vervangen door de woorden « De bestemming van de goederen »;
- 3° in het derde lid worden de woorden « die bekendmaking » vervangen door de woorden « de bekendmaking van de beslissing betreffende de bestemming van de goederen ».

Art. 32

Artikel 26 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Vorderingen ingesteld door verenigingen die de formaliteiten omschreven in de artikelen 10, 17, §§ 1 en 5, 23 en 26*octies* niet in acht hebben genomen, zijn niet-ontvankelijk. De rechter kan de vereniging een termijn toestaan om haar toestand te regulariseren. ».

Art. 33

In artikel 26*sexies* van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° In de Franse tekst van het artikel, § 2, wordt het woord « associés » vervangen door het woord « membres ».
- 2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« In geval van verzuim van de bekendmakingen en formaliteiten voorgeschreven door de artikelen 3, 9, 10 en 11 kan de vereniging zich tegen derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen; derden kunnen zich daarop wel beroepen tegen de vereniging. »

Hetzelfde geldt wanneer drievijfde van de leden niet de Belgische nationaliteit bezitten. ».

Art. 34

Een artikel 26*octies*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 26*octies*. — § 1. Verenigingen die op geldige wijze in het buitenland zijn opgericht overeenkomstig de wet van de Staat waartoe zij behoren en die in België een centrum voor werkzaamheden openen, moeten in het dossier bedoeld in artikel 1 *bis*, § 1, de volgende gegevens vermelden :

- 1° de statuten van de vereniging;
- 2° het precieze adres van de zetel van de vereniging, de opgave van de doelstellingen en van de activiteiten om die te realiseren, het precieze adres van het centrum van werkzaamheden alsook de naam ervan ingeval die niet overeenstemt met de naam van de vereniging;
- 3° de akten betreffende de benoeming van de personen gemachtigd om de vereniging ten aanzien van derden te verbinden en haar in rechte te vertegenwoordigen als vertegenwoordiger van de vereniging voor de werkzaamheden van het centrum van werkzaamheden, alsook de akten betreffende de benoeming van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen; deze akten bevatten de gegevens bedoeld in artikel 3, § 1, tweede lid;
- 4° de wijzigingen in de stukken en in de gegevens bedoeld in dit lid;

5° la décision de fermeture du siège d'opération.

Les actes et documents visés à l'alinéa 1^{er}, 1° à 3°, doivent être déposés préalablement à l'ouverture du siège d'opération.

Les documents visés au présent paragraphe doivent, en vue de leur dépôt, être rédigés ou traduits dans la langue ou dans l'une des langues officielles du tribunal dans le ressort duquel le siège d'opération est établi.

§ 2. Les personnes visées au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3°, du présent article sont soumises à la même responsabilité envers les tiers que si elles géraient une association belge. Elles sont en outre tenues d'accomplir les formalités de publicité prévues par le présent article.

§ 3. L'article 17, § 1^{er}, alinéa 2, § 2, § 3, alinéa 4 et §§ 5 et 6, est applicable aux sièges d'opération visés au paragraphe 1^{er} du présent article. Pour l'application de ces dispositions, l'ensemble des sièges d'opération dans le pays est considéré sur base consolidée pour le calcul des seuils et les personnes visées au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3°, du présent article sont assimilées aux administrateurs.

Les commissaires sont nommés par l'association visée au § 1^{er} du présent article parmi les membres, personnes physiques ou morales, de l'Institut des réviseurs d'entreprises, pour un terme de trois ans renouvelable. Les commissaires communiquent à cette association le rapport visé à l'article 17, § 4, établi conformément à cet article.

§ 4. À la requête du ministère public ou de tout intéressé, le tribunal de première instance dans le ressort duquel est tenu le dossier visé à l'article 1^{er} bis, § 1^{er}, peut ordonner la fermeture du siège d'opération dont les activités contreviennent à l'ordre public. ».

Art. 35

Au Titre II de la même loi sont opérées les modifications suivantes :

1° Dans le texte français, l'intitulé du Titre II est remplacé par l'intitulé suivant :

« TITRE II — DES FONDATIONS D'UTILITÉ PUBLIQUE »;

2° Dans le texte français des articles 27 à 43, les mots « un établissement », les mots « l'établissement » et le mot « établissements » sont respectivement remplacés par les mots « une fondation », les mots « la fondation » et le mot « fondations »;

3° Dans le texte néerlandais, l'intitulé du Titre II et les textes des articles 27 à 43 sont respectivement remplacés par l'intitulé et les textes qui suivent :

« TITEL II — STICHTINGEN VAN OPENBAAR NUT ».

Art. 27. — Eenieder kan, met goedkeuring van de regering, het geheel of een deel van zijn goederen bij authentieke akte of bij eigenhandig testament bestemmen voor de oprichting van een stichting van openbaar nut, die rechtspersoonlijkheid verkrijgt onder de hierna bepaalde voorwaarden.

Stichtingen in de zin van deze titel zijn alleen de instellingen die gericht zijn op het bevorderen, zonder winstoogmerk, van de filantropie, de godsdienst, de wetenschap, de kunst of de opvoeding.

5° de beslissing tot sluiting van het centrum van werkzaamheden.

De akten en stukken bedoeld in het eerste lid, 1° tot 3°, moeten worden neergelegd voorafgaand aan de opening van het centrum van werkzaamheden.

De stukken bedoeld in deze paragraaf moeten met het oog op de neerlegging ervan worden opgesteld of vertaald in de taal of in een van de officiële talen van de rechtbank van het rechtsgebied waar het centrum van werkzaamheden is gevestigd.

§ 2. De personen bedoeld in § 1, eerste lid, 3°, van dit artikel dragen jegens derden dezelfde aansprakelijkheid als degenen die een Belgische vereniging besturen. Bovendien moeten zij de in dit artikel bepaalde formaliteiten inzake bekendmaking vervullen.

§ 3. Artikel 17, § 1, tweede lid, § 2, § 3, vierde lid, en §§ 5 en 6, is van toepassing op de centra van werkzaamheden bedoeld in § 1 van dit artikel. Voor de toepassing van deze bepalingen worden alle centra van werkzaamheden in het land op geconsolideerde basis in aanmerking genomen bij de bepaling van de criteria en worden de personen bedoeld in § 1, eerste lid, 3°, van dit artikel gelijkgesteld met de bestuurders.

De verenigingen bedoeld in § 1 van dit artikel benoemen de commissarissen onder de leden, zowel natuurlijke personen als rechtspersonen, van het Instituut der Bedrijfsrevisoren voor een hernieuwbare periode van drie jaar. De commissarissen bezorgen aan die verenigingen het in artikel 17, § 4, bedoelde verslag, opgesteld overeenkomstig dit artikel.

§ 4. De rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waar het dossier bedoeld in artikel 1 bis, § 1, wordt gehouden, kan op verzoek van het openbaar ministerie of van enige belanghebbende de sluiting gelasten van een centrum van werkzaamheden waarvan de activiteiten strijdig zijn met de openbare orde. ».

Art. 35

In Titel II van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst wordt het opschrift van Titel II vervangen door het volgende opschrift

« TITRE II — DES FONDATIONS D'UTILITÉ PUBLIQUE »;

2° In de Franse tekst van de artikelen 27 tot 43 worden de woorden « un établissement », de woorden « l'établissement » en het woord « établissements » respectievelijk vervangen door de woorden « une fondation », de woorden « la fondation » en het woord « fondations »;

3° In de Nederlandse tekst worden het opschrift van Titel II en de tekst van de artikelen 27 tot 43 vervangen door het volgende opschrift en de volgende tekst :

« TITEL II — STICHTINGEN VAN OPENBAAR NUT ».

Art. 27. — Eenieder kan, met goedkeuring van de regering, het geheel of een deel van zijn goederen bij authentieke akte of bij eigenhandig testament bestemmen voor de oprichting van een stichting van openbaar nut, die rechtspersoonlijkheid verkrijgt onder de hierna bepaalde voorwaarden.

Stichtingen in de zin van deze titel zijn alleen de instellingen die gericht zijn op het bevorderen, zonder winstoogmerk, van de filantropie, de godsdienst, de wetenschap, de kunst of de opvoeding.

Art. 28. — *De authentieke verklaring die strekt tot oprichting van een stichting, wordt door de stichter ter goedkeuring voorgelegd aan de regering.*

Sterft de stichter alvorens zijn verklaring aan de regering te hebben voorgelegd of is er geen uitvoerder van zijn uiterste wil, dan moeten de erfgenamen of de rechtverkrijgende authentieke akte of de uiterste wilsbeschikkingen aan de regering voorleggen.

De stichter kan zijn verklaring intrekken, zolang deze niet is goedgekeurd. De erfgenamen of de rechtverkrijgenden zijn daartoe niet gerechtigd.

Indien de oprichting van een stichting voortvloeit uit een beschikking bij uiterste wil, kan de erflater een uitvoerder met recht van bezitneming benoemen om die beschikking ten uitvoer te brengen.

Art. 29. — Het koninklijk besluit tot goedkeuring stelt mede de regels voor de toepassing.

Tenzij de stichter anders beschikt, gaan de rechten van de stichting terug, hetzij tot de dag waarop de oprichtingsakte aan de regering is voorgelegd, hetzij tot de dag waarop de stichter overleden is.

Art. 30. — De stichting heeft eerst dan rechtspersoonlijkheid wanneer haar statuten door de regering zijn goedgekeurd.

De statuten moeten inhouden :

1° het doel of de doeleinden waarvoor de stichting is opgericht;

2° de naam van de stichting en de plaats waar zij haar zetel heeft. Die zetel moet in België gelegen zijn;

3° de naam, het beroep, de woonplaats en de nationaliteit van de bestuurders, alsmede de wijze van benoeming van nieuwe bestuurders;

4° de bestemming van de goederen ingeval de stichting ophoudt te bestaan.

Art. 31. — De statuten van een stichting kunnen slechts worden gewijzigd door de wet of bij een overeenkomst tussen de regering en de meerderheid van de fungerende bestuurders.

Art. 32. — De statuten, de wijziging van de statuten, de benoeming, het vrijwillig of gedwongen ontslag van een bestuurder worden in de *Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Art. 33. — De statuten van een stichting kunnen bepalen dat in de vervanging van de bestuurders die ophouden hun opdracht te vervullen, wordt voorzien door toedoen van de nog fungerende bestuurders, of dat, bij het openvallen van een plaats, de bestuurder wordt benoemd op de wijze door de statuten bepaald, hetzij door een openbare overheid, hetzij door een openbare instelling of door een stichting, hetzij door een vereniging of een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, hetzij door particulieren.

Art. 34. — Elk jaar leggen de bestuurders van een stichting de rekening en de begroting aan de regering voor binnen twee maanden nadat zij zijn opgemaakt.

De rekening en de begroting worden binnen dezelfde termijn bekendgemaakt in de *Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad*.

Art. 35. — De stichting kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft om haar taak te vervullen.

Art. 36. — Elke gift onder de levenden of bij testament aan een stichting behoeft machtiging van de regering. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften van roerend goed waarvan de waarde niet hoger is dan 400 000 frank. De Koning kan dat bedrag aanpassen aan de muntontwikkeling.

Art. 28. — De authentieke verklaring die strekt tot oprichting van een stichting, wordt door de stichter ter goedkeuring voorgelegd aan de regering.

Sterft de stichter alvorens zijn verklaring aan de regering te hebben voorgelegd of is er geen uitvoerder van zijn uiterste wil, dan moeten de erfgenamen of de rechtverkrijgende authentieke akte of de uiterste wilsbeschikkingen aan de regering voorleggen.

De stichter kan zijn verklaring intrekken, zolang deze niet is goedgekeurd. De erfgenamen of de rechtverkrijgenden zijn daartoe niet gerechtigd.

Indien de oprichting van een stichting voortvloeit uit een beschikking bij uiterste wil, kan de erflater een uitvoerder met recht van bezitneming benoemen om die beschikking ten uitvoer te brengen.

Art. 29. — Het koninklijk besluit tot goedkeuring stelt mede de regels voor de toepassing.

Tenzij de stichter anders beschikt, gaan de rechten van de stichting terug, hetzij tot de dag waarop de oprichtingsakte aan de regering is voorgelegd, hetzij tot de dag waarop de stichter overleden is.

Art. 30. — De stichting heeft eerst dan rechtspersoonlijkheid wanneer haar statuten door de regering zijn goedgekeurd.

De statuten moeten inhouden :

1° het doel of de doeleinden waarvoor de stichting is opgericht;

2° de naam van de stichting en de plaats waar zij haar zetel heeft. Die zetel moet in België gelegen zijn;

3° de naam, het beroep, de woonplaats en de nationaliteit van de bestuurders, alsmede de wijze van benoeming van nieuwe bestuurders;

4° de bestemming van de goederen ingeval de stichting ophoudt te bestaan.

Art. 31. — De statuten van een stichting kunnen slechts worden gewijzigd door de wet of bij een overeenkomst tussen de regering en de meerderheid van de fungerende bestuurders.

Art. 32. — De statuten, de wijziging van de statuten, de benoeming, het vrijwillig of gedwongen ontslag van een bestuurder worden in de *Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Art. 33. — De statuten van een stichting kunnen bepalen dat in de vervanging van de bestuurders die ophouden hun opdracht te vervullen, wordt voorzien door toedoen van de nog fungerende bestuurders, of dat, bij het openvallen van een plaats, de bestuurder wordt benoemd op de wijze door de statuten bepaald, hetzij door een openbare overheid, hetzij door een openbare instelling of door een stichting, hetzij door een vereniging of een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, hetzij door particulieren.

Art. 34. — Elk jaar leggen de bestuurders van een stichting de rekening en de begroting aan de regering voor binnen twee maanden nadat zij zijn opgemaakt.

De rekening en de begroting worden binnen dezelfde termijn bekendgemaakt in de *Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad*.

Art. 35. — De stichting kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft om haar taak te vervullen.

Art. 36. — Elke gift onder de levenden of bij testament aan een stichting behoeft machtiging van de regering. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften van roerend goed waarvan de waarde niet hoger is dan 400 000 frank. De Koning kan dat bedrag aanpassen aan de muntontwikkeling.

Art. 37. — De oprichting van een stichting en de giften onder de levenden of bij testament aan een stichting laten de rechten van de schuldeisers of de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de stichters, schenkers of erflaters onverkort.

Zij kunnen de vernietiging van de handelingen, met bedrieglijke benadeling van hun rechten verricht, en zelfs de ontbinding van de stichting en de vereffening van haar goederen in rechte vorderen.

Art. 38. — De bestuurders van een stichting hebben de bevoegdheden die hun door de statuten worden toegekend. Zij vertegenwoordigen de stichting in en buiten rechte.

De goederen van de stichting strekken tot waarborg voor de in haar naam aangegane verbintenissen.

Art. 39. — De stichting is burgerlijk aansprakelijk voor de onrechtmatige daden van haar aangestelden, bestuurders of andere organen die haar vertegenwoordigen.

Art. 40. — De regering draagt zorg dat de goederen van een stichting worden aangewend voor het doel waarvoor zij is opgericht. De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de stichting is gevestigd, kan, op vordering van het openbaar ministerie, het ontslag uitspreken van de bestuurders die blijken geven van nalatigheid of ongeschiktheid, die de verplichtingen hun door de wet of de statuten opgelegd, niet nakomen of de goederen van de stichting aanwenden voor een doel waarvoor zij niet bestemd zijn of dat in strijd is met de openbare orde.

In dat geval worden nieuwe bestuurders benoemd overeenkomstig de statuten, dan wel aangesteld door de regering indien de rechtbank het beslist.

Art. 41. — Wanneer de stichting niet meer in staat is om de diensten te bewijzen waarvoor zij is opgericht, kan de rechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, de ontbinding uitspreken.

Wordt de ontbinding uitgesproken, dan benoemt de rechter een of meer vereffenaars, die, na aanzuivering van het passief, aan de goederen de in de statuten bepaalde bestemming geven. Indien dit niet mogelijk is, dragen de vereffenaars, na machtiging door de rechtbank, de goederen over aan de regering. Deze geeft er een bestemming aan die zoveel mogelijk overeenkomt met het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Art. 42. — Tegen de vonnissen uitgesproken met toepassing van de artikelen 40 en 41 kan hoger beroep worden ingesteld.

Art. 43. — In geval van verzuim van de door de wet voorgeschreven bekendmakingen kan de stichting zich tegen derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen; derden kunnen zich daarop wel beroepen tegen de stichting. ».

Art. 36

Un Titre III, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« TITRE III — DES FONDATIONS PRIVÉES

Art. 44. — Toute personne peut affecter tout ou partie de ses biens à la constitution d'une fondation privée.

La fondation privée jouit de la personnalité civile dans les conditions déterminées par le présent titre. Elle ne peut ni poursuivre un but de lucre, ni se livrer à des activités commerciales ou lucratives, sauf si celles-ci sont accessoires à une activité principale non lucrative et nécessaires à la réalisation de son but.

La fondation privée est, sous peine de nullité, constituée par acte authentique.

Art. 37. — De oprichting van een stichting en de giften onder de levenden of bij testament aan een stichting laten de rechten van de schuldeisers of de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de stichters, schenkers of erflaters onverkort.

Zij kunnen de vernietiging van de handelingen, met bedrieglijke benadeling van hun rechten verricht, en zelfs de ontbinding van de stichting en de vereffening van haar goederen in rechte vorderen.

Art. 38. — De bestuurders van een stichting hebben de bevoegdheden die hun door de statuten worden toegekend. Zij vertegenwoordigen de stichting in en buiten rechte.

De goederen van de stichting strekken tot waarborg voor de in haar naam aangegane verbintenissen.

Art. 39. — De stichting is burgerlijk aansprakelijk voor de onrechtmatige daden van haar aangestelden, bestuurders of andere organen die haar vertegenwoordigen.

Art. 40. — De regering draagt zorg dat de goederen van een stichting worden aangewend voor het doel waarvoor zij is opgericht. De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de stichting is gevestigd kan, op vordering van het openbaar ministerie, het ontslag uitspreken van de bestuurders die blijken geven van nalatigheid of ongeschiktheid, die de verplichtingen hun door de wet of de statuten opgelegd, niet nakomen of de goederen van de stichting aanwenden voor een doel waarvoor zij niet bestemd zijn of dat in strijd is met de openbare orde.

In dat geval worden nieuwe bestuurders benoemd overeenkomstig de statuten, dan wel aangesteld door de regering indien de rechtbank het beslist.

Art. 41. — Wanneer de stichting niet meer in staat is om de diensten te bewijzen waarvoor zij is opgericht, kan de rechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, de ontbinding uitspreken.

Wordt de ontbinding uitgesproken, dan benoemt de rechter een of meer vereffenaars, die, na aanzuivering van het passief, aan de goederen de in de statuten bepaalde bestemming geven. Indien dit niet mogelijk is, dragen de vereffenaars, na machtiging door de rechtbank, de goederen over aan de regering. Deze geeft er een bestemming aan die zoveel mogelijk overeenkomt met het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Art. 42. — Tegen de vonnissen uitgesproken met toepassing van de artikelen 40 en 41 kan hoger beroep worden ingesteld.

Art. 43. — In geval van verzuim van de door de wet voorgeschreven bekendmakingen kan de stichting zich tegen derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen; derden kunnen zich daarop wel beroepen tegen de stichting. ».

Art. 36

Een Titel III, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« TITEL III — PRIVATE STICHTINGEN

Art. 44. — Eenieder kan het geheel of een gedeelte van zijn goederen aanwenden voor de oprichting van een private stichting.

De private stichting bezit rechtspersoonlijkheid onder de voorwaarden omschreven in deze titel. Zij mag geen winstoogmerk hebben en geen handels- of winstgevende activiteiten uitoefenen, behalve indien zij worden verricht naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het doel ervan.

De private stichting moet op straffe van nietigheid bij authentieke akte worden opgericht.

Art. 45. — Il est tenu au greffe du tribunal de première instance un dossier pour chaque fondation privée ayant son siège dans l'arrondissement et pour chaque fondation visée à l'article 52, alinéa 3. L'article 1^{er} bis, § 1^{er}, § 2, alinéa 4, et § 3, est applicable par analogie.

Sont publiés par extrait, aux frais des intéressés, dans les *Annexes du Moniteur belge* les actes documents et décisions visés aux articles 46, 47, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, et § 2, alinéa 1^{er}.

L'extrait contient :

- 1° les indications visées à l'article 46;
- 2° par analogie, les indications visées aux articles 1^{er} bis, § 2, alinéa 2, 4°, 3, § 1^{er}, alinéas 2 et 3, 9, alinéa 3 et 23, alinéa 2;
- 3° les modifications aux indications visées aux 1° et 2°.

Art. 46. — Les statuts d'une fondation privée doivent mentionner :

- 1° le nom, prénoms ou la dénomination sociale, le domicile ou le siège et la nationalité du fondateur;
- 2° la dénomination de la fondation;
- 3° la désignation précise du ou des buts en vue desquels elle est formée ainsi que l'activité qu'elle se propose de mettre en œuvre pour atteindre ce ou ces buts;

4° le mode de nomination et de cessation des fonctions des administrateurs et, le cas échéant, des personnes habilitées à représenter la fondation conformément à l'article 48, alinéa 3, l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement soit en collège ainsi que le mode de nomination des commissaires;

5° l'emploi du patrimoine de la fondation dans le cas où celle-ci serait dissoute;

6° la durée de la fondation lorsqu'elle n'est pas illimitée;

7° les conditions auxquelles les statuts peuvent être modifiés.

Art. 47. — § 1^{er}. La personnalité civile est acquise à la fondation privée à compter du jour où ses statuts et les actes relatifs à la nomination des administrateurs et des personnes habilitées à représenter la fondation conformément à l'article 48, alinéa 3, ainsi qu'à la désignation du siège sont versés au dossier visé à l'article 45, alinéa 1^{er}.

L'article 3, § 1^{er}, alinéas 2 et 3, et § 2, est applicable par analogie.

§ 2. Toute modification des statuts doit être déposée au dossier tenu en vertu de l'article 1^{er} bis, § 1^{er}. Il en est de même de tout acte relatif à la nomination ou cessation des fonctions des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, des commissaires et des personnes habilitées à représenter la fondation conformément aux articles 48, alinéa 3 et 48 bis, et de tout acte relatif à la désignation du siège.

L'article 9, alinéa 3, est applicable par analogie.

Art. 48. — La fondation privée est gérée et représentée dans tous actes judiciaires et extrajudiciaires par un ou plusieurs administrateurs. Chaque administrateur peut accomplir tous les actes nécessaires ou utiles à l'accomplissement du but ou des buts de la fondation. Chaque administrateur représente la fondation à l'égard des tiers et en justice.

Art. 45. — Op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg wordt een dossier gehouden voor iedere private stichting die haar zetel heeft in het arrondissement, alsook voor iedere stichting bedoeld in artikel 52, derde lid. Artikel 1 bis, § 1, § 2, vierde lid, en § 3, is van overeenkomstige toepassing.

De akten, stukken en beslissingen bedoeld in de artikelen 46, 47, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, worden op kosten van de betrokkenen bij uittreksel bekendgemaakt in de *Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad*.

Het uittreksel vermeldt :

- 1° de gegevens bedoeld in artikel 46;
- 2° naar analogie, de gegevens bedoeld in de artikelen 1 bis, § 2, tweede lid, 4°, 3, § 1, tweede en derde lid, 9, derde lid, en 23, tweede lid;
- 3° de wijzigingen in de gegevens bedoeld in de punten 1° en 2°.

Art. 46. — De statuten van een private stichting moeten de volgende gegevens vermelden :

- 1° de naam en voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel, alsook de nationaliteit van de oprichter;
- 2° de naam van de stichting;
- 3° de precieze omschrijving van het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht, alsook de activiteiten die zij voornemens is te verrichten om dat doel of die doeleinden te bereiken;

4° de wijze van benoeming en van ambtsbeëindiging van de bestuurders en, in voorkomend geval, van de personen gemachtigd om de stichting overeenkomstig artikel 48, derde lid, te vertegenwoordigen, de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij deze uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college, alsook de wijze van benoeming van de commissarissen;

5° de bestemming van het vermogen van de stichting ingeval zij wordt ontbonden;

6° de duur van de stichting ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan;

7° de voorwaarden waaronder de statuten kunnen worden gewijzigd.

Art. 47. — § 1. De private stichting bezit rechtspersoonlijkheid vanaf de dag dat haar statuten, de akten betreffende de benoeming van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de stichting overeenkomstig artikel 48, derde lid, te vertegenwoordigen, alsook die inzake de vestiging van de zetel bij het dossier bedoeld in artikel 45, eerste lid, worden gevoegd.

Artikel 3, § 1, tweede en derde lid, en § 2 is van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Elke wijziging in de statuten moet bij het dossier gehouden op grond van artikel 1 bis, § 1, worden gevoegd. Zulks geldt ook voor akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de commissarissen en van de personen gemachtigd om de stichting overeenkomstig de artikelen 48, derde lid, en 48 bis te vertegenwoordigen, alsook voor akten betreffende de vestiging van de zetel.

Artikel 9, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Art. 48. — De private stichting wordt bestuurd en in en buiten rechte vertegenwoordigd door een of meer bestuurders. Iedere bestuurder kan alle handelingen verrichten die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van het doel of de doeleinden van de stichting. Iedere bestuurder vertegenwoordigt de stichting jegens derden en in rechte.

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pouvoirs des administrateurs. Ces restrictions ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées.

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à une ou plusieurs personnes pour représenter la fondation privée dans les actes, en ce compris les actions en justice, soit individuellement, soit conjointement. Cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 45.

Art. 48*bis*. — La gestion journalière des affaires de la fondation privée, ainsi que la représentation de celle-ci en ce qui concerne cette gestion, peuvent être déléguées à une ou plusieurs personnes, administrateurs ou non, agissant seules ou conjointement.

Leur nomination, leur révocation et leurs attributions sont réglées par les statuts, sans cependant que les restrictions apportées à leurs pouvoirs de représentation pour les besoins de la gestion journalière soient opposables aux tiers, même si elles sont publiées. La clause en vertu de laquelle la gestion journalière est déléguée à une ou plusieurs personnes agissant soit seules, soit conjointement est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 45.

La responsabilité des délégués à la gestion journalière à raison de cette gestion, se détermine conformément aux règles générales du mandat.

Art. 49. — La constitution d'une fondation privée et les libéralités entre vifs ou testamentaires au profit d'une telle fondation ne portent pas préjudice aux droits des créanciers ou héritiers réservataires des fondateurs, donateurs ou testateurs. Ceux-ci peuvent poursuivre en justice l'annulation des actes faits en fraude de leurs droits de même que la dissolution de la fondation.

Art. 50. — Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant d'une fondation privée doivent mentionner la dénomination, précédée ou suivie immédiatement des mots « fondation privée » ainsi que l'adresse de son siège. L'article 11, alinéa 2, est applicable par analogie.

Art. 51. — Les décisions relatives à la dissolution ou à la nullité de la fondation privée, aux conditions de la liquidation, à la nomination et à la cessation de fonction des liquidateurs, à la clôture de la liquidation ainsi qu'à l'affectation des biens, et les décisions judiciaires relatives à la fermeture d'un siège d'opération, sont, dans le mois de leur date, déposées au dossier visé à l'article 45, alinéa 1^{er}.

L'article 23, alinéa 2, est applicable par analogie. Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant d'une fondation ayant fait l'objet d'une décision de dissolution doivent mentionner la dénomination sociale précédée ou suivie immédiatement des mots « fondation privée en liquidation ».

Art. 52. — Sont applicables par analogie les articles 3*bis*, 3*ter*, 11, 14, 15, alinéa 1^{er}, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 25 et 26.

L'article 17, § 1^{er}, § 2, à l'exception de la limite relative au nombre de travailleurs occupés, § 3, alinéa 4, et §§ 5 et 6, est applicable par analogie. Les commissaires sont nommés par la fondation privée parmi les membres, personnes physiques ou morales, de l'Institut des réviseurs d'entreprises ou parmi les experts-comptables inscrits au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des Experts-

De statuten kunnen de bevoegdheden van de bestuurders beperken. Deze beperkingen kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet indien zij zijn bekendgemaakt.

De statuten kunnen evenwel aan één of meer personen bevoegdheid verlenen om de private stichting in en buiten rechte te vertegenwoordigen, hetzij alleen, hetzij gezamenlijk. Dit beding is tegenstelbaar aan derden onder de voorwaarden bepaald in artikel 45.

Art. 48*bis*. — Het dagelijks bestuur van de private stichting, alsook de vertegenwoordiging van de vereniging wat dat bestuur aangaat, mogen worden opgedragen aan één of meer personen, al dan niet bestuurder of lid, die alleen of gezamenlijk optreden.

Hun benoeming, ontslag en bevoegdheid worden geregeld bij de statuten, echter zonder dat beperkingen van hun vertegenwoordigingsbevoegdheid ten aanzien van het dagelijks bestuur aan derden kunnen worden tegengegevoerd, zelfs indien zij openbaar zijn gemaakt. De bepaling dat het dagelijks bestuur wordt opgedragen aan één of meer personen die alleen of gezamenlijk optreden, kan aan derden worden tegengeworpen onder de voorwaarden bepaald in artikel 45.

De aansprakelijkheid uit hoofde van het dagelijks bestuur wordt, ten aanzien van hen aan wie het is opgedragen, bepaald overeenkomstig de algemene regels van de lastgeving.

Art. 49. — De oprichting van een private stichting en de schenkingen onder de levenden of bij testament ten voordele van een stichting doen geen afbreuk aan de rechten van de schuldeisers en van de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de stichters, de schenkers of de erflaters. Zij kunnen de nietigverklaring van handelingen verricht met bedrieglijke benadeling van hun rechten, alsook de ontbinding van de stichting in rechte vorderen.

Art. 50. — Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van een private stichting moeten de naam ervan vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « private stichting », alsook het adres van de zetel ervan. Artikel 11, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Art. 51. — De beslissingen betreffende de ontbinding of de nietigheid van de private stichting, de vereffenvooraanwaarden, de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars, de afsluiting van de vereffening en de bestemming van de goederen, alsook de rechterlijke beslissingen inzake de sluiting van een centrum van werkzaamheden worden binnen een maand na de dagtekening ervan bij het dossier bedoeld in artikel 45, eerste lid, gevoegd.

Artikel 23, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing. Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van een stichting in verband waarmee een beslissing tot ontbinding is genomen, moeten de naam van de stichting vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « private stichting in vereffening ».

Art. 52. — De artikelen 3*bis*, 3*ter*, 11, 14, 15, eerste lid, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 25 en 26 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 17, § 1, § 2, met uitzondering van de drempel die het aantal tewerkgestelde personen vaststelt, § 3, vierde lid, en §§ 5 en 6, is van overeenkomstige toepassing. De private stichtingen benoemen de commissarissen onder de leden, zowel natuurlijke personen als rechtspersonen, van het Instituut der Bedrijfsrevisoren of onder de accountants ingeschreven op het tableau van de externe Accountants

Comptables, pour un terme de trois ans renouvelable. Les commissaires communiquent à la fondation le rapport visé à l'article 17, § 4, établi conformément à cet article.

Les articles 1^{er} *bis*, § 2, alinéa 3 et 26*octies* sont applicables par analogie aux fondations privées valablement constituées à l'étranger conformément à la loi de l'État dont elles relèvent et qui fondent en Belgique un siège d'opération.

Art. 52*bis*. — Par acte authentique et moyennant l'approbation du gouvernement, toute fondation privée peut, en se conformant aux dispositions du Titre II, se transformer en fondation d'utilité publique. Cette transformation n'entraîne aucun changement dans la personnalité juridique de la fondation qui subsiste sous la nouvelle forme.

À l'acte sont joints :

1° un rapport justificatif établi par le conseil d'administration;

2° un état résumant la situation active et passive de la fondation, arrêté à une date ne remontant pas à plus de trois mois;

3° un rapport sur cet état indiquant notamment s'il traduit d'une manière complète, fidèle et correcte la situation de la fondation, établi par un réviseur d'entreprises ou un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des Experts-comptables désigné par le conseil d'administration.

L'acte est versé au dossier visé à l'article 45, alinéa 1^{er}, et publié conformément à l'alinéa 2 de cette disposition.

Les articles 26*quater* à 26*septies* sont applicables par analogie.

CHAPITRE II

Dispositions fiscales

Art. 37

§ 1^{er}. À l'article 140, 2°, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, les mots « et aux associations internationales à but scientifique » sont remplacés par les mots « , aux associations internationales et fondations privées ».

§ 2. À l'article 59, 2°, du Code des droits de succession, remplacer les mots « et aux associations internationales à but scientifique » par les mots « , aux associations internationales et fondations privées ».

§ 3. L'article 147 du même Code est complété comme suit :

« Art. 147. — Les associations sans but lucratif et les fondations sont assujetties, à partir du 1^{er} janvier qui suit la date de leur constitution, à une taxe annuelle compensatoire des droits de succession.

§ 4. L'article 148 du même Code est complété comme suit :

« 4° les fondations. ».

§ 5. L'article 148*bis* du même Code est remplacé par le texte suivant :

« Art. 148*bis*. — Ne sont pas soumises à la taxe les institutions, fondations et associations sans but lucratif,

van het Instituut van Accountants voor een hernieuwbare periode van drie jaar. De commissarissen bezorgen aan de stichtingen het in artikel 17, § 4, bedoelde verslag, opgesteld overeenkomstig dit artikel.

De artikelen 1*bis*, § 2, derde lid, en 26*octies* zijn van overeenkomstige toepassing op private stichtingen die op geldige wijze in het buitenland zijn opgericht overeenkomstig de wet van de staat waartoe zij behoren en die in België een centrum van werkzaamheden openen.

Art. 52*bis*. — Bij authentiek verleden akte en mits goedkeuring van de regering kan iedere private stichting overeenkomstig de bepalingen van titel II, omgezet worden in een stichting van openbaar nut. Die omzetting brengt geen enkele wijziging van de rechtspersoon van de stichting mee welke in de nieuwe vorm blijft voortbestaan.

Aan de akte worden de volgende stukken toegevoegd :

1° een verslag tot staving opgesteld door de raad van bestuur;

2° een staat van de actieve en passieve toestand van de stichting vastgesteld op een datum die niet verder teruggaat dan drie maanden;

3° een verslag over die staat waarin inzonderheid wordt aangeduid of die staat op volledige, betrouwbare en correcte wijze de toestand van de stichting weergeeft, opgesteld door een bedrijfsrevisor of door een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut van Accountants en aangewezen door de Raad van Bestuur.

De akte wordt gevoegd bij het dossier bedoeld in artikel 45, eerste lid en overeenkomstig het tweede lid van deze bepaling bekendgemaakt.

De artikelen 26*quater* tot 26*septies* zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK II

Fiscale bepalingen

Art. 37

§ 1. In artikel 140, 2°, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, worden de woorden « en internationale verenigingen met wetenschappelijk doel », vervangen door de woorden « internationale verenigingen en private stichtingen. »

§ 2. In artikel 59, 2°, van het Wetboek der Successierechten, de woorden « en aan de internationale verenigingen met wetenschappelijk doel », vervangen door de woorden « aan de internationale verenigingen en private stichtingen. »

§ 3. Artikel 147 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« Art. 147. — De verenigingen zonder winstoogmerken en de stichtingen zijn onderworpen, vanaf 1 januari die volgt op de datum van hun oprichting, aan een jaarlijkse taks tot vergoeding van de successierechten.

§ 4. Artikel 148 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« 4° de stichtingen. ».

§ 5. Artikel 148*bis* van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door volgende bepaling :

« Art. 148*bis*. — Zijn niet aan de taks onderworpen, de inrichtingen, stichtingen en verenigingen zonder winst-

dont la masse des biens déterminée à l'article 150 a une valeur ne dépassant pas un million de francs. ».

CHAPITRE III

Dispositions diverses

Art. 38

Dans la loi du 22 décembre 1989 relative à la protection du logement familial, à l'article 1^{er}, dans la loi du 4 avril 1995 portant des dispositions fiscales et financières, aux articles 29 et 58, les mots « un établissement » et « établissement » sont respectivement remplacés par les mots « une fondation » et le mot « fondation ».

CHAPITRE IV

Dispositions transitoires

Art. 39

Les associations, les établissements d'utilité publique et les associations visées à l'article 26*octies* constitués avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi doivent se conformer aux obligations prévues par la présente loi, et effectuer, le cas échéant, le dépôt, prescrit par l'article 9, §1^{er} ou par l'article 26*octies*, § 1^{er}, dans un ou plusieurs délais à fixer par le Roi, ne pouvant être inférieurs à un an ni supérieurs à cinq ans à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi.

oogmerk, waarvan de massa der goederen, bedoeld in artikel 150, een waarde heeft die 1 miljoen frank niet overschrijdt. ».

HOOFDSTUK III

Diverse bepalingen

Art. 38

In de wet van 22 december 1989 op de bescherming van de gezinswoning, in artikel 1, in de wet van 4 april 1995 houdende fiscale en financiële bepalingen, in de artikelen 29 en 58, worden de woorden « een instelling » en het woord « instelling » respectievelijk vervangen door de woorden « een stichting » en het woord « stichting ».

HOOFDSTUK IV

Overgangsbepalingen

Art. 39

De verenigingen, de instellingen van openbaar nut en de verenigingen bedoeld in artikel 26*octies* opgericht voor de datum van inwerkingtreding van deze wet moeten de verplichtingen bepaald in deze wet in acht nemen en, in voorkomend geval, de neerlegging bedoeld in artikel 9, § 1, of in artikel 26*octies*, § 1 verrichten binnen een of meer door de Koning te bepalen termijnen, die niet korter mogen zijn dan een jaar en niet langer dan vijf jaar te rekenen van de inwerkingtreding van de wet.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre de la Justice, le 31 juillet 1997, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi « modifiant la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique », a donné le 16 juillet 1998 l'avis suivant :

I. — OBJET DU PROJET

Le projet entend revoir fondamentalement les règles régissant le statut des associations sans but lucratif (ci-après dénommées ASBL) tout en préservant « la polyvalence » et « la simplicité » de cette institution. L'exposé des motifs souligne également la volonté d'assurer plus de transparence et un meilleur contrôle pour éviter les abus.

« Les principales réformes que le texte en projet prévoit sont les suivantes :

— soumission des associations importantes au régime comptable, moyennant les adaptations requises, organisé par la loi du 17 juillet 1975;

— centralisation de toutes les informations dans un dossier ouvert au greffe du tribunal de première instance pour chaque association avec la possibilité pour les tiers de consulter le dossier et d'obtenir copie des documents;

— régime simple mais complet de publicité des actes de l'association et d'opposabilité de ces actes aux tiers;

— meilleur aménagement des modalités de représentation de l'association;

— régime rationnel de sanctions aux manquements aux formalités;

— suppression de certaines formalités inutiles;

— procédure en dissolution des associations inactives;

— régime de reconnaissance et de publicité des sièges d'opération ouverts en Belgique par une association étrangère. ».

À ces différents points s'ajoute encore une modification de la définition de l'ASBL, reconnaissant explicitement la possibilité pour celle-ci d'avoir des activités commerciales ou lucratives pour autant que celles-ci soient accessoires à l'activité principale non lucrative et nécessaires à la réalisation du but poursuivi ainsi que la suppression des conditions de nationalité et de résidence dans le chef des associés.

Certaines de ces modifications s'inspirent directement des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. Il en est, notamment, ainsi de l'article 1^{er} bis, en projet qui impose d'une part, le dépôt au greffe du tribunal de première instance d'un dossier pour chaque ASBL (en ce sens l'article 10, § 2, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales) contenant les statuts, la liste des membres, l'identité des personnes assurant la gestion journalière et la représentation de l'association ... et d'autre part, la publication par extrait au *Moniteur belge* de certaines pièces faisant

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 31 juli 1997 door de minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet « tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend », heeft op 16 juli 1998 het volgende advies gegeven :

I. — ONDERWERP VAN HET ONTWERP

Het ontwerp strekt tot grondige herziening van de regels voor het statuut van de verenigingen zonder winstoogmerk (hierna te noemen vzw's), waarbij « de veelzijdigheid » en « de eenvoud » van deze instelling echter gehandhaafd blijven. In de memorie van toelichting wordt er ook op gewezen dat gestreefd wordt naar meer doorzichtigheid en een betere controle om misbruiken te voorkomen.

« De tekst van het ontwerp voorziet voornamelijk in de volgende wijzigingen :

— onderwerping van de belangrijke verenigingen aan de boekhoudkundige rechtsregeling bepaald bij de wet van 17 juli 1975, waarbij de nodige aanpassingen worden aangebracht;

— centralisatie van alle gegevens in een dossier dat voor iedere vereniging wordt aangelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij derden het dossier kunnen raadplegen en een kopie van de stukken ervan kunnen verkrijgen;

— eenvoudige maar volledige regeling betreffende de bekendmaking van de akten van de vereniging, alsmede inzake de tegenstelbaarheid van die akten aan derden;

— betere regeling inzake de wijzen van vertegenwoordiging van de vereniging;

— rationele strafregeling bij niet-nakoming van de formaliteiten;

— opheffing van bepaalde overbodige formaliteiten;

— procedure betreffende de ontbinding van niet meer actieve verenigingen;

— regeling inzake de erkenning van en de bekendmakingsplicht voor centra van werkzaamheden die in België door een buitenlandse vereniging worden geopend. ».

Daarnaast wordt ook de definitie van de vzw gewijzigd, waarbij uitdrukkelijk wordt erkend dat ze commerciële of winstgevendende activiteiten mag verrichten voor zover die ondergeschikt zijn aan de niet-winstgevendende hoofdactiviteit en nodig om het doel van de vereniging te kunnen bereiken, en worden de nationaliteits- en de verblijfsvoorwaarde voor deelgenoten opgeheven.

Een aantal van die wijzigingen zijn rechtstreeks gebaseerd op de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Dat geldt onder meer voor het ontworpen artikel 1 bis, waarbij enerzijds wordt opgelegd dat voor iedere vzw ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg een dossier wordt neergelegd (zie in die zin artikel 10, § 2, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen), welk dossier de statuten bevat, de lijst van de leden, de naam van de personen die het dagelijkse bestuur verzorgen en de vereniging vertegenwoordigen ... en waarbij an-

partie du dossier précité (en ce sens l'article 10, §§ 3 et 4, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales).

L'article 3, § 2, en projet prévoit, à l'instar de l'article 13*bis* des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, que des engagements pourront être pris au nom de l'association avant l'acquisition par celle-ci de la personnalité juridique.

L'article 3*ter* en projet relatif à la nullité de l'association est, lui aussi, largement inspiré des articles 13*quater* et 13*quinqües* des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Le même constat s'impose pour l'article 11, alinéa 2, en projet lorsqu'il prévoit une responsabilité personnelle pour les engagements pris par une personne qui aurait omis de mentionner dans les actes, qu'elle intervient pour le compte d'une ASBL identifiée correctement (voir les articles 81, 82, 114, 138, 138*bis*, 139 et 160 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales).

L'article 13*bis* en projet qui concerne le statut des personnes assurant la gestion journalière des associations, est étroitement lié aux règles contenues dans l'article 63 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

En vertu de l'article 17 en projet, certaines associations seront désormais tenues d'établir leur comptabilité et leurs comptes annuels conformément aux dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et de ses arrêtés d'exécution.

En outre, ces mêmes associations devront déposer leurs comptes à la Banque nationale de Belgique (centrale des bilans). Il leur appartiendra également de confier à un ou plusieurs commissaires le contrôle de la situation financière, des comptes annuels et de la régularité des opérations de l'association.

L'article 19, § 2, en projet, règle la procédure de dissolution des associations inactives de manière analogue à celle prévue par l'article 177*sexies* des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, pour la liquidation des sociétés commerciales inactives.

L'article 26 en projet contient une règle similaire à celle de l'article 11 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales en vertu de laquelle, lorsqu'une association n'aura notamment pas déposé ses documents comptables ou relatifs à sa liquidation ou à sa composition, toute action en justice qu'elle pourra intenter, sera non recevable, le juge ayant toutefois la possibilité de lui accorder un délai pour régulariser sa situation.

Enfin, l'article 26*octies* en projet est lui aussi inspiré de l'article 198 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales en tant qu'il concerne les sièges d'opération des associations étrangères.

II. — OBSERVATION GÉNÉRALE

Compte tenu de l'importance des modifications apportées par le texte en projet à la loi du 27 juin 1921, déjà modifiée à plusieurs reprises, il serait préférable de rédiger une nouvelle loi et d'abroger la loi du 27 juin 1921. À défaut de procéder de la sorte, il convient, à tout le moins, que la

derzijds de bekendmaking bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* wordt opgelegd van bepaalde stukken die deel uitmaken van het genoemde dossier (zie in die zin artikel 10, §§ 3 en 4, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen).

Het ontworpen artikel 3, § 2, bepaalt in navolging van artikel 13*bis* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, dat in naam van een vereniging verbintenissen kunnen worden aangegaan voordat deze rechtspersoonlijkheid heeft gekregen.

Ook het ontworpen artikel 3*ter* betreffende de nietigheid van een vereniging is grotendeels gebaseerd op de artikelen 13*quater* en 13*quinqües* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

Dezelfde constatering geldt voor het ontworpen artikel 11, tweede lid, wanneer het bepaalt dat iemand die verbintenissen heeft aangegaan zonder in de akten te vermelden dat hij voor rekening van een vzw handelt en duidelijk aan te geven om welke vzw het gaat, persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld (zie de artikelen 81, 82, 114, 138, 138*bis*, 139 en 160 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen).

Het ontworpen artikel 13*bis*, dat betrekking heeft op het statuut van de personen die het dagelijks bestuur van de verenigingen verzorgen, hangt nauw samen met de regels in artikel 63 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

Krachtens het ontworpen artikel 17 moeten sommige verenigingen voortaan hun boekhouding voeren en hun jaarrekening opmaken overeenkomstig de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen en van de besluiten tot uitvoering ervan.

Bovendien moeten diezelfde verenigingen hun rekening indienen bij de Nationale Bank van België (balanscentrale). Ook moeten ze de controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en de regelmatigheid van de verrichtingen van de vereniging toevertrouwen aan één of meer commissarissen.

In het ontworpen artikel 19, § 2, wordt de ontbinding van niet-actieve verenigingen geregeld op overeenkomstige wijze als die waarop de vereffening van niet-actieve handelsvennootschappen geregeld is in artikel 177*sexies* van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

Het ontworpen artikel 26 bevat een soortgelijke regel als die van artikel 11 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, krachtens welke iedere rechtsvordering ingesteld door een vereniging die onder meer haar boekhoudkundige stukken of de stukken betreffende haar vereffening of samenstelling niet zal hebben ingediend, onontvankelijk is, waarbij de rechter haar echter een termijn kan toekennen om haar toestand te regulariseren.

Het ontworpen artikel 26*octies* ten slotte is, voor zover het betrekking heeft op de centra van werkzaamheden van buitenlandse verenigingen, ook gebaseerd op artikel 198 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

II. — ALGEMENE OPMERKING

Aangezien de wijzigingen die bij de ontworpen tekst in de reeds meermaals gewijzigde wet van 27 juni 1921 worden aangebracht, ingrijpend zijn, zou het beter zijn een nieuwe wet op te stellen en de wet van 27 juni 1921 op te heffen. Indien niet op die manier te werk wordt gegaan,

loi, telle qu'elle résultera de l'adoption de la réforme projetée soit structurée de façon cohérente et que ses dispositions soient claires et concises afin qu'elles soient facilement compréhensibles par les citoyens. Le projet doit, dès lors, être fondamentalement revu : les articles doivent suivre un ordre logique (voir par exemple la place de l'article 1^{er bis} en projet), les dispositions en projet doivent être réparties sur un plus grand nombre d'articles (voir par exemple l'article 17 en projet qui s'étend sur plus de sept pages), les découpages d'articles assez complexes (voir par exemple la phrase liminaire de l'article 23) doivent être évités et certains passages particulièrement obscurs doivent être réécrits (voir par exemple l'article 17, § 1^{er}, alinéa 2 en projet). Le cas échéant, le législateur peut habiliter le Roi à modifier la numérotation des articles.

III. — OBSERVATIONS RELATIVES AUX ASBL

Article 1^{er}

Cette disposition prévoit que la loi en projet sera soumise à la procédure bicamérale imparfaite (article 78 de la Constitution) alors que l'article 18 en projet confie au tribunal de première instance la compétence de prononcer la dissolution d'une ASBL.

Cette disposition doit, en conséquence, être soumise à la procédure bicamérale complète en vertu de l'article 77 de la Constitution.

L'article 1^{er} du projet sera adapté en conséquence.

Art. 2

Il est proposé de modifier l'intitulé de la loi du 27 juin 1921 et de le rédiger comme suit :

« Loi sur les associations sans but lucratif et les fondations. ».

En effet, il serait anachronique de conserver une loi accordant la personnalité juridique aux ASBL alors que celle-ci leur est reconnue depuis trois quarts de siècle. L'octroi de la personnalité juridique n'est d'ailleurs plus l'objet principal de la loi.

Art. 3

Article 1^{er}, alinéa 2 en projet

L'article 1^{er} de la proposition modifiée du règlement (CEE) du Conseil portant statut de l'association européenne (93/C 236/01) prévoit que le produit de toute activité économique exercée par l'association européenne est affecté uniquement à la réalisation de son objet, le partage des profits entre ses membres étant exclu.

Cette définition n'exclut donc pas la possibilité pour une association d'avoir des activités commerciales ou économiques.

La loi en projet maintient au contraire l'interdiction de principe pour une ASBL d'avoir recours à des activités commerciales ou lucratives « ... sauf si celles-ci sont acces-

dient op zijn minst de wet zoals die eruit zal zien na de goedkeuring van de geplande hervorming, een coherente structuur te hebben en dienen de bepalingen ervan duidelijk en beknopt te zijn zodat ze gemakkelijk door de burgers begrepen kunnen worden. Het ontwerp moet dan ook grondig worden herzien : de artikelen moeten een logische volgorde krijgen (zie bijvoorbeeld de plaats van het ontworpen artikel 1^{bis}), de ontworpen bepalingen moeten over een groter aantal artikelen worden verdeeld (zie bijvoorbeeld het ontworpen artikel 17, dat meer dan zeven bladzijden beslaat), het opdelen van vrij omslachtige artikelen in kleinere stukken moet vermeden worden (zie bijvoorbeeld de inleidende zin van artikel 23) en sommige bijzonder onduidelijke passages moeten worden herschreven (zie bijvoorbeeld het ontworpen artikel 17, § 1, tweede lid). In voorkomend geval kan de wetgever de Koning machtigen om de artikelen te vernummernen.

III. — OPMERKINGEN OVER DE VZW's

Artikel 1

Luidens deze bepaling valt de ontworpen wet onder de procedure van het onvolledige bicameralisme (artikel 78 van de Grondwet), terwijl in het ontworpen artikel 18 de rechtbank van eerste aanleg de bevoegdheid krijgt om een vzw te ontbinden.

Laatstgenoemde bepaling moet bijgevolg, krachtens artikel 77 van de Grondwet, de procedure van het volledige bicameralisme doorlopen.

Artikel 1 van het ontwerp moet dienovereenkomstig worden aangepast.

Art. 2

Voorgesteld wordt het opschrift van de wet van 27 juni 1921 als volgt te wijzigen :

« Wet op de verenigingen zonder winstoogmerk en op de stichtingen. ».

Het zou immers een anachronisme zijn te blijven spreken van een wet waarbij rechtspersoonlijkheid aan de vzw's wordt toegekend, terwijl dat al driekwart eeuw het geval is. De toekenning van rechtspersoonlijkheid is trouwens niet meer het hoofddoel van de wet.

Art. 3

Ontworpen artikel 1, tweede lid

In artikel 1 van het gewijzigd voorstel voor een verordening (EEG) van de Raad betreffende het statuut van de Europese vereniging (93/C 236/01), staat dat de opbrengst van iedere economische activiteit uitgeoefend door de Europese vereniging uitsluitend voor de verwezenlijking van haar doel bestemd is, waarbij een winstverdeling onder de leden uitgesloten is.

Deze definitie sluit niet uit dat een vereniging handelsactiviteiten of economische activiteiten kan uitoefenen.

De ontworpen wet handhaaft echter het principiële verbod dat een vzw handelsactiviteiten of winstgevendende activiteiten uitoefent « ... behalve indien het gaat om nevenactivi-

soires à une activité principale non lucrative et nécessaires à la réalisation de son but. ».

Cette exception résulte déjà d'une interprétation jurisprudentielle et doctrinale ancienne de l'article 1^{er}, alinéa 2, de la loi du 27 juin 1921 précitée.

Dans une étude qu'il a consacrée au « rôle économique des ASBL au regard du droit des sociétés et de la commercialité » ⁽¹⁾, le professeur Coipel a mis en évidence les principales controverses auxquelles la formulation de cette exception a donné lieu et qui découlent de l'interprétation donnée à cette exception.

Les travaux préparatoires de la loi du 27 juin 1921 précitée sont, dans une large mesure, à l'origine de ces interprétations divergentes quant aux notions « d'opérations industrielles ou commerciales » et « d'activité accessoire ».

La question que se sont posée plusieurs auteurs et qui a reçu des réponses diverses, est de savoir si l'article 1^{er}, alinéa 2, de la loi du 27 juin 1921 précitée, exclut toute activité de type commercial ou industriel ou seulement celles qui sont lucratives, c'est-à-dire exercées dans le but de dégager un excédent des recettes sur les dépenses.

La définition en projet de l'ASBL aura-t-elle pour effet de mettre fin à ces controverses ?

La notion « d'activités commerciales » est susceptible de deux interprétations. La doctrine distingue les activités « à caractère commercial » et les activités « de nature commerciale ».

Les premières supposent « ... la répétition d'actes de commerce avec un but de lucre au sens subjectif ⁽²⁾ du terme; on est alors dans le champ de la commercialité, avec toutes les conséquences qui en découlent; les deuxièmes supposent la répétition d'actes de commerce sans but de lucre au sens subjectif du terme; cette activité est de nature civile. » ⁽³⁾.

Quant à la notion d'activités lucratives, elle est généralement entendue dans le sens d'une activité qui procure un gain, des profits, des bénéfices, qui rapporte de l'argent. Ce type d'activité se définit, en réalité, par rapport au but poursuivi par celui qui l'exerce.

L'activité « de nature commerciale » au sens défini plus haut est dès lors nécessairement une activité lucrative. Par contre, l'activité « de caractère commercial » peut être lucrative ou non lucrative selon qu'elle est ou non destinée à dégager un excédent des recettes sur les dépenses.

La définition de l'ASBL pourrait dès lors se borner à viser les activités « lucratives ».

teiten verricht naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het doel ervan. ».

Deze uitzondering is reeds terug te vinden in een vroegere uitlegging, in de rechtspraak en de rechtsleer, van artikel 1, tweede lid, van de genoemde wet van 27 juni 1921.

Professor Coipel heeft in een studie die hij heeft gewijd aan het thema « *rôle économique des ASBL au regard du droit des sociétés et de la commercialité* » ⁽¹⁾, gewezen op de voornaamste controverses waartoe het maken van die uitzondering aanleiding heeft gegeven en die te wijten zijn aan de uitleg die aan die uitzondering wordt gegeven.

De parlementaire voorbereiding van de genoemde wet van 27 juni 1921 ligt grotendeels aan de basis van deze uiteenlopende interpretaties van de begrippen « nijverheids- of handelszaken » en « nevenactiviteit ».

De vraag die verschillende auteurs zich hebben gesteld en waarop verschillende antwoorden zijn gegeven, is of artikel 1, tweede lid, van de genoemde wet van 27 juni 1921 iedere activiteit van commerciële of industriële aard uitsluit of alleen die welke winstgevend is, dat wil zeggen, die uitgeoefend wordt met het doel meer inkomsten te verwerven dan er uitgaven zijn.

Zal de ontworpen definitie van vzw's een einde maken aan die controverses ?

Het begrip « handelsactiviteiten » (*activités commerciales*) kan op twee manieren worden uitgelegd. In de rechtsleer wordt een onderscheid gemaakt tussen activiteiten van commerciële aard (*activités à caractère commercial*) en activiteiten in de commerciële sector (*activités de nature commerciale*).

Bij de eerste soort is er sprake van « ... la répétition d'actes de commerce avec un but de lucre au sens subjectif ⁽²⁾ du terme; on est alors dans le champ de la commercialité, avec toutes les conséquences qui en découlent; les deuxièmes supposent la répétition d'actes de commerce sans but de lucre au sens subjectif du terme; cette activité est de nature civile. » ⁽³⁾.

Het begrip winstgevende activiteiten wordt over het algemeen opgevat als een werkzaamheid die winst, profijt, baat oplevert, geld opbrengt. Eigenlijk wordt die aard van activiteit gedefinieerd in relatie tot de doelstelling van degene die ze uitoefent.

Activiteiten in de commerciële sector in de hierboven omschreven zin zijn derhalve noodzakelijk winstgevende activiteiten. Activiteiten van commerciële aard daarentegen kunnen al of niet winstgevend zijn, naargelang ze al dan niet worden uitgeoefend om meer inkomsten te verwerven dan er uitgaven zijn.

Bij het definiëren van vzw's zou men er derhalve mee kunnen volstaan te spreken van « winstgevende » activiteiten.

⁽¹⁾ Dans « Les ASBL, évaluation critique d'un succès », Commission droit et vie des affaires de l'Université de Liège, XXXVII^e Séminaire 20-21 mars 1985, Story-Scientia, 1985, pp. 125 et suivantes.

⁽²⁾ M. Coipel, « Le rôle économique des ASBL au regard du droit des sociétés et de la commercialité », op. cit., p. 106; selon cet auteur, « le lucre subjectif est la volonté égoïste de s'enrichir, l'esprit mercantile. Le lucre objectif est simplement la recherche de gains, de bénéfices. Que ce profit soit destiné à des fins égoïstes, altruistes ou autres n'importe pas ».

⁽³⁾ *Ibidem*, p. 108.

⁽¹⁾ In « Les ASBL, évaluation critique d'un succès », Commission droit et vie des affaires de l'Université de Liège, XXXVII^e Séminaire 20-21 maart 1985, Story-Scientia, 1985, blz. 125 en volgende.

⁽²⁾ M. Coipel, « Le rôle économique des ASBL au regard du droit des sociétés et de la commercialité », op. cit., blz. 106; de auteur is van mening : « le lucre subjectif est la volonté égoïste de s'enrichir, l'esprit mercantile. Le lucre objectif est simplement la recherche de gains, de bénéfices. Que ce profit soit destiné à des fins égoïstes, altruistes ou autres n'importe pas ».

⁽³⁾ *Ibidem*, blz. 108.

Le sens de l'adjectif « accessoire » a lui aussi donné lieu à des difficultés d'interprétation.

Peut-on considérer que l'activité lucrative d'une association est accessoire parce que les bénéfices qu'elle engendre sont uniquement affectés au but principal désintéressé qu'elle s'est assignée ?

La doctrine se prononce généralement pour la négative.

Ainsi, selon Jacques 't Kint, « l'acte accessoire ne paraît pas devoir être indispensable à la réalisation du but principal, mais il ne peut en être totalement indépendant. Une congrégation religieuse peut, à titre accessoire, vendre des objets pieux et le « *Touring Club* » des cartes routières. Mais la première ne peut pas vendre des fromages et la seconde des parfums » ⁽¹⁾.

Pour traduire cette idée, il serait toutefois plus clair de dire que l'activité lucrative doit être « en rapport avec l'activité désintéressée de l'ASBL ».

Quant à l'exigence que l'activité lucrative soit « nécessaire », sa portée est encore plus difficile à déterminer.

Afin de remédier à ces difficultés d'interprétation, le professeur Coipel a notamment proposé la définition suivante de l'ASBL : « l'association sans but lucratif est celle qui, poursuivant un but supérieur, ne cherche pas son propre enrichissement direct ou l'enrichissement direct de ses membres » ⁽²⁾.

Cette définition est en harmonie avec la définition de l'association européenne vue plus haut et a le mérite d'éviter les difficultés d'interprétation suscitées par l'ancien texte.

Il est néanmoins utile de préciser dans la loi la mesure dans laquelle l'ASBL peut exercer des activités lucratives.

Compte tenu des considérations qui précèdent, le Conseil d'État propose la définition suivante : « L'association sans but lucratif est celle qui, poursuivant un but désintéressé, ne cherche pas son propre enrichissement ou l'enrichissement de ses membres.

Elle peut se livrer à des activités lucratives, à condition que celles-ci soient accessoires à une activité principale non lucrative et en rapport avec cette dernière et que les profits qui en résultent soient entièrement affectés à la réalisation du but désintéressé de l'association. ».

Article 1^{er}, alinéas 3 et 4, en projet

1. À l'article 1^{er}, alinéa 3, en projet, il y a lieu de remplacer le mot « responsabilité » par le mot « obligation » (voir article 14 de la loi actuelle).

2. Compte tenu de leur portée, il est proposé que les alinéas 3 et 4 en projet fassent l'objet d'articles distincts, qui trouveraient leur place après l'article 2 de la loi en projet (article 5 du projet).

Het begrip « neven » (vergelijk in de Franse tekst van het ontwerp het adjectief « *accessoire* ») heeft ook geleid tot interpretatieproblemen.

Kan men ervan uitgaan dat de winstgevende activiteit van een vereniging bijkomstig is omdat de winsten die daardoor gemaakt worden, uitsluitend worden aangewend om het onbaatzuchtige hoofddoel van die vereniging te verwezenlijken ?

Het antwoord dat de rechtsleer hierop geeft, is meestal ontkennend.

Zo bijvoorbeeld zegt Jacques 't Kint, « *l'acte accessoire ne paraît pas devoir être indispensable à la réalisation du but principal, mais il ne peut en être totalement indépendant. Une congrégation religieuse peut, à titre accessoire, vendre des objets pieux et le « Touring Club » des cartes routières. Mais la première ne peut pas vendre des fromages et la seconde des parfums.* » ⁽¹⁾.

Die gedachtegang zou echter beter worden weergegeven door te zeggen dat er « een verband moet bestaan tussen de onbaatzuchtige activiteit van de vzw » en de winstgevende activiteit.

Het vereiste dat de winstgevende activiteit « noodzakelijk » is, is nog moeilijker te bepalen.

Om die interpretatieproblemen te verhelpen, heeft professor Coipel meer bepaald de volgende definitie voorgesteld voor de vzw's : « *l'association sans but lucratif est celle qui, poursuivant un but supérieur, ne cherche pas son propre enrichissement direct ou l'enrichissement direct de ses membres* » ⁽²⁾.

Deze definitie stemt overeen met de hierboven aangehaalde definitie van de Europese vereniging en heeft de verdienste dat ze de interpretatieproblemen voorkomt waartoe de vorige tekst aanleiding gaf.

Het is nochtans nuttig om in de wet aan te geven in hoeverre vzw's winstgevende activiteiten mogen uitoefenen.

Gelet op het bovenstaande stelt de Raad van State de volgende definitie voor : « Een vereniging zonder winstoogmerk is een vereniging die bij het nastreven van een onbaatzuchtig doel geen verrijking van zichzelf of van haar leden nastreeft.

Ze mag winstgevende activiteiten uitoefenen op voorwaarde dat die ondergeschikt zijn aan een niet-winstgevende hoofdactiviteit en met die hoofdactiviteit verband houden en dat de winst die daaruit voortvloeit volledig bestemd wordt voor de verwezenlijking van het onbaatzuchtige doel van de vereniging ».

Ontworpen artikel 1, derde en vierde lid

1. In het ontworpen artikel 1, derde lid, schrijve men « Op de leden rust in deze hoedanigheid geen persoonlijke verplichting ten aanzien van de verbintenissen van de vereniging » (zie artikel 14 van de huidige wet).

2. Vanwege de strekking van het derde en het vierde lid, wordt voorgesteld dat ze als afzonderlijke artikelen worden opgenomen, die een plaats zouden krijgen na artikel 2 van de ontworpen wet (artikel 5 van het ontwerp).

⁽¹⁾ Répertoire notarial, tome XIV, livre IX, « Associations sans but lucratif », 1987, p. 54.

⁽²⁾ M. Coipel, op. cit., pp. 144 et suivantes.

⁽¹⁾ Répertoire notarial, deel XIV, boek IX, « Associations sans but lucratif », 1987, blz. 54.

⁽²⁾ M. Coipel, op. cit., blz. 144 en volgende.

Art. 4

Observation préliminaire

L'article 1^{er} *bis* en projet est mal placé et devrait figurer, en tout cas, après l'article 2 en projet ou mieux encore à la fin du Titre I^{er} de la loi en projet.

Article 1^{er} bis, § 1^{er}, en projet

1. L'article 1^{er} *bis*, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, en projet, prévoit qu'une association étrangère qui a sur le territoire belge plusieurs sièges d'opération, n'est tenue de déposer le dossier la concernant, qu'auprès du greffe du tribunal de première instance dans le ressort duquel un siège d'opération est établi et laisse le choix à l'association étrangère lorsqu'elle a un siège d'opération dans le ressort de plus d'un tribunal.

Il serait souhaitable, qu'en cas de pluralité de sièges en Belgique d'une association étrangère, le projet impose à l'association d'indiquer, dans ses actes et sa correspondance, le lieu où son dossier est tenu.

Quant aux associations belges ayant plusieurs sièges en Belgique, le texte doit préciser que le dossier est tenu, en toute hypothèse, au greffe du tribunal dans le ressort duquel se trouve son siège social.

2. À l'alinéa 1^{er} en projet, il y a lieu de préciser, conformément à l'exposé des motifs, que c'est au greffe civil du tribunal de première instance que sont ouverts les dossiers des associations sans but lucratif.

La même observation vaut notamment pour les articles 17, § 8, alinéas 3 et 4, et 45, alinéa 1^{er}, en projet.

3. L'alinéa 2 en projet dispose que le dossier visé à l'alinéa précédent est composé « de tous les documents qui doivent être déposés en application des dispositions de la présente loi, à l'exception des documents dont le dépôt est ordonné par l'article 17, § 5 ».

Plutôt que de renvoyer de manière générale aux « dispositions de la présente loi », il est préférable d'énumérer directement les documents qui doivent être déposés et de préciser les articles du projet où ces documents sont mentionnés pour la première fois.

Compte tenu de cette observation, il y a lieu d'adapter les articles 9, §§ 1^{er} et 2, en projet, 10, § 2, en projet, 17, § 1^{er}, alinéas 2 et 3 en projet et 23, alinéa 1^{er}, en projet.

4. Dans l'alinéa 3 en projet, il convient de préciser que le Roi limitera les frais de constitution du dossier au coût réel. Quant au traitement automatisé des données contenues dans les dossiers des associations, il ne peut se réaliser que dans le respect de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel et plus particulièrement de ses articles 5 et 6.

Article 1^{er} bis, § 2, en projet

Il convient d'utiliser le même système que celui suggéré pour l'article 1^{er} *bis*, § 1^{er}, alinéa 2, en projet.

Art. 4

Voorafgaande opmerking

Het ontworpen artikel 1 *bis* staat niet op de juiste plaats en zou in ieder geval na het ontworpen artikel 2 moeten komen, of beter nog aan het einde van Titel I van de ontworpen wet.

Ontworpen artikel 1bis, § 1

1. Luidens het ontworpen artikel 1 *bis*, § 1, eerste lid, heeft een buitenlandse vereniging die op het Belgische grondgebied verscheidene centra van werkzaamheden heeft, alleen maar ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg in het rechtsgebied waarvan een centrum van werkzaamheden gevestigd is, een dossier over zichzelf in te dienen, en heeft ze de keuze wanneer ze in het rechtsgebied van meer dan één rechtbank een centrum van werkzaamheden heeft.

Het is wenselijk dat in het ontwerp wordt voorgeschreven dat een buitenlandse vereniging, wanneer ze verscheidene centra in België heeft, in haar akten en briefwisseling de plaats vermeldt waar haar dossier wordt bijgehouden.

Wat de Belgische verenigingen met verscheidene centra in België betreft, moet in de tekst bepaald worden dat het dossier in ieder geval wordt bijgehouden op de griffie van de rechtbank in het rechtsgebied waar de hoofdzetel gevestigd is.

2. In het ontworpen eerste lid dient gepreciseerd te worden, zoals in de memorie van toelichting, dat de dossiers van de verenigingen zonder winstoogmerk op de griffie voor burgerlijke zaken van de rechtbank van eerste aanleg worden aangelegd.

Dezelfde opmerking geldt onder meer ook voor de ontworpen artikelen 17, § 8, derde en vierde lid, en 45, eerste lid.

3. In het ontworpen tweede lid staat dat het dossier bedoeld in het voorgaande lid bestaat uit « alle stukken die overeenkomstig de bepalingen van deze wet moeten worden neergelegd, met uitzondering van de stukken die krachtens artikel 17, § 5, moeten worden neergelegd ».

Het is beter de stukken die moeten worden neergelegd rechtstreeks op te sommen en aan te geven in welke artikelen van de wet die stukken voor de eerste keer worden genoemd, in plaats van in het algemeen te verwijzen naar de « bepalingen van deze wet ».

Gelet op deze opmerking moeten de ontworpen artikelen 9, §§ 1 en 2, 10, § 2, 17, § 1, tweede en derde lid en 23, eerste lid, worden aangepast.

4. In het ontworpen derde lid moet gepreciseerd worden dat de Koning de kosten voor het aanleggen van het dossier beperkt tot de werkelijke kostprijs. De geautomatiseerde verwerking van de gegevens van de dossiers van de verenigingen kan alleen maar met inachtneming van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, meer bepaald van de artikelen 5 en 6 ervan.

Ontworpen artikel 1bis, § 2

Ook hier dient te werk te worden gegaan zoals voorgesteld voor het ontworpen artikel 1 *bis*, § 1, tweede lid.

Article 1^{er} bis, § 3, en projet

1. Dans le texte français de l'article 1^{er} bis, § 3, alinéa 1^{er}, il y a lieu d'écrire, à la seconde phrase :

« Les tiers peuvent néanmoins se prévaloir des actes, documents et décisions dont le dépôt ou la publication n'ont pas été effectués. ».

2. Bien que le texte de l'article 1^{er} bis, § 3, alinéa 2, s'inspire des lois coordonnées du 30 novembre 1935 sur les sociétés commerciales, il est préférable de prévoir, à l'article 1^{er} bis, § 3, alinéa 2, que c'est le texte publié au *Moniteur belge* qui est opposable au tiers, à moins que l'association ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé.

Art. 5

1. L'article 2, 3°, de la loi du 27 juin 1921 prévoit que le nombre minimal des associés ne peut pas être inférieur à trois. Cette règle n'est pas reproduite à l'article 2, en projet, sans que les raisons de cette omission ne soient expliquées. En raison de son utilité, notamment en cas de décès d'associés, il convient de maintenir la règle.

2. L'article 2 en projet indique quelles sont les mentions obligatoires que l'on doit retrouver dans les statuts d'une ASBL.

Le 3° est relatif à la désignation du ou des buts en vue desquels elle est formée ainsi que l'activité qu'elle se propose de mettre en œuvre pour atteindre ces buts.

Mieux vaut remplacer les mots « du ou des buts » par les mots « du but désintéressé ou des buts désintéressés qu'elle poursuit » et les mots « ainsi que l'activité » par les mots « ainsi que les activités ».

3. Dans le texte français de l'article 2, alinéa 1^{er}, 8°, en projet, l'on écrira comme dans la version néerlandaise :

« La destination du patrimoine de l'association en cas de dissolution. ».

La même observation vaut également pour l'article 46, 5°.

Art. 6

Il va de soi que la « convention contraire » mentionnée à l'article 3, § 2, en projet, est une convention conclue entre un tiers et celui qui s'engage pour l'association en formation et non une convention conclue entre les futurs associés.

Art. 7

1. La phrase introductive de l'article 3 bis en projet serait mieux rédigée comme suit :

« La nullité d'une association sans but lucratif ne peut être prononcée que par une décision judiciaire et dans les cas suivants : ».

2. Au sujet du 2° de l'article 3 bis, en projet, les délégués du ministre ont expliqué que cette cause de nullité doit s'apprécier au moment de la constitution de l'association et que les termes « but projeté » signifient « le but envisagé » mais qui n'est pas en tant que tel consacré par les statuts. Le contrôle par le tribunal du but ou de l'activité « proje-

Ontworpen artikel 1bis, § 3

1. In de Franse tekst van artikel 1 bis, § 3, eerste lid, schrijve men in de tweede zin :

« *Les tiers peuvent néanmoins se prévaloir des actes, documents et décisions dont le dépôt ou la publication n'ont pas été effectués.* ».

2. Ofschoon de tekst van artikel 1 bis, § 3, tweede lid, gebaseerd is op de gecoördineerde wetten van 30 november 1935 op de handelsvennootschappen, zou het beter zijn in artikel 1 bis, § 3, tweede lid, te bepalen dat de tekst die in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt tegenwerpbaar is aan derden, tenzij de vereniging bewijst dat die derden kennis hebben gehad van de neergelegde tekst.

Art. 5

1. Artikel 2, 3°, van de wet van 27 juni 1921 bepaalt dat het minimumaantal leden niet minder dan drie mag bedragen. Dat voorschrift is niet overgenomen in het ontworpen artikel 2, zonder dat daarvoor redenen zijn opgegeven. Gezien het nut ervan, inzonderheid wanneer één van de deelgenoten overlijdt, moet het voorschrift gehandhaafd blijven.

2. Het ontworpen artikel 2 geeft aan welke gegevens verplicht vermeld moeten worden in de statuten van een vzw.

Punt 3° heeft betrekking op het doel of de doeleinden met het oog waarop de vereniging is opgericht en op de activiteit die ze van plan is uit te oefenen om die doeleinden te bereiken.

Het zou beter zijn te schrijven « ... van het onbaatzuchtige doel of de onbaatzuchtige doeleinden die ze nastreeft, alsook de activiteiten die ze ... ».

3. In de Franse tekst van het ontworpen artikel 2, eerste lid, 8°, schrijve men zoals in de Nederlandse versie :

« *La destination du patrimoine de l'association en cas de dissolution.* ».

Dezelfde opmerking geldt ook voor artikel 46, 5°.

Art. 6

Het spreekt vanzelf dat de woorden « Tenzij anders is overeengekomen » in het ontworpen artikel 3, § 2, slaan op een overeenkomst tussen een derde en diegene die een verbintenis aangaat voor de vereniging in oprichting en niet op een overeenkomst die wordt afgesloten onder toekomstige deelgenoten.

Art. 7

1. Het zou beter zijn de inleidende zin van het ontworpen artikel 3 bis als volgt te stellen :

« De nietigheid van een vereniging zonder winstoogmerk kan alleen bij rechterlijke beslissing en in de hierna volgende gevallen worden uitgesproken : ».

2. Met betrekking tot punt 2° van het ontworpen artikel 3 bis, hebben de gemachtigden van de minister uitgelegd dat de nietigheidsgrond beoordeeld moet worden op het tijdstip waarop de vereniging wordt opgericht en dat het « voorgenomen doel » het beoogde doel betekent, dat echter niet als zodanig in de statuten is opgenomen. Aan-

tés » n'étant pas possible, il est proposé de supprimer les mots « ou projetés ».

En outre, le texte néerlandais du 2° devrait être rédigé en tenant compte de l'observation faite dans la version néerlandaise du présent avis.

3. Le 3° ne trouve pas sa place dans l'article 3*bis* mais devrait figurer dans les dispositions relatives à la dissolution de l'association.

Art. 8

1. Compte tenu de la rédaction proposée pour la phrase introductive de l'article 3*bis* en projet, l'alinéa 1^{er} de l'article 3*ter* en projet doit être omis.

2. L'article 3*ter*, alinéa 2, en projet, dispose que la décision judiciaire prononçant la nullité de l'association n'est opposable aux tiers qu'à partir du moment de sa publication « prescrite par l'article 1^{er}*bis*, § 2, et aux conditions prévues par l'article 1^{er}, § 3 ». Cette dernière référence est inadéquate et mieux vaut la remplacer par les termes « par cette même disposition ».

Art. 9

Il serait préférable de réécrire entièrement l'article 4 en projet.

Art. 13

1. Il est préférable d'écrire : « Toutefois, la modification qui porte sur l'un des buts en vue desquels elle s'est formée ou sur l'une des activités qu'elle exerce ne peut être adoptée qu'à la majorité des quatre cinquièmes des membres présents ou représentés à l'assemblée. ».

2. À l'alinéa 3 en projet, il est préférable d'écrire : « aux majorités prévues, selon le cas, par l'alinéa 1^{er} ou l'alinéa 2 ».

Art. 14

Sous réserve de l'observation n° 3 faite sous l'article 1^{er}*bis*, § 1^{er}, alinéa 2, en projet, l'article appelle les observations suivantes :

1. Les alinéas 2 et 3 de l'article 9 en projet trouveraient mieux leur place dans un article distinct plutôt que dans des dispositions traitant de la modification des statuts.

2. À l'alinéa 2 en projet, il y a lieu d'écrire : « ... et des personnes habilitées à représenter l'association conformément à l'article 13, alinéa 3 ».

En effet, la référence à l'article 13, alinéa 2, résulte manifestement d'une erreur.

Quant au renvoi à l'article 13*bis*, il fait double emploi avec les mots « des délégués à la gestion journalière ».

gezien het « *voorgenomen* » doel of de « *voorgenomen* » activiteit niet door een rechtbank gecontroleerd kan worden, wordt voorgesteld de woorden « of *voorgenomen* » te laten vervallen.

In de Nederlandse tekst dient het woord « *statutaire* » te worden herhaald en schrijve men dus : « 2° wanneer het statutaire doel of de statutaire activiteit strijdig is met de wet of de openbare orde ».

3. Punt 3 hoort niet thuis in artikel 3*bis*, maar moet opgenomen worden in de bepalingen over de ontbinding van de vereniging.

Art. 8

1. Vanwege de redactie die voor de inleidende zin van het ontworpen artikel 3*bis* wordt voorgesteld, moet het eerste lid van het ontworpen artikel 3*ter* vervallen.

2. Het ontworpen artikel 3*ter*, tweede lid, bepaalt dat de rechterlijke beslissing waarbij de nietigheid van de vereniging wordt uitgesproken, pas tegenwerpbaar is aan derden « vanaf de bij artikel 1*bis*, § 2, voorgeschreven bekendmaking van de beslissing en volgens de bepalingen van artikel 1, § 3 ». Laatstgenoemde verwijzing klopt niet, zodat het beter zou zijn te schrijven : « vanaf de bij artikel 1*bis*, § 2, voorgeschreven bekendmaking van de beslissing, volgens de in diezelfde bepaling gestelde voorwaarden ».

Art. 9

Het zou beter zijn het ontworpen artikel 4 volledig te herschrijven.

Art. 13

1. Het zou beter zijn te schrijven : « Wanneer de wijziging evenwel betrekking heeft op een van de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht of op één van de activiteiten die ze uitoefent, kan ze alleen worden goedgekeurd met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de leden die op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. ».

2. In het ontworpen derde lid zou het beter zijn te schrijven : « met naar gelang van het geval de meerderheid vastgesteld in het eerste lid of het tweede lid ».

Art. 14

Onder voorbehoud van opmerking n° 3 gemaakt bij het ontworpen artikel 1*bis*, § 1, tweede lid, heeft dit artikel de volgende opmerkingen :

1. Het zou beter zijn het ontworpen tweede en het ontworpen derde lid van artikel 9 op te nemen in een afzonderlijk artikel in plaats van in bepalingen over wijziging van de statuten.

2. In het ontworpen tweede lid schrijve men : « ... en van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig artikel 13, derde lid, te vertegenwoordigen ».

De verwijzing naar artikel 13, tweede lid, is immers kennelijk een vergissing.

De verwijzing naar artikel 13*bis* overlapt de woorden « van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen ».

Art. 18

L'alinéa 3 permet aux statuts de confier la représentation de l'association, en ce compris pour les actions en justice, « à une ou plusieurs personnes, membres ou non du conseil d'administration ».

De l'accord du délégué du ministre, il convient d'aligner la rédaction de l'alinéa 3 sur la rédaction de l'article 13*bis*, alinéa 1^{er}, en projet et d'écrire « administrateurs ou non », « membres ou non » à la place de « membres ou non du conseil d'administration ».

Art. 23

1. Le commentaire de l'article 17 en projet indique que « l'un des reproches principaux adressés à l'association sans but lucratif est le caractère sommaire des exigences légales figurant dans la loi de 1921, quant aux modes de tenue de la comptabilité et de présentation des comptes annuels ».

En vue de combler cette lacune, l'article 17 en projet fait une distinction entre les « grandes associations » et les « petites associations » ⁽¹⁾. Les premières seront tenues d'établir leur comptabilité et leurs comptes annuels conformément aux dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et de ses arrêtés d'exécution. Le Roi pourra toutefois adapter ces dispositions pour tenir compte de la nature particulière des activités des associations et de leur statut légal.

Elles devront également confier à un ou plusieurs commissaires le contrôle de la situation financière de leurs comptes annuels et de la régularité des opérations qui figurent dans ces comptes.

Ces comptes seront enfin transmis à la Banque nationale de Belgique qui vérifiera s'ils ne comportent pas d'erreurs.

Quant aux petites associations, elles devront tenir une comptabilité simplifiée.

2. Les auteurs du projet paraissent avoir perdu de vue l'article 13, alinéa 2, de la loi en vigueur selon lequel le conseil d'administration doit soumettre chaque année à l'assemblée générale, non seulement, les comptes de l'exercice écoulé mais aussi « le budget du prochain exercice » ⁽²⁾.

À défaut de justification dans l'exposé des motifs, le Conseil d'État ne voit pas de raison de supprimer cette exigence propre aux ASBL.

Le budget est nécessaire pour déterminer le montant des cotisations ainsi que leur affectation.

3. D'une manière générale, le texte en projet est très touffu et manque, à maints égards, de clarté.

L'alinéa 2 du paragraphe 1^{er} en projet, est particulièrement obscur.

Des explications données par les délégués du ministre, il apparaît que trois catégories d'ASBL doivent être prises en

Art. 18

Luidens het derde lid kan de vertegenwoordiging van de vereniging, ook in rechte, in de statuten worden toevertrouwd « aan één of meer personen, al dan niet lid van de raad van bestuur ».

De redactie van het derde lid moet worden afgestemd op de redactie van het ontworpen artikel 13*bis*, eerste lid, en er moet worden geschreven « al dan niet bestuurder of lid » in plaats van « al dan niet lid van de raad van bestuur ». De gemachtigde van de minister is het hiermee eens.

Art. 23

1. In de artikelsgewijze bespreking van het ontworpen artikel 17 staat dat « een van de belangrijkste verwijten die aan de verenigingen zonder winstoogmerk wordt gemaakt, is dat in de wet van 1921 slechts oppervlakkige vereisten worden gesteld in verband met de wijze waarop de boekhouding wordt gevoerd en de jaarrekening wordt voorgesteld ».

Om die leemte te verhelpen, maakt het ontworpen artikel 17 een onderscheid tussen « grote verenigingen » en « kleine verenigingen » ⁽¹⁾. De eerste moeten hun boekhouding voeren en hun jaarrekening opstellen overeenkomstig de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen en van de besluiten tot uitvoering ervan. De Koning kan die bepalingen echter aanpassen om rekening te houden met de bijzondere aard van de activiteiten van de verenigingen en met hun rechtstoestand.

Ze moeten ook aan één of meer commissarissen de controle toevertrouwen op de financiële toestand van hun jaarrekening en op de regelmatigheid van de verrichtingen die in de rekeningen staan.

Die rekeningen worden uiteindelijk overgezonden naar de Nationale Bank van België, die nagaat of ze geen fouten bevatten.

De kleine verenigingen moeten een vereenvoudigde boekhouding voeren.

2. De stellers van het ontwerp lijken artikel 13, tweede lid, van de geldende wet uit het oog te hebben verloren, luidens hetwelk de raad van bestuur ieder jaar niet alleen de rekeningen over het voorbije dienstjaar, maar ook « de begroting voor het volgende dienstjaar » aan de algemene vergadering moet voorleggen ⁽²⁾.

Aangezien geen enkele wettiging wordt gegeven in de memorie van toelichting, ziet de Raad van State niet in waarom dat vereiste dat specifiek geldt voor vzw's, zou moeten vervallen.

De begroting is nodig om het bedrag van de bijdragen te bepalen alsook de bestemming daarvan.

3. Algemeen beschouwd is de ontworpen tekst zeer onoverzichtelijk en in vele opzichten onduidelijk.

Het tweede lid van de ontworpen paragraaf 1 is bijzonder onduidelijk.

Uit de uitleg van de gemachtigden van de minister blijkt dat voor de toepassing van deze ontworpen paragraaf 1

⁽¹⁾ Voir le commentaire de S. Mercier, « L'avant-projet de loi relatif aux ASBL », *Comptabilité et Fiscalité pratiques*, novembre 1997, pp. 63 à 65.

⁽²⁾ Voir l'article 4, 3^e, devenu 5^e du texte en projet.

⁽¹⁾ Zie de commentaar van S. Mercier, « *L'avant-projet de loi relatif aux ASBL* », *Comptabilité et Fiscalité pratiques*, november 1997, blz. 63 tot 65.

⁽²⁾ Zie artikel 4, 3^e, dat in de ontworpen tekst punt 5^e is geworden.

considération pour l'application de ce paragraphe 1^{er} en projet.

Pour les ASBL qui dépassent les seuils du paragraphe 2 en projet, le paragraphe 1^{er}, en projet ne leur est pas applicable. Pour les ASBL qui ne dépassent pas ces seuils mais qui ont sollicité des libéralités auprès du public ⁽¹⁾ au cours des trois exercices précédant celui de l'approbation de leurs comptes annuels, le paragraphe 1^{er}, en projet leur est applicable. Enfin, pour les ASBL qui ne dépassent pas les seuils précités et qui n'ont pas fait appel à des libéralités du public, il n'y a pas de dépôt de leurs comptes annuels au greffe du tribunal de première instance.

La disposition examinée doit être rédigée en faisant clairement apparaître les trois catégories précitées.

4. Le texte en projet énumère les critères à prendre en considération pour la qualification de l'ASBL à savoir « le total, pour l'exercice annuel, des recettes autres qu'exceptionnelles ou produits autres qu'exceptionnels, hors taxe sur la valeur ajoutée ou le nombre de travailleurs occupés, en moyenne annuelle », mais il revient au Roi le pouvoir de fixer les seuils de ces différents critères.

Il y a lieu d'omettre les mots « recettes autres qu'exceptionnelles ou ».

En effet, au regard du droit comptable et plus particulièrement de l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises, la notion de « recette » n'est pas consacrée en tant que telle. Ainsi, en vertu de l'article 3 de l'arrêté royal précité, les comptes annuels doivent indiquer « la nature et le montant des avoirs et droits de l'entreprise, de ses dettes, obligations et engagements ainsi que de ses moyens propres et, d'autre part, ... la nature et le montant de ses charges et de ses produits ».

L'article 12, § 1^{er}, alinéa 2, de l'arrêté royal du 12 septembre 1983 portant exécution de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises consacre lui aussi, la notion de produit lorsque la notion de chiffre d'affaires n'est pas d'application.

Il y a, dès lors, lieu de s'en tenir strictement à la terminologie du droit comptable.

La délégation donnée au Roi est critiquable. D'ailleurs, l'article 12, § 2, de la loi du 17 juillet 1975, précitée, dont

drie categorieën vzw's in aanmerking moeten worden genomen.

Op de vzw's die de drempels van de ontworpen paragraaf 2 overschrijden, is de ontworpen paragraaf 1 niet van toepassing. Op de vzw's die die drempels niet overschrijden, maar die in de loop van de drie dienstjaren die aan het dienstjaar waarin hun jaarrekeningen worden goedgekeurd voorafgaan, giften hebben gevraagd aan de bevolking ⁽¹⁾, is de ontworpen paragraaf 1 wel van toepassing. De vzw's ten slotte die de genoemde drempels niet overschrijden en aan de bevolking geen giften hebben gevraagd, hoeven hun jaarrekeningen niet neer te leggen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg.

De onderzochte bepaling moet zo worden gesteld dat de drie voormelde categorieën duidelijk tot uiting komen.

4. De ontworpen tekst bevat een opsomming van de criteria die in aanmerking moeten worden genomen voor het karakteriseren van de vzw, namelijk « het totaal van de andere dan uitzonderlijke ontvangsten of opbrengsten voor het boekhoudkundig jaar, zonder belasting op de toegevoegde waarde, of het aantal tewerkgestelde personen, gemiddeld over het jaar », maar de Koning komt het recht toe om de drempels van die criteria te bepalen.

De woorden « andere dan uitzonderlijke ontvangsten of » moeten vervallen.

Ten opzichte van het boekhoudrecht en inzonderheid van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen, is het begrip « ontvangsten » namelijk niet als zodanig vastgelegd. Zo bepaalt artikel 3 van het voormelde koninklijk besluit dat de jaarrekening « de aard en het bedrag (...) van de bezittingen en rechten van de onderneming, van haar schulden en verplichtingen evenals van haar eigen middelen, en anderzijds, (...) de aard en het bedrag van haar kosten en haar opbrengsten » moet bevatten.

Ook in artikel 12, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, wordt het begrip « opbrengsten » gebruikt wanneer het begrip « omzet » niet van toepassing is.

De terminologie van het boekhoudrecht moet dus strikt worden gevolgd.

De delegatie die aan de Koning wordt verleend, is vatbaar voor kritiek. De drempels worden overigens bepaald

⁽¹⁾ L'expression « avoir sollicité des libéralités auprès du public » ne devrait-elle pas être précisée, au moins dans l'exposé des motifs ? En effet, nombreuses sont les ASBL qui ne financent pas leurs activités par l'appel plus ou moins régulier des cotisations ou le produit de leurs activités mais par l'appel à la générosité de tiers ou du public. Ainsi les auteurs du projet visent-ils par l'expression « avoir sollicité des libéralités auprès du public », les ASBL qui ont sollicité et obtenu le bénéfice du régime connu sous le nom de « mécénat fiscal » et institué par l'article 104, 3^o ou 4^o du Code des impôts sur les revenus 1992 ? Les auteurs visent-ils aussi les ASBL qui, conformément à l'arrêté royal du 22 septembre 1823 contenant des dispositions à l'égard des collectes dans les églises ou à domicile ont obtenu des autorités compétentes l'autorisation de faire des collectes à domicile ? Visent-ils les autres collectes, qui tombent hors du champ d'application de l'arrêté royal précité et pour lesquelles pareille autorisation n'est pas requise. Enfin les auteurs du projet visent-ils les ASBL qui ont été autorisées conformément à la loi du 31 décembre 1851 sur les loteries ?

⁽¹⁾ Dienen de woorden « om vrijgevheden van het publiek hebben verzocht (lees hierna : aan de bevolking giften hebben gevraagd) » niet nader te worden toegelicht, op zijn minst in de memorie van toelichting ? Er zijn immers zeer veel vzw's die hun activiteiten niet financieren door min of meer regelmatig bijdragen te vragen of door te putten uit de opbrengst van hun activiteiten, maar door een beroep te doen op de vrijgevheden van derden of van de bevolking. Bedoelen de stellers van het ontwerp met de woorden « om vrijgevheden van het publiek hebben verzocht » vzw's die de regeling bekend onder de naam « fiscaal mecenaat », ingesteld bij artikel 104, 3^o of 4^o, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, hebben aangevraagd en verkregen ? Bedoelen de stellers ook de vzw's die, overeenkomstig het koninklijk besluit van 22 september 1823 houdende bepalingen nopens het doen van collecten in de kerken of aan de huizen door de bevoegde overheden gemachtigd zijn om huis-aan-huiscollectes te doen ? Hebben ze ook betrekking op de andere collectes, die buiten de werkingssfeer van het genoemde koninklijk besluit vallen en waarvoor zulk een machtiging niet vereist is ? Bedoelen de stellers van het ontwerp ten slotte ook de vzw's die overeenkomstig de wet van 31 december 1851 op de loterijen een machtiging hebben gekregen ?

s'inspire la disposition examinée, détermine les seuils; le Roi n'est habilité qu'à les modifier.

5. Aux termes de l'alinéa 2 du paragraphe 2 en projet, « l'alinéa 1^{er} n'est pas applicable aux associations soumises, en raison de la nature des activités qu'elles exercent à titre principal, à des règles particulières relatives à la tenue de leur comptabilité et à leurs comptes annuels ».

Le commentaire de cette disposition cite notamment, à titre d'exemple, les hôpitaux, les caisses d'assurances sociales pour travailleurs indépendants et les services médicaux interentreprises.

Mais il fait également état de réglementations établies par les entités fédérées qui, généralement dans le cadre de l'octroi de subventions, imposent certaines obligations comptables.

Eu égard aux principes constitutionnels de l'égalité et de non-discrimination, il convient de prévoir qu'une telle dérogation pour ces ASBL, ne peut intervenir que pour autant que les obligations comptables qui pèsent sur elles en vertu de ces textes particuliers, soient au moins équivalentes à celles prévues dans la loi en projet. La même observation vaut pour l'alinéa 4 du paragraphe 2, en projet, lorsqu'il s'agit de dispenser les associations des règles en projet relatives au contrôle du ou des commissaires.

À cet égard, il convient :

a) à l'alinéa 3, en projet, de supprimer les mots « à l'exception des associations qui, pour le dernier exercice clôturé, répondent aux critères énoncés à l'article 12, § 2, de la loi du 17 juillet 1975 » et les mots « recettes ou »;

b) de rédiger l'alinéa 4, en projet comme suit :

« Toutefois l'alinéa 3 n'est pas applicable :

1° aux associations qui, pour le dernier exercice clôturé, répondent aux critères énoncés à l'article 12, § 2, de la loi du 17 juillet 1975;

2° aux associations soumises, en raison de la nature des activités ... (la suite comme à l'alinéa 4 en projet) ».

6. Quant au cinquième alinéa du paragraphe 2, en projet, il permet une appréciation des critères visés aux alinéas 1^{er} et 3, sur une base consolidée.

Les critères de consolidation proposés par l'avant-projet sont, dans une certaine mesure, empruntés à la septième directive du Conseil du 13 juin 1983 fondée sur l'article 54, § 3, point g) du Traité concernant les comptes consolidés (83/349/CEE). Ils sont inappropriés à la situation de plusieurs ASBL ayant des associés communs.

7. Les paragraphes 3 et 4 en projet s'inspirent dans une large mesure des articles 64 et suivants des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. Cependant, ces dernières dispositions sont plus complètes à maints égards.

Ainsi, le texte en projet est silencieux quant aux émoluments des commissaires, quant aux incompatibilités qui les touchent, quant à leur droit de défense lorsqu'ils sont révoqués ...

À la différence de l'article 64^{sexies}, alinéa 2, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, ils ne disposent pas non plus du pouvoir de requérir des administrateurs d'être mis en possession, au siège de la société, d'informations relatives aux associations et sièges d'opération avec

in artikel 12, § 2, van de voormelde wet van 17 juli 1975, waarop de onderzochte bepaling gebaseerd is; de Koning mag ze alleen maar wijzigen.

5. Het tweede lid van de ontworpen paragraaf 2 bepaalt : « Het eerste lid is evenwel niet van toepassing op verenigingen die omwille van de aard van hun hoofdwerkzaamheid onderworpen zijn aan bijzondere regelen betreffende het houden van een boekhouding en betreffende hun jaarrekeningen. ».

De bespreking van deze bepaling bevat onder meer de volgende voorbeelden : ziekenhuizen, sociale verzekeringskassen voor zelfstandigen en interbedrijfsgeneeskundige diensten.

In die bespreking wordt evenwel ook vermeld dat sommige voorschriften van de deelentiteiten, gewoonlijk in het kader van de toekenning van subsidies, bepaalde boekhoudkundige verplichtingen bevatten.

Gelet op de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, moet worden bepaald dat zulk een afwijking voor die vzw's alleen mogelijk is als de boekhoudkundige verplichtingen die krachtens die bijzondere regelingen op hen rusten, op zijn minst gelijkwaardig zijn aan die welke in de ontworpen wet worden bepaald. Dezelfde opmerking geldt voor het ontworpen vierde lid van paragraaf 2, wanneer het erom gaat de ontworpen regels betreffende de controle door één of meer commissarissen geen toepassing te laten vinden op de verenigingen.

In dit opzicht :

a) moeten in het ontworpen derde lid de woorden « Met uitzondering van de verenigingen die voor het laatste afgesloten boekjaar voldoen aan de criteria omschreven in artikel 12, § 2, van de wet van 17 juli 1975 moeten » en de woorden « ontvangsten of » vervallen;

b) moet het ontworpen vierde lid als volgt worden gesteld :

« Het derde lid is evenwel niet van toepassing :

1° op verenigingen die, voor het laatste afgesloten boekjaar, voldoen aan de criteria vermeld in artikel 12, § 2, van de wet van 17 juli 1975;

2° op verenigingen waarvoor wegens de aard van hun hoofdwerkzaamheid bijzondere regelen inzake de in deze bepaling genoemde controle gelden ».

6. Het vijfde lid van de ontworpen paragraaf 2 biedt de mogelijkheid om de criteria, vermeld in het eerste en het derde lid, op een geconsolideerde basis te beoordelen.

De consolidatiecriteria die in het voorontwerp worden voorgesteld, zijn tot op zekere hoogte ontleend aan de zevende richtlijn van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, § 3, sub g) van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening (83/349/EEG). Ze zijn niet afgestemd op de situatie waarin verscheidene vzw's die gemeenschappelijke deelgenoten hebben, zich bevinden.

7. De ontworpen paragrafen 3 en 4 zijn grotendeels gebaseerd op de artikelen 64 en volgende van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Laatstgenoemde bepalingen zijn echter in menig opzicht vollediger.

Zo wordt in de ontworpen tekst niets gezegd over de bezoldiging van de commissarissen, de onverenigbaarheden die voor hen gelden, hun recht op verdediging wanneer ze worden afgezet ...

In tegenstelling met artikel 64^{sexies}, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen beschikken zij evenmin over de bevoegdheid om van de bestuurders te eisen dat zij ten zetel van de vennootschap in het bezit worden gesteld van inlichtingen over vereni-

lesquels il existe des liens au sens du paragraphe 2, alinéa 5, en projet, dans la mesure où ces informations leur paraissent nécessaires pour contrôler la situation financière de l'association.

Pour combler cette lacune, il suffirait de faire référence aux articles 64 et suivants des lois sur les sociétés commerciales.

8. Il ressort du paragraphe 5, alinéa 1^{er}, en projet que les organisations représentatives des travailleurs et des employeurs au sens de l'article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, constituées sous la forme d'ASBL ne devront pas déposer leurs comptes annuels auprès de la Banque nationale de Belgique.

Le commentaire de cette disposition indique que « cette exception est, en effet, nécessaire en raison du fait qu'en l'état actuel du droit, des organisations représentatives semblent pouvoir fonctionner sans recours à la personnalité juridique ni régime comptable. C'est pour éviter toute discrimination que cette exception est introduite dans le présent projet ».

Cette explication ne justifie pas l'exception au regard des principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination. Les organisations représentatives qui n'ont pas opté pour la personnalité juridique d'une ASBL, ne peuvent être comparées à des ASBL et inversement.

9. L'alinéa 3 du même paragraphe précise que le Roi détermine le montant et les modes de paiement des frais de publicité.

Le Conseil d'État n'aperçoit pas à quoi se rapportent ces frais. Il ne peut s'agir des frais réclamés pour la copie de comptes annuels à la demande de tiers, la question faisant l'objet du paragraphe 8, en projet, ni des frais réclamés aux greffes des tribunaux de première instance pour la transmission des comptes annuels, l'alinéa 4, du même paragraphe, précisant que ces greffes obtiendront « sans frais et sans retard, de la Banque nationale de Belgique, copie de l'ensemble des documents visés à l'article 17, § 5 ... ».

Les délégués du ministre n'ont pu expliquer ce que recouvraient ces frais.

10. Le troisième alinéa du paragraphe 6, en projet, fait une distinction terminologique entre les « erreurs » et les « erreurs substantielles » que peuvent révéler les comptes annuels transmis à la Banque nationale de Belgique.

Si le texte en projet s'inspire dans une certaine mesure de l'article 80, alinéa 9, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, il reste cependant très vague et pourrait donner lieu à des difficultés d'interprétation.

Il est, dès lors, suggéré d'omettre le mot « substantielles ».

11. Le paragraphe 10 déroge à l'article 1382 du Code civil. Le Conseil d'État ne voit pas de raison de déroger au droit commun de la responsabilité civile. Dès lors, le paragraphe examiné doit être omis.

Art. 24

1. En ce qui concerne l'article 18, alinéa 1^{er}, 3^o, en projet, il convient d'observer qu'une ASBL qui se livrerait, à titre principal, à une activité commerciale ou lucrative

gingen en centra van werkzaamheden waarmee banden bestaan in de zin van de ontworpen paragraaf 2, vijfde lid, voor zover die inlichtingen hun noodzakelijk lijken om de financiële situatie van de vereniging te controleren.

Om die leemte aan te vullen, is het voldoende te verwijzen naar de artikelen 64 en volgende van de wetten op de handelsvennootschappen.

8. Uit de ontworpen paragraaf 5, eerste lid, blijkt dat representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties in de zin van artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, opgericht in de vorm van een vzw, hun jaarrekening niet bij de Nationale Bank van België hoeven in te dienen.

In de bespreking van deze bepaling staat het volgende : « Die uitzondering is immers noodzakelijk omdat in het huidige recht de representatieve organisaties lijken te functioneren zonder rechtspersoonlijkheid en zonder boekhoudkundig stelsel. Deze uitzondering is in dit ontwerp ingevoegd om iedere vorm van discriminatie te voorkomen. ».

Die uitleg wettigt de uitzondering niet ten aanzien van de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie. Representatieve organisaties die niet voor de rechtspersoonlijkheid van een vzw hebben gekozen, kunnen niet met een vzw worden vergeleken. Omgekeerd is dat ook waar.

9. Volgens het derde lid van dezelfde paragraaf stelt de Koning het bedrag van de bekendmakingskosten, alsook de wijze van betaling vast.

Het is de Raad van State niet duidelijk waarop die kosten betrekking hebben. Het kan niet gaan om kosten die voor het afschrift van een jaarrekening moeten worden betaald dat op verzoek van derden wordt verstrekt, aangezien dit in de ontworpen paragraaf 8 wordt geregeld. Het kan evenmin gaan om kosten die de griffies van de rechtbanken van eerste aanleg moeten betalen om een jaarrekening te verkrijgen, aangezien in het vierde lid van dezelfde paragraaf wordt bepaald dat die griffies « van de Nationale Bank van België, onverwijld en kosteloos, een afschrift van alle stukken bedoeld in artikel 17, § 5, ... » krijgen.

De gemachtigden van de minister hebben niet kunnen uitleggen waarop die kosten betrekking hebben.

10. In het derde lid van de ontworpen paragraaf 6 wordt een terminologisch onderscheid gemaakt tussen de « fouten » en de « ernstige fouten » die kunnen schuilen in een jaarrekening die aan de Nationale Bank van België is bezorgd.

De ontworpen tekst mag dan tot op zekere hoogte op artikel 80, negende lid, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen gebaseerd zijn, toch blijft hij zeer vaag en kan hij aanleiding geven tot interpretatieproblemen.

Daarom wordt voorgesteld het woord « ernstige » weg te laten.

11. Paragraaf 10 wijkt af van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek. De Raad van State ziet niet in waarom inzake burgerlijke aansprakelijkheid van het gemene recht wordt afgeweken. De onderzochte paragraaf moet dus vervallen.

Art. 24

1. Bij het ontworpen artikel 18, eerste lid, 3^o, moet worden opgemerkt dat een vzw die een commerciële of winstgevende hoofdactiviteit mocht uitoefenen, precies

contreviendrait gravement, par là même, à ses statuts et à la loi.

Dès lors, les mots « se livre à titre principal à une activité commerciale ou lucrative » doivent être omis.

2. Il est proposé d'ajouter à l'article 18, alinéa 1^{er}, en projet, un 5^o rédigé comme suit :

« 5^o Ne comprend plus qu'un associé pendant une période de plus de trois mois ».

En effet, une ASBL qui ne comprendrait qu'un associé s'apparenterait à une fondation qui est soumise à des règles différentes.

Art. 25

Il serait préférable de réécrire entièrement l'article 19.

Art. 26

À l'article 20, alinéa 1^{er}, en projet, il serait plus simple de prévoir que l'assemblée générale ne peut prononcer la dissolution de l'association que moyennant le respect des conditions prescrites pour les modifications des statuts.

Art. 28

Bien que la modification en projet ne concerne que le texte néerlandais de l'article 22, en projet, il serait souhaitable de profiter de cette occasion pour préciser, dans le texte de l'article 22, alinéa 1^{er}, de la loi, de quelles décisions il s'agit.

À défaut de dispositions statutaires, l'affectation des biens est déterminée, selon le cas, par l'assemblée générale qui décide la dissolution ou par les liquidateurs conformément à l'article 19, § 1^{er}, alinéa 2.

Art. 30

1. À la première phrase de l'article 24, en projet, il y a lieu de supprimer le membre de la phrase « y compris, le cas échéant, la répartition aux membres de ce qui leur est dû ».

En effet, si les membres sont créanciers de l'ASBL, le remboursement de leur créance fait partie de « l'acquittement du passif ». En parlant de répartition, le texte proposé crée une équivoque.

2. La deuxième phrase de l'article 24 en projet, doit être omise car la destination (et non la dévolution) est déjà réglée par les articles 19 et 22 du texte en projet.

Art. 34

1. Le paragraphe 3 de l'article 26*octies*, en projet, rend notamment applicable aux sièges d'opération des associations étrangères les dispositions de l'article 17, § 2, en projet, l'ensemble des sièges d'opération établis en Belgique étant considéré « sur une base consolidée pour le calcul des seuils » précités.

daardoor in ernstige mate in strijd met haar statuten en met de wet zou handelen.

De woorden « hoofdzakelijk een handels- of winstgevende activiteit uitoefent, » moeten dus vervallen.

2. Voorgesteld wordt aan het ontworpen artikel 18, eerste lid, een 5^o toe te voegen, luidend als volgt :

« 5^o gedurende een periode van meer dan drie maanden nog maar één deelgenoot telt ».

Een vzw met nog slechts één deelgenoot heeft namelijk veel weg van een stichting en die valt onder andere regels.

Art. 25

Het zou verkieslijk zijn artikel 19 volledig te herschrijven.

Art. 26

In het ontworpen artikel 20, eerste lid, zou het eenvoudiger zijn te bepalen dat de algemene vergadering de ontbinding van de vereniging alleen kan uitspreken als aan de vereisten voor wijziging van de statuten is voldaan.

Art. 28

Hoewel de ontworpen wijziging alleen betrekking heeft op de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 22, zou het wenselijk zijn deze gelegenheid te baat te nemen om in de tekst van artikel 22, eerste lid, van de wet te preciseren om welke beslissingen het gaat.

Bij gebrek aan statutaire bepalingen wordt de bestemming van de goederen, naargelang het geval, vastgesteld door de algemene vergadering, die tot ontbinding besluit, of door de vereffenaars, overeenkomstig artikel 19, § 1, tweede lid.

Art. 30

1. In de eerste zin van het ontworpen artikel 24 moeten de volgende woorden vervallen : « daaronder begrepen in voorkomend geval, de verdeling aan de leden van wat hen verschuldigd is ».

Als de leden schuldeisers van de vzw zijn, maakt de terugbetaling van hun schuldvordering namelijk deel uit van de « vereffening van het passief ». Het woord « verdeling » in de voorgestelde tekst sticht verwarring.

2. De tweede zin van het ontworpen artikel 24 moet vervallen, want de bestemming (en niet de toewijzing) wordt al geregeld in het ontworpen artikel 19 en in het ontworpen artikel 22.

Art. 34

1. Bij het ontworpen artikel 26*octies*, paragraaf 3, wordt onder meer het ontworpen artikel 17, § 2, van toepassing verklaard op de centra van werkzaamheden van buitenlandse verenigingen, waarbij alle centra van werkzaamheden die in België gevestigd zijn, « op geconsolideerde basis » in aanmerking worden genomen « bij de bepaling van de « voormelde » criteria ».

Il ne paraît pas justifié d'exiger des ASBL étrangères qui ont des sièges d'opération en Belgique d'établir des comptes distincts pour leur siège d'opération belge. Certes, cette exigence est prévue pour les sociétés commerciales, mais elle ne leur impose pas une charge puisque celles-ci sont imposables en Belgique sur les bénéfices de leur succursale belge qui doivent être déterminés sur la base d'une comptabilité distincte. Au contraire, une ASBL n'est en principe pas taxable sur ses biens et bénéfices.

Au cas où les auteurs du projet maintiendraient une comptabilité distincte pour les sièges d'opération belges, il n'y a pas lieu de se référer à une « base consolidée » lorsqu'il s'agit simplement de totaliser les avoirs de plusieurs sièges d'opération d'une même personne morale.

La deuxième phrase du paragraphe 3 doit, dès lors, être rédigée comme suit :

« Pour l'application de ces dispositions, l'ensemble des sièges d'opération belges est considéré comme une association sans but lucratif distincte pour le calcul des seuils et ... (la suite comme au projet). ».

2. Le paragraphe 4 en projet prévoit la possibilité d'une fermeture du siège d'opération lorsque ses activités contrevennent à l'ordre public. Qu'en sera-t-il s'il est constaté que ces activités ne sont pas en conformité avec le but social et l'activité principale de l'association étrangère ou si le siège d'opération méconnaît la loi belge ?

IV. — OBSERVATIONS RELATIVES AUX FONDACTIONS D'UTILITÉ PUBLIQUE

Art. 35

Les textes en projet contiennent principalement des modifications terminologiques, les termes « établissement d'utilité publique » étant remplacés par les termes « fondation d'utilité publique ».

Dans le même souci de cohérence terminologique, il serait préférable dans le texte français de l'article 30, alinéa 2, 1°, de la loi du 27 juin 1921, précitée de remplacer les termes « l'objet ou les objets » par les termes « le but ou les buts », cette expression étant utilisée dans la définition de l'ASBL.

Art. 37 (*partim*)

L'article 37 du projet paraît soumettre les fondations, même d'utilité publique, à la taxe annuelle compensatoire des droits de succession alors qu'elles n'étaient pas soumises à cette taxe jusqu'à présent.

Or, le grand avantage des fondations d'utilité publique par rapport aux ASBL est qu'elles échappent à cette taxe, qui peut être évidemment fort lourde si le patrimoine affecté à la fondation est important.

Peut-être ne s'agit-il que d'une erreur d'inadvertance.

Dans le cas contraire, l'attention des auteurs du projet est attirée sur ce que cette réforme mettrait en péril les ressources d'œuvres utiles à la collectivité.

Het lijkt niet gewettigd om van buitenlandse vzw's die in België een centrum van werkzaamheden hebben, te eisen dat ze afzonderlijke rekeningen voor hun Belgische centrum van werkzaamheden opstellen. Die vereiste geldt weliswaar voor handelsvennootschappen, maar houdt geen last voor hen in, aangezien ze in België belastbaar zijn op de winst van hun Belgische bijkantoor, die op basis van een afzonderlijke boekhouding moet worden vastgesteld. Een vzw daarentegen kan in principe niet op haar goederen en haar winst worden belast.

Als de stellers van het ontwerp een afzonderlijke boekhouding voor de Belgische centra van werkzaamheden behouden, is er geen reden om van een « geconsolideerde basis » te spreken als het gewoon de bedoeling is de bezittingen van verscheidene centra van werkzaamheden van eenzelfde rechtspersoon samen te nemen.

De tweede zin van paragraaf 3 moet dus als volgt worden gesteld :

« Voor de toepassing van deze bepalingen worden alle Belgische centra van werkzaamheden beschouwd als een afzonderlijke vereniging zonder winstoogmerk voor het bepalen van de criteria ... gelijkgesteld met bestuurders. ».

2. De ontworpen paragraaf 4 voorziet in de mogelijkheid om een centrum van werkzaamheden te sluiten als de werkzaamheden ervan strijdig zijn met de openbare orde. Wat zal er gebeuren als wordt vastgesteld dat die werkzaamheden niet overeenstemmen met het doel van de vereniging en met de hoofdactiviteit van de buitenlandse vereniging of als het centrum van werkzaamheden de Belgische wet overtreedt ?

IV. — OPMERKINGEN OVER DE STICHTINGEN VAN OPENBAAR NUT

Art. 35

De ontworpen bepalingen bevatten vooral terminologische wijzigingen, waarbij de woorden « instelling van openbaar nut » worden vervangen door de woorden « stichting van openbaar nut ».

Ter wille van de samenhang van de terminologie zou het beter zijn in de Franse tekst van artikel 30, tweede lid, 1°, van de voormelde wet van 27 juni 1921 de woorden « *l'objet ou les objets* » te vervangen door de woorden « *le but ou les buts* », omdat die ook in de definitie van de vzw worden gebruikt.

Art. 37 (*partim*)

Artikel 37 van het ontwerp lijkt de stichtingen, zelfs die van openbaar nut, te onderwerpen aan de jaarlijkse taks tot vergoeding der successierechten, terwijl ze daar tot hier toe niet aan onderworpen waren.

Het grote voordeel van stichtingen van openbaar nut in vergelijking met vzw's is echter dat die heffing, die uiteraard vrij zwaar kan zijn als de stichting een groot vermogen heeft, niet op hen van toepassing is.

Misschien gaat het louter om een onachtzaamheid.

Zo niet wordt de stellers van het ontwerp erop gewezen dat de inkomsten van instellingen die de gemeenschap ten goede komen, door deze hervorming in het gedrang zouden komen.

V. — OBSERVATIONS RELATIVES AUX FONDACTIONS PRIVÉES

1. Une des principales innovations de l'avant-projet est d'instituer, à côté des fondations d'utilité publique existantes, des fondations privées.

L'exposé des motifs est extrêmement laconique sur la justification de cette importante innovation.

Quels sont les cas dans lesquels une fondation d'utilité publique ne pourrait répondre aux besoins d'une fondation privée ?

Les exemples donnés dans l'exposé des motifs, sous l'article 36, ne sont guère convaincants.

Certains entrent dans la définition d'une œuvre de caractère artistique (sauvegarde d'une collection d'œuvres d'art) ou de caractère philanthropique (la création d'une œuvre, et peut-être le soutien au développement d'une région).

Si l'énumération contenue à l'article 27 de la loi du 27 juin 1921 est trop étroite, on pourrait la compléter en ajoutant, par exemple, la sauvegarde dans l'intérêt du public de monuments ou de sites.

En revanche, « la certification de titres de sociétés, à l'instar de la *stichting* de droit néerlandais », n'entre certainement pas dans le but d'une fondation privée, car, en cas de dissolution de la fondation, son actif net doit être dévolu en fonction du principe de destination désintéressée (article 52 en projet). Or, les propriétaires d'actions qui les ont échangées contre des certificats de la fondation seraient assurément déçus d'apprendre qu'en cas de dissolution de la fondation, leurs actions iront à une œuvre désintéressée.

2. L'avant-projet prévoit que le patrimoine de la fondation privée soit soumis annuellement à la taxe compensatoire des droits de succession (article 37, § 3, du projet).

Si les fondations privées sont soumises à la taxe alors que les fondations d'utilité publique ne le sont pas, les intéressés préféreront toujours la fondation d'utilité publique à la fondation privée, de sorte que cette innovation reste lettre morte.

3. En conclusion, le Conseil d'État n'aperçoit pas la justification de l'institution d'une fondation privée telle qu'elle a été conçue dans le projet.

VI. — OBSERVATIONS FINALES DE LÉGISLATION

De manière générale, la qualité de rédaction pourrait être améliorée afin de mieux tenir compte des règles de légistique formelle et d'atténuer l'impression de lourdeur et d'inutile complexité du texte en projet.

Le fait que certains articles ou parties d'articles reproduisent des dispositions déjà contenues dans la loi du 27 juin 1921 précitée ou dans les lois coordonnées sur les sociétés commerciales n'empêche pas cet effort d'amélioration.

Les observations qui suivent sont faites sous réserve de l'observation générale formulée au début du présent avis et des observations formulées lors de l'examen des articles du texte en projet.

V. — OPMERKINGEN OVER DE PRIVATE STICHTINGEN

1. Eén van de belangrijkste nieuwigheden van het voorontwerp is dat, naast de bestaande stichtingen van openbaar nut, private stichtingen worden ingesteld.

In de memorie van toelichting wordt deze belangrijke nieuwigheid met bijzonder weinig woorden gewettigd.

In welke gevallen kan een stichting van openbaar nut niet aan de behoeften van een private stichting voldoen ?

De voorbeelden in de memorie van toelichting, onder artikel 36, zijn niet echt overtuigend.

Sommige vallen onder de definitie van een instelling ter bevordering van kunst (handhaving van een collectie kunstwerken) of van een instelling met een menslievende strekking (het creëren van een werk en misschien de ontwikkeling van een regio).

Als de opsomming in artikel 27 van de wet van 27 juni 1921 te beperkt is, kan men die aanvullen door bijvoorbeeld melding te maken van de bescherming van monumenten of landschappen in het belang van de bevolking.

« De certificatie van effecten van een vennootschap, naar het voorbeeld van de stichting naar Nederlands recht » behoort daarentegen vast niet tot het doel van een private stichting, want als de stichting wordt ontbonden, moeten de netto-activa ervan worden overgedragen op basis van het beginsel van onbaatzuchtige bestemming (ontworpen artikel 52 van het voorontwerp). De aandeelhouders die hun aandelen tegen certificaten van de stichting hebben geruild, zouden immers stellig teleurgesteld zijn mochten ze vernemen dat hun aandelen in geval van ontbinding van de stichting naar een instelling met een onbaatzuchtig doel gaan.

2. Volgens het voorontwerp wordt het vermogen van de private stichting aan een jaarlijkse « taks » tot vergoeding van de successierechten onderworpen (artikel 37, § 3, van het ontwerp).

Als de private stichtingen de heffing moeten betalen en de stichtingen van openbaar nut niet, zullen de belanghebbenden altijd een stichting van openbaar nut boven een private stichting verkiezen, zodat deze nieuwe vorm nooit zal worden gebruikt.

3. Kortom : het is de Raad van State niet duidelijk waarom een private stichting, als bedoeld in het ontwerp, wordt ingesteld.

VI. — WETGEVINGSTECHNISCHE SLOTOPMERKINGEN

Over het algemeen kan de kwaliteit van de tekst van het ontwerp worden verbeterd teneinde meer rekening te houden met de wetgevingstechniek en de indruk van zware en onnodig ingewikkelde constructies te verminderen.

Dat sommige artikelen of onderdelen van artikelen bepalingen bevatten die al in de voormelde wet van 27 juni 1921 of in de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen vervat zijn, neemt niet weg dat een en ander kan worden verbeterd.

De volgende opmerkingen worden gemaakt onder voorbehoud van de algemene opmerking aan het begin van dit advies en de opmerkingen tijdens de bespreking van de artikelen van het ontwerp.

A. Observations générales

1. L'obligation se marque par l'indicatif présent et non par les verbes « devoir », « avoir l'obligation de » ou « être tenu de » (exemples : article 2 ⁽¹⁾, 3^{ter}, alinéa 1^{er} ⁽²⁾, 10, §§ 1^{er} et 2, 11 ⁽³⁾, 17, § 2, alinéas 1^{er} et 3 en projet).

2. Mieux vaut rédiger les textes à l'indicatif présent plutôt qu'au futur simple (exemple : texte français de l'article 2, alinéa 1^{er}, 5°, en projet ⁽⁴⁾, texte français de l'article 11, alinéa 2 ⁽⁵⁾, en projet et texte français de l'article 26, en projet ⁽⁶⁾).

3. Il y a lieu, dans les phrases liminaires, d'indiquer les modifications encore en vigueur subies par les articles qui sont modifiés, remplacés ou abrogés.

4. Chaque article ou partie d'article devant pouvoir se lire de manière autonome, il convient d'identifier de manière suffisante les concepts utilisés (exemple : à l'article 13^{bis}, alinéa 2 en projet ⁽⁷⁾, l'on écrira : « la nomination, la révocation et les attributions des personnes mentionnées à l'alinéa 1^{er} ... » en lieu et place de « Leur nomination, leur révocation et leurs attributions ... »).

5. Lorsqu'à l'intérieur d'une phrase des subdivisions numérotées s'imposent, le numérotage doit se faire par 1°, 2°, 3°, etc., ceux-ci étant eux-mêmes éventuellement subdivisés en a), b), c), etc. (exemples : articles 11, 17, 25 et 26 du projet).

B. Observations particulières

Art. 3 (article 1^{er} en projet)

L'article 2 ayant déjà apporté une modification à la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique, la phrase liminaire de l'article 3 peut être rédigée comme suit : « L'article 1^{er} de la même loi est remplacé par la disposition suivante : ... ».

Art. 4 (article 1^{er} *bis* en projet)

À la phrase liminaire, il y a lieu de remplacer le mot « libellé » par le mot « rédigé ».

La même observation vaut pour les articles 7 et 8.

⁽¹⁾ Inspiré par l'article 2 de la loi du 27 juin 1921.

⁽²⁾ Inspiré par l'article 13^{quater}, § 1^{er}, alinéa 1^{er} des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

⁽³⁾ Inspiré par l'article 11 de la loi du 27 juin 1921.

⁽⁴⁾ Inspiré par l'article 2, 6° de la loi du 27 juin 1921.

⁽⁵⁾ Inspiré par l'article 82 des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

⁽⁶⁾ Inspiré par l'article 11 des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

⁽⁷⁾ Inspiré par l'article 63 des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

A. Algemene opmerkingen

1. Een verplichting wordt weergegeven met een indicatief presens en niet met de werkwoorden « moeten » of « verplicht zijn » (voorbeelden : ontworpen artikel 2 ⁽¹⁾, ontworpen artikel 3^{ter}, eerste lid ⁽²⁾, ontworpen artikel 10, §§ 1 en 2, ontworpen artikel 11 ⁽³⁾, ontworpen artikel 17, § 2, eerste en derde lid).

2. Het is beter de tegenwoordige tijd van de aantonende wijs te gebruiken in plaats van een toekomstige tijd (bijvoorbeeld : Franse tekst van het ontworpen artikel 2, eerste lid, 5° ⁽⁴⁾, Franse tekst van het ontworpen artikel 11, tweede lid ⁽⁵⁾ en Franse tekst van het ontworpen artikel 26 ⁽⁶⁾).

3. In de inleidende zinnen moet melding worden gemaakt van de nog geldende wijzigingen van de artikelen die worden gewijzigd, vervangen of opgeheven.

4. Aangezien elk artikel of onderdeel van een artikel als een op zichzelf staand geheel moet kunnen worden gelezen, moeten de gebruikte begrippen voldoende worden omschreven (zo schrijve men in het ontworpen artikel 13^{bis}, tweede lid ⁽⁷⁾ : « De benoeming, het ontslag en de bevoegdheid vermeld in het eerste lid ... » in plaats van « Hun benoeming, ontslag en bevoegdheid ... »).

5. Is er behoefte aan genummerde onderdelen in een zin, dan gebruikt men daarvoor de tekens 1°, 2°, 3° enz., eventueel verder onderverdeeld in a), b), c) enz. (voorbeelden : artikel 11, 17, 25 en 26 van het ontwerp).

B. Bijzondere opmerkingen

Art. 3 (ontworpen artikel 1)

Aangezien artikel 2 al een wijziging heeft aangebracht in de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, kan de inleidende zin van artikel 3 als volgt worden gesteld : « Artikel 1 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt : ... ».

Art. 4 (ontworpen artikel 1^{bis})

De inleidende zin behoort als volgt te worden gesteld : « In dezelfde wet wordt een artikel 1^{bis} ingevoegd, luidende : ».

Deze opmerking geldt *mutatis mutandis* ook voor de artikelen 7 en 8.

⁽¹⁾ Gebaseerd op artikel 2 van de wet van 27 juni 1921.

⁽²⁾ Gebaseerd op artikel 13^{quater}, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

⁽³⁾ Gebaseerd op artikel 11 van de wet van 27 juni 1921.

⁽⁴⁾ Gebaseerd op artikel 2, 6°, van de wet van 27 juni 1921.

⁽⁵⁾ Gebaseerd op artikel 82 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

⁽⁶⁾ Gebaseerd op artikel 11 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

⁽⁷⁾ Gebaseerd op artikel 63 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Art. 5
(article 2 en projet)

1. Dans le texte français de l'article 2, alinéa 1^{er}, 5°, en projet, il y a lieu d'écrire : « ... sont portées ... ».

2. Contrairement à ce qui est mentionné dans l'exposé des motifs, l'article 2, alinéa 1^{er}, 6°, en projet ne mentionne nullement le délégué à la gestion journalière (ni expressément ni par renvoi à l'article 13*bis* en projet).

La même observation vaut pour les articles 3, § 1^{er}, alinéas 1^{er} et 2, 46, 4° et 47, § 1^{er}, alinéa 1^{er} en projet.

Art. 15
(article 10 en projet)

Au paragraphe 1^{er}, 3^e phrase, il y a lieu d'écrire : « ... au siège de l'association ».

Art. 16
(article 11 en projet)

À l'article 11, alinéa 2 en projet, les mots « suivant les circonstances » seront omis.

Art. 18
(article 13 en projet)

Dans le texte français de l'alinéa 1^{er}, deuxième phrase en projet, il y a lieu d'écrire : « ... dans tous les actes judiciaires et extrajudiciaires ».

La même observation vaut pour l'article 48 en projet, première phrase.

Art. 19
(article 13*bis* en projet)

1. À la phrase liminaire, il y a lieu d'écrire : « Un article 13*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi : ».

2. Dans le texte français de l'alinéa 1^{er}, les mots « des affaires » sont inutiles et seront omis (cf. version néerlandaise de l'avant-projet).

3. À l'alinéa 2 de l'article 13*bis* en projet, il y a lieu d'écrire : « La nomination, la révocation et les attributions des personnes mentionnées à l'alinéa 1^{er} ... ».

La même observation vaut pour l'article 48*bis* en projet.

Art. 21
(article 15 en projet)

La phrase liminaire introduit une modification à l'article 15, alinéa 1^{er}, alors que le 2° concerne l'ensemble de l'article.

Art. 5
(ontworpen artikel 2)

1. In de Franse tekst van het ontworpen artikel 2, eerste lid, 5°, schrijve men : « ... *sont portées* ... ».

2. In tegenstelling met wat in de memorie van toelichting wordt vermeld, is in het ontworpen artikel 2, eerste lid, 6°, geen sprake van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen (noch uitdrukkelijk, noch onder verwijzing naar het ontworpen artikel 13*bis*).

Dezelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 3, § 1, eerste en tweede lid, het ontworpen artikel 46, 4°, en het ontworpen artikel 47, § 1, eerste lid.

Art. 15
(ontworpen artikel 10)

In het ontworpen artikel 10, paragraaf 1, derde zin, schrijve men : « ... op de zetel van de vereniging ».

Art. 16
(ontworpen artikel 11)

In het ontworpen artikel 11, tweede lid, vervallen de woorden « naar gelang van de omstandigheden, ».

Art. 18
(ontworpen artikel 13)

In de Franse tekst van het ontworpen artikel 13, eerste lid, tweede zin, schrijve men : « ... *dans tous les actes judiciaires et extrajudiciaires* ».

Dezelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 48, eerste zin.

Art. 19
(ontworpen artikel 13*bis*)

1. In de inleidende zin schrijve men : « In dezelfde wet wordt een artikel 13*bis* ingevoegd, luidende : ».

2. In de Franse tekst van het eerste lid zijn de woorden « *des affaires* » overbodig en moeten ze vervallen (cf. Nederlandstalige versie van het voorontwerp).

3. In het tweede lid van het ontworpen artikel 13*bis* schrijve men : « De benoeming, het ontslag en de bevoegdheid van de personen vermeld in het eerste lid ... ».

Dezelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 48*bis*.

Art. 21
(ontworpen artikel 15)

Volgens de inleidende zin wordt artikel 15, eerste lid, gewijzigd, terwijl 2° betrekking heeft op het hele artikel.

Art. 22
(article 16 en projet)

Mieux vaut réécrire entièrement l'article 16, alinéas 2 et 3.

La phrase liminaire de l'article 23 sera, dès lors, rédigée comme suit : « L'article 17 de la même loi est remplacé par la disposition suivante ... ».

Art. 23
(article 17 en projet)

1. À l'article 17, § 2, alinéa 3, en projet, il y a lieu d'écrire : « ... énoncés à l'article 12, § 2, de la loi du 17 juillet 1975 précitée ... ».

2. À l'article 17, § 2, alinéa 5, en projet, les mots « c'est-à-dire » seront omis, une nouvelle phrase commençant par le mot « Lorsqu'une ».

3. Au paragraphe 5, dernier alinéa, en projet, il y a lieu d'écrire : « Le dépôt n'est accepté que si les dispositions arrêtées en exécution de l'alinéa 3 du présent paragraphe sont respectées ».

Art. 25
(article 19 en projet)

1. Au paragraphe 2 en projet, il serait préférable d'écrire : « L'action en dissolution fondée sur l'article 18, alinéa 1^{er}, 4^o ... ».

2. Dans le texte français du paragraphe 2, alinéa 2, il y a lieu de rajouter le mot « la » avant le mot « clôture ».

Art. 34
(article 26*octies* en projet)

Au paragraphe 3, alinéa 2, *in fine*, les mots « établi conformément à cet article » sont inutiles.

CHAPITRE II

Il est préférable de fusionner les chapitres II et III et d'intituler le nouveau chapitre II « Autres dispositions modificatives ».

Il y a lieu de consacrer un article distinct par modification.

Il convient, par ailleurs, de tenir compte des modifications suivantes :

— l'article 140, 2^o, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe a été modifié par l'arrêté royal du 27 juillet 1961;

— l'article 59, 2^o, du Code des droits de succession a été remplacé par l'arrêté royal du 23 décembre 1958 et modifié par l'arrêté royal du 27 juillet 1961;

— l'article 148*bis* du même code a été inséré par la loi du 22 décembre 1989.

Art. 38

Il y a lieu d'écrire :

Art. 22
(ontworpen artikel 16)

Artikel 16, tweede en derde lid, wordt het best volledig herschreven.

De inleidende zin van artikel 23 luidt dan als volgt : « Artikel 17 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt : ... ».

Art. 23
(ontworpen artikel 17)

1. In het ontworpen artikel 17, § 2, derde lid, schrijf men « ... vermeld in artikel 12, § 2, van de voormelde wet van 17 juli 1975 ... ».

2. In het ontworpen artikel 17, § 2, vijfde lid, vervallen de woorden « Zulks houdt in dat », waarbij de nieuwe zin begint met het woord « Als ».

3. In de ontworpen paragraaf 5, laatste lid, schrijf men : « De neerlegging wordt slechts aanvaard indien de bepalingen uitgevaardigd ter uitvoering van het derde lid van deze paragraaf in acht zijn genomen. ».

Art. 25
(ontworpen artikel 19)

1. In de ontworpen paragraaf 2 zou het beter zijn te schrijven : « De vordering tot ontbinding op basis van artikel 18, eerste lid, 4^o ... ».

2. In de Franse tekst van de ontworpen paragraaf 2, tweede lid, schrijf men het woord « *la* » vóór het woord « *clôture* ».

Art. 34
(ontworpen artikel 26*octies*)

In de ontworpen paragraaf 3, tweede lid, *in fine*, zijn de woorden « opgesteld overeenkomstig dit artikel » overbodig.

HOOFDSTUK II

Het is verkieslijk de hoofdstukken II en III samen te voegen tot een nieuw hoofdstuk II, met als opschrift : « Andere wijzigingsbepalingen ».

Elke wijziging moet in een afzonderlijk artikel worden opgenomen.

Voorts moet rekening worden gehouden met de volgende wijzigingen :

— artikel 140, 2^o, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten is gewijzigd bij het koninklijk besluit van 27 juli 1961;

— artikel 59, 2^o, van het Wetboek der successierechten is vervangen bij het koninklijk besluit van 23 december 1958 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 27 juli 1961;

— artikel 148*bis* van hetzelfde wetboek is ingevoegd bij de wet van 22 december 1989.

Art. 38

Men schrijf :

« Art. — Dans l'article 1^{er} de la loi du 22 décembre 1989 relative à la protection du logement familial, les mots « un établissement » sont remplacés par les mots « une fondation ».

Art. — Dans l'article 22, § 1^{er}, alinéa 2 de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne, remplacé par la loi du 4 avril 1995, le mot « établissements » est remplacé par le mot « fondations ».

Art. — Dans l'article 58 de la loi du 4 avril 1995 portant des dispositions fiscales et financières, le mot « établissements » est remplacé par le mot « fondations ».

La rédaction du second article s'explique par le fait que l'article 29 de la loi du 4 avril 1995 portant des dispositions fiscales et financières ne faisait que remplacer l'article 22, § 1^{er}, alinéa 2 de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne.

C'est donc ce dernier texte qui doit être actuellement modifié.

Signatures

Il n'y a pas lieu d'écrire deux fois le nom de chaque ministre signataire.

Observation finale

Le texte néerlandais du projet devrait être rédigé en tenant compte des observations qui sont faites dans la version néerlandaise, *in fine*, du présent avis.

« Art. — In artikel 1 van de wet van 22 december 1989 op de bescherming van de gezinswoning worden de woorden « een instelling » vervangen door de woorden « een stichting ».

Art. — In artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden, vervangen bij de wet van 4 april 1995, wordt het woord « instellingen » vervangen door het woord « stichtingen ».

Art. — In artikel 58 van de wet van 4 april 1995 houdende fiscale en financiële bepalingen wordt het woord « instellingen » vervangen door het woord « stichtingen ».

De lezing van het tweede artikel is te verklaren doordat artikel 29 van de wet van 4 april 1995 houdende fiscale en financiële bepalingen alleen artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden vervangt.

Het is dus laatstgenoemde tekst die thans moet worden gewijzigd.

Ondertekeningsformulieren

Er is geen reden om de naam van iedere ondertekenende minister twee keer te vermelden.

Slotopmerkingen

In sommige bepalingen van de Nederlandse tekst komen fouten tegen het correcte taalgebruik voor. Bij wijze van voorbeeld en onder voorbehoud van de voorgaande inhoudelijke opmerkingen worden de volgende tekstvoorstellen gedaan :

Art. 13

In het ontworpen artikel 8, derde lid, schrijve men « twee derde van de leden » in plaats van « twee derden van de leden ». Dezelfde opmerking geldt voor artikel 26, het ontworpen artikel 20.

Art. 15

In het ontworpen artikel 10, § 2, (die het tweede lid wordt) schrijve men « ... de samenstelling van de vereniging verandert » en niet « de samenstelling van de vereniging wijzigt », (aangezien het woord « wijzigen » alleen overgankelijk gebruikt kan worden).

Art. 16

In het ontworpen artikel 11, tweede lid, *in fine*, schrijve men « heeft aangegaan » en niet « is aangegaan ».

Art. 18

In het ontworpen artikel 13, derde lid, schrijve men « tegenwerpbaar » en niet « tegenstelbaar ». Een soortgelijke opmerking geldt voor heel het ontwerp.

Art. 23

In het ontworpen artikel 17, § 1, tweede lid, behoort « tijdens hetwelk » te worden geschreven in plaats van

« tijdens welke ». Bovendien lijkt het woord « vrijgevighe- den » niet geschikt om het idee « giften, schenkingen » weer te geven. In paragraaf 2, tweede lid, zou het correcter zijn de woorden « omwille van » te vervangen door het woord « wegens ». Dezelfde opmerking geldt voor het vierde lid. In het vijfde lid van dezelfde paragraaf schrijve men « diegenen die » in plaats van « diegenen welke ». In paragraaf 3, eerste lid, schrijve men « benoemt de commissarissen uit de leden » en niet « ... onder de leden ». Deze opmerking geldt *mutatis mutandis* voor heel het ontwerp. In dezelfde paragraaf, vierde lid, schrijve men « tegenover de vereniging » in plaats van « jegens de vereniging », aangezien het woord « jegens » blijkbaar alleen ten aanzien van personen gebruikt wordt.

Art. 28

In het ontworpen artikel 22, tweede lid, schrijve men « enige belanghebbende » in plaats van « enig belanghebbende ».

Art. 34

Men schrijve : « centrum van werkzaamheden » in plaats van « centrum voor werkzaamheden ».

Art. 36

In het ontworpen artikel 46, 1°, zou « stichter » geschreven moeten worden in plaats van « oprichter » en in het ontworpen artikel 52*bis*, eerste lid, « met goedkeuring van » in plaats van « mits goedkeuring van ». Wat het tweede lid, 3°, van hetzelfde ontworpen artikel betreft, lijkt er geen reden te zijn om « Raad van Bestuur » met hoofdletters te schrijven.

Daarenboven bevat de Nederlandse tekst van het ontwerp verscheidene verschrijvingen of tikfouten. De Nederlandse tekst van het ontwerp zou herzien moeten worden.

La chambre était composée de

MM. :

Y. KREINS, *conseiller d'État, président;*

Y. LIENARDY,
P. QUERTAINMONT, *conseillers d'État;*

P. GOTHOT,
J. KIRKPATRICK, *assesseurs de la section de législation;*

Mme :

B. VIGNERON, *greffier.*

Le rapport a été présenté par Mme P. VANDERNACHT, auditrice. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. A. LEFEBVRE, référendaire adjointe.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS, président du Conseil d'État.

Le greffier,

B. VIGNERON

Le président,

Y. KREINS

De kamer was samengesteld uit

HH. :

Y. KREINS, *staatsraad, voorzitter;*

Y. LIENARDY,
P. QUERTAINMONT, *staatsraden;*

P. GOTHOT,
J. KIRKPATRICK, *assessoren van de afdeling wetgeving;*

Mevr. :

B. VIGNERON, *griffier.*

Het verslag werd uitgebracht door mevrouw P. VANDERNACHT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer A. LEFEBVRE, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS, voorzitter van de Raad van State.

De griffier,

B. VIGNERON

De voorzitter,

Y. KREINS

PROJET DE LOI

ALBERT II,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre de l'Économie, de Notre ministre des Petites et Moyennes Entreprises, de Notre ministre de la Justice et de Notre ministre des Finances,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre ministre de l'Économie, Notre ministre des Petites et Moyennes Entreprises, Notre ministre de la Justice et Notre ministre des Finances sont chargés de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1^{er}

La présente loi règle des matières visées à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE I^{er}**Modifications de la loi accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique**

Art. 2

L'intitulé de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité juridique aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique est remplacé par l'intitulé suivant : « loi sur les associations sans but lucratif et les fondations ».

Art. 3

L'article 1^{er} de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Article 1^{er}. — L'association sans but lucratif jouit de la personnalité civile dans les conditions déterminées par le présent titre.

L'association sans but lucratif est celle qui, pour-suivant un but désintéressé, exerce une ou plusieurs activités principales non lucratives et ne cherche pas

WETSONTWERP

ALBERT II,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Economie, Onze minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen, Onze minister van Justitie en Onze minister van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze minister van Economie, Onze minister van Kleine en Middelgrote Ondernemingen, Onze minister van Justitie en Onze minister van Financiën zijn gelast in Onze naam bij de wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I

Wijzigingen in de wet waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend

Art. 2

Het opschrift van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, wordt vervangen door het volgende opschrift : « Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen ».

Art. 3

Artikel 1 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 1. — De vereniging zonder winstoogmerk bezit rechtspersoonlijkheid onder de in deze titel bepaalde voorwaarden.

De vereniging zonder winstoogmerk is een vereniging die door middel van een of meer niet-winstgevende hoofdactiviteiten een belangeloos doel na-

à procurer un bénéfice patrimonial pour elle ou ses membres. Elle peut se livrer à des activités lucratives à condition que celles-ci soient accessoires à une activité principale non lucrative et que les bénéfices qui en résultent soient entièrement affectés à la réalisation du but désintéressé de l'association. ».

Art. 4

L'article 2 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 2. — Les statuts d'une association sans but lucratif mentionnent :

1° les noms, prénoms ou les dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux et la nationalité des fondateurs;

2° la dénomination de l'association et l'arrondissement judiciaire dans lequel le siège de l'association est situé;

3° le nombre minimum des associés. Il ne peut pas être inférieur à deux;

4° la désignation précise du ou des buts désintéressés qu'elle poursuit en vue desquels elle est formée ainsi que les activités qu'elle se propose de mettre en œuvre pour atteindre ce ou ces but(s);

5° les conditions et formalités d'admission et de sortie des membres;

6° les attributions et le mode de convocation de l'assemblée générale ainsi que la manière dont ses résolutions sont portées à la connaissance des membres et des tiers;

7° le mode de nomination des administrateurs ainsi que, le cas échéant, des personnes habilitées à représenter l'association conformément à l'article 13, alinéa 3, et des personnes chargées de la gestion journalière conformément à l'article 13*bis*, alinéa 1^{er}, l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement soit en collège, la durée du mandat des administrateurs ainsi que le mode de nomination des commissaires;

8° le montant maximum des cotisations ou des versements à effectuer par les membres;

9° la destination du patrimoine de l'association en cas de dissolution;

10° la durée de l'association lorsqu'elle n'est pas illimitée.

Ces mentions sont constatées dans un acte authentique ou sous seing privé. ».

streeft en niet beoogt zichzelf of haar leden een vermogensvoordeel te verschaffen. Zij kan winstgevendende activiteiten uitoefenen op voorwaarde dat het gaat om nevenactiviteiten verricht naast een niet-winstgevendende hoofdactiviteit en dat het voordeel dat eruit voortvloeit, volledig bestemd is voor de verwezenlijking van het belangeloze doel van de vereniging. ».

Art. 4

Artikel 2 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 2. — De statuten van een vereniging zonder winstoogmerk vermelden de volgende gegevens :

1° de naam en voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel, alsook de nationaliteit van de oprichters;

2° de naam van de vereniging en het gerechtelijk arrondissement waar de zetel van de vereniging gevestigd is;

3° het minimale aantal vennoten, dat niet lager dan twee mag zijn;

4° de precieze omschrijving van het belangeloze doel of van de belangeloze doeleinden die zij nastreeft en waarvoor zij is opgericht, alsook de activiteiten die zij voornemens is te verrichten om dat doel of die doeleinden te bereiken;

5° de voorwaarden en de formaliteiten betreffende toetreding en uittreding van de leden;

6° de bevoegdheden van de algemene vergadering en de wijze van bijeenroeping ervan, alsook de wijze waarop haar beslissingen aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht;

7° de wijze van benoeming van de bestuurders evenals, in voorkomend geval, van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig artikel 13, derde lid, te vertegenwoordigen en van de personen die overeenkomstig artikel 13*bis*, eerste lid, met het dagelijkse bestuur zijn belast, de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij deze uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college, de duur van het mandaat van de bestuurders, alsook de wijze van benoeming van de commissarissen;

8° het maximumbedrag van de bijdragen en van de stortingten ten laste van de leden;

9° de bestemming van het vermogen van de vereniging ingeval zij wordt ontbonden;

10° de duur van de vereniging ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan.

Deze vermeldingen worden bij authentieke of bij onderhandse akte vastgesteld. ».

Art. 5

Un article *2bis*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. *2bis*. — Les membres ne contractent en cette qualité aucune obligation personnelle relativement aux engagements de l'association. ».

Art. 6

Un article *2ter*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. *2ter*. — Les statuts de l'association peuvent prévoir que des tiers qui ont un lien avec l'association dans les conditions prévues par les statuts sont membres adhérents de l'association. Les droits et obligations des membres, prévus par la présente loi, ne s'appliquent pas aux membres adhérents. ».

Art. 7

L'article 3 de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Art. 3. — § 1^{er}. La personnalité civile est acquise à l'association à compter du jour où ses statuts et les actes relatifs à la nomination des administrateurs et des personnes habilitées à représenter l'association conformément à l'article 13, alinéa 3, ainsi qu'à la désignation du siège de l'association sont versés au dossier visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er}.

Les actes relatifs à la nomination comportent les noms, prénoms ou dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux des administrateurs et des personnes autorisées à représenter l'association et comportent en outre l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement soit en collège.

Les actes relatifs à la désignation du siège de l'association doivent comporter l'adresse précise de celui-ci. Le siège doit être fixé en Belgique.

§ 2. Il pourra cependant être pris des engagements au nom de l'association avant l'acquisition par celle-ci de la personnalité juridique. Ceux qui prennent de tels engagements, à quelque titre que ce soit, en sont personnellement et solidairement responsables, sauf convention contraire, si ces engagements ne sont pas repris dans les deux mois de l'acquisition de la personnalité juridique ou si l'association n'acquiert pas la personnalité juridique dans les deux ans de la naissance de l'engagement. Les engagements repris par l'association sont réputés avoir été contractés par elle dès leur origine. ».

Art. 5

Een artikel *2bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. *2bis*. — De leden zijn in deze hoedanigheid op generlei wijze persoonlijk aansprakelijk voor de verbintenissen die de vereniging aangaat. ».

Art. 6

Een artikel *2ter*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. *2ter*. — De statuten van de vereniging kunnen erin voorzien dat derden die onder de voorwaarden bepaald in de statuten, een band hebben met de vereniging, worden beschouwd als toegetreden lid van de vereniging. De rechten en plichten van de leden omschreven in deze wet zijn niet van toepassing op de toegetreden leden. ».

Art. 7

Artikel 3 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 3. — § 1. De vereniging bezit rechtspersoonlijkheid vanaf de dag dat haar statuten, de akten betreffende de benoeming van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig artikel 13, derde lid, te vertegenwoordigen, alsook die inzake de vestiging van de zetel van de vereniging bij het dossier bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, worden gevoegd.

De akten betreffende de benoeming vermelden de naam en de voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, waarbij tevens de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij die uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college, worden aangegeven.

De akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging moeten het juiste adres ervan vermelden. De zetel moet in België zijn gevestigd.

§ 2. Niettemin kunnen in naam van de vereniging reeds verbintenissen worden aangegaan vooraleer zij rechtspersoonlijkheid bezit. Tenzij anders is overeengekomen, zijn de personen die, in welke hoedanigheid ook, dergelijke verbintenissen aangaan, persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk ingeval de verbintenissen niet worden overgenomen binnen twee maanden na verkrijging van de rechtspersoonlijkheid of indien de vereniging binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis geen rechtspersoonlijkheid heeft verkregen. Verbintenissen overgenomen door de vereniging worden geacht door haar te zijn aangegaan vanaf het ontstaan van die verbintenissen. ».

Art. 8

Un article 3*bis*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 3*bis*. — La nullité d'une association sans but lucratif ne peut être prononcée que par une décision judiciaire et dans les cas suivants :

1° si l'acte constitutif ne contient aucune indication relative aux mentions prescrites par l'article 2, 2° et 3°;

2° si le but ou l'activité statutaires contrevient à la loi ou à l'ordre public. Le tribunal apprécie la conformité du but ou de l'activité exprimés dans les statuts par rapport à la volonté des fondateurs. ».

Art. 9

Un article 3*ter*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 3*ter*. — La nullité produit ses effets à dater de la décision qui la prononce. Toutefois, elle n'est opposable aux tiers qu'à partir de la publication de la décision prescrite par l'article 26*nonies*, § 2, et aux conditions prévues par cette même disposition.

La décision prononçant la nullité de l'association entraîne la liquidation de celle-ci comme en cas de dissolution. Elle ne porte pas atteinte par elle-même à la validité des engagements de l'association ou de ceux pris envers elle, sans préjudice des effets de l'état de liquidation. ».

Art. 10

L'article 4 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 4. — Une délibération de l'assemblée générale est nécessaire pour les objets suivants :

1° la modification des statuts;

2° la nomination et la révocation des administrateurs;

3° la nomination et la révocation des commissaires;

4° la décharge à octroyer aux administrateurs et aux commissaires;

5° l'approbation des budgets et des comptes;

6° la dissolution de l'association. ».

Art. 8

Een artikel 3*bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 3*bis*. — De nietigheid van een vereniging zonder winstoogmerk kan alleen bij rechterlijke beslissing in de hiernavolgende gevallen worden uitgesproken :

1° wanneer in de oprichtingsakte geen gegevens voorkomen betreffende de vermeldingen bedoeld in artikel 2, 2° en 3°;

2° wanneer het statutaire doel of de statutaire activiteit strijdig is met de wet of met de openbare orde. De rechtbank beoordeelt of het doel of de activiteit omschreven in de statuten met de effectieve wil van de oprichters overeenstemt. ».

Art. 9

Een artikel 3*ter*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 3*ter*. — De nietigheid heeft gevolgen te rekenen van de dag waarop zij is uitgesproken. Aan derden kan zij echter eerst worden tegengeworpen vanaf de bij artikel 26*nonies*, § 2, voorgeschreven bekendmaking van de beslissing en volgens de voorwaarden van diezelfde bepaling.

De beslissing waarbij de nietigheid van een vereniging wordt uitgesproken, brengt net als bij de ontbinding de vereffening van de vereniging mee. De nietigheid doet op zichzelf geen afbreuk aan de rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vereniging of van die welke ten aanzien van haar zijn aangegaan, onverminderd de gevolgen van het feit dat de vereniging zich in vereffening bevindt. ».

Art. 10

Artikel 4 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 4. — Voor de volgende punten is een besluit van de algemene vergadering vereist :

1° wijziging van de statuten;

2° benoeming en afzetting van de bestuurders;

3° benoeming en afzetting van de commissarissen;

4° kwijting van de bestuurders en de commissarissen;

5° goedkeuring van de begroting en van de rekening;

6° ontbinding van de vereniging. ».

Art. 11

À l'article 5 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *De algemene vergadering moet door de bestuurders worden bijeengeroepen in de gevallen bepaald bij de statuten of wanneer een vijfde van de leden het vraagt.* ».

Art. 12

À l'article 6 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article sont opérées les modifications suivantes :

a) Dans le premier alinéa, la première phrase est remplacée par la phrase suivante : « Tous les membres de l'association doivent être convoqués à l'assemblée générale au moins huit jours avant celle-ci. ».

b) Dans l'alinéa 2, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres » et le mot « associé » est remplacé par le mot « membre ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Alle leden van de vereniging moeten ten minste acht dagen voor de algemene vergadering worden opgeroepen. De agenda moet bij de oproepingsbrief worden gevoegd. Elk voorstel, ondertekend door een twintigste van de leden die voorkomen op de laatste jaarlijst, moet op de agenda worden gebracht.*

De leden kunnen zich op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen door een ander lid of, zo de statuten het toelaten, door een persoon die geen lid is. ».

Art. 13

À l'article 7 de la même loi, est apportée la modification suivante :

1° Au texte français de l'article, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Op de algemene vergadering heeft ieder lid een stem en worden de besluiten genomen bij meerderheid van de stemmen van de aanwezige leden, behalve in de gevallen waarin de statuten of de wet anders bepalen.*

Over de punten die niet op de agenda voorkomen, mag geen besluit worden genomen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 11

In artikel 5 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel wordt het woord « *associés* » vervangen door het woord « *membres* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *De algemene vergadering moet door de bestuurders worden bijeengeroepen in de gevallen bepaald bij de statuten of wanneer een vijfde van de leden het vraagt.* ».

Art. 12

In artikel 6 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a) De eerste zin van het eerste lid wordt vervangen door de volgende zin : « *Tous les membres de l'association doivent être convoqués à l'assemblée générale au moins huit jours avant celle-ci.* ».

b) In het tweede lid wordt het woord « *associés* » vervangen door het woord « *membres* » en het woord « *associé* » door het woord « *membre* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Alle leden van de vereniging moeten ten minste acht dagen voor de algemene vergadering worden opgeroepen. De agenda moet bij de oproepingsbrief gevoegd worden. Elk voorstel, ondertekend door een twintigste van de leden die voorkomen op de laatste jaarlijst, moet op de agenda worden gebracht.*

De leden kunnen zich op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen door een ander lid of, zo de statuten het toelaten, door een persoon die geen lid is. ».

Art. 13

In artikel 7 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel wordt het woord « *associés* » vervangen door het woord « *membres* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Op de algemene vergadering heeft ieder lid een stem en worden de besluiten genomen bij meerderheid van de stemmen van de aanwezige leden, behalve in de gevallen waarin de statuten of de wet anders bepalen.*

Over de punten die niet op de agenda voorkomen, mag geen besluit worden genomen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 14

À l'article 8 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, les alinéas 2 et 3 sont remplacés par les alinéas suivants :

« Toutefois, la modification qui porte sur l'un des buts en vue desquels elle s'est formée ou sur l'une des activités qu'elle exerce ne peut être adoptée qu'à la majorité des quatre cinquièmes des membres présents ou représentés à l'assemblée.

Si les deux tiers des membres ne sont pas présents ou représentés à la première réunion, il peut être convoqué une seconde réunion qui pourra délibérer quel que soit le nombre des membres présents ou représentés, aux majorités prévues, selon le cas, par l'alinéa 1^{er} ou l'alinéa 2. La seconde réunion ne peut être tenue moins de quinze jours après la première réunion. ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« Over een statutenwijziging kan de algemene vergadering alleen op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer de voorgestelde wijzigingen bepaaldelijk zijn aangegeven in de oproeping en wanneer twee derde van de leden op de vergadering aanwezig is. Een wijziging kan alleen worden aangenomen met ten minste twee derde van de stemmen.

Wanneer de wijziging evenwel betrekking heeft op een van de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht of op een van de activiteiten die ze uitoefent, kan ze alleen worden goedgekeurd met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de leden die op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

Ingeval op de vergadering minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, kan een tweede vergadering worden belegd, waarop ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, kan worden beraadslaagd en besloten met naar gelang van het geval de meerderheid vastgesteld in het eerste lid of in het tweede lid. De tweede vergadering mag niet binnen vijftien dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden. ».

Art. 15

L'article 9 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 9. — Toute modification des statuts doit être déposée au dossier tenu en vertu de l'article 26*nonies*, § 1^{er}. ».

Art. 16

Un article 9*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

Art. 14

In artikel 8 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden het tweede en derde lid vervangen door de volgende leden :

« Toutefois, la modification qui porte sur l'un des buts en vue desquels elle s'est formée ou sur l'une des activités qu'elle exerce ne peut être adoptée qu'à la majorité des quatre cinquièmes des membres présents ou représentés à l'assemblée.

Si les deux tiers des membres ne sont pas présents ou représentés à la première réunion, il peut être convoqué une seconde réunion qui pourra délibérer quel que soit le nombre des membres présents ou représentés, aux majorités prévues, selon le cas, par l'alinéa 1^{er} ou l'alinéa 2. La seconde réunion ne peut être tenue moins de quinze jours après la première réunion. ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Over een statutenwijziging kan de algemene vergadering alleen op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer de voorgestelde wijzigingen bepaaldelijk zijn aangegeven in de oproeping en wanneer twee derde van de leden op de vergadering aanwezig is. Een wijziging kan alleen worden aangenomen met ten minste twee derde van de stemmen.

Wanneer de wijziging evenwel betrekking heeft op een van de doeleinden waarvoor de vereniging is opgericht of op een van de activiteiten die zij uitoefent, kan ze alleen worden goedgekeurd met een meerderheid van vier vijfde van de stemmen van de leden die op de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

Ingeval op de vergadering minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, kan een tweede vergadering worden belegd, waarop ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden, kan worden beraadslaagd en besloten met naar gelang van het geval de meerderheid vastgesteld in het eerste lid of in het tweede lid. De tweede vergadering mag niet binnen vijftien dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden. ».

Art. 15

Artikel 9 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 9. — Elke wijziging in de statuten moet bij het dossier, gehouden op grond van artikel 26*nonies*, § 1, worden gevoegd. ».

Art. 16

Een artikel 9*bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 9bis. — Toute modification des actes relatifs à la nomination ou la cessation des fonctions des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, des commissaires et des personnes habilitées à représenter l'association conformément à l'article 13, alinéa 3, et des actes relatifs à la désignation du siège de l'association doit être déposée au dossier tenu en vertu de l'article 26*nonies*, § 1^{er}.

Les actes relatifs à la nomination ou à la cessation des fonctions des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, des commissaires et des personnes habilitées à représenter l'association comportent les noms, prénoms, ou dénominations sociales, les domiciles ou les sièges sociaux de ces administrateurs, délégués à la gestion journalière, commissaires ou personnes habilitées à représenter l'association. Les actes de nomination des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, et des personnes habilitées à représenter l'association comportent en outre l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement soit en collège. Les actes relatifs à la désignation du siège de l'association doivent comporter l'adresse précise de celui-ci. ».

Art. 17

L'article 10 de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Art. 10. — § 1^{er}. Il est tenu au siège de l'association un registre des membres. Toutes les décisions d'admission, de démission ou d'exclusion des membres sont inscrites par les soins du conseil d'administration dans les huit jours de la connaissance que le conseil a eue de la décision. Tous les membres peuvent le consulter à cet endroit.

§ 2. Une liste indiquant, par ordre alphabétique, les noms, prénoms, domiciles et nationalités ou les dénominations sociales, sièges sociaux et nationalités des membres est déposée au dossier visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er}. En cas de modification dans la composition de l'association, la liste mise à jour est déposée dans le mois de la date anniversaire du dépôt des statuts ».

Art. 18

L'article 11 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 11. — Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant des associations sans but lucratif mentionnent la dénomination, précédée ou suivie immédiatement des mots « asso-

« Art. 9bis. — Elke wijziging in de akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de commissarissen en van de personen gemachtigd om de vereniging overeenkomstig artikel 13, derde lid, te vertegenwoordigen, alsook in de akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging moet bij het dossier, gehouden op grond van artikel 26*nonies*, § 1, worden gevoegd.

De akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de commissarissen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen vermelden de naam, de voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel van die bestuurders, personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, commissarissen of personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen. De akten betreffende de benoeming van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen vermelden bovendien de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij die uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college. De akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging moeten het juiste adres ervan vermelden. ».

Art. 17

Artikel 10 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 10. — § 1. Op de zetel van de vereniging wordt een register van de leden gehouden. Alle beslissingen betreffende toetreding, uittreding of uitsluiting van leden moeten door de raad van bestuur in dat register worden ingeschreven binnen 8 dagen nadat hij van de beslissing in kennis is gesteld. Alle leden kunnen het aldaar raadplegen.

§ 2. Een alfabetische lijst met de naam, voornamen, woonplaats en nationaliteit of van de firma, zetel en nationaliteit van de leden moet bij het dossier bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, worden gevoegd. Bij wijziging in de samenstelling van de vereniging moet de bijgewerkte lijst binnen een maand te rekenen van de verjaardag van de neerlegging van de statuten bij het dossier worden gevoegd. ».

Art. 18

Artikel 11 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 11. — Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van verenigingen zonder winstoogmerk, vermelden de naam van de vereniging, onmiddellijk voorafgegaan

ciation sans but lucratif » ou des initiales « ASBL » ainsi que l'adresse du siège de l'association.

Toute personne qui intervient pour une association sans but lucratif dans un acte où cette mention ne figure pas, peut être déclarée personnellement responsable de tout ou partie des engagements qui y sont pris par l'association. ».

Art. 19

À l'article 12 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, sont opérées les modifications suivantes :

a) à l'alinéa 1^{er}, le mot « associé » est remplacé par le mot « membre »;

b) à l'alinéa 2, le mot « associé » est remplacé par le mot « membre ».

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *Elk lid van een vereniging zonder winstoogmerk is vrij uit te treden door het indienen van zijn ontslag bij het bestuur. Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen.*

De uitsluiting van een lid kan slechts door de algemene vergadering worden uitgesproken met een meerderheid van twee derde van de stemmen. Een lid dat ontslag neemt of dat wordt uitgesloten, heeft geen aanspraak op het bezit van de vereniging en kan betaalde bijdragen niet terugvorderen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 20

L'article 13 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 13. — Le conseil d'administration est composé de trois membres au moins. Il gère les affaires de l'association et la représente dans tous les actes judiciaires et extrajudiciaires. Tous les pouvoirs qui ne sont pas expressément réservés par la loi à l'assemblée générale sont de la compétence du conseil d'administration.

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pouvoirs attribués au conseil d'administration par l'alinéa précédent. Ces restrictions, de même que la répartition éventuelle des tâches dont les administrateurs seraient convenus, ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées.

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à une ou plusieurs personnes, administrateurs ou non, membres ou non, pour représenter l'association dans les actes, en ce compris les actions en justice, soit individuellement, soit conjointement. Cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues à l'article 26^{nonies}, § 3. ».

of gevolgd door de woorden « vereniging zonder winstoogmerk » of door de initialen « vzw » en door het adres van de zetel van de vereniging.

Eenieder die in naam van een vereniging zonder winstoogmerk meewerkt aan een akte waarop deze vermelding niet is aangebracht, kan persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor alle of voor een gedeelte van de verbintenissen die de vereniging krachtens die akte heeft aangegaan. ».

Art. 19

In artikel 12 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a) in het eerste lid wordt het woord « *associé* » vervangen door het woord « *membre* »;

b) in het tweede lid wordt het woord « *associé* » vervangen door het woord « *membre* ».

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Elk lid van een vereniging zonder winstoogmerk is vrij uit te treden door het indienen van zijn ontslag bij het bestuur. Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen.

De uitsluiting van een lid kan slechts door de algemene vergadering worden uitgesproken met een meerderheid van twee derde van de stemmen. Een lid dat ontslag neemt of dat wordt uitgesloten, heeft geen aanspraak op het bezit van de vereniging en kan betaalde bijdragen niet terugvorderen, tenzij de statuten anders bepalen. ».

Art. 20

Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 13. — De raad van bestuur bestaat uit ten minste drie leden. De raad bestuurt de vereniging en vertegenwoordigt haar in en buiten rechte. Alle bevoegdheden die de wet niet uitdrukkelijk verleent aan de algemene vergadering, worden toegekend aan de raad van bestuur.

De statuten kunnen de bevoegdheden die op grond van het vorige lid aan de raad van bestuur worden toegekend, beperken. Deze beperkingen, alsook de eventuele taakverdeling die de bestuurders zijn overeengekomen, kunnen niet aan derden worden tegenovergesteld, zelfs niet indien zij zijn bekendgemaakt.

De statuten kunnen aan een of meer personen, al dan niet bestuurder of lid, bevoegdheid verlenen om de vereniging in en buiten rechte te vertegenwoordigen, hetzij alleen, hetzij gezamenlijk. Dit beding is tegenwerpbaar aan derden onder de voorwaarden bepaald in artikel 26^{nonies}, § 3. ».

Art. 21

Un article 13*bis*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 13*bis*. — La gestion journalière de l'association, ainsi que la représentation de celle-ci en ce qui concerne cette gestion, peuvent être déléguées à une ou plusieurs personnes, administrateurs ou non, membres ou non, agissant seules ou conjointement.

La nomination, la révocation et les attributions des personnes mentionnées à l'alinéa 1^{er}, sont réglées par les statuts, sans cependant que les restrictions apportées à leurs pouvoirs de représentation pour les besoins de la gestion journalière soient opposables aux tiers, même si elles sont publiées. La clause en vertu de laquelle la gestion journalière est déléguée à une ou plusieurs personnes agissant soit seules, soit conjointement est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 26*nonies*, § 3.

La responsabilité des délégués à la gestion journalière à raison de cette gestion, se détermine conformément aux règles générales du mandat. ».

Art. 22

À l'article 14 de la même loi, le texte néerlandais est remplacé par le texte suivant :

« *De vereniging is aansprakelijk voor onrechtmatige daden die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden en aan de organen waardoor zij handelt. De bestuurders zijn niet persoonlijk verbonden door de verbintenissen van de vereniging. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur.* ».

Art. 23

À l'article 15 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° dans le texte français de l'article, les mots « l'objet ou les objets » sont remplacés par les mots « le but ou les buts »;

2° le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« *De vereniging kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft voor het bereiken van het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht.*

Evenwel mogen de universitaire faculteiten « Notre-Dame de la Paix » te Namen en de universitaire faculteit Sint-Aloysius te Brussel beleggingen in onroerende goederen doen tot bewaring van hun vermogen. Dergelijke beleggingen mogen echter niet geschieden dan met machtiging van de Koning.

Overeenkomstig artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek hebben beschikkingen onder de levenden of

Art. 21

Een artikel 13*bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 13*bis*. — Het dagelijks bestuur van de vereniging, alsook de vertegenwoordiging van de vereniging wat dat bestuur aangaat, mogen worden opgedragen aan één of meer personen, al dan niet bestuurder of lid, die alleen of gezamenlijk optreden.

De benoeming, het ontslag en de bevoegdheid van de in het eerste lid vermelde personen worden geregeld bij de statuten zonder dat beperkingen van hun vertegenwoordigingsbevoegdheid ten behoeve van het dagelijks bestuur aan derden kunnen worden tegengeworpen, zelfs indien zij openbaar zijn gemaakt. De bepaling waarbij het dagelijks bestuur wordt opgedragen aan een of meer personen die alleen of gezamenlijk optreden, kan aan derden worden tegengeworpen onder de voorwaarden bepaald in artikel 26*nonies*, § 3.

De aansprakelijkheid uit hoofde van het dagelijks bestuur wordt ten aanzien van hen aan wie het is opgedragen, bepaald overeenkomstig de algemene regels van de lastgeving. ».

Art. 22

In artikel 14 van dezelfde wet wordt de Nederlandse tekst vervangen door de volgende bepaling :

« De vereniging is aansprakelijk voor onrechtmatige daden die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden en aan de organen waardoor zij handelt. De bestuurders zijn niet persoonlijk verbonden door de verbintenissen van de vereniging. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur. ».

Art. 23

In artikel 15 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in de Franse tekst van het artikel worden de woorden « l'objet ou les objets » vervangen door de woorden « le but ou les buts »;

2° de Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De vereniging kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft voor het bereiken van het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht.

Evenwel mogen de universitaire faculteiten « Notre-Dame de la Paix » te Namen en de universitaire faculteit Sint-Aloysius te Brussel beleggingen in onroerende goederen doen tot bewaring van hun vermogen. Dergelijke beleggingen mogen echter niet geschieden dan met machtiging van de Koning.

Overeenkomstig artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek hebben beschikkingen onder de levenden of

bij testament te hunnen voordele slechts gevolg voor zover daartoe machtiging wordt verleend bij koninklijk besluit. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften die niets anders dan roerende goederen omvatten, waarvan de waarde niet hoger is dan 100 000 frank en die niet met lasten bezwaard zijn. ».

Art. 24

Les alinéas 2 et 3 de l'article 16 de la même loi sont remplacés par les alinéas suivants :

« Cette autorisation n'est accordée que si l'association s'est conformée aux dispositions des articles 3, 9, 9bis et 26octies, § 1^{er} et si, conformément à l'article 17, §§ 3 et 5, elle a déposé au greffe civil du tribunal de première instance ses comptes annuels depuis sa création ou au moins ses comptes se rapportant aux dix derniers exercices annuels.

Les libéralités entre vifs ou testamentaires au profit d'une association sans but lucratif ne portent pas préjudice aux droits des créanciers ou héritiers réservataires des donateurs ou testateurs. Ils peuvent poursuivre devant l'autorité judiciaire l'annulation des actes faits en fraude de leurs droits. ».

Art. 25

L'article 17 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 17. — § 1^{er}. Chaque année, le conseil d'administration soumet à l'assemblée générale, pour approbation, les comptes annuels de l'exercice social écoulé établis conformément à la présente loi, ainsi que le budget du prochain exercice.

§ 2. Les associations dont le total des recettes, autres qu'exceptionnelles, hors taxe sur la valeur ajoutée, ou le nombre de travailleurs occupés, en moyenne annuelle, excède les limites fixées par le Roi, tiennent leur comptabilité et établissent leurs comptes annuels conformément aux dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et de ses arrêtés d'exécution. Les limites fixées par le Roi sont comprises entre 10 et 30, en ce qui concerne le nombre de travailleurs, et entre 10 et 30 millions de francs, en ce qui concerne le total des recettes, autres qu'exceptionnelles. Le Roi peut adapter les limites exprimées en monnaie à l'évolution de l'indice des prix à la consommation, et préciser la manière dont le nombre de travailleurs occupés, en moyenne annuelle, est déterminé. Le Roi peut adapter les obligations résultant, pour ces associations, des dispositions des arrêtés pris en exécution de la loi précitée

bij testament te hunnen voordele slechts gevolg voor zover daartoe machtiging wordt verleend bij koninklijk besluit. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften die niets anders dan roerende goederen omvatten, waarvan de waarde niet hoger is dan 100 000 frank en die niet met lasten bezwaard zijn. ».

Art. 24

In artikel 16 van dezelfde wet worden het tweede en derde lid vervangen door de volgende leden :

« Die machtiging wordt alleen verleend indien de vereniging heeft voldaan aan de bepalingen van de artikelen 3, 9, 9bis en 26octies, § 1, en al haar jaarrekeningen vanaf haar oprichting of althans die van de laatste tien boekjaren overeenkomstig artikel 17, §§ 3 en 5, ter burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg heeft neergelegd.

Schenken onder de levenden of bij testament ten voordele van een vereniging zonder winstoogmerk doen geen afbreuk aan de rechten van de schuldeisers en van de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de schenkers of van de erfstaters. Zij kunnen voor de rechtbank de nietigverklaring van handelingen verricht met bedrieglijke benadeling van hun rechten vorderen. ».

Art. 25

Artikel 17 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 17. — § 1. Ieder jaar legt de raad van bestuur de jaarrekening van het voorbije boekjaar, opgemaakt overeenkomstig deze wet, alsook de begroting van het volgende boekjaar, ter goedkeuring voor aan de algemene vergadering.

§ 2. De verenigingen waarvan het totaal van de ontvangsten, andere dan uitzonderlijke, zonder belasting op de toegevoegde waarde, of het aantal tewerkgestelde personen, gemiddeld over het jaar, de door de Koning vastgestelde drempels overschrijdt, houden een boekhouding en maken hun jaarrekeningen op overeenkomstig de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen en overeenkomstig de besluiten tot uitvoering ervan. De door de Koning vastgestelde drempels schommelen tussen 10 en 30 wat het aantal werknemers betreft en tussen 10 miljoen frank en 30 miljoen frank wat het totaal van de ontvangsten, andere dan uitzonderlijke, betreft. De Koning kan de in geld uitgedrukte drempels aanpassen aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen, en bepalen op welke wijze het aantal tewerkgestelde personen, gemiddeld over het jaar, wordt vastgesteld. De Koning kan de verplichtingen ten aanzien van deze

du 17 juillet 1975, à ce que requièrent la nature particulière de leurs activités et leur statut légal.

L'alinéa 1^{er} n'est toutefois pas applicable aux associations soumises, en raison de la nature des activités qu'elles exercent à titre principal, à des règles particulières relatives à la tenue de leur comptabilité et à leurs comptes annuels, pour autant qu'elles soient au moins équivalentes à celles prévues en vertu de la présente loi.

À l'exception des associations qui, pour le dernier exercice clôturé, répondent aux critères énoncés à l'article 12, § 2, de la loi précitée du 17 juillet 1975, les associations visées à l'alinéa 1^{er} du présent paragraphe sont tenues de confier à un ou plusieurs commissaires le contrôle de la situation financière, des comptes annuels et de la régularité au regard de la loi et des statuts, des opérations à constater dans les comptes annuels. Le Roi peut, en ce qui concerne ces associations, adapter les critères énoncés à cet article. Par chiffre d'affaires annuel, au sens de cette disposition, il y a lieu d'entendre le total des recettes, autres qu'exceptionnelles, hors taxe sur la valeur ajoutée. L'article 64, § 1^{er}, alinéas 2 à 5, § 2, alinéas 2 et 3, et les articles 64*bis* à 66 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, sont applicables par analogie.

Toutefois, l'alinéa 3 n'est pas applicable aux associations soumises, en raison de la nature des activités qu'elles exercent à titre principal, à des règles particulières relatives au contrôle visé par l'alinéa 3, pour autant qu'elles soient au moins équivalentes à celles prévues en vertu de la présente loi. Le Roi détermine l'équivalence des règles en matière de comptabilité et de contrôle.

Les critères visés aux alinéas 1^{er} et 3 s'apprécient sur base consolidée. Lorsqu'une ou plusieurs associations ayant un but similaire ou entretenant des rapports contractuels suivis, sont contrôlées par la même personne, ou conjointement par les mêmes personnes, l'appréciation des critères s'effectue sur le total des associations ainsi contrôlées, et, le cas échéant, de celles qui exercent le contrôle. Par contrôle, il faut entendre le pouvoir de droit ou de fait d'exercer une influence décisive sur la désignation de la majorité des administrateurs de celle-ci ou sur l'orientation de sa gestion. Par contrôle conjoint, il faut entendre le contrôle exercé ensemble par un nombre limité de personnes, lorsque celles-ci ont convenu que les décisions relatives à l'orientation de la gestion ne pourraient être prises que de leur commun accord.

Le Roi détermine l'équivalence des règles en matière de comptabilité et de contrôle.

verenigingen voortvloeiend uit de besluiten uitgevaardigd ter uitvoering van voormelde wet van 17 juli 1975 aanpassen, rekening houdend met de bijzondere aard van hun activiteiten en hun wettelijk statuut.

Het eerste lid is evenwel niet van toepassing op verenigingen die wegens de aard van hun hoofdactiviteit onderworpen zijn aan bijzondere regels betreffende het houden van een boekhouding en betreffende hun jaarrekeningen, voorzover zij minstens gelijkwaardig zijn aan die bepaald op grond van deze wet.

Met uitzondering van de verenigingen die voor het laatste afgesloten boekjaar voldoen aan de criteria vermeld in artikel 12, § 2, van voormelde wet van 17 juli 1975 moeten de verenigingen bedoeld in het eerste lid van deze paragraaf de controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid ten opzichte van de wet en van de statuten, van de verrichtingen die in de jaarrekening moeten worden vermeld, opdragen aan een of meer commissarissen. De Koning kan ten aanzien van deze verenigingen de criteria vermeld in dit artikel aanpassen. In de zin van deze bepaling moet onder jaarlijkse omzet het totaal van de ontvangsten, andere dan uitzonderlijke, zonder belasting op de toegevoegde waarde worden verstaan. Het artikel 64, § 1, tweede tot vijfde lid, § 2, tweede en derde lid, en artikelen 64*bis* tot 66 van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, zijn van overeenkomstige toepassing.

Het derde lid is evenwel niet van toepassing op verenigingen die wegens de aard van hun hoofdactiviteit onderworpen zijn aan bijzondere regels inzake controle bepaald in het derde lid, voorzover zij minstens gelijkwaardig zijn aan die bepaald op grond van deze wet. De Koning stelt de gelijkwaardigheid van de regels inzake boekhouding en controle vast.

De criteria bedoeld in het eerste en derde lid moeten op geconsolideerde basis worden beschouwd. Als een of meer verenigingen die een gelijkaardig doel nastreven of regelmatig contractuele betrekkingen onderhouden, worden gecontroleerd door dezelfde persoon of gezamenlijk door dezelfde personen, worden de criteria vastgesteld op grond van alle op deze wijze gecontroleerde verenigingen en, in voorkomend geval, van die verenigingen die de controle uitoefenen. Onder controle moet de bevoegdheid in rechte of in feite worden verstaan om een beslissende invloed uit te oefenen op de aanstelling van de meerderheid van bestuurders of op de oriëntatie van het beleid. Onder gezamenlijke controle moet de controle worden verstaan, die een beperkt aantal personen samen uitoefenen, wanneer zij zijn overeengekomen dat beslissingen omtrent de oriëntatie van het beleid slechts met hun instemming kunnen worden genomen.

De Koning stelt de gelijkwaardigheid van de regels inzake boekhouding en controle vast.

§ 3. Dans les trente jours de leur approbation, les comptes annuels des associations, autres que celles qui sont visées au § 2, ayant sollicité des libéralités auprès du public, au cours d'un ou plusieurs des trois exercices précédant celui de l'approbation sont déposés au dossier visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er}. Les cotisations et les libéralités sollicitées auprès des membres ne sont pas prises en compte pour l'application de cette disposition.

Le Roi peut limiter la durée de conservation des comptes annuels au dossier.

§ 4. Les associations qui ne relèvent pas du paragraphe 2 tiennent une comptabilité simplifiée portant au minimum sur les mouvements des disponibilités en espèces et en comptes. Le Roi peut préciser les règles de ventilation des recettes et dépenses, ainsi que la forme et la présentation de ces comptes annuels.

§ 5. Dans les trente jours de leur approbation, sont déposés par les soins des administrateurs, à la Banque nationale de Belgique, les comptes annuels des associations visées au § 2, alinéa 1^{er}, du présent article, à l'exception :

- des organisations représentatives des travailleurs et des organisations représentatives d'employeurs, au sens de l'article 3 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires,
- des organisations professionnelles affiliées à ou faisant partie d'une organisation professionnelle visée à l'article 3, alinéa 1^{er}, 2, de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires,
- des organisations représentatives des cadres au sens de l'article 14 de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie,

- des organisations représentatives visées à l'article 3 de l'ordonnance du 8 septembre 1994 portant création du Conseil économique et social de la Région de Bruxelles-Capitale,

- des organisations représentatives visées à l'article 3 du décret du 27 juin 1985 relatif au Conseil socio-économique de la Flandre et,

- des organisations représentatives visées à l'article 2 du décret du 25 mai 1983 modifiant, en ce qui regarde le Conseil économique régional pour la Wallonie, la loi cadre du 15 juillet 1970 portant organisation de la planification et de la décentralisation économique et instaurant un Conseil économique et social de la Région Wallonne.

Sont déposés en même temps et conformément à l'alinéa précédent :

1° un document contenant les noms, prénoms ou dénominations sociales et domiciles ou sièges sociaux des administrateurs et des commissaires;

2° le rapport des commissaires établi conformément à l'article 65 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, qui est applicable par analogie.

§ 3. De jaarrekeningen van verenigingen die niet bedoeld zijn in § 2 en die gedurende een of meer van de drie boekjaren voorafgaand aan dat tijdens hetwelk de goedkeuring plaatsvindt, bij het publiek om giften hebben verzocht, moeten binnen dertig dagen na goedkeuring ervan bij het dossier bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, worden gevoegd. De bijdragen en de giften waarom bij de leden is verzocht, worden niet in acht genomen voor de toepassing van deze bepaling.

De Koning kan de duur van bewaring van de jaarrekeningen bij het dossier beperken.

§ 4. Verenigingen die niet onder paragraaf 2 vallen, voeren een vereenvoudigde boekhouding die ten minste betrekking heeft op mutaties in contant geld of op de rekening. De Koning kan de regels inzake verdeling van de ontvangsten en uitgaven, alsook de vorm en de voorstelling van de jaarrekeningen nader bepalen.

§ 5. Moeten binnen dertig dagen na goedkeuring ervan door de bestuurders worden neergelegd bij de Nationale Bank van België de jaarrekeningen van de verenigingen bedoeld in § 2, eerste lid, van dit artikel, met uitzondering van deze van :

- de representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties in de zin van artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités,
- de vakorganisaties die aangesloten zijn bij of deel uitmaken van een professionele organisatie, bedoeld in artikel 3, eerste lid, 2, van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités,
- de representatieve organisaties van kaderleden in de zin van artikel 14 van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven,

- de representatieve organisaties, bedoeld in artikel 3 van de ordonnantie van 8 september 1994 houdende oprichting van de economische en sociale raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

- de representatieve organisaties, genoemd onder artikel 3 van het decreet van 27 juni 1985 op de sociaal-economische Raad van Vlaanderen en,

- de representatieve organisaties, bedoeld in artikel 2 van het decreet van 25 mei 1983 tot wijziging, wat de Economische Raad van het Waalse Gewest betreft, van de kaderwet van 15 juli 1970, houdende organisatie van de planning en economische decentralisatie en tot oprichting van een Economische en Sociale Raad van het Waalse Gewest.

Tegelijkertijd worden overeenkomstig het vorige lid de volgende documenten neergelegd :

1° een stuk waarin de familienaam, voornamen of firma en de woonplaats of zetel van de bestuurders en van de commissarissen zijn vermeld;

2° het verslag van de commissarissen opgesteld overeenkomstig artikel 65 van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, dat van overeenkomstige toepassing is.

Le Roi détermine les conditions et les modalités du dépôt des documents visés au § 5 ainsi que le montant et les modes de paiement des frais de publicité. Il détermine à quelles conditions cette formalité peut s'effectuer autrement que par le dépôt de documents de papier.

Le dépôt n'est accepté que si les dispositions arrêtées en exécution de l'alinéa 3 du présent paragraphe sont respectées. Sauf avis contraire adressé à l'association par la Banque Nationale de Belgique dans les huit jours ouvrables qui suivent la date de réception des documents, le dépôt est considéré comme accepté à la date du dépôt.

§ 6. Dans les quinze jours ouvrables qui suivent l'acceptation du dépôt, celui-ci fait l'objet d'une mention dans un recueil établi par la Banque Nationale de Belgique sur un support et selon les modalités que le Roi détermine.

Le texte de cette mention est adressé par la Banque Nationale de Belgique au greffe du tribunal de première instance où est tenu le dossier de l'association visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er}, pour y être versé.

Si les contrôles effectués par la Banque Nationale de Belgique, dont la liste est préalablement publiée par elle, révèlent des erreurs dans les comptes annuels déposés, elle en informe l'association et, le cas échéant, son commissaire. S'il ressort de cette information que, de l'avis de la Banque Nationale de Belgique, les comptes annuels déposés contiennent des erreurs substantielles, l'association est invitée à procéder à un dépôt rectificatif dans un délai de deux mois à dater de l'envoi de la liste d'erreurs.

§ 7. Dans les associations où il n'est pas nommé de commissaire, les statuts peuvent prévoir que chaque membre a, ou certains membres nommés par l'assemblée générale ont, individuellement les pouvoirs d'investigation et de contrôle des commissaires.

§ 8. La Banque Nationale de Belgique est chargée de délivrer copie, sous la forme déterminée par le Roi, à ceux qui lui en font la demande, même par correspondance, soit de l'ensemble des documents visés à l'article 17, § 5, qui lui ont été transmis en application du même article, soit des documents visés à l'article 17, § 5, relatifs à des associations nommément désignées et à des années déterminées, qui lui ont été transmis en application du même article.

Le Roi détermine le montant des frais à acquitter à la Banque Nationale de Belgique pour l'obtention des copies visées à l'alinéa précédent.

Les copies délivrées par la Banque Nationale de Belgique valent comme preuve des documents déposés. Toute personne peut, selon les modalités à déterminer par le Roi, obtenir au greffe civil du tribunal de première instance, des copies des documents visés à

De Koning bepaalt onder welke voorwaarden en op welke wijze de stukken bedoeld in § 5 moeten worden neergelegd en stelt het bedrag van de bekendmakingskosten, alsook de wijze van betaling vast. Hij bepaalt onder welke voorwaarden die formaliteit anders kan worden vervuld dan door de neerlegging van papieren stukken.

De neerlegging wordt slechts aanvaard indien de bepalingen uitgevaardigd ter uitvoering van het derde lid van deze paragraaf in acht zijn genomen. Indien de Nationale Bank van België binnen acht werkdagen te rekenen van de dag van ontvangst van de stukken geen andersluidend bericht aan de vereniging toezendt, wordt de neerlegging geacht te zijn aanvaard op de datum van neerlegging.

§ 6. Binnen vijftien werkdagen te rekenen van de aanvaarding van de neerlegging wordt hiervan melding gemaakt in een verzameling die de Nationale Bank van België op de wijze bepaald door de Koning uitwerkt op een informatiedrager.

De Nationale Bank van België zendt de tekst van deze vermelding toe aan de griffie van de rechtbank van eerste aanleg waar het dossier van de vereniging bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, wordt gehouden, om daarbij te worden gevoegd.

Wanneer uit de controles van de Nationale Bank van België, waarvan zij de lijst vooraf bekendmaakt, blijkt dat in de neergelegde jaarrekening fouten zijn gemaakt, stelt zij de vereniging en, in voorkomend geval, haar commissaris daarvan in kennis. Wanneer uit die kennisgeving blijkt dat de neergelegde jaarrekening volgens de Nationale Bank van België ernstige fouten bevat, wordt de vereniging verzocht binnen twee maanden te rekenen van de verzending van de lijst met fouten een verbeterde versie van de jaarrekening neer te leggen.

§ 7. In verenigingen waar geen commissaris is benoemd, kunnen de statuten bepalen dat alle leden of bepaalde door de algemene vergadering aangewezen leden, persoonlijk de onderzoeks- en controlebevoegdheid van een commissaris bezitten.

§ 8. De Nationale Bank van België verstrekt op verzoek, zelfs per brief gedaan, een afschrift, in de vorm vastgesteld door de Koning, van de stukken bedoeld in artikel 17, § 5, die haar overeenkomstig hetzelfde artikel zijn toegezonden, alsook van de stukken bedoeld in artikel 17, § 5, betreffende een met name genoemde vereniging en nader bepaalde jaren, die haar overeenkomstig hetzelfde artikel zijn toegezonden.

De Koning stelt het bedrag vast van de kosten die aan de Nationale Bank van België moeten worden betaald voor het verkrijgen van de afschriften bedoeld in het vorige lid.

De afschriften verstrekt door de Nationale Bank van België gelden als bewijs van de neergelegde stukken. Eenieder kan bij de burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg, op de wijze die de Koning bepaalt, afschriften van de in het eerste lid

l'alinéa 1^{er}, relatifs aux associations pour lesquelles le greffe tient le dossier visé à l'article 26^{nonies}.

Les greffes civils des tribunaux de première instance obtiennent sans frais et sans retard, de la Banque Nationale de Belgique, copie de l'ensemble des documents visés à l'article 17, § 5, sous la forme déterminée par le Roi.

La Banque Nationale de Belgique est habilitée à établir et à publier, selon les modalités déterminées par le Roi, des statistiques globales et anonymes relatives à tout ou partie des éléments contenus dans les documents qui lui sont transmis en application de l'article 17, § 5.

§ 9. Si les comptes annuels n'ont pas été soumis à l'assemblée générale ou déposés conformément au présent article, le dommage subi par les tiers est, sauf preuve contraire, présumé résulter de cette omission.

Art. 26

À l'article 18 de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité juridique aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de cet article, l'alinéa premier est remplacé par l'alinéa suivant :

« Le tribunal civil du siège de l'association pourra prononcer, à la requête soit d'un membre, soit d'un tiers intéressé, soit du ministère public, la dissolution de l'association qui :

1° est hors d'état de remplir les engagements qu'elle a assumés;

2° affecte son patrimoine ou les revenus de celui-ci à des buts autres que ceux en vue desquels elle a été constituée;

3° contrevient gravement à ses statuts, à la loi ou à l'ordre public;

4° est restée en défaut de satisfaire à l'obligation de déposer les comptes annuels conformément à l'article 17, §§ 3 et 5, pour trois exercices consécutifs, à moins qu'une régularisation de la situation ne soit possible et n'intervienne avant qu'il soit statué sur le fond;

5° ne comprend pas au moins deux membres valablement engagés. »

2° Le texte néerlandais de l'article est remplacé par le texte suivant :

« De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de vereniging haar zetel heeft, kan op verzoek van een lid, van een belanghebbende derde of van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken van een vereniging die :

1° niet in staat is haar verbintenissen na te komen;

2° haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor andere doeleinden aanwendt dan waarvoor zij is opgericht;

bedoelde stukken verkrijgen die betrekking hebben op verenigingen waarvan de griffier het dossier bedoeld in artikel 26^{nonies} bewaart.

De burgerlijke griffies van de rechtbanken van eerste aanleg verkrijgen van de Nationale Bank van België onverwijld en kosteloos een afschrift van alle stukken bedoeld in artikel 17, § 5, en wel op de wijze bepaald door de Koning.

De Nationale Bank van België is bevoegd om op de wijze die de Koning bepaalt, naamloze globale statistieken op te maken en te publiceren betreffende alle gegevens of een gedeelte van de gegevens uit de stukken die haar overeenkomstig artikel 17, § 5, zijn toegezonden.

§ 9. Ingeval de jaarrekeningen niet aan de algemene vergadering zijn voorgelegd of niet overeenkomstig dit artikel zijn ingediend, wordt het door derden geleden verlies, behoudens bewijs van het tegendeel, geacht het gevolg te zijn van die nalatigheid.

Art. 26

In artikel 18 van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winst oogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel wordt het eerste lid vervangen door het volgende lid :

« Le tribunal civil du siège de l'association pourra prononcer, à la requête soit d'un membre, soit d'un tiers intéressé, soit du ministère public, la dissolution de l'association qui :

1° est hors d'état de remplir les engagements qu'elle a assumés;

2° affecte son patrimoine ou les revenus de celui-ci à des buts autres que ceux en vue desquels elle a été constituée;

3° contrevient gravement à ses statuts, à la loi ou à l'ordre public;

4° est restée en défaut de satisfaire à l'obligation de déposer les comptes annuels conformément à l'article 17, §§ 3 et 5, pour trois exercices consécutifs, à moins qu'une régularisation de la situation ne soit possible et n'intervienne avant qu'il soit statué sur le fond;

5° ne comprend pas au moins deux membres valablement engagés. »

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de vereniging haar zetel heeft, kan op op verzoek van een lid, van een belanghebbende derde of van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken van een vereniging die :

1° niet in staat is haar verbintenissen na te komen;

2° haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor andere doeleinden aanwendt dan waarvoor zij is opgericht;

3° in ernstige mate in strijd handelt met de statuten, de wet of de openbare orde;

4° gedurende drie opeenvolgende boek jaren niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening neer te leggen overeenkomstig artikel 17, §§ 3 en 5, tenzij een regularisatie van de toestand mogelijk is en plaatsvindt vooraleer uitspraak wordt gedaan over de grond van de zaak;

5° minder dan twee op geldige wijze verbonden deelgenoten telt »

De rechtbank kan bij het afwijzen van de eis tot ontbinding niettemin de vernietiging van de betwiste handeling uitspreken. »

Art. 27

L'article 19 de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« Art. 19. — § 1^{er}. En cas de dissolution judiciaire d'une association sans but lucratif, le tribunal désignera, sans préjudice du § 2, un ou des liquidateurs qui, après l'acquittement du passif, détermineront la destination des biens.

Cette détermination sera celle que prévoient les statuts ou qu'indiquera l'assemblée générale convoquée par le ou les liquidateurs. À défaut de disposition statutaire ou de décision de l'assemblée générale, le ou les liquidateurs donneront aux biens une affectation qui se rapprochera autant que possible de l'objet en vue duquel l'association a été créée.

Les membres, les créanciers et le ministère public peuvent se pourvoir devant le tribunal contre la décision du ou des liquidateur(s).

§ 2. L'action en dissolution fondée sur l'article 18, alinéa 1^{er}, 4°, ne peut être introduite qu'à l'expiration d'un délai de sept mois suivant la date de clôture du troisième exercice comptable.

Le tribunal prononçant cette dissolution peut soit décider la clôture immédiate de la liquidation, soit déterminer le mode de liquidation et désigner un ou plusieurs liquidateurs. Lorsque la liquidation est terminée, le liquidateur fait rapport au tribunal et, le cas échéant, lui soumet une situation des valeurs sociales et de leur emploi.

Le tribunal prononce la clôture de la liquidation.

Le Roi détermine la procédure de consignation des actifs qui appartiendraient à l'association et le sort de ces actifs en cas d'apparition de nouveaux passifs. ».

3° in ernstige mate in strijd handelt met de statuten, de wet of de openbare orde;

4° gedurende drie opeenvolgende boek jaren niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening neer te leggen overeenkomstig artikel 17, §§ 3 en 5, tenzij een regularisatie van de toestand mogelijk is en plaatsvindt vooraleer uitspraak wordt gedaan over de grond van de zaak.

5° minder dan twee op geldige wijze verbonden leden telt. »

De rechtbank kan bij het afwijzen van de eis tot ontbinding niettemin de vernietiging van de betwiste handeling uitspreken. »

Art. 27

Artikel 19 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 19. — § 1. In geval van ontbinding van een vereniging zonder winstoogmerk door de rechtbank, benoemt deze onverminderd het bepaalde in § 2 een of meer vereffenaars die, na aanzuivering van het passief, de bestemming van de goederen vaststellen.

Deze bestemming kan geen andere zijn dan die bepaald in de statuten of besloten door de algemene vergadering die de vereffenaar of de vereffenaars bijeenroepen. Bij gebreke van een bepaling in de statuten of van een besluit van de algemene vergadering geven de vereffenaar of vereffenaars aan de goederen een bestemming die zoveel mogelijk overeenkomt met het doel waarvoor de vereniging is opgericht.

De leden, de schuldeisers en het openbaar ministerie kunnen bij de rechter beroep instellen tegen het besluit van de vereffenaar of vereffenaars.

§ 2. De vordering tot ontbinding op grond van artikel 18, eerste lid, 4°, kan slechts worden ingesteld na het verstrijken van een termijn van zeven maanden te rekenen van de afsluiting van het derde boekjaar.

De rechtbank die de ontbinding uitspreekt, kan hetzij tot de onmiddellijke afsluiting van de vereffening beslissen, hetzij de vereffeningwijze bepalen en een of meer vereffenaars aanwijzen. Wanneer de vereffening is beëindigd, brengt de vereffenaar verslag uit aan de rechtbank, waarbij hij, in voorkomend geval, aan de rechtbank een overzicht voorlegt van de waarden van de vereniging en van het gebruik ervan.

De rechtbank spreekt de afsluiting van de vereffening uit.

De Koning bepaalt welke procedure moet worden gevolgd voor de consignatie van de activa die de vereniging zouden toebehoren en wat er met die activa moet gebeuren ingeval nieuwe passiva aan het licht komen. ».

Art. 28

L'article 20 de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« L'assemblée générale ne peut prononcer la dissolution de l'association que moyennant le respect des conditions prescrites pour modifier les statuts. ».

Art. 29

À l'article 21 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Au texte français de l'article, dans l'alinéa 2, les mots « ou sur l'homologation d'une décision de l'assemblée générale » sont supprimés.

2° Le texte néerlandais est remplacé par le texte suivant :

« *Tegen een vonnis waarbij de ontbinding van een vereniging of de nietigverklaring van een van haar handelingen wordt uitgesproken, kan hoger beroep worden ingesteld.*

Hetzelfde geldt voor een vonnis dat uitspraak doet over het besluit van de vereffenaars. ».

Art. 30

1° À l'article 22 de la même loi, le texte néerlandais est remplacé par le texte suivant :

« *Bij gebrek aan statutaire bepalingen wordt de bestemming van de goederen, naargelang het geval, vastgesteld door de algemene vergadering, die tot ontbinding besluit, of door de vereffenaars, overeenkomstig artikel 19, § 1, tweede lid.*

In dat geval geschiedt de vereffening door een of meer vereffenaars die hun opdracht vervullen hetzij overeenkomstig de statuten, hetzij krachtens een besluit van de algemene vergadering, hetzij, bij gebreke daarvan, krachtens een rechterlijke beslissing die door elke belanghebbende of door het openbaar ministerie kan worden gevorderd. ».

2° Au texte français de cet article, l'alinéa 1^{er} est remplacé par la disposition suivante :

« À défaut de dispositions statutaires, l'affectation des biens est déterminée, selon le cas, par l'assemblée générale qui décide la dissolution ou par les liquidateurs conformément à l'article 19, § 1^{er}, alinéa 2. ».

Art. 31

L'article 23 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 23. — Les décisions de l'assemblée générale et les décisions judiciaires relatives à la dissolution ou à la nullité de l'association, aux conditions de la liquidation, à la nomination et à la cessation de fonction des liquidateurs, à la clôture de la liquidation ainsi qu'à l'affectation des biens, et les décisions

Art. 28

Artikel 20 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De algemene vergadering kan de ontbinding van de vereniging alleen uitspreken als aan de vereisten voor wijziging van de statuten is voldaan. ».

Art. 29

In artikel 21 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst van het artikel worden in het tweede lid de woorden « *ou sur l'homologation d'une décision de l'assemblée générale* » geschrapt.

2° De Nederlandse tekst van het artikel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Tegen een vonnis waarbij de ontbinding van een vereniging of de nietigverklaring van een van haar handelingen wordt uitgesproken, kan hoger beroep worden ingesteld.

Hetzelfde geldt voor een vonnis dat uitspraak doet over het besluit van de vereffenaars. ».

Art. 30

1° In artikel 22 van dezelfde wet wordt de Nederlandse tekst vervangen door de volgende bepaling :

« Bij gebrek aan statutaire bepalingen wordt de bestemming van de goederen, naargelang het geval, vastgesteld door de algemene vergadering, die tot ontbinding besluit, of door de vereffenaars, overeenkomstig artikel 19, § 1, tweede lid.

In dat geval geschiedt de vereffening door een of meer vereffenaars die hun opdracht vervullen hetzij overeenkomstig de statuten, hetzij krachtens een besluit van de algemene vergadering, hetzij, bij gebreke daarvan, krachtens een rechterlijke beslissing die door enige belanghebbende of door het openbaar ministerie kan worden gevorderd. ».

2° In de Franse tekst van dit artikel wordt het eerste lid vervangen door het volgende lid :

« À défaut de dispositions statutaires, l'affectation des biens est déterminée, selon le cas, par l'assemblée générale qui décide la dissolution ou par les liquidateurs conformément à l'article 19, § 1^{er}, alinéa 2. ».

Art. 31

Artikel 23 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 23. — De beslissingen van de algemene vergadering, de rechterlijke beslissingen betreffende de ontbinding of de nietigheid van de vereniging, de vereffeningsvoorwaarden, de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars, de afsluiting van de vereffening en de bestemming van de goede-

judiciaires visées à l'article 26*octies*, § 4, sont, dans le mois de leur date, déposées au dossier visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er}.

Les actes relatifs à la nomination et à la cessation de fonction des liquidateurs comportent les noms, prénoms ou dénominations sociales et domiciles ou sièges sociaux des liquidateurs.

Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant d'une association ayant fait l'objet d'une décision de dissolution doivent mentionner la dénomination sociale précédée ou suivie immédiatement des mots « association sans but lucratif en liquidation » ou les initiales et mots « ASBL en liquidation ».

Art. 32

L'article 24 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 24. — Il ne pourra être procédé à l'affectation de l'actif qu'après l'acquittement du passif. ».

Art. 33

À l'article 25 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° L'alinéa 1^{er} est supprimé;

2° À l'alinéa 2, le mot « Elle » est remplacé par les mots « L'affectation des biens »;

3° À l'alinéa 3, les mots « cette publication » sont remplacés par les mots « la publication de la décision relative à l'affectation des biens ».

Art. 34

L'article 26 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 26. — Toute action intentée par une association n'ayant pas respecté les formalités prévues aux articles 10, 17, §§ 3 et 5, 23 et 26*octies*, est non recevable. Le juge peut accorder à l'association un délai pour régulariser sa situation. ».

Art. 35

À l'article 26*sexies*, § 2, de la même loi, le mot « associés » est remplacé par le mot « membres ».

ren, alsook de rechterlijke beslissingen bedoeld in artikel 26*octies*, § 4, worden binnen een maand na de dagtekening ervan bij het dossier bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, gevoegd.

De akten betreffende de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars moeten de familienaam, de voornamen of de firma en de woonplaats of de zetel van de vereffenaars vermelden.

Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van een vereniging in verband waarmee een beslissing tot ontbinding is genomen, moeten de naam van de vereniging vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « vereniging zonder winstoogmerk in ontbinding » of door de initialen en de woorden « vzw in ontbinding ».

Art. 32

Artikel 24 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 24. — De bestemming van het actief kan slechts worden vastgesteld na aanzuivering van het passief. ».

Art. 33

In artikel 25 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste lid wordt opgeheven;

2° In het tweede lid wordt het woord « Zij » vervangen door de woorden « De bestemming van de goederen »;

3° In het derde lid worden de woorden « die bekendmaking » vervangen door de woorden « de bekendmaking van de beslissing betreffende de bestemming van de goederen ».

Art. 34

Artikel 26 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 26. — Elke vordering ingesteld door verenigingen die de formaliteiten omschreven in de artikelen 10, 17, §§ 3 en 5, 23 en 26*octies* niet in acht hebben genomen, zijn niet-ontvankelijk. De rechter kan de vereniging een termijn toestaan om haar toestand te regulariseren. ».

Art. 35

In artikel 26*sexies*, § 2, van dezelfde wet, wordt het woord « vennoten » vervangen door het woord « leden ».

Art. 36

Un article 26*octies*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 26*octies*. — § 1^{er}. Les associations valablement constituées à l'étranger conformément à la loi de l'État dont elles relèvent qui fondent en Belgique un siège d'opération, sont tenues de déposer au dossier visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er} :

1° les statuts de l'association;
2° l'adresse précise du siège de l'association, l'indication des buts et de l'activité, l'adresse précise du siège d'opération ainsi que sa dénomination si elle ne correspond pas à celle de l'association;

3° les actes relatifs à la nomination des personnes qui ont le pouvoir d'engager l'association à l'égard des tiers et de la représenter en justice en tant que représentants de l'association pour l'activité du siège d'opération ainsi que les actes relatifs à la nomination des personnes déléguées à la gestion journalière; ces actes comportent les indications visées à l'article 3, § 1^{er}, alinéa 2;

4° toute modification aux documents et indications visés au présent alinéa;

5° la décision de fermeture du siège d'opération.

Les actes et documents visés à l'alinéa 1^{er}, 1° à 3°, doivent être déposés préalablement à l'ouverture du siège d'opération.

Les documents visés au présent paragraphe doivent, en vue de leur dépôt, être rédigés ou traduits dans la langue ou dans l'une des langues officielles du tribunal dans le ressort duquel le siège d'opération est établi.

§ 2. Les personnes visées au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3°, du présent article sont soumises à la même responsabilité envers les tiers que si elles géraient une association belge. Elles sont en outre tenues d'accomplir les formalités de publicité prévues par le présent article.

§ 3. L'article 17, §§ 2, 3, 5 et 6, ainsi que, par analogie, l'article 64*octies* des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, sont applicables aux sièges d'opération visés au paragraphe 1^{er} du présent article. Pour l'application de ces dispositions, l'ensemble des sièges d'opération belges est considéré comme une association sans but lucratif distincte pour le calcul des seuils et les personnes visées au § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3°, du présent article sont assimilées aux administrateurs.

Les commissaires sont nommés par l'association visée au § 1^{er} du présent article parmi les membres, personnes physiques ou morales, de l'Institut des réviseurs d'entreprises, pour un terme de trois ans renouvelable. Les commissaires communiquent à cette association le rapport établi conformément à

Art. 36

Een artikel 26*octies*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 26*octies*. — § 1. Verenigingen die op geldige wijze in het buitenland zijn opgericht overeenkomstig de wet van de Staat waartoe zij behoren en die in België een centrum van werkzaamheden openen, moeten in het dossier bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, de volgende gegevens vermelden :

1° de statuten van de vereniging;
2° het precieze adres van de zetel van de vereniging, de opgave van de doelstellingen en van de activiteiten om die te realiseren, het precieze adres van het centrum van werkzaamheden alsook de naam ervan ingeval die niet overeenstemt met de naam van de vereniging;

3° de akten betreffende de benoeming van de personen gemachtigd om de vereniging ten aanzien van derden te verbinden en haar in rechte te vertegenwoordigen als vertegenwoordiger van de vereniging voor de activiteiten van het centrum van werkzaamheden, alsook de akten betreffende de benoeming van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen; deze akten bevatten de gegevens bedoeld in artikel 3, § 1, tweede lid;

4° de wijzigingen in de stukken en in de gegevens bedoeld in dit lid;

5° de beslissing tot sluiting van het centrum van werkzaamheden.

De akten en stukken bedoeld in het eerste lid, 1° tot 3°, moeten worden neergelegd voorafgaand aan de opening van het centrum van werkzaamheden.

De stukken bedoeld in deze paragraaf moeten met het oog op de neerlegging ervan worden opgesteld of vertaald in de taal of in een van de officiële talen van de rechtbank van het rechtsgebied waar het centrum van werkzaamheden is gevestigd.

§ 2. De personen bedoeld in § 1, eerste lid, 3°, van dit artikel dragen jegens derden dezelfde aansprakelijkheid als degenen die een Belgische vereniging besturen. Bovendien moeten zij de in dit artikel bepaalde formaliteiten inzake bekendmaking vervullen.

§ 3. Artikel 17, §§ 2, 3, 5 en 6, evenals, naar analogie, artikel 64*octies* van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935 zijn van toepassing op de centra van werkzaamheden bedoeld in § 1 van dit artikel. Voor de toepassing van deze bepalingen worden alle Belgische centra van werkzaamheden in het kader van de berekening van de drempels beschouwd als een afzonderlijke vereniging zonder winst oogmerk en worden de personen bedoeld in § 1, eerste lid, 3°, van dit artikel gelijkgesteld met de bestuurders.

De verenigingen bedoeld in § 1 van dit artikel benoemen de commissarissen onder de leden, zowel natuurlijke personen als rechtspersonen, van het Instituut der bedrijfsrevisoren voor een hernieuwbare periode van drie jaar. De commissarissen bezorgen aan die verenigingen het verslag opgesteld overeen-

l'article 65 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, qui s'applique par analogie.

§ 4. À la requête du ministère public ou de tout intéressé, le tribunal de première instance dans le ressort duquel est tenu le dossier visé à l'article 26*nonies*, § 1^{er}, peut ordonner la fermeture du siège d'opération dont les activités contreviennent gravement à ses statuts, à la loi ou à l'ordre public. ».

Art. 37

Un article 26*nonies*, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 26*nonies*. — § 1^{er}. Il est tenu au greffe civil du tribunal de première instance un dossier pour chaque association ayant son siège dans l'arrondissement et pour chaque association visée à l'article 26*octies*, § 1^{er}, ouvrant un siège d'opération dans l'arrondissement. En cas de pluralité de sièges d'opération ouverts en Belgique par une telle association, le dépôt peut être fait au greffe civil du tribunal de première instance dans le ressort duquel un siège d'opération est établi, selon le choix de l'association. Dans ce cas, l'association visée à l'article 26*octies*, § 1^{er}, doit indiquer, dans ses actes et sa correspondance, le lieu où son dossier est tenu.

Ce dossier est composé :

— des statuts et de leurs modifications, déposés conformément aux articles 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, et 9;

— des actes relatifs à la nomination des administrateurs et des personnes habilitées à représenter l'association ainsi qu'à l'étendue de leurs pouvoirs et à la cessation de leurs fonctions, et de leurs modifications, déposés conformément aux articles 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, et 9*bis*, alinéa 1^{er};

— des actes relatifs à la désignation du siège de l'association et de leurs modifications, déposés conformément aux articles 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, et 9*bis*, alinéa 1^{er};

— de la liste des membres et de ses modifications, déposés conformément à l'article 10, § 2;

— des décisions relatives à la nullité ou à la dissolution de l'association et à sa liquidation, déposées conformément à l'article 23, alinéa 1^{er};

— des comptes des associations qui sollicitent des libéralités auprès du public, déposés conformément à l'article 17, § 3, alinéa 1^{er}.

Le Roi détermine les modalités et les frais de constitution du dossier, limités au coût réel. Il peut prévoir que les documents visés à l'alinéa 2 peuvent être déposés et reproduits sous la forme qu'il détermine. Les copies font foi comme les documents dépo-

komstig artikel 65 van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, dat van overeenkomstige toepassing is.

§ 4. De rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waar het dossier bedoeld in artikel 26*nonies*, § 1, wordt gehouden, kan op verzoek van het openbaar ministerie of van enige belanghebbende de sluiting gelasten van een centrum van werkzaamheden waarvan de activiteiten op ernstige wijze strijdig zijn met de statuten ervan, met de wet of met de openbare orde. ».

Art. 37

Een artikel 26*nonies*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 26*nonies*. — § 1. Op de burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg wordt een dossier gehouden voor iedere vereniging die haar zetel heeft in het arrondissement, alsook voor iedere vereniging bedoeld in artikel 26*octies*, § 1, die in het arrondissement een centrum van werkzaamheden opent. Ingeval een dergelijke vereniging in België verscheidene centra van werkzaamheden opent, kunnen de stukken terzake worden neergelegd op de burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin een van die centra gevestigd is, zulks naar keuze van de vereniging. In dat geval moet de in artikel 26*octies*, § 1, bedoelde vereniging in haar akten en in haar briefwisseling de plaats vermelden waar haar dossier wordt gehouden.

Dit dossier bestaat uit :

— de statuten en de wijzigingen erin, die overeenkomstig de artikelen 3, § 1, eerste lid, en 9 zijn neergelegd;

— de akten betreffende de benoeming van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, alsook betreffende de omvang van hun bevoegdheid en hun ambtsbeëindiging, alsook de wijzigingen erin, die overeenkomstig de artikelen 3, § 1, eerste lid, en 9*bis*, eerste lid, zijn neergelegd;

— de akten betreffende de vestiging van de zetel van de vereniging en de wijzigingen erin, die overeenkomstig de artikelen 3, § 1, eerste lid, en 9*bis*, eerste lid, zijn neergelegd;

— de ledenlijst en de wijzigingen erin, die overeenkomstig artikel 10, § 2, zijn neergelegd;

— de beslissingen betreffende de nietigheid of de ontbinding van de vereniging en de vereffening ervan, die overeenkomstig artikel 23, eerste lid, zijn neergelegd;

— de rekeningen van de verenigingen die bij het publiek om giften verzoeken en die overeenkomstig artikel 17, § 3, eerste lid, zijn neergelegd.

De Koning bepaalt de wijze waarop het dossier moet worden aangelegd alsook de daarmee gepaard gaande kosten die tot de reële kostprijs moeten beperkt zijn. Hij kan erin voorzien dat de stukken bedoeld in het tweede lid kunnen worden neergelegd

sés et peuvent leur être substituées aux conditions déterminées par le Roi. Le Roi peut également permettre le traitement automatisé des données du dossier qu'il détermine. Le Roi peut également autoriser la mise en relation des fichiers de données. Le cas échéant, Il en fixe les modalités.

Toute personne peut, concernant une association déterminée, prendre connaissance gratuitement des documents déposés et en obtenir, même par correspondance, copie intégrale ou partielle, sans autre paiement que celui des droits de greffe. Ces copies sont certifiées conformes à l'original, à moins que le demandeur ne renonce à cette formalité.

§ 2. Sont publiés par extrait, aux frais des intéressés, dans les annexes du *Moniteur belge* les actes, documents et décisions visés aux articles 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3^{ter}, 9, alinéas 1^{er} et 2, et 23, alinéa 1^{er}.

L'extrait contient :

1° en ce qui concerne les actes visés à l'article 3, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, les indications visées aux articles 2, 1° à 4°, 7°, 9° et 10°, 3, § 1^{er}, alinéas 2 et 3;

2° en ce qui concerne les actes visés aux articles 9, et 9bis, alinéa 1^{er}, les indications visées à l'article 9bis, alinéa 2, ainsi que les modifications aux indications contenues dans l'extrait en vertu du présent alinéa, 1°;

3° en ce qui concerne les actes visés à l'article 23, alinéa 1^{er}, les indications visées à l'article 23, alinéa 2, ainsi que les modifications à ces indications;

4° l'indication de la date et de l'objet des décisions de l'assemblée générale visées à l'article 23, alinéa 1^{er}; l'indication de la date et de l'objet des décisions judiciaires, visées à la même disposition, passées en force de chose jugée ou exécutoires par provision, des décisions judiciaires réformant les décisions exécutoires par provision précitées, ainsi que l'indication des juridictions qui les ont prononcées.

Sont publiés dans les annexes du *Moniteur belge*, aux frais des intéressés, les actes, documents et décisions visés à l'article 26octies, § 1^{er}, alinéa 1^{er}.

Le Roi indique les fonctionnaires qui recevront les actes, documents ou décisions et détermine la forme et les conditions du dépôt et de la publication. La publication doit être faite dans les trente jours du dépôt à peine de dommages-intérêts contre les fonctionnaires auxquels l'omission ou le retard serait imputable.

§ 3. Les actes, documents et décisions dont le dépôt est prescrit par la présente loi ne sont opposables aux tiers qu'à partir du jour de leur dépôt ou, lorsque la publication en est également prescrite par

en gereproduceerd in de door Hem bepaalde vorm. Kopieën hebben dezelfde bewijskracht als neergelegde stukken en kunnen in de plaats ervan worden gesteld onder de voorwaarden bepaald door de Koning. De Koning kan eveneens toestaan dat sommige gegevens van het dossier die Hij bepaalt, op geautomatiseerde wijze worden verwerkt. Voorts kan de Koning toestaan dat de gegevensbestanden met elkaar in verbinding worden gebracht. In voorkomend geval stelt Hij de wijze vast waarop zulks moet geschieden.

Eenieder kan met betrekking tot een bepaalde vennootschap kosteloos kennis nemen van de neergelegde stukken. Tegen betaling van de griffierechten kan, ook op schriftelijke aanvraag, een volledig of gedeeltelijk afschrift ervan worden verkregen. Deze afschriften worden eensluidend verklaard met het origineel, tenzij de aanvrager van deze formaliteit afziet.

§ 2. De akten, de stukken en de beslissingen bedoeld in de artikelen 3, § 1, eerste lid, 3^{ter}, 9, eerste en tweede lid, en 23, eerste lid, worden, op kosten van de betrokkenen, bij uittreksel bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*.

Het uittreksel vermeldt :

1° in verband met de akten bedoeld in artikel 3, § 1, eerste lid, de gegevens bedoeld in de artikelen 2, 1° tot 4°, 7°, 9° en 10°, 3, § 1, tweede en derde lid;

2° in verband met de akten bedoeld in de artikelen 9 en 9bis, eerste lid, de gegevens bedoeld in artikel 9bis, tweede lid, evenals de wijzigingen in de gegevens die overeenkomstig 1° van dit lid, in het uittreksel zijn vermeld;

3° in verband met de akten bedoeld in artikel 23, eerste lid, de gegevens bedoeld in artikel 23, tweede lid, evenals de wijzigingen van die gegevens;

4° de datum en het onderwerp van de beslissingen van de algemene vergadering bedoeld in artikel 23, eerste lid; de datum en het onderwerp van de rechterlijke beslissingen bedoeld in dezelfde bepaling die in kracht van gewijsde zijn gegaan of uitvoerbaar zijn bij voorraad, alsook van de rechterlijke beslissingen op grond waarvan voornoemde bij voorraad uitvoerbare beslissingen worden tenietgedaan; de rechtbanken welke die beslissingen hebben uitgesproken.

De akten, de stukken en de beslissingen bedoeld in artikel 26octies, § 1, eerste lid, worden op kosten van de betrokkenen, bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*.

De Koning wijst de ambtenaren aan voor wie de akten, de stukken of beslissingen bestemd zijn en bepaalt de vorm waarin en de voorwaarden waaronder zij moeten worden neergelegd en bekendgemaakt. De bekendmaking moet binnen 30 dagen na de neerlegging plaatsvinden op straffe van schadevergoeding ten laste van de ambtenaren aan wie het verzuim of de vertraging te wijten is.

§ 3. De akten, de stukken en de beslissingen die krachtens deze wet moeten worden neergelegd, kunnen aan derden slechts worden tegengeworpen vanaf de dag van neerlegging ervan of, indien zij naar luid

la présente loi, à partir du jour de leur publication aux annexes du *Moniteur belge*, sauf si l'association prouve que ces tiers en avaient antérieurement connaissance. Les tiers peuvent néanmoins se prévaloir des actes, documents et décisions dont le dépôt ou la publication n'ont pas été effectués. Pour les opérations intervenues avant le trente et unième jour qui suit celui de la publication, ces actes, documents et décisions ne sont pas opposables aux tiers qui prouvent qu'ils ont été dans l'impossibilité d'en avoir connaissance.

En cas de discordance entre le texte déposé et celui qui est publié aux annexes du *Moniteur belge*, ce dernier n'est pas opposable aux tiers. Ceux-ci peuvent néanmoins s'en prévaloir, à moins que l'association ne prouve qu'ils ont eu connaissance du texte déposé. ».

Art. 38

Au Titre II de la même loi sont opérées les modifications suivantes :

1° Dans le texte français, l'intitulé du Titre II est remplacé par l'intitulé suivant : « TITRE II : DES FONDATIONS D'UTILITÉ PUBLIQUE »;

2° Dans le texte français des articles 27 à 43, les mots « un établissement », les mots « l'établissement » et le mot « établissements » sont respectivement remplacés par les mots « une fondation », les mots « la fondation » et le mot « fondations »;

3° Dans le texte français de l'article 30, alinéa 2, 1°, les mots « l'objet ou les objets » sont remplacés par les mots « le but ou les buts »;

4° Dans le texte néerlandais, l'intitulé du Titre II et les textes des articles 27 à 43 sont respectivement remplacés par l'intitulé et les textes qui suivent :

« TITEL II : STICHTINGEN VAN OPENBAAR NUT

Art. 27. — Eenieder kan, met goedkeuring van de regering, het geheel of een deel van zijn goederen bij authentieke akte of bij eigenhandig testament bestemmen voor de oprichting van een stichting van openbaar nut, die rechtspersoonlijkheid verkrijgt onder de hierna bepaalde voorwaarden.

Stichtingen in de zin van deze titel zijn alleen de instellingen die gericht zijn op het bevorderen, zonder winstoogmerk, van de filantropie, de godsdienst, de wetenschap, de kunst of de opvoeding.

Art. 28. — De authentieke verklaring die strekt tot oprichting van een stichting, wordt door de stichter ter goedkeuring voorgelegd aan de regering.

Sterft de stichter alvorens zijn verklaring aan de regering te hebben voorgelegd of is er geen uitvoerder van zijn uiterste wil, dan moeten de erfgenamen of de

van deze wet ook moeten worden bekendgemaakt, vanaf de dag van bekendmaking ervan in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*, behalve indien de vereniging aantoont dat die derden reeds kennis ervan hadden. Derden kunnen zich niettemin beroepen op akten, stukken en beslissingen die nog niet zijn neergelegd of bekendgemaakt. Die akten, stukken en beslissingen kunnen met betrekking tot handelingen verricht voor de eenendertigste dag volgend op de bekendmaking, niet worden tegengeworpen aan derden die aantonen dat zij onmogelijk kennis ervan hadden kunnen hebben.

In geval van tegenstrijdigheid tussen de neergelegde tekst en die bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*, kan deze laatste niet aan derden worden tegengeworpen. Zij kunnen zich evenwel erop beroepen tenzij de vereniging aantoont dat zij van de neergelegde tekst kennis hadden. ».

Art. 38

In Titel II van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de Franse tekst wordt het opschrift van Titel II vervangen door het volgende opschrift : « TITRE II : DES FONDATIONS D'UTILITÉ PUBLIQUE »;

2° In de Franse tekst van de artikelen 27 tot 43 worden de woorden « un établissement », de woorden « l'établissement » en het woord « établissements » respectievelijk vervangen door de woorden « une fondation », de woorden « la fondation » en het woord « fondations »;

3° In de Franse tekst van artikel 30, tweede lid, 1°, worden de woorden « l'objet ou les objets » vervangen door de woorden « le but ou les buts »;

4° In de Nederlandse tekst worden het opschrift van Titel II en de tekst van de artikelen 27 tot 43 vervangen door het volgende opschrift en de volgende tekst :

« TITEL II : STICHTINGEN VAN OPENBAAR NUT

Art. 27. — Eenieder kan, met goedkeuring van de regering, het geheel of een deel van zijn goederen bij authentieke akte of bij eigenhandig testament bestemmen voor de oprichting van een stichting van openbaar nut, die rechtspersoonlijkheid verkrijgt onder de hierna bepaalde voorwaarden.

Stichtingen in de zin van deze titel zijn alleen de instellingen die gericht zijn op het bevorderen, zonder winstoogmerk, van de filantropie, de godsdienst, de wetenschap, de kunst of de opvoeding.

Art. 28. — De authentieke verklaring die strekt tot oprichting van een stichting, wordt door de stichter ter goedkeuring voorgelegd aan de regering.

Sterft de stichter alvorens zijn verklaring aan de regering te hebben voorgelegd of is er geen uitvoerder van zijn uiterste wil, dan moeten de erfgenamen

rechtverkrijgenden de authentieke akte of de uiterste wilsbeschikkingen aan de regering voorleggen.

De stichter kan zijn verklaring intrekken zolang deze niet is goedgekeurd. De erfgenamen of de rechtverkrijgenden zijn daartoe niet gerechtigd.

Indien de oprichting van een stichting voortvloeit uit een beschikking bij uiterste wil, kan de erflater een uitvoerder met recht van bezitneming benoemen om die beschikking ten uitvoer te brengen.

Art. 29. — Het koninklijk besluit tot goedkeuring stelt mede regels voor de toepassing.

Tenzij de stichter anders beschikt, gaan de rechten van de stichting terug, hetzij tot de dag waarop de oprichtingsakte aan de regering is voorgelegd, hetzij tot de dag waarop de stichter overleden is.

Art. 30. — De stichting heeft slechts rechtspersoonlijkheid wanneer haar statuten door de regering zijn goedgekeurd.

De statuten moeten vermelden :

1° het doel of de doeleinden waarvoor de stichting is opgericht;

2° de naam van de stichting en de plaats waar zij haar zetel heeft. Die zetel moet in België gelegen zijn;

3° de naam, het beroep, de woonplaats en de nationaliteit van de bestuurders, alsmede de wijze van benoeming van nieuwe bestuurders;

4° de bestemming van de goederen ingeval de stichting ophoudt te bestaan.

Art. 31. — De statuten van een stichting kunnen slechts worden gewijzigd door de wet of bij een overeenkomst tussen de regering en de meerderheid van de fungerende bestuurders.

Art. 32. — De statuten, de wijziging van de statuten, de benoeming, het vrijwillig of gedwongen ontslag van een bestuurder worden in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 33. — De statuten van een stichting kunnen bepalen dat in de vervanging van de bestuurders die ophouden hun opdracht te vervullen, wordt voorzien door toedoen van de nog fungerende bestuurders of dat, bij het opvallen van een plaats, de bestuurder wordt benoemd op de wijze door de statuten bepaald, hetzij door een openbare overheid, hetzij door een openbare instelling of door een stichting, hetzij door een vereniging of een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, hetzij door particulieren.

Art. 34. — Elk jaar leggen de bestuurders van een stichting de rekening en de begroting aan de regering voor binnen twee maanden nadat zij zijn opgemaakt.

De rekening en de begroting worden binnen dezelfde termijn bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Art. 35. — De stichting kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft om haar taak te vervullen.

Art. 36. — Elke gift onder de levenden of bij testament aan een stichting behoeft machtiging van de regering. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften van roerend goed waarvan de

of de rechtverkrijgenden de authentieke akte of de uiterste wilsbeschikkingen aan de regering voorleggen.

De stichter kan zijn verklaring intrekken zolang deze niet is goedgekeurd. De erfgenamen of de rechtverkrijgenden zijn daartoe niet gerechtigd.

Indien de oprichting van een stichting voortvloeit uit een beschikking bij uiterste wil, kan de erflater een uitvoerder met recht van bezitneming benoemen om die beschikking ten uitvoer te brengen.

Art. 29. — Het koninklijk besluit tot goedkeuring stelt mede regels voor de toepassing.

Tenzij de stichter anders beschikt, gaan de rechten van de stichting terug, hetzij tot de dag waarop de oprichtingsakte aan de regering is voorgelegd, hetzij tot de dag waarop de stichter overleden is.

Art. 30. — De stichting heeft slechts rechtspersoonlijkheid wanneer haar statuten door de regering zijn goedgekeurd.

De statuten moeten vermelden :

1° het doel of de doeleinden waarvoor de stichting is opgericht;

2° de naam van de stichting en de plaats waar zij haar zetel heeft. Die zetel moet in België gelegen zijn;

3° de naam, het beroep, de woonplaats en de nationaliteit van de bestuurders, alsmede de wijze van benoeming van nieuwe bestuurders;

4° de bestemming van de goederen ingeval de stichting ophoudt te bestaan.

Art. 31. — De statuten van een stichting kunnen slechts worden gewijzigd door de wet of bij een overeenkomst tussen de regering en de meerderheid van de fungerende bestuurders.

Art. 32. — De statuten, de wijziging van de statuten, de benoeming, het vrijwillig of gedwongen ontslag van een bestuurder worden in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 33. — De statuten van een stichting kunnen bepalen dat in de vervanging van de bestuurders die ophouden hun opdracht te vervullen, wordt voorzien door toedoen van de nog fungerende bestuurders of dat, bij het opvallen van een plaats, de bestuurder wordt benoemd op de wijze door de statuten bepaald, hetzij door een openbare overheid, hetzij door een openbare instelling of door een stichting, hetzij door een vereniging of een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, hetzij door particulieren.

Art. 34. — Elk jaar leggen de bestuurders van een stichting de rekening en de begroting aan de regering voor binnen twee maanden nadat zij zijn opgemaakt.

De rekening en de begroting worden binnen dezelfde termijn bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Art. 35. — De stichting kan slechts die onroerende goederen in eigendom of anderszins bezitten, welke zij nodig heeft om haar taak te vervullen.

Art. 36. — Elke gift onder de levenden of bij testament aan een stichting behoeft machtiging van de regering. Machtiging is evenwel niet vereist voor de aanneming van giften van roerend goed waarvan de

waarde niet hoger is dan 400 000 frank. De Koning kan dat bedrag aanpassen aan de muntontwikkeling.

Art. 37. — De oprichting van een stichting en de giften onder de levenden of bij testament aan een stichting laten de rechten van de schuldeisers of de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de stichters, schenkers of erflaters onverkort.

Zij kunnen de vernietiging van handelingen verriicht met bedrieglijke benadeling van hun rechten en zelfs de ontbinding van de stichting en de vereffening van haar goederen in rechte vorderen.

Art. 38. — De bestuurders van een stichting hebben de bevoegdheid die hun door de statuten worden toegekend. Zij vertegenwoordigen de stichting in en buiten rechte.

De goederen van de stichting strekken tot waarborg voor de in haar naam aangegane verbintenissen.

Art. 39. — De stichting is burgerlijk aansprakelijk voor de onrechtmatige daden van haar aangestelden, bestuurders of andere organen die haar vertegenwoordigen.

Art. 40. — De regering draagt er zorg voor dat de goederen van een stichting worden aangewend voor het doel waarvoor zij is opgericht. De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de stichting is gevestigd, kan op vordering van het openbaar ministerie het ontslag uitspreken van de bestuurders die blijken geven van nalatigheid of ongeschiktheid, die de verplichtingen welke hun door de wet of de statuten zijn opgelegd, niet nakomen of de goederen van de stichting aanwenden voor een doel waarvoor zij niet zijn bestemd of dat in strijd is met de openbare orde.

In dat geval worden nieuwe bestuurders benoemd overeenkomstig de statuten, dan wel aangesteld door de regering indien de rechtbank het beslist.

Art. 41. — Wanneer de stichting niet meer in staat is om de diensten te bewijzen waarvoor zij is opgericht, kan de rechtbank op vordering van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken.

Wordt de ontbinding uitgesproken, dan benoemt de rechter een of meer vereffenaars, die na aanzuivering van het passief aan de goederen de in de statuten bepaalde bestemming geven. Indien dit niet mogelijk is, dragen de vereffenaars na machtiging door de rechtbank de goederen over aan de regering. Deze geeft er een bestemming aan die zoveel mogelijk overeenkomt met het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Art. 42. — Tegen de vonnissen uitgesproken overeenkomstig de artikelen 40 en 41 kan hoger beroep worden ingesteld.

Art. 43. — In geval van verzuim van de door de wet voorgeschreven bekendmakingen kan de stichting zich tegen derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen; derden kunnen zich daar wel op beroepen tegen de stichting. ».

waarde niet hoger is dan 400 000 frank. De Koning kan dat bedrag aanpassen aan de muntontwikkeling.

Art. 37. — De oprichting van een stichting en de giften onder de levenden of bij testament aan een stichting laten de rechten van de schuldeisers of de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de stichters, schenkers of erflaters onverkort.

Zij kunnen de vernietiging van handelingen verriicht met bedrieglijke benadeling van hun rechten en zelfs de ontbinding van de stichting en de vereffening van haar goederen in rechte vorderen.

Art. 38. — De bestuurders van een stichting hebben de bevoegdheid die hun door de statuten worden toegekend. Zij vertegenwoordigen de stichting in en buiten rechte.

De goederen van de stichting strekken tot waarborg voor de in haar naam aangegane verbintenissen.

Art. 39. — De stichting is burgerlijk aansprakelijk voor de onrechtmatige daden van haar aangestelden, bestuurders of andere organen die haar vertegenwoordigen.

Art. 40. — De regering draagt er zorg voor dat de goederen van een stichting worden aangewend voor het doel waarvoor zij is opgericht. De burgerlijke rechtbank van de plaats waar de stichting is gevestigd, kan op vordering van het openbaar ministerie het ontslag uitspreken van de bestuurders die blijken geven van nalatigheid of ongeschiktheid, die de verplichtingen welke hun door de wet of de statuten zijn opgelegd, niet nakomen of de goederen van de stichting aanwenden voor een doel waarvoor zij niet zijn bestemd of dat in strijd is met de openbare orde.

In dat geval worden nieuwe bestuurders benoemd overeenkomstig de statuten, dan wel aangesteld door de regering indien de rechtbank het beslist.

Art. 41. — Wanneer de stichting niet meer in staat is om de diensten te bewijzen waarvoor zij is opgericht, kan de rechtbank op vordering van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken.

Wordt de ontbinding uitgesproken, dan benoemt de rechter een of meer vereffenaars, die na aanzuivering van het passief aan de goederen de in de statuten bepaalde bestemming geven. Indien dit niet mogelijk is, dragen de vereffenaars na machtiging door de rechtbank de goederen over aan de regering. Deze geeft er een bestemming aan die zoveel mogelijk overeenkomt met het doel waarvoor de stichting is opgericht.

Art. 42. — Tegen de vonnissen uitgesproken overeenkomstig de artikelen 40 en 41 kan hoger beroep worden ingesteld.

Art. 43. — In geval van verzuim van de door de wet voorgeschreven bekendmakingen kan de stichting zich tegen derden niet op de rechtspersoonlijkheid beroepen; derden kunnen zich daar wel op beroepen tegen de stichting. ».

Art. 39

Un titre III, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Titre III. — Des fondations privées

Art. 44. — Toute personne peut affecter tout ou partie de ses biens à la constitution d'une fondation privée.

La fondation privée jouit de la personnalité civile dans les conditions déterminées par le présent Titre. Elle ne peut ni poursuivre un but de lucre, ni se livrer à des activités commerciales ou lucratives, sauf si celles-ci sont accessoires à une activité principale non lucrative et nécessaires à la réalisation de son but.

La fondation privée est, à peine de nullité, constituée par acte authentique.

Art. 45. — Il est tenu au greffe civil du tribunal de première instance un dossier pour chaque fondation privée ayant son siège dans l'arrondissement et pour chaque fondation visée à l'article 52, alinéa 3. L'article 26*nonies*, § 1^{er}, § 2, alinéa 4, et § 3, est applicable par analogie.

Sont publiés par extrait, aux frais des intéressés, dans les annexes du *Moniteur belge* les actes, documents et décisions visés aux articles 46, 47, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, et § 2, alinéa 1^{er}.

L'extrait contient :

- 1° les indications visées à l'article 46;
- 2° par analogie, les indications visées aux articles 3, § 1^{er}, alinéas 2 et 3, 9*bis*, alinéa 2, 23, alinéa 2, et 26*nonies*, § 2, alinéa 2, 4°;
- 3° les modifications aux indications visées aux 1° et 2°.

Art. 46. — Les statuts d'une fondation privée doivent mentionner :

1° le nom, prénoms ou la dénomination sociale, le domicile ou le siège et la nationalité du fondateur;

2° la dénomination de la fondation;

3° la désignation précise du ou des buts en vue desquels elle est formée ainsi que l'activité qu'elle se propose de mettre en œuvre pour atteindre ce ou ces buts;

4° le mode de nomination et de cessation des fonctions des administrateurs et, le cas échéant, des personnes habilitées à représenter la fondation conformément à l'article 48, alinéa 3, l'étendue de leurs pouvoirs et la manière de les exercer, soit en agissant seuls, soit conjointement, soit en collège ainsi que le mode de nomination des commissaires;

5° la destination du patrimoine de la fondation en cas de dissolution;

6° la durée de la fondation lorsqu'elle n'est pas illimitée;

7° les conditions auxquelles les statuts peuvent être modifiés.

Art. 39

Een titel III, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Titel III — Private stichtingen

Art. 44. — Eenieder kan het geheel of een gedeelte van zijn goederen aanwenden voor de oprichting van een private stichting.

De private stichting bezit rechtspersoonlijkheid onder de voorwaarden omschreven in deze titel. Zij mag geen winstoogmerk hebben en geen handelsactiviteiten of winstgevende activiteiten uitoefenen, behalve naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit en zij noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het doel ervan.

De private stichting moet op straffe van nietigheid bij authentieke akte worden opgericht.

Art. 45. — Op de burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg wordt een dossier gehouden voor iedere private stichting die haar zetel heeft in het arrondissement, alsook voor iedere stichting bedoeld in artikel 52, derde lid. Artikel 26*nonies*, § 1, § 2, vierde lid, en § 3, is van overeenkomstige toepassing.

De akten, stukken en beslissingen bedoeld in de artikelen 46, 47, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, worden op kosten van de betrokkenen bij uittreksel bekendgemaakt in de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad*.

Het uittreksel vermeldt :

- 1° de gegevens bedoeld in artikel 46;
- 2° naar analogie, de gegevens bedoeld in de artikelen 3, § 1, tweede en derde lid, 9*bis*, tweede lid, 23, tweede lid en 26*nonies*, § 2, tweede lid, 4°;
- 3° de wijzigingen in de gegevens bedoeld in de punten 1° en 2°.

Art. 46. — De statuten van een private stichting moeten de volgende gegevens vermelden :

1° de naam en voornamen of de firma, de woonplaats of de zetel, alsook de nationaliteit van de stichter;

2° de naam van de stichting;

3° de precieze omschrijving van het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht, alsook de activiteiten die zij voornemens is te verrichten om dat doel of die doeleinden te bereiken;

4° de wijze van benoeming en van ambtsbeëindiging van de bestuurders en, in voorkomend geval, van de personen gemachtigd om de stichting overeenkomstig artikel 48, derde lid, te vertegenwoordigen, de omvang van hun bevoegdheid en de wijze waarop zij deze uitoefenen, te weten alleen, gezamenlijk of als college, alsook de wijze van benoeming van de commissarissen;

5° de bestemming van het vermogen van de stichting bij ontbinding;

6° de duur van de stichting ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan;

7° de voorwaarden waaronder de statuten kunnen worden gewijzigd.

Art. 47. — § 1^{er}. La personnalité civile est acquise à la fondation privée à compter du jour où ses statuts et les actes relatifs à la nomination des administrateurs et des personnes habilitées à représenter la fondation conformément à l'article 48, alinéa 3, ainsi qu'à la désignation du siège sont versés au dossier visé à l'article 45, alinéa 1^{er}.

L'article 3, § 1^{er}, alinéas 2 et 3, et § 2, est applicable par analogie.

§ 2. Toute modification des statuts doit être déposée au dossier tenu en vertu de l'article 26^{nonies}, § 1^{er}. Il en est de même de tout acte relatif à la nomination ou cessation des fonctions des administrateurs, des délégués à la gestion journalière, des commissaires et des personnes habilitées à représenter la fondation conformément aux articles 48, alinéa 3, et 48^{bis}, et de tout acte relatif à la désignation du siège.

L'article 9^{bis}, alinéa 2, est applicable par analogie.

Art. 48. — La fondation privée est gérée et représentée dans tous actes judiciaires et extrajudiciaires par un ou plusieurs administrateurs. Chaque administrateur peut accomplir tous les actes nécessaires ou utiles à l'accomplissement du but ou des buts de la fondation. Chaque administrateur représente la fondation à l'égard des tiers et en justice.

Les statuts peuvent apporter des restrictions aux pouvoirs des administrateurs. Ces restrictions ne sont pas opposables aux tiers, même si elles sont publiées.

Toutefois, les statuts peuvent donner qualité à une ou plusieurs personnes pour représenter la fondation privée dans les actes, en ce compris les actions en justice, soit individuellement, soit conjointement. Cette clause est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 45.

Art. 48^{bis}. — La gestion journalière des affaires de la fondation privée, ainsi que la représentation de celle-ci en ce qui concerne cette gestion, peuvent être déléguées à une ou plusieurs personnes, administrateurs ou non, agissant seules ou conjointement.

Leur nomination, leur révocation et leurs attributions sont réglées par les statuts, sans cependant que les restrictions apportées à leurs pouvoirs de représentation pour les besoins de la gestion journalière soient opposables aux tiers, même si elles sont publiées. La clause en vertu de laquelle la gestion journalière est déléguée à une ou plusieurs personnes agissant soit seule(s), soit conjointement est opposable aux tiers dans les conditions prévues par l'article 45.

La responsabilité des délégués à la gestion journalière à raison de cette gestion, se détermine conformément aux règles générales du mandat.

Art. 49. — La constitution d'une fondation privée et les libéralités entre vifs ou testamentaires au profit d'une telle fondation ne portent pas préjudice aux

Art. 47. — § 1. De private stichting bezit rechts-persoonlijkheid vanaf de dag dat haar statuten, de akten betreffende de benoeming van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de stichting overeenkomstig artikel 48, derde lid, te vertegenwoordigen, alsook die inzake de vestiging van de zetel bij het dossier bedoeld in artikel 45, eerste lid, worden gevoegd.

Artikel 3, § 1, tweede en derde lid, en § 2 is van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Elke wijziging in de statuten moet bij het dossier gehouden op grond van artikel 26^{nonies}, § 1, worden gevoegd. Zulks geldt ook voor akten betreffende de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de commissarissen en van de personen gemachtigd om de stichting overeenkomstig de artikelen 48, derde lid, en 48^{bis} te vertegenwoordigen, alsook voor akten betreffende de vestiging van de zetel.

Artikel 9^{bis}, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Art. 48. — De private stichting wordt bestuurd en in en buiten rechte vertegenwoordigd door een of meer bestuurders. Iedere bestuurder kan alle handelingen verrichten die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van het doel of de doeleinden van de stichting. Iedere bestuurder vertegenwoordigt de stichting jegens derden en in rechte.

De statuten kunnen de bevoegdheid van de bestuurders beperken. Deze beperkingen kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet indien zij zijn bekendgemaakt.

De statuten kunnen evenwel aan een of meer personen bevoegdheid verlenen om de private stichting in en buiten rechte te vertegenwoordigen, hetzij alleen, hetzij gezamenlijk. Dit beding is tegenwerpbaar aan derden onder de voorwaarden bepaald in artikel 45.

Art. 48^{bis}. — Het dagelijks bestuur van de private stichting, alsook de vertegenwoordiging van de vereniging wat dat bestuur aangaat, mogen worden opgedragen aan een of meer personen, al dan niet bestuurder of lid, die alleen of gezamenlijk optreden.

Hun benoeming, ontslag en bevoegdheid worden geregeld bij de statuten, echter zonder dat beperkingen van hun vertegenwoordigingsbevoegdheid ten behoeve van het dagelijks bestuur aan derden kunnen worden tegengeworpen, zelfs indien zij openbaar zijn gemaakt. De bepaling waarbij het dagelijks bestuur wordt opgedragen aan een of meer personen die alleen of gezamenlijk optreden, kan aan derden worden tegengeworpen onder de voorwaarden bepaald in artikel 45.

De aansprakelijkheid uit hoofde van het dagelijks bestuur wordt ten aanzien van hen aan wie het is opgedragen, bepaald overeenkomstig de algemene regels van de lastgeving.

Art. 49. — De oprichting van een private stichting en de schenkingen onder de levenden of bij testament ten voordele van een stichting doen geen afbreuk aan

droits des créanciers ou héritiers réservataires des fondateurs, donateurs ou testateurs. Ceux-ci peuvent poursuivre en justice l'annulation des actes faits en fraude de leurs droits de même que la dissolution de la fondation.

Art. 50. — Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant d'une fondation privée doivent mentionner la dénomination, précédée ou suivie immédiatement des mots « fondation privée » ainsi que l'adresse de son siège. L'article 11, alinéa 2, est applicable par analogie.

Art. 51. — Les décisions relatives à la dissolution ou à la nullité de la fondation privée, aux conditions de la liquidation, à la nomination et à la cessation de fonction des liquidateurs, à la clôture de la liquidation ainsi qu'à l'affectation des biens, et les décisions judiciaires relatives à la fermeture d'un siège d'opération, sont, dans le mois de leur date, déposées au dossier visé à l'article 45, alinéa 1^{er}.

L'article 23, alinéa 2, est applicable par analogie. Tous les actes, factures, annonces, publications et autres pièces émanant d'une fondation ayant fait l'objet d'une décision de dissolution doivent mentionner la dénomination sociale précédée ou suivie immédiatement des mots « fondation privée en liquidation ».

Art. 52. — Sont applicables par analogie les articles 3*bis*, 3*ter*, 11, 14, 15, alinéa 1^{er}, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 25 et 26.

L'article 17, § 1^{er}, § 2, à l'exception de la limite relative au nombre de travailleurs occupés, § 3 et §§ 5 et 6, sont applicables par analogie. L'article 64, § 1^{er}, alinéas 2 à 5, § 2, alinéas 2 et 3, et les articles 64*bis* à 66 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, sont applicables par analogie. Les commissaires communiquent à la fondation le rapport établi conformément à l'article 65 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées le 30 novembre 1935, qui est applicable par analogie.

Les articles 26*octies* et 26*nonies*, § 2, alinéa 3, sont applicables par analogie aux fondations privées valablement constituées à l'étranger conformément à la loi de l'État dont elles relèvent et qui fondent en Belgique un siège d'opération.

Art. 52*bis*. — Par acte authentique et moyennant l'approbation du gouvernement, toute fondation privée peut, en se conformant aux dispositions du titre II, se transformer en fondation d'utilité publique. Cette transformation n'entraîne aucun changement dans la personnalité juridique de la fondation qui subsiste sous la nouvelle forme.

de rechten van de schuldeisers en van de erfgenamen met wettelijk erfdeel van de stichters, de schenkers of de erflaters. Zij kunnen de nietigverklaring van handelingen verricht met bedrieglijke benadeling van hun rechten, alsook de ontbinding van de stichting in rechte vorderen.

Art. 50. — Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van een private stichting moeten de naam ervan vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « private stichting », alsook het adres van de zetel ervan. Artikel 11, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Art. 51. — De beslissingen betreffende de ontbinding of de nietigheid van de private stichting, de vereffenvingsvoorwaarden, de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars, de afsluiting van de vereffening en de bestemming van de goederen, alsook de rechterlijke beslissingen inzake de sluiting van een centrum van werkzaamheden worden binnen een maand na de dagtekening ervan bij het dossier bedoeld in artikel 45, eerste lid, gevoegd.

Artikel 23, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing. Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen en andere stukken die uitgaan van een stichting in verband waarmee een beslissing tot ontbinding is genomen, moeten de naam van de stichting vermelden, onmiddellijk voorafgegaan of gevolgd door de woorden « private stichting in ontbinding ».

Art. 52. — De artikelen 3*bis*, 3*ter*, 11, 14, 15, eerste lid, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 25 en 26 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 17, § 1, § 2, met uitzondering van de drempel die het aantal tewerkgestelde personen vaststelt, § 3, en §§ 5 en 6, is van overeenkomstige toepassing. Artikel 64, § 1, tweede tot vijfde lid, § 2, tweede en derde lid, en artikelen 64*bis* tot 66 van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, zijn van overeenkomstige toepassing. De commissarissen bezorgen aan de stichtingen het verslag opgemaakt overeenkomstig artikel 65 van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, dat van overeenkomstige toepassing is.

De artikelen 26*octies* en 26*nonies*, § 2, derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op private stichtingen die op geldige wijze in het buitenland zijn opgericht overeenkomstig de wet van de staat waartoe zij behoren en die in België een centrum van werkzaamheden openen.

Art. 52*bis*. — Bij authentiek verleden akte en met goedkeuring van de regering kan iedere private stichting overeenkomstig de bepalingen van titel II omgezet worden in een stichting van openbaar nut. Die omzetting brengt geen enkele wijziging van de rechtspersoonlijkheid van de stichting mee welke in de nieuwe vorm blijft voortbestaan.

À l'acte sont joints :

1° un rapport justificatif établi par le conseil d'administration;

2° un état résumant la situation active et passive de la fondation, arrêté à une date ne remontant pas à plus de trois mois;

3° un rapport sur cet état indiquant notamment s'il traduit d'une manière complète, fidèle et correcte la situation de la fondation, établi par un réviseur d'entreprises ou un expert-comptable inscrit au tableau des experts-comptables externes de l'Institut des experts-comptables désigné par le conseil d'administration.

L'acte est versé au dossier visé à l'article 45, alinéa 1^{er}, et publié conformément à l'alinéa 2 de cette disposition.

Les articles 26^{quater} à 26^{septies} sont applicables par analogie. ».

CHAPITRE II

Autres dispositions modificatives

Art. 40

À l'article 140, 2°, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, modifié par l'arrêté royal du 27 juillet 1961, les mots « et aux associations internationales à but scientifique » sont remplacés par les mots « , aux associations internationales et fondations privées ».

Art. 41

À l'article 59, 2°, du Code des droits de succession, remplacé par l'arrêté royal du 23 décembre 1958 et modifié par l'arrêté royal du 27 juillet 1961, les mots « et aux associations internationales à but scientifique » sont remplacés par les mots « , aux associations internationales et fondations privées ».

Art. 42

L'article 147 du même Code est remplacé comme suit :

« Art. 147. — Les associations sans but lucratif et les fondations privées sont assujetties, à partir du 1^{er} janvier qui suit la date de leur constitution, à une taxe annuelle compensatoire des droits de succession. ».

Aan de akte worden de volgende stukken toegevoegd :

1° een verslag tot staving opgesteld door de raad van bestuur;

2° een staat van de actieve en passieve toestand van de stichting vastgesteld op een datum die niet verder teruggaat dan drie maanden;

3° een verslag over die staat waarin inzonderheid wordt vermeld of die staat op volledige, betrouwbare en correcte wijze de toestand van de stichting weergeeft, opgesteld door een bedrijfsrevisor of door een accountant ingeschreven op het tableau van de externe accountants van het Instituut van accountants en aangewezen door de raad van bestuur.

De akte wordt gevoegd bij het dossier bedoeld in artikel 45, eerste lid, en overeenkomstig het tweede lid van deze bepaling bekendgemaakt.

De artikelen 26^{quater} tot 26^{septies} zijn van overeenkomstige toepassing. ».

HOOFDSTUK II

Andere wijzigingsbepalingen

Art. 40

In artikel 140, 2°, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 27 juli 1961, worden de woorden « en internationale verenigingen met wetenschappelijk doel », vervangen door de woorden « internationale verenigingen en private stichtingen ».

Art. 41

In artikel 59, 2°, van het Wetboek der successierechten, vervangen bij het koninklijk besluit van 23 december 1958 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 27 juli 1961, worden de woorden « en aan de internationale verenigingen met wetenschappelijk doel », vervangen door de woorden « aan de internationale verenigingen en private stichtingen ».

Art. 42

Artikel 147 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt :

« Art. 147. — De verenigingen zonder winstoogmerk en de private stichtingen zijn vanaf 1 januari volgend op de datum van hun oprichting onderworpen aan een jaarlijkse taks tot vergoeding van de successierechten. ».

Art. 43

L'article 148 du même Code est complété comme suit :
« 4° les fondations privées. ».

Art. 44

L'article 148*bis* du même Code, inséré par la loi du 22 décembre 1989, est remplacé par le texte suivant :

« Art. 148*bis*. — Ne sont pas soumises à la taxe les institutions, fondations et associations sans but lucratif, dont la masse des biens déterminée à l'article 150 a une valeur ne dépassant pas un million de francs. ».

Art. 45

Dans l'article 1^{er} de la loi du 22 décembre 1989 relative à la protection du logement familial, les mots « un établissement » sont remplacés par les mots « une fondation ».

Art. 46

Dans l'article 22, § 1^{er}, alinéa 2, de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne, remplacé par la loi du 4 avril 1995, le mot « établissement » est remplacé par le mot « fondation ».

Art. 47

Dans l'article 58 de la loi du 4 avril 1995 portant des dispositions fiscales et financières, le mot « établissement » est remplacé par le mot « fondation ».

CHAPITRE III

Dispositions transitoires

Art. 48

Les associations, les établissements d'utilité publique et les associations visées à l'article 26*octies* constitués avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi doivent se conformer aux obligations prévues par la présente loi, et effectuer, le cas échéant, le dépôt, prescrit par les articles 9 et 9*bis* ou par l'article 26*octies*, § 1^{er}, dans un ou plusieurs délais à fixer par le Roi, ne pouvant être inférieurs à un an ni supérieurs à cinq ans à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 43

Artikel 148 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :
« 4° de private stichtingen. ».

Art. 44

Artikel 148*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 december 1989, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 148*bis*. — De inrichtingen, private stichtingen en verenigingen zonder winstoogmerk waarvan de massa der goederen bedoeld in artikel 150 een waarde heeft die 1 miljoen frank niet overschrijdt, zijn niet aan de taks onderworpen. ».

Art. 45

In artikel 1 van de wet van 22 december 1989 betreffende de bescherming van de gezinswoning worden de woorden « een inrichting » vervangen door de woorden « een stichting ».

Art. 46

In artikel 22, § 1, tweede lid, van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden, gewijzigd bij de wet van 4 april 1995, wordt het woord « inrichting » vervangen door het woord « stichting ».

Art. 47

In artikel 58 van de wet van 4 april 1995 houdende fiscale en financiële bepalingen, wordt het woord « inrichting » vervangen door het woord « stichting ».

HOOFDSTUK III

Overgangsbepalingen

Art. 48

De verenigingen, de instellingen van openbaar nut en de verenigingen bedoeld in artikel 26*octies* opgericht voor de datum van inwerkingtreding van deze wet moeten de verplichtingen bepaald in deze wet in acht nemen en, in voorkomend geval, de neerlegging bedoeld in de artikelen 9 en 9*bis* of in artikel 26*octies*, § 1, verrichten binnen een of meer door de Koning te bepalen termijnen, die niet korter mogen zijn dan een jaar en niet langer dan vijf jaar te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet.

CHAPITRE IV

Dispositions finales

Art. 49

Le Roi peut modifier la numérotation des articles et des subdivisions des articles de la présente loi.

Art. 50

Le Roi fixe la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Donné à Bruxelles, le 25 novembre 1998.

ALBERT

PAR LE ROI :

*Le vice-premier ministre et ministre de
l'Économie,*

E. DI RUPO

*Le ministre des
Petites et Moyennes Entreprises,*

K. PINXTEN

Le ministre de la Justice,

T. VAN PARYS

Le ministre des Finances,

J.-J. VISEUR

HOOFDSTUK IV

Slotbepalingen

Art. 49

De Koning kan de nummering en onderverdeling van de artikelen van deze wet wijzigen.

Art. 50

De Koning bepaalt de datum waarop deze wet in werking treedt.

Gegeven te Brussel, 25 november 1998.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

*De vice-eerste minister en minister
van Economie,*

E. DI RUPO

*De minister van de
Kleine en Middelgrote Ondernemingen,*

K. PINXTEN

De minister van Justitie,

T. VAN PARYS

De minister van Financiën,

J.-J. VISEUR